

[illegible]

٢٨٣	داري صاحب سند	٢٩١	ابو العاصم قشيري	٣١٢	شيخ محمد الدين بن عبد السلام	٣٢	ابن الملقن
٢٨٤	حميدي صاحب سند	٢٩٢	سيد الكريم السمعاني	٣١٣	عمر بن جماعة قاضي القضاة	٣٣	اسحاقي
٢٨٥	ابو بكر بن أبي شيبة صاحب سند	٣٠١	عبد الرزاق الصنعاني	٣١٤	ابو الحسن علي المرتزبان	٣٤	فاطمة عياض
٢٨٦	سيد الدين سالم بن عيسى	٣٠٢	ابن القوطي	٣١٥	المداودي	٣٥	الزواوي
٢٨٧	بني اصدان القهرا والسبعة	٣٠٣	ابن اصباغ الفقيه الشافعي	٣١٦	ابو الحسن الاشعري	٣٦	خوالف
٢٨٨	كرخي فقيه حنفي	٣٠٤	عبد الفتى المعري الحافظ	٣١٧	بكر بن اسير الحافظ	٣٧	حسن ابن نظام علي بن داود
٢٨٩	ابن ابي ربيع	٣٠٥	عبد الفتى القدسي الحنبلي	٣١٨	ابن ابي العنبر	٣٨	خوالف
٢٩٠	ابو داود امام الامم الشافعي	٣٠٦	عبد القادر القاري	٣١٩	سيد الدين الادبي	٣٩	قاسم بن محمد اصدان القهرا
٢٩١	ابن جابر المالكي صاحب سند	٣٠٧	عبد الاول السجزي	٣٢٠	المداقني الحافظ	٤٠	قاسم بن شكام
٢٩٢	ابن عسا الفقيه الشافعي	٣٠٨	عبد الاول السجزي	٣٢١	ابن موكولا الحديث الامم	٤١	البرذالي الاسعدي
٢٩٣	الصدف	٣٠٩	سيد المنعم الحنبلي	٣٢٢	ابن حسان الرازي حديث	٤٢	قاسم القزويني
٢٩٤	ابن الجوزي	٣١٠	ابن الجوزي	٣٢٣	اسحاقي الموصلي	٤٣	ابن الالاء
٢٩٥	فاطمة بن الجوهري	٣١١	ابو بكر بن الترمذي	٣٢٤	ابن القاسبي	٤٤	نيت بن سعد الفهري
٢٩٦	جلال الدين سيوطي	٣١٢	ابن حسان الحديث الرازي	٣٢٥	ابن حزم الظاهري	٤٥	خوالف
٢٩٧	ابن ابي حاتم	٣١٣	المنذري الفقيه الشافعي	٣٢٦	ابن الاسر الجوزي	٤٦	ابو طالب بن اسر
٢٩٨	العبد بن بن شدة	٣١٤	التنوسي	٣٢٧	ابو الحسن ابياد	٤٧	ابن الاشير الجوزي
٢٩٩	ابن فزارة الشافعي	٣١٥	العراقي الحافظ	٣٢٨	الفتي السبكي	٤٨	الامام الشافعي
٣٠٠	ماجشون المالكي	٣١٦	الاسنوني الشافعي	٣٢٩	المستفي صاحب الامم	٤٩	بن ابي بلي العنبري
٣٠١	ابو المعالي المالكي	٣١٧	٣٠١	٣٣٠	ابن العطار	٥٠	ابن ابي قريه صاحب الامم
٣٠٢	اصفي الاء	٣١٨	٣٠٢	٣٣١	عبد القاري	٥١	امام محمد صاحب الامم
٣٠٣	محمون الفقيه المالكي	٣١٩	٣٠٣	٣٣٢	٣٣٢	٣٣٢	٣٣٢
٣٠٤	عبد السلام الشافعي	٣٢٠	٣٠٤	٣٣٣	٣٣٣	٣٣٣	٣٣٣
٣٠٥	الدرر بن الفقيه الشافعي	٣٢١	٣٠٥	٣٣٤	٣٣٤	٣٣٤	٣٣٤
٣٠٦	ابن حنبل الامم	٣٢٢	٣٠٦	٣٣٥	٣٣٥	٣٣٥	٣٣٥
٣٠٧	عبد العزير الشافعي	٣٢٣	٣٠٧	٣٣٦	٣٣٦	٣٣٦	٣٣٦
٣٠٨	ابو الحسن الروياني	٣٢٤	٣٠٨	٣٣٧	٣٣٧	٣٣٧	٣٣٧
٣٠٩	القطيب بن علي الحنفي	٣٢٥	٣٠٩	٣٣٨	٣٣٨	٣٣٨	٣٣٨
٣١٠	رغمي وروني	٣٢٦	٣١٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١١	٣١١	٣١١	٣١١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٢	٣١٢	٣١٢	٣١٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٣	٣١٣	٣١٣	٣١٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٤	٣١٤	٣١٤	٣١٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٥	٣١٥	٣١٥	٣١٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٦	٣١٦	٣١٦	٣١٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٧	٣١٧	٣١٧	٣١٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٨	٣١٨	٣١٨	٣١٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣١٩	٣١٩	٣١٩	٣١٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٠	٣٢٠	٣٢٠	٣٢٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢١	٣٢١	٣٢١	٣٢١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٢	٣٢٢	٣٢٢	٣٢٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٣	٣٢٣	٣٢٣	٣٢٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٤	٣٢٤	٣٢٤	٣٢٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٥	٣٢٥	٣٢٥	٣٢٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٦	٣٢٦	٣٢٦	٣٢٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٧	٣٢٧	٣٢٧	٣٢٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٨	٣٢٨	٣٢٨	٣٢٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٢٩	٣٢٩	٣٢٩	٣٢٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٠	٣٣٠	٣٣٠	٣٣٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣١	٣٣١	٣٣١	٣٣١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٢	٣٣٢	٣٣٢	٣٣٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٣	٣٣٣	٣٣٣	٣٣٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٤	٣٣٤	٣٣٤	٣٣٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٥	٣٣٥	٣٣٥	٣٣٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٦	٣٣٦	٣٣٦	٣٣٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٧	٣٣٧	٣٣٧	٣٣٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٨	٣٣٨	٣٣٨	٣٣٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٠	٣٤٠	٣٤٠	٣٤٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤١	٣٤١	٣٤١	٣٤١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٢	٣٤٢	٣٤٢	٣٤٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٣	٣٤٣	٣٤٣	٣٤٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٤	٣٤٤	٣٤٤	٣٤٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٥	٣٤٥	٣٤٥	٣٤٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٦	٣٤٦	٣٤٦	٣٤٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٧	٣٤٧	٣٤٧	٣٤٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٨	٣٤٨	٣٤٨	٣٤٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٤٩	٣٤٩	٣٤٩	٣٤٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٠	٣٥٠	٣٥٠	٣٥٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥١	٣٥١	٣٥١	٣٥١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٢	٣٥٢	٣٥٢	٣٥٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٣	٣٥٣	٣٥٣	٣٥٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٤	٣٥٤	٣٥٤	٣٥٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٥	٣٥٥	٣٥٥	٣٥٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٦	٣٥٦	٣٥٦	٣٥٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٧	٣٥٧	٣٥٧	٣٥٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٨	٣٥٨	٣٥٨	٣٥٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٥٩	٣٥٩	٣٥٩	٣٥٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٠	٣٦٠	٣٦٠	٣٦٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦١	٣٦١	٣٦١	٣٦١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٢	٣٦٢	٣٦٢	٣٦٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٣	٣٦٣	٣٦٣	٣٦٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٤	٣٦٤	٣٦٤	٣٦٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٥	٣٦٥	٣٦٥	٣٦٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٦	٣٦٦	٣٦٦	٣٦٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٧	٣٦٧	٣٦٧	٣٦٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٨	٣٦٨	٣٦٨	٣٦٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٦٩	٣٦٩	٣٦٩	٣٦٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٠	٣٧٠	٣٧٠	٣٧٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧١	٣٧١	٣٧١	٣٧١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٢	٣٧٢	٣٧٢	٣٧٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٣	٣٧٣	٣٧٣	٣٧٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٤	٣٧٤	٣٧٤	٣٧٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٥	٣٧٥	٣٧٥	٣٧٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦	٣٧٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٧	٣٧٧	٣٧٧	٣٧٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٨	٣٧٨	٣٧٨	٣٧٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٧٩	٣٧٩	٣٧٩	٣٧٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٠	٣٨٠	٣٨٠	٣٨٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨١	٣٨١	٣٨١	٣٨١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٢	٣٨٢	٣٨٢	٣٨٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٣	٣٨٣	٣٨٣	٣٨٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٤	٣٨٤	٣٨٤	٣٨٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٥	٣٨٥	٣٨٥	٣٨٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٦	٣٨٦	٣٨٦	٣٨٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٧	٣٨٧	٣٨٧	٣٨٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٨	٣٨٨	٣٨٨	٣٨٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٨٩	٣٨٩	٣٨٩	٣٨٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٠	٣٩٠	٣٩٠	٣٩٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩١	٣٩١	٣٩١	٣٩١	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٢	٣٩٢	٣٩٢	٣٩٢	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٣	٣٩٣	٣٩٣	٣٩٣	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٤	٣٩٤	٣٩٤	٣٩٤	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٥	٣٩٥	٣٩٥	٣٩٥	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٦	٣٩٦	٣٩٦	٣٩٦	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٧	٣٩٧	٣٩٧	٣٩٧	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٨	٣٩٨	٣٩٨	٣٩٨	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٣٩٩	٣٩٩	٣٩٩	٣٩٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩
٤٠٠	٤٠٠	٤٠٠	٤٠٠	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩	٣٣٩

بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَاقُوهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

فَرَادِيسُ الْوَحْدَانِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَاقُوهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَاقُوهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

مَطْبَعُ الْوَحْدَانِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَاقُوهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ

ومسانيد اربعة وثلاثون مجلدات الحافظ ابى الفضل احمد بن على بن الحر شهاب الدين العسقلاني المتوفى سنة ثمان مائة وخمسين وثلاث مائة
وتخصر من سمي باطراون المسند المتعلق بهم از دست التحاف الامام ابو اسناد والمدفون بترقيت قاضي القضاة محمد بن علي
شوكاني سمت اوله الحمد لله الذي جعل في هذه الشريعة الفراء بايتا حمادا ودر آخره شگفتة كان الفراغ من تحريرها ليلة الخميس
لعلة خمس عشر من جمادى الآخرة سنة اربع عشرة وثمانين الف **التحفاة السنية** بالاحاديث القدسية للشيخ
الشهير بعد الزوف المنوي الحمد لله الذي منحه في سنة خمس ثمانين بعد الالف اوله الحمد لله الذي نقل اهل الحديث على
منازل الشرف وروى احاديث قدسية منه واراد باب آورده اول مراسخه بلفظ قال السيد جانا وتعالى ست وثاني
در آنچه متضمن قوله سبحانه وتعالى ست وهر دو باب مرتب بر حروف ست وثمانون واما في قسمه من حيث تصنيفه بسبب تصنيف
كامله است در سراسر آثار النيربختي اخبار صحيحين في الحديث اثبات **هذا القدر** لابي بكر احمد بن حسين
البسبي المتوفى سنة ثمان وخمسين اربع مائة **اجازة العامة** اجازة جامع من الحافظ فخرهم طائفة من العلماء
كالشيخ تقي الدين محمد بن ارفع المتوفى سنة اثنين وسبعين مائة فانه صنف فيهم جزء والحافظ ابو جعفر محمد بن حسين
بن بدر الكاتب البغدادي تترجم على الحروف كثرتم اجازة الجھول والمعدوم لابي بكر احمد بن علي
الخطيب البغدادي الحافظ المتوفى به سنة ثلث وستين اربع مائة اجزاء **الاحاديث** مثل غلبات واثبات
واقفيات وجدديات وجزآن در محل خود وندگوست واما بنو فخران كبر لوين نحوه پس در حرف جهم به يدك لا حجية
المرضي في بابل عن من الاحاديث النبوية للشيخ محمد بن عبد الرحمن السخاوي المتوفى سنة ثمانين وتسع مائة وسبب
نسبت بسبب سخاست كه شهره كوچك در غرابة از اعمال مصرست وقياس سخوي مستمكن اتفاق اهل علم بر اول
الاحاديث الثمانية العالية للشيخ تاج الدين علي بن النجاشي الحارثي البغدادي المتوفى سنة اربع
وسبعين مائة **احاديث الحبيب المتبركة** جيل حديثي ست بآثره اردو و فوائد للمحقق حنايت احمد
المتوفى سنة ثمانين مائة تترجم الف مائة في البحر واهبها الى الحرمين الشريفين ودر كان نور بطبع نظامي حلي طبع پوشيده
الاحاديث الحسان في فضل الطيلسان للسيوطي القضا جابا عن تعريف شخص بعد المناقشة في مجلس القور
الطيلسان عن طيلسان احاديث الخلفاء الحسن بن عبد الله الايزاري كذا في بيان الحديث لم يزد على ذلك
الاحاديث الضعيفة في اربع مجلدات للشيخ محمد بن علي طاهر محمد بن يعقوب الفيروز آبادي المتوفى سنة
سبع عشرة وثمان مائة **احاديث القدسية** قال فيها ينده هي الاحاديث القدسية مختصتها من الصحاح
ليعلم النفع لها بعد جملة احاديث هي شتا وصدقة ست واطمة للعلامة عبد الرحمن بن علي الدينغ والى الدينغ وانه علم **الاختار**
القدسي والكل **الانسيد** للشيخ نور الدين علي بن سلطان محمد القاري اوله الحمد لله العلي العظيم ذكر فيه
انه نسخ في خاطري ان اجمع من الاحاديث القدسية والكلمات اللاسية اربعين حديثا يرويها صدر الرواة ويدر القاه عليه
افضل الصلوات واكمل التحيات عن الله تبارك وتعالى تارة بواسطة جبرئيل عليه السلام وتارة بالوحي والمنام مفوضا
اليه للتعبير بآي عيارة شامخ انواع الكلام وهي مغايرة القرآن الحميد والفرقان المجيد بان نزوله لا يكون الا بواسطة الروح القدس

از چهل صحابی در چهل باب از علم جمع نموده اوله الحمد لله البر اللطیف الخ و اورا از معینی دیگر است که اگر کتاب فضائل القرآن
 نیاوردند بی انتقاد نموده اوله الحمد لله علی نعمه التي لا تحصى اربعین لای حفظه الله القاسم علی بن عساکر الدمشقی المتوفی سنة
 احدى و سبعین فی خمس مائة و له اربعون من اربع مائة فی الابدال و الاربعون فی الاجتهاد فی اقامته الهما و الاربعون
 النبیة اربعین للعلاء بن الدین احمد بن یحیی بن کمال باشا المتوفی سنة اربعین تسع مائة و هی سنة اربعین
 جمع کرده و هر یکی را شرح نموده اما هر چهل حدیث نیست بلکه بعضی شی حدیث و بعضی سبب حدیث اما حدیثی اختیار کرد
 که لفظ وی جزیل و فخر و جویست و اربعین لابن عبد الله محمد بن احمد بن ابراهیم بن الحجاز اربعین للقاسم
 ابراهیم بن المکی المتوفی سنة اربع و ثمانین و سبع مائة اربعین للاحمد بن النیسابوری المتوفی سنة اربع و ثمانین و اربعین
 البخاری فی ذکر ابن الحنفی العجم اربعین للشیخ محمد بن علی المکی الرومی المتوفی سنة ست و تسعون مائة اربعین لابی محمد بن
 اسمعیل التبریزی اربعة مائة احدى سنة اربعین البلدانیة للشیخ بطاوة و اقدم فی الصناعات فی طاهر بن محمد السلفی الاصفهانی
 المتوفی سنة ست و سبعین و خمس مائة و در وی چهل حدیث از چهل شیخ و چهل میند جمع کرده و ذکر رحلت استغفور و سید بنی و
 و باطهار رتبه عالی خود و پدر و اخته و شیخ امام محمد شام ابن عساکر دمشقی اقتدای سنن وی کرده و برانچه وی آورده بود
 سرایت فروده باین طریق که از چهل صحابی رواست کرده پس اربعین من اربعین فی اربعین من اربعین شده و اگر در
 چهل باب هر حدیث مناسب آن باب جمع کنند و اعتبار استخراج نمایند کتابی جدا گانه در هر باب بشود اوله الحمد لله القادر
 القاهر القوی المتین الخ و شیخ شرف الدین عبد الله محمد الوالی المتوفی سنة تسع و اربعین و سبع مائة و در جمیع اربعین باین
 خود جمعیت می نموده و نیز حافظ ابو القاسم حمزه بن یوسف السهمی لیکن اربعین می بگوید و فضائل عباس است و هم
 شیخ ابو العباس احمد بن محمد بن الظاهر بن الحلبي المتوفی سنة ست و تسعین و تسع مائة اربعین للاحمد بن ابی عبد الله القاسم
 بن فضل الثقفی الاصفهانی المتوفی سنة تسع و ثمانین و اربع مائة اربعین للتسایع لقا القضاة عبد الغفر بن محمد بن جعفر بن
 لابی محمد الحجازی اخره من الصحیحین من حدیث ابی بکر احمد بن منصور المخزومی اربعین لالحجازی و هو ابو محمد
 اخره من الصحیحین من حدیث ابی بکر احمد بن منصور المخزومی اربعین للامام احمد بن حنبل و هو احمد بن محمد بن عبد الله الحاکم النیسابوری
 المتوفی سنة خمس اربع مائة اربعین فی الحج بحسب الدین احمد بن عبد الله الطبری المکی المتوفی سنة اربع و تسعین و سبع مائة
 اربعین فی فضل الحج و العمرة لجاسع هذه الاوراق اوله الحمد لله الذي قال فی کتابه العزیز و قد علیه علی الناس حج البيت
 من استطاع الیه سبیلا اربعین لحسن بن سفیان النسوی المتوفی سنة ثلث و ثمانین مائة اربعین لالاسیون
 بن علی بن طلع الله الصغیری القوی المتوفی سنة ثلث و تسعین و تسع مائة اربعین الف اوله الحمد لله الذي ارسل رسوله بالحق شاهدا
 و بشیرا و نذیرا و ربی شری مست از نوافل و نظم و وزن بنشوی مولوی روم در یک مجلد موسوم براه جنت و غالب حاوش
 او در رد و ذکر این است اربعین الحمدی هو ابراهیم بن عبد الله بن عبد الله الطلیط تمامه الماء المعین اربعین
 توحید شاعر و هو الامام ابو سعید احمد بن حسن الطوسی المتوفی سنة جمعا فی مناقب الفقهاء و الصالحین اربعین
 الدار قطنی هو ابو الحسن علی بن عمر بن احمد بن حمدي الحافظ البغدادی المتوفی سنة خمس و ثمانین و ثلث مائة و اربعین

[illegible]

[illegible]

للامام الحافظ ابی الفضل محمد بن طاهر بن علی بن احمد المقدسی المتوفی سنه سبع و مئله و دوی کتابی است که یکی از آنها کتابی است که ابی نصر
راجع نموده و ترتیبش بر حروف کرده و بر هر زده اسناد را که نموده و جمع میان این بر دو کتاب از شیخ ابوالقاسم بن
بن الحسن الطبری المعروف بالکافی المتوفی سنه ثمان و چتره و اربع مائه است اسماء رجال سنه
ابی داود لابی علی صبن بن محمد الجبلی فی النسانی الحافظ المتوفی سنه ثمان و تسعین و اربع مائه و قیامی فی فتح
جیم نسبت است بسوی جیان که شهری کلان است در اندلس در اعمال بری قریه است که آنرا نیز جیان خوانند
اسماء رجال الکتاب الستة الحافظ ابن النجار محمد بن محمود بن الحسن بن ابی بکر السد صاحب تل تاریخ بغداد و الخطیب
المتوفی سنه ثلث و اربعین است مائه و نام آن کامل نهاده و آییناً للشیخ سراج عمر بن علی المعروف بابن الملحق المتوفی
سنه اربع و اربع مائه اسماء رجال معانی الاثر المدعی بالایش ذکرش خواهد آمد اسماء رجال
المشکوة الخطیب صاحب المشکوة او له سبک الحاکم المهر محمد که در وی دو باب است اول در ذکر صحابه و تابعین و غیرهم
ممن له ذکر و روایت فی المشکوة و ثانی فی ذکر من لهم الاصول من المذكورین فی اول المشکوة اسماء الصحابة
للامام ابی عبد الله محمد بن اسماعیل البخاری المتوفی سنه ثمان و اربع مائه و دوی روایت دارد و آنرا از حاکم
بطریق ابن فارس بغوی کبیر و مجمع صحابه از وی نقل کرده و آییناً الحافظ ابی عبد الله محمد بن اسماعیل المعروف بابن منده
الاصفهان فی المتوفی سنه خمس و تسعین و ثلث مائه و ذیل الحافظ ابی موسی الممدینی محمد بن عمر بن احمد الاصفهانی المتوفی
سنه اصدی و ثمانین و خمس مائه اسماء الصحابة و طبقات بیایه اسماء و الصفات للبیهقی
اسماء المدلسین للشیخ الامام حسین بن علی بن زید الکراچی البغدادی صاحب الشافعی المتوفی سنه
خمس و اربعین و مائتین و دوی و اول کسی است که درین باب تصنیف جداگانگی کرده بعده نسائی و سیر و قنطری و در وی
تا بخت نموده و حافظ ذری را درین فن از حوزة است و تلیذی حافظ ابو محمود احمد بن ابراهیم المقدسی تبعیه است و
از جامع الاصول علانی حیزه را بران افزوده که از وی فوت شده بود و حافظ زین الدین عراقی و در پیش کتاب علانی فی علی
بر اسماء کزانه نگاشته و اولش فی الدین ابو زرعه و انضمام فی علانی ذکر کرده بود تصنیفی مستقل درین فن جمع نموده و شیخ
برقیع خود بدان زیاده کرده و حافظ بران الدین جلی را کتابی است که اندکی در وی برایشان افزوده و یکی اسماء کتاب علانی
شخصت به عفت تن اند و ابن العزاقی سینه و کس بران افزوده و زیادت جلی مقداری و دو کس است ابن حجر عسقلانی
در تقریر اهل التقدیس می و نه نفر بران زیاده کرده پس مجموع آنچه در دست یک صد و پنجاه و نفوس اند اسماء الانجلی
صلی الله علیه و آله و سلم و درین باب است تألیف ابوالحسن علی بن احمد الحارثی و در وی بر فزون نام همچو اسماء الحسنی
اقتصاد نموده و تألیف ابوالحسن احمد بن فارس اللخوی المتوفی سنه خمس و تسعین و ثلث مائه و نامش منعی نهاده و تألیف شیخ
عبد الرحمن بن عبد الحسن ابوالاسم المتوفی سنه اربع و اربعین و سبع مائه و در وی نیز فزون نام گفتا کرده و شرح آن بر دانه
و تقاضای در قول البدریه زیاده بر چهار صد نام ذکر کرده و قاضی ناصر الدین ابی عبد الله محمد بن عبد الله الملقب بالمبلق
المتوفی سنه سبع و تسعین و مائه را که اسم است که در وی کتاب ابن حلی المدعی باستوفی را تخفیف نموده و ابو عبد الله القز

ذكر في هرس مؤلفات في الحديث اطراف الصحيحين للشيخ الحافظ الامام ابى سعود ابى ابراهيم محمد بن عبد الله
 الدينى المتوفى سنة اربع مائة للشيخ ابى محمد بن على بن محمد الواسطى المتوفى سنة احدى مائة واربعة
 هز در احاطا بجمع عساكر اول اقراف ذكره وكتبه كان كتاب جليل جسمه متريفا وروى سما وقلما خطا و هو كتاب
 فيس ارا وقله وكتبه استعمل في الخارج وى سنة ولأبى يعقوب احمد بن عبد الله الاصمغالى المتوفى سنة سبع عشرة و مائة
 ولأبى واطاس حجر العسقلانى المتوفى سنة اطراف الكتب الستة للشيخ تميم الدين محمد بن طاهر بن احمد
 المقدسى المتوفى سنة سبع و مائة تأليفه عساكر اول اقراف كتب سنة است جمع فيه اطراف السبع
 واصناف اليها اطراف الصحيحين وان ما فيه مائة و ثمان في سيرة و احسنه و فطرت فيه المرات العقب
 والعيتة تستعمل على ايام كثيرة و ترتيبه في اربع الحروف اربعة و طرعا اخرى انتهى و قلما خطا و محمد بن على
 الحسن الحسينى الدينى المتوفى سنة ثمان مائة في حسن في حقه مودة و تير اطراف سترت كتاب ارا و طر حال الدنيا
 الى النجاشى يوسف بن عبد الرحمن الرضى المتوفى سنة اثنين و اربعين و سبع مائة سنة ١٠٠٠ روى ابو اوكم ست كه الورى و طر
 بين عبد الرحيم بن العزق المتوفى سنة عشرين و ثمان مائة ارا جمع مودة و محمد اطراف تيرى ارا و طر و همى المتوفى سنة
 و طر تيمس الدينى سنة اطراف المسند المعتلى باطراف المسند الحفيل و محمد ست ارا و طر
 الواسطى احمد بن على بن حجر العسقلانى المتوفى سنة اثنين و مائة و ثمان مائة و ارا كتاب اتحاد المهر و اطراف العشرة
 علمه ذكره و اوردت اطراف المحار و محمد بن على كاعتصام في الحديث للامام الحافظ ابى الحسن على بن حنبل
 بن عبد الملك بن اظال المالكي المتوفى سنة تسع و اربع مائة و لأبى بكر محمد بن ايمان السمرقندى المتوفى سنة ثمان و ستين
 و اثنى اعراف القادى على اول بابها الحار وى رسالة ايت ارا على قارى اوله و محمد بن على لاجل الكثير
 و روى و حقه اعراف اعطى ما بيان مودة اعراف الحديث للشيخ عبد الله بن على عبد الله الحسين بن ابى القاسم
 عبد الله الحسينى العكرى الاصل البغدادى المولود والد الفقيه الحسلى ابى سبابة المصرى السجوى المصرى الملقب بـ
 المتوفى سنة ست عشرة و ست مائة اعلام السن تاليف حطالى ارا و شرح صحيح بخارى ست و حقه و صلوا و اورد
 الاعلام اجابا راجع البخارى محمد بن سلام الحافظ و العظمى بن عبد القوى المسندى المتوفى سنة ثمان و ستين
 و ست مائة اعلام الاسلام محمد بن طرطبة عدالة الامام فى الصلوة للسيد محمد بن اسمعيل المير المتوفى سنة
 اعلام الموقعين عن رب العالمين للحافظ الامام محمد بن ابى بكر بن القيم الجوزية الحسلى الدينى المتوفى
 سنة احدى و خمسين و سبع مائة و محمد بن طرطبة اوله و محمد بن طرطبة حلق خلقه الطوار و مفرهم فى الطوار السجوى كونه مائة و
 و اقتدار و اوردت حديث مودة و يست لو يكن اراى استعمار مهابيل حيت و اقتدار اراى اراى تاليف
 و دراب محمد بنى اتان و درة تفهيدى مثال الى مثل ست و بجاى لى آية كه مثل فى كتابى و يكر و درى فى تاليف
 قديم و در ارا و روى الحسلى معقود و دران ابو احمد انصرت على الله عليه و سلم اراى اصوله ساكنين بهتيعا جمع كرو
 كه اسد آن و درى كتابى و دره و كتب و كتب ككتاب يكر و اصول سيرة و عظيم علمه و من و نادى الامام المتوفى فى

بما في شرح الالفية يست ودروي انجله شيخ خودا بن حجر تقادوه كرويه تار او نموده اوله الحمد لله الذي من هدايتهم
شرح شهريزودي شرح قلبي نكرابن محمد النصارى توفي سنة ثمان و مئتين من تسع مائة سنة اربعين شرح مختصر مروج
مستخرج الباقي لشرح النية العراقي وازن اليفرش واما وجب سنة تسعين وثمان مائة فارغ شده اولش اربعين
احمد الله الذي سهل من انقطع سخاوي گفته در عقيبت من دروي شروع كرده بود و شرح من هدايتهم و نموده هشتاد
فصله از ان تجب ان استي و شرح سيوطي و شرح شيخ ابراهيم بن محمد الحلي المتوفي سنة خمس و خمسين و تسع مائة شرح
زين الدين بن محمد عبد الرحمن بن ابى بكر العيني المتوفي سنة ثلث و تسعين وثمان مائة و شرح ابى الفداء السمعاني
بن جماعة الكنا في المتوفي سنة احدى و ستين وثمان مائة و هو شرح حسن و شرح شيخ قطب الدين محمد بن محمد
الحيفري المشقي المتوفي سنة اربع و ستين وثمان مائة و نام آن يعود الارق نهاده و شرح شمس الدين محمد بن الحسن
السخاوي المتوفي سنة اثنين و تسع مائة و شيك كراين شرح حسن الشرح **القاب الرواة الثاني** محمد
بن عبد الرحمن الشيرازي المتوفي سنة سبع و اربع مائة و الحفاظ ابن حجر العسقلاني المتوفي سنة ثمان و تسعين
فصله الرواية و تقييد السماع للقااضي عياض بكسر العين بن موسى البجلي شرح الياه و ضم الصادق و تهما و كسر
المتوفي سنة اربع و اربعين و خمس مائة **المسام في احاديث الاحكام** للشيخ تقي الدين محمد بن علي بن هب المعروف بقرين
الشافعي المتوفي سنة اثنين و سبع مائة و درين نوع عظيم تر از دي كساي تايف نشده بنا بر احتمال هر شنباطات و فوائد
جسته و لكن ناتمام مائه و بقاعى در حاشيه النية گفته كه تمام شده و لكن بعد و نش جز قليل بافته نشد گويند بعضى حسه
آخر انا بود و ندانم اين آيه ريشه كه چون اين كتاب بسيار طويل القدر است گر باقى خواه ماند مردم از تطلب بگر شرح مستغنى
خواهند گشت انتهى و دروي بعد حمد و ثناء گفته فمما اختصر في علم الحديث تأملت مشهوده و تاملت ارجع الا حاديث اليه
ولا الوب في وضعه و حوالا ابرزتة كيفما اتفق تهو اتمن فهم مغزاه شد عليه الضمانه و انزله من قلبه و عليه الاخرين بكانا
و مسكاته و سميت بكتابه الامام با حاديث الاحكام و شرطى فيه ان لا اورد الا احاديث من فقه امام من غير كفى و اما الانبا
و كان جميعا حلى طريقة بعض اهل الحديث و الحفظ و ائمة الفقه النظار فان لكل منهم مغزى قصده و مسلكه و طريقا اعرض عنه
و تركه و فى كل خير و الله تعالى يرفع به دنيا و دينا و يحلله نور السنى حين ايدى بنا و يفتح لدرسته فيه غشا و فضا و امام بركه و منزلته
من كرامته عظمى انه به الفتح العليم الغنى الكريم و علمه را برين كتاب شرحهاست از انجله است شرح امام شمس الدين محمد
بن ناصر الدين محمد الشافعى المتوفي سنة اثنين و اربعين و ثمان مائة و ملخص آن سمي باهتمام از قطب الدين عبد الكريم
بن عبد النور بن سينا الحلي المتوفي سنة خمس و ثلثين و سبع مائة است و بهم شمس الدين محمد بن احمد الشهير بابن قدامة المقدسى
المتوفي سنة اربع و اربعين و سبع مائة تلخيص آن نموده و نامش محرر نهاده و برين شخص شرحى است از قاضى جمال الدين بن
برجس الهوى المتوفي سنة تسع و ثمان مائة و هم ملخص اوست از امام علاء الدين على بن بلبان الفارسى المتوفي
سنة احدى و ثلثين و سبع مائة **امالى الخمس** حاشية الامام تاج الاسلام ابى سعد و يقال ابو سعيد عبد الكريم
القيمي السمعاني المروزي الفقيه الشافعي الحافظ المتوفي سنة اثنين و ستين و خمس مائة سمعنا في نسيت است اسبوى سمعنا

که لطفی باز تیریم است و بعضی گویند که گسترش بر جان است و مالی مع الاملاست و اما آنست که مالی تشبیه و ذکر و
شماره و ان اویا محار و قرطیس ملقه کند و او حکم کند سلوی که حق تعالی بر وی مفتوح کرده و اینست آنرا ریکار بر زمین
نوشته کنایه گردود و پاش الما و دو حیات سلب را بل حدیث و نقد و عزیمت در افاده علوم و اربان قدیم همین بود و
ساده فی مسائل اربان امور و التعلیق فاسد اصالی الحافظ احمد بن علی بن محمد العسقلانی المتوفی سنة ۷۴۵ قمری و حسیب و عثمان
و اکثر من مدینه است که مدینه سلب الما کرده و فصل بار صوت خود در حق آن کتاب این ابیات نظم نموده

يقول راعي الله الخلق احملك مخرج اذكاريه قد ذنا و ملا في مدة مخرج قد صحت هملا من سعة البير سامان يا احمل توحيد في يعيها والرحاء له حتى ويطبق عسلها ايحق الى الالا	املا حديث في الحلو متعلا دني حصة للعلق برقهوم وليس العربي والليون كولا اداريت الحطاي اورد على وحد متي كالا والصلوة على ماقرب الماتس في القيامة	يدوم ملا اله ان قد محالسه كحامل عن سمات العجرات علا ست وسعون علما حجت احسها في موقف المختصر كيان لي املا مجد في مساحي المساء وفي بالصلوة عليه كان مستعلا
---	---	---

يا رب حق جاني ولاولي سمعوا	مي جميعا اعنوا مك قد سمعنا
----------------------------	----------------------------

[illegible]

ان حمت يوم تختار او موله	ورمتان تحلى بكل المرام	فمتش على سيدة حيدر الورى
--------------------------	------------------------	--------------------------

مقتضياً أهل الحديث الكرام | هم الأول ينحسرون حول | حين يقنأون لدار السلام

أما إلى الزعفراني في الحديث للأمام أبي حمزة حسن بن أحمد قال الذي رايت مجلداً من أبي اليمس سنة سبع وستمائة
وسنة تسع وثمانين في خمس مائة أمالي الشارحة على مغفوات الفاتحة لأبي القاسم عبد الكريم بن محمد الرافعي الشافعي
المتوفى سنة ثمان وثلاثين في سنة ثمان مائة وأن موسى مجلس ست كذا المأذونه واحاديث رابا اسانيداً أنما ازاشياخ خود بر
سورة فاتحة مأذونه وبران نكل نموده أمالي العراقية في شرح الفصول الألفا في في الحديث وايضا في التلخيص
أما إلى القاضي المسراستي في الحديث هو أبو بكر محمد بن عبد الباقي أمالي القضاة في الحديث هو أبو عبد الله محمد بن علي
برج فخر بن علي بن كحون بن إبراهيم بن محمد بن سلم الفقيه الشافعي المتوفى سنة ثمان في خمسين في ثلاث مائة أمالي المندرس
في الحديث أمالي نظام المالكة في الحديث هو أبو علي الحسين بن علي بن أحمد أمالي النقاش في الحديث هو
أبو سعيد أمالي ولي الدين أبو زرعاد بن عبد الرحيم الحافظ المتوفى سنة ست وعشرين في ثمان مائة وهو في الحديث
أمام في أحاديث الأحكام للشيخ الإمام تقي الدين بن دقيق العيد المتوفى سنة دوا ولس مكيديا بابا المياه
وكريمان معنى الطور وانه المطهر لغيره عن يزيد الفقيه قال شهاب بن عبد الله بن أبي النجاشي علي بن أبي حمزة أنه وسلم
قال أعطيت خمساً لم يعطهن أحد قبلي نصرت بالرعب مسيرة شهر و جعلت لي الأرض مسجداً وطوراً فأما رجل من بني
أدركته الصلوة فليصل و جعلت لي النار ثم لم يزل لأدركته أعطيت الشفاعة وكان النبي يعيذ إلى قومه خاصة و
إلى الناس عامة متفق عليه من حديث شيبان عن يزيد الفقيه واللفظ للبخاري الامتاع بالاربعين المختارة من كتب
الحفاظ بن محمد التتالي المتوفى سنة دوا وروى أن رجل من بني شيبان عن يزيد الفقيه واللفظ للبخاري الامتاع بالاربعين المختارة من كتب
أصحابه من قبل أن يذو الزجل أن شرباً بشره واند و بعد از روایت حدیث شعری مناسب آن نیز انشا و میاید چنانچه
بعد روایت این حدیث دوم آن الناس لم یوقوا شيئاً بعد كلمة الاخلاص مثل العافية این باعی نوشته و باعی

امران لم یوت امرأاً قل | مثلها من اهل القانیر | من یبیر الله تعالی له | شهادة الاخلاص القان

و بعد از حدیث سوم که انما الاعمال بالنیات است این قطعه نوشته قطعه

انما الاعمال بالنیات | کل امرأ مکت فوضیته | فاقوا خیر او فعل الخیران | لم تقطع اجزأت نیته

و بعد از حدیث چهارم ماس امر سلم تحضره صلوة مکتوبة فیحسن ظهوره و اور کو عمار و شوعه این قطعه ثبت نموده قطعه

حسن التطبیخ لخصه قانما | مطبوخاً فی جمیع الکعات | فهو کفارة ما قدمته | من صغیر الذنوب ان الحسنا

و بعد از حدیث پنجم نبی عن الشرب قانما کفنه قطعه

اذا من قنصر فاقدر تفر | تشبه صفوة اهل الحجاز | وقد صحی مشربه قانما | ولكن لیکن الجواز

و بعد از حدیث ششم نام بن تبلیه گفته

واظب علی اللسان الصبیح | اجر او یرضی الله عنک و تراج | فان اقتصر علی الفرائض فلیکن | من غیر زهد فی النوافل تعلم

ووجه آسن الكتب انما استعدا او هاهم المحدثين للامام الحافظ ابى الحجاج مسلم بن حجاج القشيري النيسابوري
المتوفى سنة احدى وستين مائتين الا انها تم تخفيض اللام الحافظ قطيب الدين عبد الكريم بن عبد النور
بن منير الحلبي الخفي المتوفى سنة ثمان وثلاثين وسبع مائتين في رجال معاني الآثار الا لا يجاز في الحديث للامام في
احد بن محمد البنيوري المعروف بابن الشقي المتوفى سنة اربع وستين مائة وورد في حكم جامع انحضرت صلى الله عليه
والله وسلم جمع كونه رتبة الايقاف على سبب الاختلاف للشيخ المحدث محمد حياة السدي المدي في المتوفى سنة ثمان
اول سبعين الذي تم بحكمته الاحكام في الامام ايقاظهم اولى الابصار للاقتداء بهد السيد الماجدين في الانصار وتوجيههم
من الابتداء الشائع في القري الا انصار من تقليد المذاهب مع المحبة والعصية بين فقهاء الاعصار للشيخ الامام صالح
بن محمد الحصري الشهير بالغلاة في استاد الشيخ محمد باقر السدي الذي اوله المجلد اهل الحديث حواس المدين في مجلد من متوسط رتبة
ورق فليكن مثل بقوه من احاديث في قول اهل علم جليله في صوابه لا يربح بجهلهم في الكيفية الكبرى في شرح قصته للاسرة السليمانية في الحديث

باب الباء الموحدة

البارع في غربا الحديث للشيخ ابى علي بن القاسم النخعي القالي المتوفى سنة ست وخمسين مائة
بمكة الاسانيد للامام الحافظ الحسن بن محمد السوقي المتوفى سنة احدى وتسعين مائة
و درين كتاب يكبر حديث را ترتيب تمديد جمع نموده و مثل آن تا بنفي در اسلام نموده ذكره الذهبي في تاريخ الامام
البدل التمام شرح بلوغ المرام للقاضي الامام الحافظ العلامة شرف الدين الحسين بن محمد المغربي شري حافل
كامل كيرست دروي بعنوان قائمه نوشته بحمد للتأليف في علم الحديث العمل بما ذكره الاثمة الملتزمون للصحح وذلك كما يصححون
فانها التزام ان ينكر الاصح عنه بما وقد تلقاها بالاثمة بالقبول فاقاد ما فيها الحكم الاستدلال وكذا المصنفات المختصة
بصحح اصح فقط للصحح محمد بن ابى بكر بن حنبل بن خزيمة صحيح ابى حاتم محمد بن حبان البستي المسمى بالقاسم والاصح والاصح والاصح
على صحيحين من في اداة اثمة لمخروفت فمؤيد حاكم بصحة واما السنن الاربع والموطا والمسانيد فاهل علم ينظمون في الصحيح
فان كان مما يجهل حقه في سنة فيها فلا كلام في جواز العمل به وما اخلق من ذلك فان كان النامر متايلا للبحث وجب عليه
ذلك ان لم يكن في الاوجه احدا من الاثمة قد نص في تصحيحه لئلا يحتاج للالتجاف في الباطل ولا يشعروا بين البوا واد
في كتابه بن الصحيح وابتاعه والضعيف ما سكت عنه فمؤيد حاكم وكذا الترمذي قائمه بين الصحيح والضعيف ما سكت عنه
يحتاج الى بحث وكذا المسند الامام احمد فان ما سكت عنه صالح للاحتجاج به والبدل علم انتهى مختصر ابن شرح از سيد علامه محمد
بن خليل الميربحي شمس سبيل السلام بزيادة على في الاصل من القوائد في البدل في الساقفة في امور الاثر
للشيخ جمال الدين السيوطي بسوق في مجلد اول الحمد الذي خلق السموات والارض كقولنا في خبرنا واد في خطبة كتاب البرزخ من كتاب
شاف في علوم الاثره مستوعب لاجوال النفع والبعث احوال الموقف به الجمة والناس متبعين له لك من الآيات والاحاديث
البدل المنير في تخرجه احاديث الشرح الكبير وشرح الوجيز في الفروع بذي الماعون في فضل الطاعة
للشيخ ابى الفضل احمد بن علي بن حجر العسقلاني المتوفى سنة ثمان وخمسين مائة مختصر اول الحمد على كل حال ودروي

ایمانیت اردو در طائون آورد و شرح عریض بر دانه و سر تیج است و متنش داده و در دست قمت. تلمیح و تمثال مانت و تلمیح
 فارغ شده و مختصر تر سیمی بنام داده الیخون فی احبار الطائون تا لیف شیخ ملال الدین سیوطی است و درین مختصر استاید
 حدیث و مفسرات و احادیث که در وقت توحید و شیخ شرف الدین سیمی بنام ممالک الدین سیوطی است و درین مختصر استاید
 و سیمین و مانت مانت العرق اللوح کشف الکدیر الی صغی تا لیف قطب الدین محمد بن محمد انیسری است
 المتوفی سید ابی و سیمین و مانت و ابی و سیمین در احیاء العلوم بدر کسلوة الرغائب مذکور است سیمین و مانت سید ابی
 ابن حجر اما ابن الجوزی در موضوعاتش چنانکه در موطوع است سید ابی و سیمین در کدوره العرفین طبعی مانت و ابی و سیمین
 البروقی اللوامع فی ما اور و علی جمیع الخوامع و روح الهلال فی الحمال الموحدة للظلال فی الیهیت
 از شیخ ملال الدین سیوطی المتوفی سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 و الیخون و سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 اقتضای رابری و در موطوعه لیسنان الحدیثین رساله فارسی است تا لیف شاه عبدالعزیز شیخ ولی الدین
 شیخ عبدالعزیز بن ابی المتوفی سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 و در آن ذکر است حدیث است که مانت و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 و مانت سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 کتاب است و سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 زیرا که شرح مذکور و احادیث کثرت شهرت و تلقی و کثرت نقل و وثوق و اعتماد و تراجم حکم متون حاصل شده است اتقی
 لسان و لیکن این سالار شیخ ترتیب دارد و بعضی از کتب مشهوره نیز در وی که کور شد و بدل مشکو و حمران بقدر الکمال
 لما تصفه حدیث است در مانت و سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 فی الذیل علی جمیع الزوائد فی الیمیم بغیة المسباح الشیخ تفسیر الدین محمد بن یوسف الرازی المتوفی
 سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 الامام الحافظ عبد الله بن المواقی ملل انبیاء همان را یعون لایسید است که در ذکر از رعینات گذشت
 ملحة الغریب فی مصطلح آثار احمین البسدر فی الیمیم الی سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 سناری و سیمین و مانت و الف سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 من بحر الاستقلال المتوفی سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 قدیاد و حدیث الیخون و سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 کلمات حصان علی اللسان فی المیزان سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 تسبیح است و در وی شرح و زیاده سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت
 سید ابی و سیمین و سید ابی و سیمین در احادیث و در درجعال و در کمال مانت

[illegible]

كرام اين نيز دو امام را از زهد و اذليل تحریر ميكنند باز در عاى امام عظيم را نوشته بسط و تحليلش مي نمايند چنيني كه جواب از
 او در آن هر دو خارج نشود و از وي ميل بسوي دعائي اين هر دو مفهوم ميگردد و دو وظيفة وي شرح مسائل جامع صنف قد و در
 ست و چون بگويد قال في الكتاب بعد او قد وري باشد و هر جا كه خلاف روايت قد وري ميكنند آنجا تصریح بلفظ جامع
 مخرج نمايد و ترتيب را به ترتيب جامع صغير است اول الحمد بعد الذي اعلى عالم العلم و اعلامه تخریج احادیث
 الطريقة السني المسمي بالمواهب الفتحية للإمام العالم على بن حسن بن صدقة المصري للأصيل ثم اليك
 امام جامع محمد رضا المعروف بامام بهرام باشا اوله الحمد بعد الثمان الذي حقه الرواين تاليف شيل تابع و مفيد است بهاء رمضان
 سنة خمس مائة الف از تاليفش فراغ یافته تخریج احادیث الكشاف للإمام المحدث جمال الدين عبد الله بن يوسف
 الزيلعي كنه المتوفى سنة الثنتين مئتين و سبع مائة و كتاب و را حقا قط ابن حجر عسقلاني و تاليفش نموده ناش الكاف الكشاف
 في تحري احاديث الكشاف نموده و اين در يك مجلد است و در مجلد ديگر بيان است در كرامت خود و اين حجر گويد است و عتب مافيه من
 الاحاديث المرفوعة فاكثرت تبين طرقها و تجميعها على نطما في احاديث الهداية لکنه فاكثرت من الاحاديث المرفوعة
 التي يكرها الزمخشري بطريق الاشارة و لم يترخص غالب الشئ من الآثار المرفوعة انتهى و تخریج ولى الدين ابو زرعه احمد
 بن الحافظ الكبير عبد الرحيم العراقي را حاشية السيت و دو مجلد و در آن كلام ابن نير و علم عراقى و ابى حيان اوجيهيدين عليه
 و سعاسى را باز ياد و تخریج احاديثش تجميع نموده و علامه شرف الدين الحسن بن محمد الطبري را حاشية السيت بر كشاف و كه
 اجل جواسي اوست و در شش مجلد تمام و در آن تبين رجوع قراوت و تجميع احاديث و روايات و تحقيق لغات و توفيق شكا
 برداخته قاله السيد طي في نوهاها البكار تفسير الكشاف عن حقائق التاويل اليك ابى القاسم جبار الله محمود بن مزار الحنفى
 النجف اوزمى المتوفى سنة ثمان و عشرين مائة مست و از تاليفش ضحوة يوم الاثنين الثانى و العشرين من ربيع الآخر
 في عام ثمان و عشرين مائة فراغ گشته ابن خلكان گفته كان الزمخشري محترى الاعتقاد و اول صنف كتاب الكشاف
 كتب بفتح الحاء الموحدة الذي خلق القرآن فقبل لم يمتى لم يمتى على نهج حجة الناس فشيء و بقوله الحمد بعد الذي حبل القرآن
 و جعل عندهم موسى خلق انتهى وليكن خاتم المحققين قاضى محمد بن على شوكاني و تفسير غفر فتح القدير في فن الرواية و الهداية من علم آية
 لتعقب زمخشري چنانكه بايد در اكثر مواضع از تفسير دي كرده و اول الضافات و علم تحقيق داده و از عدم مختصرات كشاف كتاب
 انوار التشرى ل تفسير قاضى ناصر الدين عبد الله بن عمر بضاوي است در يك دروي تجميع آن با جاده و از ذلك اعتراف كرده
 و تحريرو است در ك خود تخریج احاديث المنهاج يعنى منهاج الوصول الى علم الاصول كه مختصرى است
 از قاضى بضاوي متوفى سنة خمس و ثمان مائة و تاليفه الشيخ الامام سراج الدين عمر بن على بن الملقن در يك جز المتوفى
 سنة اربع و ثمان مائة و تاليفه شيخ شمس الدين عبد الرحيم بن حنين العراقي المتوفى سنة ست و ثمان مائة تخریج احاديث
 الشرح الكبير يعنى شرح الامام ابى القاسم عبد الكريم بن محمد بن عبد الكريم القزوينى الرافعى الشافعى المتوفى
 سنة ثمان و عشرين مائة مسمي بفتح الغزير على كتاب الواجيز و اين شرح كبير است و مثل آن در علم سبب تصنيف نشده
 و در غير في الغزير كتابي است تحليل محمد و تاليفه شافى از تاليفه الامام حجة الاسلام ابى حامد محمد بن محمد الغزيرى الطولوسى

الحفاظ فی شتبه الاصل للشيخ برهان الدين بن ابراهيم بن محمد بن الحسين المتوفى سنة ١٠٠٠

تذكرة الحفاظ للحافظ شمس الدين محمد بن احمد الذي هو المتوفى سنة تسع واربعمائة وسبع مائة

تذكرة الطالبين في معرفة اصحاب الدين في احوالهم في السيرة في مختصر اوله المختصر على جلال جمال كبرائه ودرويش احوال

تذكرة العلماء في احوال الحديث للشيخ شمس الدين محمد بن محمد بن الحسين المتوفى سنة ثلث وثلثمائة

واين كان في مختصر است اوله الحمد مد على بناية نهايتها ودرويش شرف علم حديث وزمان واج وكسا داود قلت اهل ابن علم

ومحلكت روم ذكره قال ابن الاثير في اول جامع الاصول وهم مشايخ وسند ورفيع ودرويش ما ودرويش ما ودرويش ما

وبغارت رفتن كتب بقدر تقدير واقامت خود در بلد كاش تاليف نمودن شرح صحيح ودر نجايان قد ذكره القرطبي

هو الشيخ الحق شمس الدين محمد بن احمد بن فرح الانصاري اللاندسي المتوفى سنة احدى وبعين مائة

واين كتابي مشهور است ودر مجلد ششم اولش ابن است الحمد لله العلي الاعلى ودرويش ذكر موت ودرويش مشهور

وجنت ودار ورفتن ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش ودرويش

فضل منتهى ذكره ودر بيان غريب البيان شكل وهاش التذكرة باحوال الموتى والاخرة نهاد ودر بعض ازا اهل علم مختصر

تذكرة المولوي من حديث ونسي للشيخ جلال الدين عبد الرحمن بن ابى بكر السيوطي المتوفى سنة

احدى عشرة وتسع مائة تذكرة في رجال العشرة للحافظ ابى المحاسن شمس الدين محمد بن علي الدمشقي المتوفى

سنة خمس وثمانين مائة تذكرة في علوم الحديث لسراج الدين عمر بن الملقن الشافعي المتوفى

سنة اربع وثمان مائة وآنرا شرح کرده بسيار خوب اوله الحمد مد على نعمائه ودرويش كونه است آنرا ذكر الملقن

وشرح مسموع المعين شرح تذكرة الحديث للشيخ الامام المفشاوي تلميذ شيخ الاسلام ذكره بالانصاري ابراهيم كونه

مخلص دل سے سیاحی الہی مولانا

[illegible]

سنة خمس مائة من سن النبوة فصار فاعلم بقدر ما فعل ابن ابي عمير في هذه السنة فاعلم بانكره وان تركه في سنة
 تنفي بالمصاييح اتي في الميم توحيش شرح النجاشي السيد علي اوله محمد بن عبد الله الذي اجزل انما له بيان جعل من
 سنة السنة وروى عنه في التعليق على صحيح الاسناد شيخ الاسلام امير المؤمنين في الحديث في عبد الله البخاري يسمي ابو شريح
 بجري جري تعليق الامام بن الرازي في الحديث في التعليق وفيه قد بما حواه من الزوائد يشمل على ما يحتاج اليه القاص
 واستمع من ضبط الفاظه وتفسير غريبه بيان اختلاف رواياته وزيادة في خبر لم ترد في طريقه وتحتوي على بلفظها حديث
 مرفوع وحمل تعليق لم يقع في الصحيحين وصلوه تسمية بهم واعراب لكل وجه من مختلف بحوث لم يفته من الشرح الا الاستنباط
 وقد حضرت على ان اشع على كل من الكتب الستة كتابا على هذا النمط ليحصل به النفع بلا تعب بلوغ الارب بلا نصب حتى
 ذلك منه وبينه توضيح المدد في صحيح المستدرک للسيد علي في الحديث توضيح لم يأت في جامع الصحيح في
 ابن ابراهيم بن محمد البخاري المشهور ببسط المعجم المتوفى سنة اربع وثمانين في ثمان مائة توضيح للاوامام الوافقة في
 الصحيح له ايضا وهو شرح الجامع البخاري توضيح الافكار لمعاني نتيج الاثار للسيد الامام بدر الملة المير محمد
 بن ابي جليل بن صلاح يعني الامير المتوفى سنة اثنتين وثمانين مائة والفتاوى في المنظر والشرح
 القضاة ابي علي محمد بن علي الشوكاني المتوفى سنة خمس مائة في الفوائد وبعده محمد بن علي بن احمد بن محمد بن احمد
 في شهر محرم سنة الهجرة وروى في نسخة حديث در حق محمد بن علي علاوة آثاره ورواه في ذكر كرده ورواه في حال كنهه
 آقوده وروى في صحيح عليه السلام يست وندريش روايت نموده ورواه في آخر رساله كنهه فقرر باسقاطه لان الاحاديث الواردة
 في المسمى المنظر والرجال ونزل عيسى متواترة انتهى توفيق في وصل التعليق للمناظر في صحيح العسقلان في
 في غريب الحديث للشيخ ابي الحسن عبد الواد بن ابي جليل الشافعي تهذيب في الزوائد على التقرير للسيد علي ذكره في
 فهرس مؤلفات في الحديث تيسير الوصول الى جامع الاصول وشرح ميرزا جامع الاصول في تيسير الوصول
 بشرح صحيح البخاري الفارسي للشيخ الفقيه الحنفى الملقب نور الحق بن شيخ عبد الحق المحدث الدبلي المتوفى سنة ثلث وسبعين في الف

باب التامة المشقة

تبوت في ضبط الفاظه القنوت رسالة للشيخ جلال الدين السيوطي المتوفى سنة احدى عشرة وستمائة في
 الباسم في السنة فاعلم للسيد علي في الحديث الثقبقات طائفة من اجزاء الحديث للحافظ ابي عبد الله القاسم
 بن الفضل الشافعي الاسفها في المتوفى سنة تسع وثمانين في اربع مائة ثلاثيات البخاري وهو الامام محمد بن ابي
 الحافظ البخاري المتوفى بمرتكب سنة ست وخمسين مائة في مراد بان احاديث اندمروى بسببه لوى وراى قسم حديث
 در بخاري يست وروى عنه ورواه بالبشرى مست الزكي بن ابراهيم بن محمد بن ابي عمير في حديثه انما كانا نكبين كرده وايضا من طبقة الاولى انه
 اثنى عشر او ثلث محمد بن عبد الله البخاري والى صاحب النزيل وابي خيم وخلا بن يحيى بن علي بن عباس بن ابي جليل طيف سنة ثمان مائة
 بن علي حسن المتوفى سنة تسع وثمانين في مائة وعلية في مست از دلا على قارى هو روى على وشرى فارسى مست از دلا على عبد الله
 فنجي اوله محمد بن الذي هو حسن البخاري روى عنه لما كانت ثلاثيات البخاري صحيح الاحاديث اسنادا واهلها الفاظه

در میان بسو و احادیث نصیحت و لیکن درین قول نظر است چه این کتاب خوانده شده است بر مؤلف و مقررانش گوییم
 مهوای پس عبرت همان راست میسر باشد و این جای ظاهر است و بجای خفی و ظاهر آنست که اولاً و بطلان بقوت برتر حرم و کجاست
 حرم میباید بلفظ مترجم یا بعضی آن یا معنی آن و بیشتر ترجمه میکند بلفظ استغناء و بام ظاهر و با مخرجش و قانع و کجاست
 بلفظی که بعضی حدیث نموده و میگوید نیست بر شرط وی یا صریح آن لفظی ندارد که بر شرطش نبوده است و در باب پنجمی معنی
 آن بود که می نماید گاهی بام ظاهر و گاهی با مخرجی گوید میگوید که درین باب چیزی بر شرطش صحیح نشده است از لفظی که
 در ترجمه میان جمعی از فضلا مشهور شده و در تطبیق آن دور و دور میروند و هر که اسامی نظر کرده و از این قیقه غافل افتاد
 چنین اعتقاد میکند که بخاری بابی را تعدیض کند تا به حال آنکه چیزی نیست بلکه ترجمش از لغات وقت فهم و غموض فقه
 تحمیر افکار و تدبیرش عقول البصار آمده و کیف که صحیح خود را میان قیوم و منبر نبوی صلی الله علیه و آله و سلم بیاض کرده و دیگر
 هر ترجمه و کت نما گذارد و قوت قطع و اختصار و احاد و بعض حدیث را در ابواب چند برای استدلال است و در هر باب
 بسند میگیرد معنی دیگر و مطلب دیگر و از آنکه است که یک حدیث را در دو موضع یا بسند و لفظ واحد یا در دو احادیثی که
 آنها را در دو موضع سنداً و متناً آورده و یکی است و صد حدیث است و اختصار بعضی متن بغیر آنکه باقی را در جای دیگر
 ذکر کند بجای است که معذون و موقوف است بر صحابی و در وی چیزی نیست که حکم بر رفع آن میکنند پس همان لفظ محکوم باریش
 را آورده اتی را حذف میکنند بجهت آنکه تعلق بموضع کتاب ندارد و احادیث معتقد او که بلفظ جزم است چنانکه فاعل فعل
 در حکم صحیح است همچنین غیر جزم هم با کثرتی و دیگر در گاهی آنرا در جای دیگر موصول می آورد و گاهی بغایت بجز
 اختصار نموده یا بنا بر آنکه نزدش صحیح محال نشده یا در سماع آن شک آمده یا شنیده مگر به طریق مذکور و بعضی آن
 صحیح هم هست لیکن بر شرط وی نیست یا حسن یا ضعیف است و در موقوفات هر چه نزد وی صحیح شده اگر چه بر شرط
 وی نباشد جزم میکند و هر چه در سندش ضعف یا انقطاع است بر آن جزم نمیکند بلکه ایراد آن بطریق استیناس تقویت
 مذکور بخار خود یا تقویت سائل مختلف فیه بین الائم آورده است این مقصود بالذات همان احادیث است که آنها را
 ترجمه کرده و اما از حلقه و موقوفه و آیات عرضاً و تبعاً آورده و موضوع صحیح وی اسنادات است نه معلقات زیرا که معلق
 غیر سند است و عقد احادیث این کتاب نزد این مصالح هفت هزار و دصد و هفتاد و پنج حدیث است مع المکرر و بوجه
 النووی و ذکر مفصل او حافظ ابن حجر عسقلانی می نموده هر یک باب اجدات تحریر کرده و گفته جمله احادیث و می بگوید جزم معلقات
 و مستلجات حسب تحریر و اتفاق بین هفت هزار و دصد و هفتاد و هفت حدیث است خالص از آن بی تکرار و دوی هزار
 و شش صد و هشت و د حدیث است و با انضمام متون حلقه مرفوعه که یکصد و پنجاه و نه حدیث باشد مجموع خالص و هزار
 و هفت صد و شصت یک حدیث میشود و جملة تعالیقش بیک هزار و یکصد و هفتاد و یک حدیث است اکثر آن مکرر و جملة مستلجات
 دصد و چهار و چهل حدیث و متون غیر مخرج یکصد و شصت پس همه انچه در دست مع المکررات و تعلیقات الشواهد و التالیفات
 نیز از آن شلصد و هشتاد و د حدیث باشد و در پنج میان علمای اهل حدیث و شرح بخاری اختلافی نیست و اقرب است
 احادیث بیاض صحیح او آنست که میان او و بیاض جمعی صلی الله علیه و آله و سلم و اسطیفا باشد و صد و د حدیث مع المکرر ازین قبیل است

بالتا المثناة ثم بالياء اسفا قسى وشرح امام ناصر الدين علي بن محمد بن المشير الاسكندراني وهو كبير في عشرة مجلدات له
 حاش على شرح ابن ابطال فكلها على الترتيم المسمى بالمتواري على تراجم البخاري وشرح ابن الاصمعي صبي بن سهل
 بن عبد الله الاسدي وشرح امام قطب الدين عبد الكريم بن عبد النور بن سير بن علي بن اصفى المتوفى سنة خمس وخمسين
 وسبع مائة وابن تانصت صحيح دروه مجلدت وشرح امام حافظ علاء الدين غلظاني بن قتيبة التبركي المصري كهنه
 المتوفى سنة اثنين وتسعين وسبع مائة سمي بخروج واين شرح كلان ست بالقول اوله الحمد لله الذي انقط من خلقه در
 كواكب اري گفته شده بتتيم الاطراف شبه تحقيق الصحيح التعليقات مثل كان من اختلافه من مفاصل الكتاب على زمان
 ومن شروح الفلكه وتوضيح سانية على امان مختصر شرح از جلال الدين سولايين احمد البستاني المتوفى سنة ثلث وتسعين
 وسبع مائة ست وشرح علاء شمس الدين محمد بن يوسف بن علي الكرماني المتوفى سنة ست وثمانين وسبع مائة
 واين شرح متوسط ست بالقول جامع فرائد فوائد واوراد مؤلفه سمي بالكواكب الدراري اوله الحمد لله الذي قسم علينا
 بحال النعم وفاقها ودروي ذكر کرده که علم حديث فضل علوم ست وكتاب بخاري اجل كتب ست فكلها اكثر است
 تعد بلا مضطربا ونيست اورا شرحي شمل كبريت بعض آنچه تعلق بدان را و تا كشف همان چه رسد پس درين شرح الفا
 لغوي ووجاهه اريب بخوبي جديده را شرح کرده وروايات و اسان حال القاب و انت را ضبط نموده و در میان احاديث
 متافيد و متعارضة توفيق تطبيق داده و در كبريت عيسيه خمس وسبعين وسبع مائة از تحريرش فارغ شده و اما حافظ ابن حجر
 در كتاب الدرر الكامنة في تراجم اهل السنة گفته بوش شرح مفيد على اوام في النقل لادلم ياخذها الا الصنف
 وشرح و لدوي تقي الدين يحيى بن محمد الكرماني المتوفى سنة و دروي استعمل نموده از شرح پدر و شرح ابن الملقن
 و شرح زكريا و حاشي و سياتي نوح الباري و بدر وغيره را باضافت زيادت و دانش صحيح البحر بن جواهر البحر بن نهاد
 و ابن شرح و در هشت جلد و كان ست بخط و شرح امام سراج الدين عمر بن علي بن الملقن الشافعي المتوفى سنة
 اربع و ثمان مائة اوله بنا اتنا من لدنك حمة احمد الله سبحانه و تعالی على قوالى انعام و اين شرح كبريت و رست مجلد
 و بر قدره و نفي كرده که مقصود از مختصر کرده ام و دره قسم و دانش شواهد التوضيح نموده سخاوي گفته اعتماد في شرح غلظاني
 و القطب في نو فيه قليلا قال ابن حجر وهو في اوائله اقصاه في اواخره بل بر بعضه الباقي قليل الجودي و شرح علاء الدين
 الي عبد الله محمد بن عبد الله اعم بن موسى البربادي الشافعي المتوفى سنة احدى و ثلثين و ثمان مائة و ابن شرح بر خوب ست
 در چهار جزو دانش الامام الصبيح اوله الحمد لله المشرش الى ايام الصبح و دروي ذكر کرده که مجمع نموده ست درين شرح در بيان
 شرح كرماني باقصار و در بيان تنقيح زكريا بايضاح و تنبيه و تيسر از اصول ديني هدي الساري مقدمه فتح الباري ست
 وليكن تبصير في بعد وفات او شده و شرح شيخ بران الدين ابراهيم بن محمد الحلبي المعروف ببسط ابن العجمي
 سنة احدى و اربعين و ثمان مائة سمي بالتصحيح لقمه قاري الصبح و بخط و در دو مجلد ست محتوي بر فوائد حسنة و مختصران
 شرح از امام الكشي محمد بن محمد الشافعي المتوفى سنة اربع و سبعين و ثمان مائة ست و حافظ ابن حجر در زباني كه بجليه بود او
 التقاط نمود بجان آنکه دروي نيست زير که از فتح الباري كرايسين سپهر جمله داشت و آنه غلظم شروح بخاري

شرح بیان طحاوی شیخ الاسلام ابی الفضل احمد بن علی بن محمد القسطلانی المتوفی سنة اربعین و تسعین و ستمائة است
 و در مکتب و مقصد و در یک مکتب و نام شرح فتح الساری است اوله الحمد لله الذی شرح هذا و اهل الاسلام الحمد لله الذی شرح
 هذه الساری است مثل فی فصل التهنیت و آخرها و اشعاره و حدیث و کلمات و اشیاء و اوله فقهیه معنی ارب و صفت است
 سیمایا و اربع طرق حدیث که موجب ایضاح ترجیح احوالات را معرفی است و اعراض است و طریقه بی درود و
 احادیث مکرره انقدر است در مجموع اول شرح و جلاله باقی بزرگان شرح فیه و گاهی بی ترجیح سیمایا احوالات
 و اعراض یا غیر آن را احتمالات یا اقوال در یک موضع و در موضع دیگر و گاهی باقی ترجیح و دیگر باقی می شود اما در بعضی
 بروی نفس نیست چنانکه ساری است که حکمی را از احوالات منعکس کرده و بسیار است که در وقت نظر مالد و ملایس با
 هر گاه جمع و احتیاج گاهی طریقه ساری می رود و گاهی محایم دیگر و جود شرح بسیار است و گاهی بی درود و طریقه
 سطر می آید و در دیگر اسطر می آید و در یک سطر و قول قرار می یابد و با حله بابت تالیف این شرح تشریف در احوالات
 سه سطر مشروط و تالیف شده و در بعضی احوالات که مقدار آن در سه سطر نیست و در بعضی سطر کامل و در بعضی سطر ناقص
 پس اندک اندک خط و قوت و قوت آمار که در یک اسطر می آید و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 تمام شرح مکتب مستطی سطرهای آنچه که مقدار آن در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 مع الاصل می آید و تمام وی مثل احوالاتی که در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 مؤلف می آید که در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 کتب که می آید و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 اتفاق شد و مختصر این شرح احوالات فتح محمد بن حسین الرازی المتوفی سنة تسع و عشرين و ثمان مائة است قضای علامه
 بن علی بن حوکانی المتوفی سنة تسع و عشرين و ثمان مائة است که تمام شرح را در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 فی و لا حرج بعد الفتح یعنی باری حاجت شرح نیست و لطف این جواب غیر فنی است و از شرح مشهور است
 شرح علامه بن الدین ابی محمد بن احمد العینی المتوفی سنة تسع و عشرين و ثمان مائة است و این نیز شرحی است
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 و اهل بلاد و این کتاب از کتاب احوالات است که در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 شرح نیست و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی
 در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی سطر ناقص است و در بعضی سطر کامل است و در بعضی

صاحب غریب و تفسیر برای شاهنشاخ صاحب مشرق و تفسیر برای ملک نظامیه هر تسلیح نمودم یعنی این کتبه ایدیه حسد برود و
فضیلت شرح خود بر آن شد و در نگاشت و غلط او را در شرح خود بیان کرد و در شرح وضع و کلام الاستبصار علی الظاهر
المعشاور این بصورت فقیهاست از آنچه در خطابه شرح بخاری للعینی واقع شده و کلام الاعلام برین ذکر فی البیان
من الاعلام و در وی احوال بحال بخاری زیاد از آنچه در تفسیر الکمال است ذکر کرده و در تعلیق التعلیق و در تفسیر
تعلیق مرقعه و آثار موقوفه و مساجد آثار با سائیداد الی الموضوع المعلق ذکر کرده و این کتابی حافل است
سظیم النفع و در باب خود نیز سبق الیه و فی بعض آن بحرف اسانید و قد رفیع است و در آن مخبر را موصول ذکر کرده و در باب
بر آن تقریظ نوشته گفته اند که این اول الملیف است و له الحمد الذی من قلع و عریاب طاعة فداستاده الی العظیم و در
گفته نامت با محتاج الیه فی العلم شرح البخاری فوجده ثلثة اقسام الاول فی شرح غریب الفاظ و ضبطها و اعراسها
والتانی فی تصنیف احادیثه و تالیفها بالاثبات و الحاشیة المرفوعة و الآثار الموقوفة المتعلقة و ما شبهه لک تقریر
تأیید فلان رواه فلان فبان لی ان العاجز الی حمل المنقطع است و فحمت و عینة تعلیق التعلیق لمان اسانید کانت کلا و
المشغولة فخلقت انتهی و سالی فراغ از البیض سبع وثمان مائه است و در انتقاض گفته که انتقام آن در سنده این و آن
بود و شاید که این تاریخ تسوید باشد و آن تاریخ تنبیه و تنجیه شرح بخاری شرح شهاب الدین احمد بن محمد بن محمد بن علی بن
المصری الشافعی مؤلف و ابی که بنیه المتوفی سنه ثلث و عشرين تسع مائه است در ده مجلد مخرج اوله الحمد الذی شرح
بمعارف السنة النبویة و در وی بعد مع علم حدیث و صحیح بخاری گفته طالع خطری ان اعلق علیه شرح اخره فیه
مزاج امیر فی الاصل من الشرح بالحقوق لیکون کاشفا بعض اسرارها و کما بالحقه من فی شکله مقید و احاطه و فیما بتعلیق
کافی فی ارشاد الساری الی طریق تحقیق شتم ذیل العزم و اتیت بیوت التصنیف من ابوابها و اطلقت لسان العلم
بصبارات صریحه مختصه من کلام الکبار و لم تتحاش من الاعادة فی الافادة من الحاجة الی البیان لانی منبسط الوافح عند
علماء الشان قصد النفع الخاص و العام فدونک شرحا اشرف علی من شهرات هذا الجامع انوار النور و الامام
واقفت منه الکواکب المذری و کیف لا و قد فاض علیه النور من فتح الباری انتهی و این شرح مکرر و مکرر و مکرر
ظاهر و طبع رسیده و نامش ارشاد ساری است و در وی استدرا و از فتح الباری بسیار کرده و در مقدمه وی چند فضل که
اصول قواعد این شرح انداز کرده و در کشف الظنون گفته قد خصت ما فیه من اوصاف کتاب البخاری و شروحه الیه
مع ضم صحتی فی جیکل شرح کانتیه و ذلک بلغه من العلم و لکن البخاری حلقات اخری او و ناما تمیما لما ذکره و تنبیها
علی ما فات عندنا و اهل و لا اسئله علی البخاری الی انشاء الصلوة و له تحفة السامع و القاری ثم صحیح البخاری و ذکره المستحکم
فی الضواء الامام انتهی و از آنجمله است شرح امام رضی الدین حسن بن محمد الصغری الحنفی المتوفی سنه خمسین و
و این شرحی مختصر است در یک مجلد و شرح امام حنفی الدین سعید بن سعید الحاکم زونی و از البیض در سنه ستین
و سبع مائه بهار ربیع الاول در شهر شریز از خان غشده و شرح المولی الفاضل احمد بن سمیع بن محمد الکوری الحنفی
سنه ثلث و تسعین و ثمان مائه به شرح و وسط اوله الحمد الذی اوقد من شکوة الشهادة و سماه الکفر بخاری علی بن علی

وقوله الزاخرين بسطة فبانت بما يزيد على مائة من المجلدات لكنني قد قصر على التوسط انتهى واين درو ومجلد سبت
 يا سجد در بند ودر سر قاهر وكر طبع شده ودر اجماع مختصر شرح از شيخ شمس الدين محمد بن محمد بن يوسف القوي
 الخفي المتوفى سنة ثمان وثمانين وستمائة شرح قاضي عياض بن موسى المصيصي المالكي المتوفى سنة اربع
 واربعين خمس مائة سمي بالاكمل وكان كتاب يعلم المازري راكلا ساخته وشرح شيخ ابى عبد الله محمد بن علي
 المازري المتوفى سنة ثمان وثمانين خمس مائة سمي بالمعلم ايضا كتاب مسلم وشرح جابي العباس احمد بن عمر بن محمد الكوفي
 المتوفى سنة ست وخمسين مائة واين شرح مختصر است كه هم از دست و دروي ذكر کرده كه وي آنرا تخفیف ترتيب
 و تبويب نموده است با شرح غريب في تبديرات اعراب ووجه استدلال با حديث و تامل في الفهم لما اشكل من تلخيص كتاب علم
 مناه اوله الحمد كما وجب لكبريائه و جلالة و شرح امام ابى عبد الله محمد بن خليفة الشافعي الاباني المالكي المتوفى سنة
 سبع وعشرين ثمان مائة در چهار مجلد اوله الحمد و در العظم سلطان و نام او اكمل المعلم است و ذكر کرده كه اين شرح مختص
 شرح مازري و عياض و قوطي و نووي است بازيادات مكملة و تنبيهات و آخر شيخ خود ابو عبد الله محمد بن عرفة نقل کرده كه
 وي گفته شافعي نمیشود بر من فهم هیچ شئی چنانكه شافعي میشود كلام قاضي عياض و بعض مواضع از اكمل و چون اسم
 شرح ذكره سازد و اثر است بين العمل انما بهيم اشاره به مازري و بعين عياض و بطا بقراطي بهال بحی الدين
 و شيخ بسوي شيخ خود ابن عرفة نموده و شرح عماد الدين عبدالرحمن بن عبد العلي المصري المتوفى سنة و شرح غريب
 وي للشيخ الامام عبدالغافر بن سهل الفارسي المتوفى سنة تسع وعشرين خمس مائة سمي بالمعلم في شرح غريب مسلم
 و شرح شمس الدين ابى انظر يوسف بن قراو على سبط ابن الجوزي المتوفى سنة اربع وخمسين مائة و شرح
 ابى الفتح عيسى بن سعود الزواوي المتوفى سنة اربع واربعين سبع مائة واين در پنج مجلد است و دروي اعلم و اكمل في فهم
 و منهاج راجع نموده و شرح قاضي زين الدين ذكره يا محمد الانصاري الشافعي المتوفى سنة ست وعشرين سبع مائة
 ذكره الشعراني و قال غالب بسوء تخطي و شرح جلال الدين سيوطي المتوفى سنة ثمان سمي بالدرج على صحيح مسلم بن الحجاج
 اوله الحمد الذي سلك به صاحب الحديث اوضح نجه و شرح امام قولم السنة ابى القاسم طحيل بن محمد الاصبهاني في
 المتوفى سنة ست و شرح شيخ تقي الدين ابى بكر محمد الحسن النيشي الشافعي المتوفى سنة تسع وعشرين ثمان مائة و شرح
 شيخ شهاب الدين احمد بن محمد القسطلاني الشافعي المتوفى سنة ثمان سمي بهتمام الابهتاج شرح مسلم بن الحجاج و در حث
 جز است تا نصف كتاب و شرح الملا على الفارسي الهروي المالكي المتوفى سنة ست عشرة و الف و در چهار مجلد و اما
 مختصرات مسلم پس از آنكه است مختصر ابى عبد الله شرف الدين محمد بن عبد الله المصري المتوفى سنة خمس وخمسين مائة
 و مختصر زوائد مسلم على البخاري للشيخ سراج الدين عمر بن علي بن الملقن المتوفى سنة ثمان و در چهار مجلد و مختصر امام حافظ زكي الدين
 عبد العظيم بن عبد القوي المنذري المتوفى سنة ست و شرح ابن مختصر عثمان بن عبد الملك اللودي المصري المتوفى سنة ثمان
 و ثمانين سبع مائة است و نیز از شيخ محمد بن احمد الاسنوي المتوفى سنة ثمان ستين و سبع مائة و بر مسلم كتابي است از محمد بن
 عباد الخياط الخفي المتوفى سنة و اسماء جمال مسلم از ابى بكر احمد بن علي الاصبهاني المتوفى سنة تسع و سبعين و ثمانين

بن محمد بن سید الناس البحرانی الشافعی المتوفی سنه اربع و ثلاثین و سبع مائه و این در دو مجلد است تا دو و شصت و اگر
اقتصاد بر فن حدیث سیکر و تمام می شد و شرح حافظ زین الدین عبد الرحیم بن جمیل العراقي المتوفی سنه سی و ثمان
و شرح زواید ترمذی بر صحیحین ابی داؤد و الیعرب سراج الدین عمر بن علی بن الملقن المتوفی سنه اربع و ثمان مائه است
و شرح سراج الدین عمر بن سلمان البلقینی الشافعی المتوفی سنه خمس و ثمان مائه و این شرح پاره از دست
تمام ناکرده می باشد بالعراق الشافعی علی بن جاسع الترمذی و شرح زین الدین عبد الرحمن بن احمد بن النقیب الحنبلی
المتوفی سنه و این در دست مجلد است تقریباً و در فتنه مبسوخت و شرح جلال الدین سیوطی المسمی بقوت المغنی علی
جاسع الترمذی و شرح حافظ زین الدین عبد الرحمن بن احمد بن رجب الحنبلی المتوفی سنه خمس و تسعین و سبع مائه
و الف بحرم البیوی و این شرح الطیف است بالقول اما مختصر نقش نیست از انچه دست مختصر الجامع الشیخ فخر الدین محمد
بن عقیل الیاسی الشافعی المتوفی سنه تسع و عشرين و تسع مائه و مختصر شیخ فخر الدین سلیمان بن عبد القوی الطوسی از انچه المتوفی
سنه عشره و سبع مائه و ثمانه حدیث متفقا و عالی الحافظ صلاح الدین غیل بن بکیر علی العالی **الجامع الصغیر**
فی حدیث البشیر الترمذی الشیخ الحافظ جلال الدین بن ابی بکر السیوطی المتوفی سنه احدى عشره و تسع مائه اوله الحمد له کذا
بعث علی راس کل مائه سنه من بعد ولده و الامام احمد و ابنه و در وی گفته او دعت فیہ من الکلم النبویه الوفا و من الکلم المصطنوعه
صنوعاً اقتضت فی علی الاحادیث الوجیزه و اتممت فیہ من جاون الصحاب بریزه و بالغت فی تحریر التخریج فترکت القشر
واخذت اللباب صنته عاف و به و وضع و کلاب ففاق بذلك الكتب المولفة فی هذا النوع کما لفاق و الشهاب و حک
من نقائس الصنعة الحديثية الملموع بقدر کتاب ترتبه علی محروف للمجموع علی اول الحديث فابعده سبباً علی المطلک
و سمیت بالجامع الصغیر من حدیث البشیر الترمذی لانه مقتضب من الکتاب الکبیر الذی یمیت جمع الجوامع و قصدت فیہ
جمع الاحادیث النبویه بأسرها انتهى و در آخر وی ذکر کرده که فارغ شدم از ان فیض هیجدهم ربيع الاول سنه سبع و ثمانه
لیکن بعد از احادیث ضعیفه و در غولهم بسیار دان آورده و در مجلدی ذیل بران نوشته می زیاده الجامع الصغیر و در
و ترتیب جمیع وی مثل اصل کتاب است و اصل اشهر حاست از انچه است و شرح شیخ خمس الدین محمد بن علی الشافعی
قلید المصنف المتوفی سنه تسع و عشرين و تسع مائه و این شرح در دو مجلد است بالقول المسمی بالکوکب المنیر لیکن اجادیشا
بی شرح گذاشته بنا بر دم احتیاج بدان گفته حیث اقول شیخنا فرادی المصنف و حیث اقول فی الحديث علامه الصحة
او کس من تصحیح المؤلف بر ضرورت صحیح اوضح بخلفه حیث اقول و کتابا لمراد بهما السیال الشریف یوسف الارسلو
و ابن غلطانی انتهى و شرح شیخ شهاب الدین ابی العباس احمد بن محمد المبتولی الشافعی المتوفی سنه سبع
بالاستدراک الضمیر علی الجامع الصغیر اوله الحمد له شرح صدر و اهل السنه و در وی نوشته که اطالت کمر و عظمی و در انچه
حتاج الیه بنود و اختصار کرد بلکه ترک نمود چیزی که محتاج الیه بود و انتهى و خود درین شرح شرح احادیث برو تفصیل بر و افته
قد رسد اصول حدیث در مجلدی ضخیم جمع نموده و شرح شیخ خمس الدین محمد المدجوع بعد الرؤت المناوی الشافعی که
نه ثلثین الف تقریباً اول شرح کرده بود بالقول چون غار بعد تمناش التماس مزج نمودند استقینا و عمل کرده

مقصد اول اساسی نسبت مولفان

11

لا تأسف

[illegible]

کيفية الصلوة بذکرهم فليتم الاقبال في الاتيان بالصلوة التي علمها صلى الله عليه وسلم متدا
 درين کتاب و در مؤلفات ديگر خود باو که جملة بانيات رسانيده و براي محدثين که در کتب حديث صحت
 يدون ذکر آن اعداد صحيح بيان فرموده و در ثناء فليرجع اليه از اليفين شرح لطيف غرر جلد دوم پنجاه و شش و شصت
 و ائمه الف فارغ شد جمع الجوامع في الاحاديث اللوامع اربعون حديثا جمع الجوامع للشيخ عبد الرحمن
 بن ابى بكر السيوطي المتوفى سنة احدى عشر و تسع مائة اوله بجان الذي يبدى الالواح و اين کتابي که اكنان است
 دروي قصد استيعاب احاديث بود که در دو قسم نموده اول در بوق افطه حديثش بمقتضا ذکر خرج و راوي از يک تاده يا زياره
 به ترتيب اختصار و در حروف مجتمعاتي در احاديث فعلية محضه يا شتدر بر قول قول يا سبب يا امر و نحو يا مرتب بر رسانيد صاحب
 و عشر در اوراق مقدم کرده بر حروف مجتمعاتي و اما پيستر در کتب پيستر و مبهات پيستر و در کتب و براي اين کتاب کتب بسيار
 سطا العکروه و جوامع صغيره که قصدت في جمع الجوامع جمع الاحاديث النبوية باسرها قال المندوي نهما بسبب ما طلعت
 عليه المؤلف لا باعتبار ما في نفسه الامر لتعدد الاساطير بها و انما تعال على جملة الجوامع المذكور و قوم قد اخترت المنيعة قبل ان
 وفي تاريخ ابن عساکر من اصح من الحديث سبع مائة الف و کسر و قال ابو زرعة کان احمد يفظ الف الف حديث قال البخاري
 حفظ مائة الف حديث صحيح و انما الف حديث صحيح و قال مسلم صنف في الصحيح ثلث مائة الف حديث انتهى کتبها في ثلث مائة الف و
 حقیقت نیست بلکه کثرت است و مع ذلك مجال دعوی احاطه و استيعاب نیست اگر چه از کتاب باشد زیرا که وصول
 به جميع مرويات و سموعات دشوار است و شيخ علامه علماء الدين علي بن حسام الدين السندي الشيرازي المتوفى في کتاب
 مرتب کرده و کثر العمال في سنن الاقوال الافعال نام نهاده و ذکر کرده که برونات بسيار در کتب حديث از تاليف ائمه
 واقع شده و ليکن هیچ کتابي در اينها که اکثر الجمع از اين کتاب نديده مزي که جامع اصول سنه و جزآن است با کثرت جد و
 حسن افاده و اجوده اما عاری است از فوائد جليله مثل عدم اسکان کشف حديث تا و قی که سر حديث يا و نبا شد اگر
 قولی است نام راوي اگر فعلی است هر که اين ياد ندارد و بروي استخراج حديث متعذر پس اول جامع صغير و زوائد از
 ميوه نبوده و بمنهج اعمال في سنن الاقوال نام کرده بجزه بقیه قسم اول اتوبيع نبوده غاية العمال في سنن الاقوال نام
 پيستر قسم دوم افعال اصوب ساخته بمسند رک الاقوال اسمي ساخته بجزه و هر دو را يک ترتيب بر سلوب جامع الاصول مرتب
 مجموع رک اکثر العمال ناميده شده بجزه انتخاب و تلخيص آن کرد پس في ثلث در چهار جلد آمد جمع اکابر و بيان في فصل القرآن
 لعلي القاري اوله الحمد الذي نزل الفرقان انزل القرآن الحمد و اول حديث او اين است عن عثمان بن عفان عن النبي صلى الله
 عليه وسلم قال خيركم تعلم القرآن علمه رواه احمد و صاحب الكتب الستة و آخر حديث او اين است عن انس بن مالك عن النبي صلى الله
 عفا و ابل الحمد لله الضياء جمع النهاية في بدو الخير و فاية مختصري و حديث است از شيخ الى محمد عبد الله بن سعد
 ن ابى حمزة الاذري الاندلسي المتوفى سنة اوله الحمد حق حمد و دروي ذکر نموده که وي سنه و دروي حديث را در بخاري
 غننا سانية و الباقى نام راوي براي سهولت حفظ انتخاب نموده شرح آن کرده است معي بهجة النفوس في تعليمها بمختصرا
 اعلينا اول الشرح الحمد الذي تفرق كلمات جهالات القلوب جمع بين الصحيحين يعني بين البخاري ومسلم

قاضی ظاهر بشاوری را در معراج این رساله قصیده غزلی است ایراد آن برین مقام مناسب افتاد و گوید قصیده
 اهل توحید چه تحقیق سخن دیگر گیرند
 شاه دین خود از قول پیغمبر گیرند
 در محافل و آن خصوص این چه تحقیق
 خاطر از فقه محرف همگی بر گیرند
 آنچه سخوت خیال است مخالف بنصوص
 گرچه فلولی امام است که ابر گیرند
 اهل شیع که با نائل ایند و قیاس
 کاهل دل سر نه توفیق از آن دیگر گیرند
 کارندان قضای هر که شود خاک و دشت
 از احادیث نبی مرشد و پیغمبر گیرند
 متن مضمون احادیث به تبدل اجوات
 از احادیث نبی راحت دیگر گیرند
 ناگزیر آمده بر حق طلبان علم حدیث
 هر کجا قول رسول آمده بکسر گیرند
 باغ فردوس بران قوم صباح که بخت
 سنن مصطفوی بهر عمل بر گیرند
 بعد از آن شیخ نسائی و ابوداؤد و اند
 آمده بر سر تسلیم چه افسر گیرند
 سوی توحید گرایند با خلاص و پیس
 که با کمال سبق فکر تش از بر گیرند
 جنت ساخت که در زر گاه اهل فساد
 یک بیک بر فلک معرفت اختر گیرند
 ای علمداری روح قدس یا ورتو
 اهل توحید چه تحقیق سخن دیگر گیرند
 شاه دین خود از قول پیغمبر گیرند
 در محافل و آن خصوص این چه تحقیق
 خاطر از فقه محرف همگی بر گیرند
 آنچه سخوت خیال است مخالف بنصوص
 گرچه فلولی امام است که ابر گیرند
 اهل شیع که با نائل ایند و قیاس
 کاهل دل سر نه توفیق از آن دیگر گیرند
 کارندان قضای هر که شود خاک و دشت
 از احادیث نبی مرشد و پیغمبر گیرند
 متن مضمون احادیث به تبدل اجوات
 از احادیث نبی راحت دیگر گیرند
 ناگزیر آمده بر حق طلبان علم حدیث
 هر کجا قول رسول آمده بکسر گیرند
 باغ فردوس بران قوم صباح که بخت
 سنن مصطفوی بهر عمل بر گیرند
 بعد از آن شیخ نسائی و ابوداؤد و اند
 آمده بر سر تسلیم چه افسر گیرند
 سوی توحید گرایند با خلاص و پیس
 که با کمال سبق فکر تش از بر گیرند
 جنت ساخت که در زر گاه اهل فساد
 یک بیک بر فلک معرفت اختر گیرند
 ای علمداری روح قدس یا ورتو

الجواب الحزق عن حدیث التکبیر جزم للشیخ جلال الدین السیوطی جوامع الکلمه للامام ابی بکر محمد بن
 بن القفال الشاشی الشافعی المتوفی سنه خمس مئین ثلث مائه و در وی کلمات با معنی آنحضرت راجع نموده

حواضر الاحاديث الامام ابي عبد الله محمد بن احمد الاقليدي العارضي جواهر العقدين في فضل
 منزلة العلم على النسل على السيد نور الدين ابي الحسن علي بن عبد الله السمرقندي المديني السامعي المتوفى سنة
 احدى عشرة مئة في الميروردة فله تسوس مست مرتب بدو قسم اول في فصل علمه على ادوار سلسله مست تاني في فصل
 اهل بيت موسى بن جعفر في شان دوله يار ديه ناب ست ودوان امانيت فصائل حضرت الاستيعاب كرده في صفا
 رائعه واداء الله على مؤلفه وادركه در سه الفين خمسين فها من مائة اربعمائة فيس فارج ستد اوله الحمد لله
 اعزوا ياره الحواضر العالمة الصعبة في الامارات العالمة المصطنوعة محمد بن ابي جواهر الكرام
 في الحكم والادكام من قصبة سيد الامام الشيخ عبد الواحد بن محمد بن عبد الله الذي ابي المتوفى سنة مائة وستين
 اوله الحمد لله على استظهار صاحب كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه
 تا صفا وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه
 فها من محمد القزويني سنة ثمان واربعمائة في الحواضر المحلاة في الامارات السلسله على العلم الذي
 الحواضر السلي في الروض السلي في سنة الف واربعمائة في الحواضر المحلاة في الامارات السلسله على العلم الذي

باب الحاء المهملة

حادي الاحاد الى بلاد الفارس الشيخ الامام الحافظ شمس الدين محمد بن القيم الخوريه اعلم المتوفى سنة
 اربع مئة وخمسين سماعه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه
 لساده الحمد ودوان ابي كتاب قطبي در وصف حجت نوبته هبت وجيل بيت اوله ابي بيت

[وامدادك الاخرى ان ييا لها] [سوى كفوها والرب الحافظ اعلم]

دور وصف ابي كتاب كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه
 الى تلك العرائس حله محرك القلوب الى اصل غلو حله للفسوس الى مجاورة الملك القدوس من متع تقاربه
 للماطر في الامانة الخليل في الامانة الخليل في الامانة الخليل في الامانة الخليل في الامانة الخليل في الامانة الخليل
 مستد في الكسب مع تصمة كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه
 الملك السدييات في الصباح كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه
 راوه امانا وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه
 الى اليمين الذي في تلك العرائس استوى في الرافع ابي كتاب در باب حجت نوبته هبت وجيل بيت اوله ابي بيت
 في الحال كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه كرمه
 لساده اصحاب الجور في ثمانية اموال حايط ليل وبارك بيل السيوطي جلد في كتابان ست در باب
 متبوع حور رابر حروف سحر جمع مؤدوه الحباثات في احباب الملك ساله اليست ارضيوني في حور وحي امانيت
 راكبه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه وادركه كرمه

اوله الحمد لله رب العالمین علی کل حال مرتب بر شخصت و یک باب در باب ده حدیث آورده و افاق فیه شیخی و
 بذاجل استین من اخبار سید المرسلین من عظیم به فی نزل الرشید و الهدی و تثبت به فی حصول الخیر و اوقتی فقد نجا
 من الخوایة و الضلال فافز بقوز السعادة و الکمال انتهى و برین کتاب شرح مختصر است در اردو و از والد ماجد ترجمه
 نفرموده **الحبل المتین** فی شرح الاربعین شرح فارسی چهل حدیث ثنائی است از شیخ عبدالباسط قنوجی اوله
 الحمد لله علی ما انعم و علم من البیان ما لم تعلم و سال فرغ از تحریرش سته الف مائتین و سبع مست **الحبل المتین**
 فی الذکوار و الادویة المأثورة عن سید المرسلین لابی الوقت عبدالملک بن علی الصائغی المکی و الاطلاق القزوینی الحدیث مرتب
 بر سبقت فصل اول در دعا و مقدمات وی دوم در اسم عظم سوم در اوقات مخصوصه چهارم در اوقات مجتنبه پنجم در اشیاء
 و فضائل و قرات هفتم در فضل صلوة بر آنحضرت صلی الله علیه و آله و کلم و آثر و در جزوی تخصیص بر نومحجة الله الغفار
 للشیخ ولی الله محدث الدہلوی ابن کتاب اگرچه در علم حدیث نیست اما شرح احادیث بسیار در آن کرده و حکم و اسرار آن بیان
 نموده و در فروع غیر مسبوق البیوة واقع شده و ثانی آن برین ائمه صدر سال هجرت از بیج کی از حکم حرب و حجم تصنیفی بوجود یافته
 و تحجیر تصانیف مؤلفش مرضی بوده است فی الواقع پیش از آن است که و فحش توان نوشت اوله الحمد لله الذي حفظ الاما
 علی طه الاسلام و الاشتهار الخیر ابن کتاب مبنی بر یک مقدمه و دو قسم است اول در قواعد کلیه و ثانی در بیان اسرار ماجد البی
 صلی الله علیه و سلم درین قسم ثانی باب انتصار مذہب اهل حدیث در فروع کرده و بتدریجی حسب الامام ربانی و ایما شیوخ
 صلی الله علیه و سلم و در نام موافق شده در وی در باب بیان بصفات الله تعالی نوشته و دستمال به اولاد الخاضعون علی
 معشر اهل الحدیث و موافق محبته و مشبوهه و قالوا هم المستترون بالبلکفة و قد وضع علی وضوحاً بیناً ان استقامت هذه
 لیست بشی و انهم مخلوقون فی مقالاتهم و رواية و درایه فی طعنهم ائمة الهدی انتهى و درین کتاب انتصار احکام است
 در عبادات و معاملات بسیار کرده و مذہب ضعیف را ضعیف و مست گردانیده درین قرین مان ۲۸ هجری این کتاب
 مع کتاب الزالة الخفا عن خلافة الخلفاء و بصرف جهت در الامام محمد جمال الدین خان بهادر نائب یاست بهجوال فسخ الله
 فی مدته و مطبع صدیقی واقع بلده تبریز علی الانطباع پوشیده و دستیاب طلبه علم گردید و در انتصار حدائق الحقائق
 فی الحدیث للشیخ برهان عمر بن علی الملقب الشافعی المتوفی سنة اربع و ثمان مائة و آخر آن مختصر کرده و اثنی نام نهاد حدیث
 ابن جود رضی الله عنه جمیع البو محمد بن جواد حدیث **الاربعة** فی امور الدین اصنی ترجمه الامام
 فخر الدین ابو النعمان عیسی بن حامد بن سلیمان الجعفری السمرقندی المتوفی سنة ست و اربعین است **ماتة تتجدد النزول**
 کتابی متوسط است در بیان بعضی فروع حدیث نزول فی تعالی بر شرب بر آسمان و نیاید جواب و ان بعض اهل علم از شیخ الاسلام
 قدوة الانام حافظ ابن تیمیة حرانی هم اوله لایقول سیدنا و شیخنا فی علمین تنازعنا فی حدیث النزول و کتاب حروف در کلام حظه
 علی آن بخط خود کرده و در **الحزب الاعظم** و **الورد الاظم** للامام الفاضل علی بن سلطان محمد الهروی القاه
 ریل که المکرمه المتوفی سنة ست عشرة و الف و در وی ادحیه قرآنیة و اقشده را از کتاب این فن جمع نموده اوله الحمد لله
 علان الاما یان به انما بالقرآن برین حزب شرح است از انجمله است شرح شیخ اسکندر ابی نصری الفهرید المکی فی نزول المکرمه المتوفی

مشایخ و ائمه و افاضه و اعیان شری حاصل است در دو مجلد اوله الحمد لله العالی تعالی العلم و فضل و رفاه و
 ارجح السافر فی سبیل العیض المارجم فتح الاکرام و در حاشیه آن وای که آنحضرت صلی الله علیه و سلم را حالت امینا و ایل
 تمام شرح کرده و حکایت شده خود و در آخر شرح گفته ام الا شرح فی رحمت سده اربع و ثلثین مائه و الف و شرح
 تسبیح عثمان العربی الطیلسی الراحل الی که المکرر فی سده ثمان و ثلثین مائه و الف و الطیلسی و در مجلد اوله الحمد لله العالی اعاد
 دجوه المعظمین را شرح مسطور است فارغ شد از این کتاب و بعد از آن حضرت حسین مائه و الف و الف ایس حرر در
 نادره که طبع شده و الحمد لله حسن المتجلی فی اعدایت استشهد الامام طلال الدین السیوطی المتوفی سنه
 حسن الطل مائه هزاره و ثانی التبیح الی که بعد از آن محمد بن عبد القری السامعی المعروف باسم الی الله
 المتوفی سده اربع و ثمانین و پنجاه و در آخر مجلد اوله الحمد لله و سلام علی عاده الحکیم و الا نشاء
 الاثر الماسه السیوطی فی اعدایت حصر التنازع فی اسامیه محمد بن التبیح محمد عابد بن التبیح اصمعی السیوطی
 الانصاری المخرجه فی اقتصدی الفقه الحنفی علیه السلام و در وی الوی که در جمیع سلسلات خود ذکر کرده و در وی
 مرجه سیه سید شایخ حریر و غیره هم الحکیم الحکیمین من کلام سید المرسلین التبیح تسلس الدین محمد بن
 محمد المخرجه فی التنازع المتوفی سده اربع و ثلثین و سبع مائه و این کتاب جامع اوله و اوادی و اوکار و هر باب است و در وی
 ذکر کرده که اخرج او از احادیث صحیحه نموده است عدده کل سده و قبل جزری وقت طلب امیر بنو مکه و بنو
 حسن حسین شخص شده و آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیده که بر حاسبین است سده و گویا میفرمایند بیهوش
 گفت و عاکس را می بینم و سلمان آنحضرت صلی الله علیه و سلم هر دو دست مبارک برداشت و دعا کرد و در وی
 مسج نمود این و افقه شمس خسته شده و شمس یک سده مکه و او و ثانی سرگشته می باشد الکتب التبیح
 مسلمانان کرد و این هر چه درین کتاب مجموع شده در مجلدات دیگر قرار هم نیست و در ای کتب ماح و دعما و مرور
 مقرر کرده و در سده کتاب احادیث فصل ماح و در او آت آن اوقات و اما کس احادیث ذکر کرده بعد از علم
 و اسامی سده ای صلیع و سده و در حیات و مات گویند بیشتر او و غیره عامه بعد از انحصار و مسائل قرآن باره
 و حتم کتاب فصل مصلوه آنحضرت صلی الله علیه و سلم نموده و در آنجا بحث و ریخته نیست دوم و پنجم سده اربع و ثمان
 و تسع مائه سده و در هر سده بر اس هفت الکتان اصل و متن سکه کرده بود و فارغ شده در حالیکه جمیع اوست
 مستند احوار بود و در هر احوار در حد عظیم بود و در میانه مقطوع و ابیدی اسوسی او و ثانی الی بیرون
 و هر واحد در حال مال خود حائف و ظاهر بلده محدود و اکثرش معصوم و لقه حسن من قال لفظ
 ان ما مات الاکرام الملهول **ادکر الله العالمین** **اداعی ما علیک** **ادوامک الحصل المصل**
 و این کتاب را در دنیا لایت نماند مرقع و احوار و در اهل علم و فصل است و تأییدات و بی برنگان ظاهر و ظریف
 و خوش از بعضی صاحبی احسن حدیثی است که بلیه الحکیم بعد از آن فرس نیست یا بل ترو عت کند و قبل از
 شروع آنحضرت صلی الله علیه و سلم در دو مرتبه و لیله الله تماش کند یا یوم الحکیم شروع نماید یوم الحمد

پس این چهار روز شایسته اول از اول کتابی قول که کیفیت الصلوة بخواند و روز دوم از اینجا تا قول که روز اول از اول
 با کوره مرقه و روز سوم تا قول که فصل الادبیه التي هي خير مخصوصه در چهارم از اینجا تا آخر کتاب بعد از اول کتاب
 شروع کرده باشد و در هر چهار روز ششم تا پانزدهم صلوات علیه و آله و سلم و ششم تا پانزدهم صلوات علیه و آله و سلم و ششم تا پانزدهم صلوات علیه و آله و سلم
 و از اینجا تا ابد است قرائت آن مخصوص در این یقین اجابت و حروف علامات را بهمان حرکات که در اسمی است و
 واقع شده بخواند و بعد از علم و تشریح حصص چنین که کسی است که افتتاح الحصص شرعی مفید است هم از مرقه و ششم تا پانزدهم صلوات علیه و آله و سلم
 ذکر که وی و عده نموده است نزد تالیفش برای عقد فضلی در صلوات و وی و اینانی را در عده بعد از سال تقریر کرد
 و در رمضان سنه احدی فی ثلثین و ثمان مائه بمدرسه شریاز از تالیفش خارج گردیده و شیخ محیی بن عبد الکرم ترجمه حصص شرعی کرد
 مرتب بر دو باب زیادت خصائص نبوی صلی الله علیه و سلم و نامش صلیح البکاء نهاده اوله الحمد لله الحمد لله الحمد لله و شیخ علی قاسم
 از وی که بران شرحی تخریج نوشته است و تخریج البکاء نهاده اوله الحمد لله الحمد لله الحمد لله و شیخ علی قاسم
 مصنف اخیر جمادی الاولی سنه ثمان الف است و تخریج البکاء نهاده اوله الحمد لله الحمد لله الحمد لله و شیخ علی قاسم
 و این شرح حسن شروع است و در وی زیر این حدیث اذ انفلتت دابة فليناد يا عباد الله احسبوا كفته آخره الحمد لله الحمد لله الحمد لله
 كما قال المصنف هو من حديث ابن مسعود قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم اذ انفلتت دابة اصدكم بارض فلاة فليناد
 يا عباد الله احسبوا يا عباد الله احسبوا فان لدن الله تعالى حاصرا في الارض سحابة اخره الحمد لله الحمد لله الحمد لله
 و ابن السني قال في جميع الزوائد وفيه معروف بن حسان هو ضعيف قال النووي في الاذكار بعد ان دعي هذا الحديث
 عن كتاب ابن السني قلت من لي بهذا الحديث الكبار في العلم انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة
 فحسبها الله تعالى عليه في الحال كنت انا مرقع جماعة فانفلتت منا بغير خبر و اعلمنا فقلت في الحال بغير سبب
 سوى هذا الكلام انتهى و در زیر این حدیث اذ اراد انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة انظر انما انفلتت دابة
 كما قال المصنف وهو من حديث عقبة بن خروان عن النبي صلى الله عليه وسلم قال اذا اضل احدكم شيئا او اراد احدكم حونا
 وراح بارض ليس بها انيس فليقل يا عباد الله احسبوا فان لدن الله تعالى حاصرا في الارض سحابة اخره الحمد لله الحمد لله الحمد لله
 ضعف في بعضهم لان يدبر على لم يدرك عقبة انتهى اخرج البزار من حديث بن علي ان رسول الله صلى الله عليه وسلم قال ان
 ملائكة في الارض سوى اخفطه كيتبون ما سقط من برق فاذا اصاب احدكم شيء بارض فلاة فليناد يا عباد الله احسبوا فان لدن الله تعالى حاصرا في الارض
 جميع الزوائد رجاله موثقون في الحديث دليل على جواز الاستعانة بمن لا يدرهم الانسان من عباد الله سبحانه من الملائكة
 و صالح الجن ليس في ذلك باس كما يجوز للانسان ان يستعين ببنی آدم اذا عشت دابة و انفلتت انتهى حصر بطور
 و این خاص است بموردی قیاس دیگر صورت استعانت در جای که نمی تواند کرد و کذا قال المحققون و مرانیه که بارش
 من اقصه روی داده و در نه خشن و سبعین و ثمانین الف از بلد مازا و بر راه جلیلو و ربله و جویال می آمد بر سیله
 زاب رسیدم موسم بارش بود جوی فطیان داشت گمان آنکه آب کثرت است پس با عجله دران انداختم انداختن در جوی
 فطیان آب سیل دیگر چنین قمر شد که بحر غرق شویم و عجله خود را در آب انداختم آب مکرک آب بود و در بار بار و از این بگویم

يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام
 يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام
 يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام

يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام
 يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام
 يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام
 يا حيا ويا قيوم يا ذا الجلال والإكرام يا ذا الجلال والإكرام

فاسوا العمل على ان يلقى نصيبه	واستمعوا له في استوائها ندي	اصنى المولى يدي في العشق ساعدا
لولا على من الاوقات لم يترتب	صالحى لم تطورا الى اتحد	وما قلبي لم رغب الى سكي
قد اذعجتني غيل الصلوات راحة	اخطا في طيفها وافترس و	ولا انيس اليه مستحي حديثي
ولا صيدى اليه مستكل حربي	ولا يريج تبجي قلبي ولوعته	الا كسات حليل دافع البص
لكسى في دمان ساء منظره	نالا امواته اساق العلم فيه	عيت رشوق علوم الدين وكلمه
تفالكس على الاطلاق الاذن	هذه عزة الاسلام الخبرا	لها الشئ ملاستين ولا ومن
هذان ما ان لقد خسا واقعة	كما روى الترمذي يا ليت لم يكن	ظفر الصدق بخور عسدر
ذهبه الكد الكهتان وعلى	ما وير سوء وما ان نعم قدسه	فمن اها اليه كرايت من عها
ساع الفساد وعلم الورد يهيم	وصية الدين مع مناهم عالمي	رهط حول بالاعلم ولا ادث
كايه من طاست نالارسن	لا يعلمون هدى كلال علوا	لا يلقون بحق قطس حين
ورب ما كحتم ما هي بلق	رايته عن بيان الصدق ولكن	فيما كنت مقيما هذا مستي
واشتكي من شيوخ الدين في طبع	ثم جاءني من خليل حلم رافعة	سهر خليل حيل كاشع الحركه
اعتني به الخطاة المرء اخرها	توختي لادك كلفا حلد	وجاهها من حان العلم سلسلة
وموق سلسلة العقبات المن	من عند من التقى بحر الورد في	صدايقنا حسن الاخلاق في
هذا كتاب نبيل طليت حسن	اد جاءه من صدق طليت حسن	السيد السند العالي امام هذا
جهد الورد في حجة الاسلام في	ولما كمل القاهر السامي بهجته	والفاصل العاقل العارفة الدنيا
النابغ القوم المستوعب الرقي	الفقاهم الثقة العارفة النعم	والعالم العظم من العالم العظم
اس العالم العظم من العالم العظم	تمسك به من ملين صوته فاعاد	تدبره ساء احبيل غير مدح

وذكر السبيل في بيشية الموطأ منها سبع عشرة خلة وتظم منها ست عشرة وفي ذلك رسالة في تحصيل التوفيق في
 الخصائص المنعوية الشيخ جمال الدين السيوطي المتوفى سنة ٩١١ هـ له في طبع في مائة الف ونبذة في
 دروي كرمه وذكرا من خصائصه ما يستحق من تجميع نحو مائة الف زيادة بر كنه اشد ومختصر في نيزاوي ست سمي
 بانوار في اللب في خصائص العجيب كونه بعض من يدعي اين كتاب اكرفته بنام خود شرت اوند سمي
 ودين باب بقائه نوشت تاش الفارقي بين المصنف في السارق نهاده مختصر في شيخ عبد الوهاب بن احمد
 المتوفى سنة اثنى عشر مائة ست وربع الفارقي دو شرح مستكي مشير وديكر كبر لشيخ عبد الرؤف سناو
 وتيزو خصائص تصنيفي ست از سراج الدين عمر بن علي الملقن الشافعي المتوفى سنة اربع وخمسون مائة واذ عبد الرحمن
 بن عمر البلقيني المتوفى سنة اربع وعشرين مائة مائة واذ امام الكاظمية والطبيب الفخري وديوسف بن موسى البجدي
 وابن حجر العسقلاني سمي بالانوار خصائص في فصل على بن ابى طالب الامام ابى عبد الرحمن صاحب البيت
 الحافظ المتوفى سنة ثلث مائة واذ في نقل له لم لا صنعت في فضائل الشيخين قال دخلت الى دمشق والمخوف عن علي
 بها كثر فمستقر رجاء ان يورثهم الله حانه وتعالى انكروا عليه اخرجه من المسجد ثم من شوق الى الاله فانت خطابه بعين
 المعروفة بالوسايع مجدها ابو الوفاء في فكر الاصنعاني في خطبة المشارق قال في هذا الاقديون انتهى المبروي شروح
 از انجله است شرح ايدض عبد العزيز بن احمد البجلي في واول شرح حزين ست الحمد ليد الصانع القديم ووروي كرمه
 چون در طبع حديث از خطبة لعين مباحثه افتاد بعض الزايشان از من التماس نمودند فوايد مسموعة من الاسانيد
 بنو اسم خطبة النبي صلى الله عليه وسلم مجدها ابو العباس جعفر بن محمد المستفري المتوفى سنة اثنى عشر مائة
 واربعة في خطبة الوداع واين همان خطبة است كه در حجة الوداع اذ خواند من صفا كفي كويدان الملك للشيخ
 خطبة الوداع المنسوبة الى النبي صلى الله عليه وسلم انتهى كويم مراد وراي الفاطمي است كه در صحيح ثابت شده
 خلاصة القول البديع في اصوله على كجيب الشيع بعض الوفاة المعاصر للمعرب الواعظ المذكور
 في خطبة وداحمد الذي اعلى قد حبيب دروي چهل حديث از چهل مجالي آورده خلاصه في حديث كل بية
 عند الله الشيخ عبد الله الاتقاري اوله الحمد على الفضل وفساده خلاصه في حصول الحديث لشرف الدين
 بن محمد الطوسي المتوفى سنة ثلث مائة واربعة مائة واربعة مائة واربعة مائة واربعة مائة واربعة مائة
 است تامل بر كنه وچه ما با چنانكه دوران از جامع الاصول مهمات مختصر را زياده كرده وبروي شرحي است
 سيد شريف على بن محمد الجرجاني المتوفى سنة ست عشرة وثمان مائة خلعيات من اجزاء الاحاديث مخرج
 راضي ابى الحسين الشافعي على بن حسين الخلعى للموسلى الاصل المصري الدار المتوسطة سنة ست واربعة مائة
 بهمن حسين شيرازي مست در بيت جيز ست چون حبي در صرة اى الملك مخرج ميغزخت خلعي شده

باب الدال المهملة

على الفلاح في اذكار راسا والاصباح رساله است لشيخ جمال الدين سيوطي ابو داود الحمد ليد فائق الصاحب

ما رکت ثروا یا ثارک احوال و واقعه شد و در سر و تیغ الی حد آمد محمد الصید السبیل است که از آنرا
 او بود و متوفی هشت سال پیش از وفات خود در سن ۸۸ سالگی بود و درین دور وانیش اردو شخصیت یکی
 سید محمد بن احمد بن عبد الرحمن بن حلی و قوم علی بن یوسف ملک ماسلی حریری و این هر دو سید
 سوره نوید و از ایشان تا سوره نوید و واسطه بین ایشان هر چند هر دو سارگرد یک است و آنرا سید محمد بن
 در زیارت هر دو اختلاف است چنانچه از سوره خطبه که با یورثه و سوره حریری ظاهر است این کتاب نهاده و
 دریم و یکی کرات و مرآت طبع شده و در وی شرح است از احکام شریعت و شرح محمد بن علی بن احمد بن علی بن
 العباسی القصبی اسمی سلطان السراست بحال و الاصل از اوقات و کشف الطلوع گفته اگر چه او در شرح و دیگر شکی
 نیست پس شرح فاشی است و شرح انصاریت ضما نل ملک که می یک صیت است در میان دلائل الحیرات
 از سوره ای حدیث است از سوره ای حدیث است از سوره ای حدیث است از سوره ای حدیث است از سوره ای حدیث است
 نوشته داشت انصاریت الحیرات فی حیرة انصاریت دلائل الحیرات نهاده سال الحیرات سوره حریری است دور
 دور و در حیرت و صفت تصنیف کرده و لیکن سید علامه امام العصر محمد بن اسماعیل امیر جمعی را نظمی است
 در این حدیث است چنانچه در فصل اول حکم تحرق دلائل الحیرات کرده و گفته و نظم

و تحرق دلائل الحیرات	اصحابها کما یحل علی العدا	صلی علی رسول الله و بیته	بالله یقارن انکال است
احادیث انصاریت	انصاریت انصاریت	صیدها انصاریت	بوی و سوره ای حدیث

و چون سید فاضل قلاویه از حضرت حسین العیش الصیالی برین آیات واقعه شد و توفیق در نظم اردو میسر این حکم نوشته
 یسعی فرستاد و سید علامه اول احباب نظم نظر وادعه اوله و علی خود و روحا تعان و در شرح و در سوره ای حدیث
 و حوات نهاده و در ملازمین و احوالی او میسر است که در اثبات فی الحیرت الی حدیث است اما الشرفی است
 سوره ای حدیث است و در ربع مانه و سوره ای حدیث است در شرقی اندلس اردو و از انجا حاضری از ارباب علم
 و فرمایان اردو سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است
 و کرد و ای و اس و حفری تهذیب التمهید و از آن حاس جعفر بن محمد المعروف بالمستغفری السمری الحنفی الکوفی
 سوره ای حدیث است و در ربع مانه و در وی دلائل موت را که قبل است خود بهت با بگردایده و سحرات رله و اب
 و از آنرا که از حضرت حسین علامه ای حدیث است علی السبق المتوفی سوره ای حدیث است و از ربع مانه و سوره ای حدیث است
 من الملق المتوفی سوره ای حدیث است و از ربع مانه و سوره ای حدیث است و از ربع مانه و سوره ای حدیث است
 و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است
 الملق بقوام السبق المتوفی سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است
 المتوفی سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است
 الذلیل من اقوال السبق المتوفی فی احادیث دینا سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است و سوره ای حدیث است

تعیین کرده و فتوی کفر وی داد و هم کفر سیکه او را شیخ الاسلام نام کرده پس برین کتاب و کرده است ار
حسرتش تنبیه آورده است و در اقصای وی و حوائث داده است از سائلی که نسبت داد بر روی ترویج و خوب
و اهلوت و دعوت برین کتاب تقاریر علمای عصر است از آنجمله است تقریر حافظ الامام ابن حجر عسقلانی و در
نوشته مشهوره امامه الشیخ فی الدین بن تیمیة است در من الشمس و بتفصیل شیخ الاسلام باقی الی الآن علی الالسنه الرکبیه
و بنیة غیره که کان بالاسن و لایکر و لک الاس جل مقداره و تحت الانصاف فاکثر حطاس قنطاری که اکثر
عقاید استی و این تقریر باینکه رقی است دیگر تقریر قاضی القضاة شیخ الاسلام صاحب المسلسل فی التفسیر
لنور الهمدانی معتمده است و تصالحات قدوسی نوشته کتب الاو و بتوسط علی ساق عالم ربنا سعد العائقی علی قرائه
و الدار عن شریعة المصطفی بالاسان العلم و المصالح عن الدین الحسینی و کما تجدی الحکم الی قوله و من به استانیة
لا یلقب شیخ الاسلام و یومر مکرر من العلماء و الاعلام و لا یحق من یرسم بالیس فی اویس و یسبح و الا هو و لوقول محتر
فلم یصره قول الحاسد و السامی و الحما حد شاعر

و ما صریح التمس ان کان باطلا | المهاجرون لم یزجوا هر جا عیایه سلسله

و این بر تقریر طویل است دیگر تقریر قاضی القضاة محمد الرحمن التفسیری بحسب اهله و نحوه که در حیل طوط العلماء
کسور لفظ الحکم و در وی نوشته است ان شیخ ابن تیمیة کان عالما متقنا متفصلا بالاس الدینا سحر صاعده و تمکنا
من قامة الدلیل علی اخصوص حافظ السیة عارضا نظر لبقا عالما بالاصلیین موال الدین و اصول الحق قادرا علی
الاستدلال و استخراج المناهاج لایلو من الحق لومته لائم قائما علی اهل البدع المحسنة و الخلو و المعقولة و الدروس
و غیرهم الی قوله و فعل الیهما اصاب و فی حارته من الخلق التي لا تخصی حتی شربت حارته بحارة الامام احمد و انزل
الیاس من سلطه علی الخان لمرور حرة ایضا الی قوله و من کان متعصبا سده الا و صا و کیف لا یلتفت شیخ الاسلام
ما یحیی ارباب من مع انه لم یصل عند کلام قیتصی کفر او لا فسقا و لا ما یتنبیه فی دینه استی دیگر تقریر قاضی القضاة
شمس الدین محمد بن احمد السامی المالکی اوله و نحوه در رب العالمین و در وی نوشته است ان من قال فی حقه کافر
فدیه مقاتله تقتصر منه الخلو و یتدرب لهما عما القلب المحمود و یتصی کمال اللیلین عما ما و یتیمت و یتبرج لهما
اشکرة الحما لیلین و تحت استی دیگر تقریر امام حافظ قاضی نور الدین محمود بن احمد الجبیری بحسب اوله ان صوب و بر
لحق عن کلام النس الامام و در وی نوشته است لیس الطاع و یرا الا کما یجمل استقام الورد و یوت خف الله و کان یوشح
یتادی سوره ساء الصوالس و الضر و وضعه و لیس لهم سحیة و قادة و لارویة لقادة و ما هم الا صلیق بلق و الکفر
میهلیم قلم و یمیان بن لیان بن یس ای وصل من منل و صلال من التلال من التلال المستفیض ان استع
الامام العالم العلما متقی الدین بن تیمیة من شمع عرین الا فاضل من هم و اهل الاما ل الداب عن الدین من
الزاد و الخلد و الما قدر لمریات عن النبی سید المرسلین و لما تورات عن اصحابه و التالین من قال یوکاف و یو
کافر حقیق و من یسده الی الرقة و نور و یق قد سارت تصایف الی الآفاق و لیس و یما سنی ما یدل علی الریح لیس

وروی طبع سند و روی سحر و جادو از بعض اهل علم اوله الحمد و التبارک علی محمد و آل محمد و سالت الفیض عن شیخ
 رساله و نهذا الاسناد فی الحدیث الی الراجح من جمود الراہدی و رساله التبیح العالم المتتبع عندہ
 من محمد بن عبد الوہاب الحدادی فی بیان عقائد کتبہ المحرم التشریف المکی اوله الحمد و التبارک علی محمد و آل محمد و روی
 لوثقه و بعد فاما سائرہ و الموحیدین لما من الله علینا و لہ الحمد و یدخل فیہ التشریف و نصف النہار یوم السبت
 نامن من المحرم سنہ ثمانی عشر و ما تثنی فی العبدان طللہ تشراف مکہ و طحا و کافہ العاتہ من امیر العرو
 سعود حماد و اسد الانام فی قدیکان امر الحج و امیر مکہ علی القتال و المقادیر فی المحرم یصد و عن السیت فلما حلت
 احوا الموحیدین الفی اسد العرب فی قلوبہم و تفرقوا و تشریف و کفی و ایدہ الایات عبیدہ و ذل الامیر حیدر الامان
 لمن المحرم التشریف و و طحا و التذیہ آسین مقلدین و سوا و مقصرین غیر العین من احدثین المخلوقین المحرم
 و عقائدی کہ درین سال ذکر کردیم موافق بہت اہل بیت و جماعت در بیچ مسئلہ اصول و فروع محال و جادو
 رساله التبیح الی التبیح العالم الحدیث محمد فاخر التعلیص رائد الالہ امدی المتوفی سنہ ۱۱۸۵ متوفی سنہ ۱۱۸۵
 بر ماں فارسی موافق بہت اہل بیت و جماعت در بیچ مسئلہ اصول و فروع محال و جادو
 در ثقلہ اسلام آباد عرف جادو و جادو از ملا و شرقیہ کہ سر سبطت بہرہ تعلق اتقاد و رفع المادہ علی ثقلہ اسلام
 للتبیح فقی الدین احمد بن تیمیہ مختصر اوله الحمد و التبارک علی محمد و آل محمد و روی طبع سند و روی سحر و جادو
 ثمانیہ ذکر کردیم و در آہما کہ طبع طابعین یک ساختہ حرازہ السیاحیہ و رفع الیدین فی الصلوۃ للتبیح فقی الدین
 سانی مکرر التیم الحوریہ و ابیہ الامام کون عن الامام صغیر و صغیر فی ذلک کتا و مینو اس ای کذا کہ
 و طولوا و استدلوا اسرافہ الخلفاء الاربعہ و غیرہم من العلماء العظام عن حیثیتہ فی کثیر من الاحکام حتی ان جامعہ و
 لیمیم تم سود فلما احرم ہم ذلک البیہ و وہ حرم فیہم و قالوا یہ مدعی طحان عی و بروایۃ النبی صلی اللہ علیہ وسلم
 عن تمیم الدانی علی المسرقی حدیث الحساست و ابیہ و ابیہ علیہ الصلوۃ والسلام عن امہ فی حدیث سد ماہا احتر
 باضادہ تصور السام و بصری عہ و لا وتر مع عدم اسلامہ و روح العارفین فی الحدیث الروص
 فی احادیث الخوص لجمال الدین السیوطی کہ فی دورس مؤلفاتہ فی حدیث الروص الا لبق فی سلسلہ
 للسیوطی المتوفی سنہ ۱۱۸۵ الروص المتکمل و الور و العلل فی مصطلح الحدیث للسیوطی الروص المصباح
 فی احوال التشریف فی حدیث الروص النذی فی الروص الحدیث اوله الحمد و التبارک علی محمد و آل محمد و روی طبع سند و روی سحر و جادو
 و یکس تفسیر فی سلسلہ طاب من ناصر الدین تفسیر فی حدودہ استحداد حدیث سکرة و وضۃ العقلاء
 لاس الی حیات فی الاحادیث و وضۃ التبیح عن الواحد بن احمد بن الی القاسم الطنجی المتوفی سنہ ثلث و تثنی
 و اربع مائتہ و روی بہرہ حدیث صحیح مست و بہرہ حدیث بہرہ حدیث تفسیر و تفسیر و تفسیر و تفسیر و تفسیر و تفسیر
 فی احادیث سید الرسلین لعبد المسکین محمد العرابی الہروی المتوفی سنہ و جادو و جادو و جادو و جادو و جادو و جادو
 باسم رب العالمین تا لیس کہ وہ بھی کتب الاربعین و آراء و وضۃ الواعظین و کفایۃ المکررین ہم گویند فارسیست

متن در چهار محل اول در صفت و اسناد و در آن هفت فصل است دوم و مجلس سوم در صفت حکایت و در
چهارم در و اسناد و در آن هفت فصل است دوم و مجلس سوم در صفت حکایت و در
اول الحمد لله الذي خلق الانسان بيديك تكوينا وحسب البلاغة له ساجدين اعظميا كتابي مست دريك مجلد وسط نجبا
عنه مثل بر احوال آنحضرت صلی الله علیه وسلم مسته از احادیث صحیح بخاری جزآن الروع والا و جال
فی سنا و السج والرجال الشمس الدين ابی عبد الله محمد بن احمد الحافظ الذي المتوفى سنة ثمان و اربعين و سبع
رياض الاذهار فی جلاء الابصار فی اصول الحديث اول الحمد لله الذي وفق العبد لتحصیل الاحادیث
مرتبة على مقدته و ستة ابواب فائمة للمقدمة فی تحرير الطاب ببيان حال فائمة الباب الاول فی الالفاظ المستطوية
لا بل الحديث الثاني فی تحمل الاحادیث روايتها الثالث فی آداب الحديث غیر عم الرابع فی آداب الطالبین اجتهدا
الخاص فی معرفة الصحابة والتابعين السادس فی تصنيفه بالحوار والوجوب بيان شرائط وطرق و احوال فائمة فی مسائل
شنتی تتعلق بالرياض النضی فی فضائل العشرة لمحمد الدين احمد بن عبد الله بن محمد الطبري الشافعي المكي
المتوفى سنة اربع و تسعين مائة اول الحمد لله الذي بخش برحمته من يشاء ذكر انه جمع ما روى عنهم فی محله بحد فائمة
من كتب عديدة و شرح غريب الحديث فی خلاها زيا كل حديث الى كتاب قد قدم مقدته فی سما و كنى و ذكر اول الاحاد
الجامعة ثم اختص بالاربعة ثم قسمه فی تسعين للاول فی مناقب الاعداد و الثاني فی مناقب الاعداد و منه نقل الشيخ
زين الدين عمر بن احمد الشافعي المتوفى سنة ست و ثلثين و تسع مائة كتابه بالملقط الرياض النضی
فی شرح اسما و خبر الحقيقة للسيد طي فی الحديث الرياض المستطابة فی جملة من وى فی الصحيحين عن الصحابة
للإمام عمار الدين بن أبي بكر المعاصر المكي المتوفى سنة ثلث و تسعين و ثمان مائة اول الحمد لله الملك الجليل
مختصری ست متضمن تقریب کسی که او را روایت یا روایت صحیح بخاری صحیح مسلم صحیح شده مرتب بر حروف
و در وی که کرده که از نقد و تحقیق علی الاطلاق روایت کرده اند و از نقد و اتفاق و با یقین و تفرست و احد
از ایشان در اول کتاب مقدمه مفیده مقدم کرده کاتب حروف این کتاب و در که خرید الرياض المستطابة
فی فضائل العشرة لمحمد الدين احمد بن عبد الله بن محمد الطبري الشافعي المكي المتوفى سنة اربع و تسعين مائة
اول الحمد لله الذي بخش برحمته من يشاء و در وی احادیث را بخود اسانید و با شرح غريب بعز و هر حدیث با سبک
کتاب یا خود منجم نموده و مقدمه در سما و كنى نوشته و اول اخبار جامع آورده بعده آنچه مختص است بخلای الابع
بسته تراجم شریفه و فصل هر واحد و هر دو قسم منحصر نموده اول در مناقب اعداد و دوم در مناقب اعداد و کتاب الالفاظ
للشيخ زين الدين عمر بن احمد الشافعي المتوفى سنة ست و ثلثين و تسع مائة مفتی از همین کتاب است
رياض الجنة فی تراجم الائمة لمحمد السطور اول بعد حمد الله على سوانع النعمان و ضوا في الآلاء و قد اخذ ما
من فيات الاعيان مختصرا على تراجم الحديثين و جملة اربعون مائة ترجمة بالعربية مترابطة على الحروف و العجمية
ريج القشرين فی من عاش من الصحابة مائة و عشرين للسيد طي يتعلق بزين الحديث

تحقیق کرده که نام مادر است و بر هر دو تقدیر رسم خط افق این یا الف است و حافظ ابن حجر گفته اول کسی که این سنن
مضاف کرد و بسوی فضیل بن عیاض است که در کتاب لطرافت خود با خمسة ندرج کرد و بعد حافظ عبد الغنی در
کتاب الاکمال فی اسرار الرجال آنرا تقدیم داد و بر مؤلفان بکثرت زد و اندوی حال آنکه ابن الاثیر گفته که اگر چه بی کتاب
مفید قوی التفع است و رفته لیکن در وی احادیث ضعیفه بسیار است بلکه منکر هم و مروی است از حافظ مرقی
غالب بخودی بدان تصریح است ضعیف است و این را اخیر و احادیث از امضا و خمسة ندرج کرد و مؤلفان را سادس گفتند
انتهی مخصوصا و در این باب حدیث فضیل قزوینی منکر بلکه موضوع است و لهذا در وی احسن کرده اند و در کتاب السنن
گفته که حافظ ابوزرعه شهادت بر صحت این کتاب او و فرمودن غالب آنست که احادیثی که در سند آنها خلل است
یا تمام بوضع و شدید انکار است انداختی نرسیده باشند و این باب چون از تصنیف آن فارغ شد مخصوصا بر هر دو
برد و او این سنن را دیده و گفت که اگر این کتاب در دست مردم خواهد افتاد که اشراج و مصنفات فن حدیث و عقل
و بکار خواهد آمد و فی الواقع از حسن ترتیب هر دو حدیث بی تکرار و باختصار آنچه این کتاب از دیگران بکار
و در این سنن تثنی و دو کتاب آورده و در ضمن آن یک هزار و پانصد باب است و مجموع احادیثی که چهار هزار حدیث است
سنن ابی داؤد سلیمان بن الاشعث بن سحنی الازدی سجستانی المتوفی سنه خمس و سبعین
ابن عساکر گفته صحیح کتاب السنن قدیرا و عرضه علی الامام احمد بن حنبل رضی الله عنه فاستجاده و ستجسده انتهى و حافظ
ابو طاهر سلفی بسند خود از یحیی بن یزید که یاقوت الساجی آورده که گفت مهمل اسلام کتاب خداست و ستون اسلام
سنن ابی داؤد و حسن بن محمد بن ابی اسیم روایت کرده که گفت دیدم رسول خدا صلی الله علیه و سلم بخواب میفرماید
من علی او ان یسئ تسک یا سنن فلیق سنن ابی داؤد و ابن الاثیر گفته که شخصی اصل کتاب سنن ابی داؤد و اصل خود
آورده و مقدماتین کافی و بسند بود و از نزد کتب مهملات اجتهاد را از علم حدیث تمیز و سنن ابی داؤد و نمود و ده اند
و ابی داؤد و در وقت تصنیف این سنن پنج کک حدیث حاضر داشت از آنها انتخاب نموده این سنن مرتب کرد و شتمن
چهار هزار و هشت صد حدیث و در وی التزام نموده که حدیث صحیح باشد چه حسن گفته که از جمله این احادیث هر عاقل
چهار حدیث کفایت میکند اول انما الاعمال بالنیات دوم من حسن اسلام امر منکره لا یغنیه تسوم لا یكون المؤمن
مؤمننا حتی یرضی لایخیه بایضا و لنفسه چهارم الحلال بین و الحرام بین بین کک ششدهات و در کتاب گفته رضی الله
آنست که بعد از معرفت قواعد کلیه شریعت و مشهورات آن و در جزئیات و قائل حاجت بجهت تدوی و مرشدی باقی نماند
نیز که در تصحیح عبادات حدیث اول کفایت میکند و در محاطات اوقات عمر نیز حدیث دوم و در مراعات حقوق همسایه
و اقارب و دیگر اهل تعارف و معاشرت حدیث سوم و در دفع شرک و ترک سبب اختلاف و علما یا اختلاف اول و دوم و سید
حدیث چهارم پس این چهار حدیث نزد هر عاقل حکمیه و استاده و هر دو را و انتهى این السیاسة بر طبق حدیث گفته یحیی بن
دواوین الاسلام و الفقهاء را باینجا ستون من اطلاق لفظ الصحیح علیه و علی سنن الترمذی لیکن او را ششدهات و در کتاب گفته
الوطی محمد بن احمد بن عمرو اللؤلؤی دوم نسخ ابو بکر بن محمد بن بکر بن محمد بن عبد الرزاق بر حاشیه النجار البصری سوم نسخ

بن احمد بن حنبل المتوفى سنة تسعين وخمسين وثمان مائة است وفتح ابو الحسن السندى هم يروى شري دارى بالعلوم
 وبتحليل سنن كور وورهند و مصر كرك حلي ببيع پوشيده و له ايضا مسنن ابى مسلم الكشي بفتح كافى
 و كنى غير كونه بفتح نون و احمد بن مسلم البصري مستان كتاب سنن او شهرت چون از صحيح واسماع و
 فارغ گشت نيز در رد متكرراته اين حديث بر فقره تصديق نمود و چنانكه رواشته خلان بعلم حديث و ديگر اعيان
 دعوت نمود و طمام عام سنگف تمام بخت كويند درين دعوت نيز از رونا صوف شد درين سنن ثلاثيات بسيار است
 اول او اين حديث است در باب فضل صدقة حد ثنا عمر بن محمد الغفاني قال حدثنا عبد الله بن نافع الانصاري
 انه اخبر عن جابر بن عبد الله بن ابي اسحق عن ابي اسحق عن ابي اسحق عن ابي اسحق عن ابي اسحق عن ابي اسحق
 و ما كتبت العافية فهو له صدقة مسنن الصحاح الماثورة مسنن ابى قرق مسنن الحفاظ ابى على سعيد بن
 بن السكيت المتوفى سنة ثلث و خمسين مائة السنن الكبيرة للنسائي ابى عبد الرحمن احمد بن شعيب الحفاظ المتوفى
 سنة ثلث و ثلث مائة و اين سنن روايت ابو بكر محمد بن معاوية شهرت بابين الاحمرست و چون از تصنيف
 فارغ شد يكى از امراى آنوقت ازوى پرسيد كه اين كتاب تو صحيح است گفت نه صحيح حسن هر دو دار و امير
 التماس كرد كه درين كتاب آنچه در اصلى و جوه صحت باشد براى من جدا بايد نوشت پس مجتبى را تا ليف كرد و هر
 پناى موصوفه است بعد از تايى توقيه و بعضى بنون نيز يافته اند و معنى قريب بگيرد است الاجتناب بزرگي
 الاجتناب ميوه از درخت چيدن اين سنن يكى از كتب مستهست چون ابى حديث كويند رواه النسائي مراد
 مجتبى باشد حفاظ ابو يعلى گفته شرط النسائي در رجال سخت تر از شرط مسلم است و كه ناقال الخطيب و ليكن بقاى و شرح
 گفته و من اين كتاب را في النسائي رجال الامم و ليكن اما عينا او حالا و فيه هم الجرح و فيه احاديث ضعيفة و محلة و منكره
 انتهى گويم مراد عيناى شايده سنن كبرى است نه سنن مغري زير كه درين سنن هر حديث را كه در سندش شك كرده
 ترك داده و صحيح را بر جبهه فلان تعارض بين القولين بجا بگويم گفته اند كه احاديث كتابى اول كتاب رابع است بعد از
 صحيحين از روى ضعف و دوى جامع ست بيان طريقه بخارى و مسلم در تصنيف و تصنيف انصبيه و افراز بيان
 و بعضى از مشيخ گفته اند كه وضع كرده نشده است در اسلام مثل دوى و مقاربا و ست كتاب ابو داود و دو مقاربا
 او ست كتاب ترمذى اين پنج كتاب اتفاق است بر عهد آنها از كتب مشهوره و سادس نزد بعضى ابن ماجه است
 و نزد بعضى ابو داود و مختار صاحب جامع الاصول اين است اما اعلم و اين سنن دو بار درين طبع شده ليكن بسيار
 و بزرگوار و صحيحين ابو داود و ترمذى شري مست از شيخ سراج الدين محمد بن الملقن المتوفى سنه در يك مجلد
 و جلال الدين سيوطى المتوفى سنه بر سنن تعليقي دار كه اولش اين است الحمد لله الذى لا تحصى منه و تعليقه
 شيخ ابو الحسن سندى كه بالقول است البسط از تعليقي سيوطى است السنن الكبيرة و الصغيرة و و كتاب
 اللابى بكار احمد بن الحسين بن على الخضر و جوى اليه بقى المتوفى سنة ثمان و خمسين اربع مائة و هر دو بر ترتيب مختصره زانند
 در اسلام مانده اينها تا ليفى بوجود نيامده را وى آنها ابو القاسم زاهر بن طاهر بن محمد الشجاعى است و كبرى را

عن ابیه یقظ اذا کان الماء فلتین و این جمله است بر قوت حافظه و استغناء مؤلف سابق الامام الحافظ عبد
 بن عبد الرحمن الی داعی المتوفی سنه خمس و خمسم و مائتین و چون شهرت این مثنی حسنه و داعی بیشترست ذکرش
 در حرف نیم بدل سانیه بیاید السنین المجر حقه قبل الصحیحین از انجمله است مثنی ابن جریر و مثنی
 ابن ابی عمیر سیراوست و مثنی بن قرقه و هو الحافظ موسی بن طارق الزبیدی و مثنی عبد الرزاق بن یحیی
 الصنعانی المتوفی سنه احدى عشره و مائتین و غیر ما ذکره فی التلک الوفیة سنن حنفی سنی یحیی
 و ابی ثاب السنی یعنی ابو بکر احمد بن محمد بن یحیی ذکرش گذشت و سانی بمفرده کسوره بی مدید از سنین جمله است
 بنساست که شهری است در خراسان که ای عرب و برین بنسبت نسوی گویند و همزه را با و بدل کنند و سونی
 قیاس همین است اما شهر اول است سهام الکصابقة فی الدعوات المستجابة لجلال الدین السیوطی
 المتوفی سنه اوله الحمد لله الذی لا یخیب اجیه در وی چهار فصل و یک خاتمه است و تضمین کل احادیث و اروده
 در برین شان تمامه اخبار مخصوصه بدعا و اوحدیه با ثوره با ذکر اوقات که در آنها استجاب متوقع است طریقه و عاقل
 برای داعی السیاسه الشیعیة فی اصلاح الراعی و الرعیة للحافظ الامام شیخ المسلمین و الاسلام
 ابی العباس احمد بن تمیمه الخزاز اوله الحمد لله الذی ارسل رسوله بالبینات الخ در وی حدود و تعزیرات و اروده
 در احادیث صحیح برای عمل ملوک جمع کرده رساله مختصرست تغییر از که استعمل آورده ام در کشف الظنون گفته جیه
 پیر محمد بن علی العاشق لا اعلام حاله الی السلطان سلیم خان بیان تجربه عن القضا و سماعه مخرج الایالات و نهایه العله
 زافیه شیا و متعلقه بالحرب بیت المال سیف المناظره للظفر فی الدینا و الاخره فی الحدیث علی ترتیب
 الشیخ الامام بدو لایعین و المذنبین صاحب المتوفی سنه ثمان و ثمانین و سبع مائت جمع فیه نحو الف حدیث من الصحیح المست
 اوله الحمد لله وید الدین بنبیه الخ

باب الشین المعجمة

شانی فی الحدیث الی بکر غلام الخلال ایضا فی شرح الشماخ و شرح مسنده الشافعی شد الرجال
 فی ضبط الرجال السیوطی ذکره فی فهرس مؤلفاته فی الحدیث شرح اسماء الحسنی لجامع من اهل العلم
 منهم الازهری و الداقیشی البراسی و النسفی و البقالی و البیهقی و الحصاصی و الخطاطب
 علی العالی و الخطیب الوزیری و البونی و الدیرینی و المنطوطی و القونوی و التسلمانی و الخزالی و فضیل البیان
 و الخزاز و الشیخی و الکافجی و غیرهم و تفصیل فی کشف الظنون شرح حدیث الاربعین للشیخ ابراهیم
 بن حسن الریعی المالکی قاضی تونس المتوفی سنه اربع و مائتین و سبع مائت ذهبی گوید استندت منه شرح
 حدیث الاربعین لابن کمال باشا شمس الدین احمد بن طیمان الملقی المتوفی سنه اربعین و تسع مائت و در وی افتی
 مسیح از جامع الکمل نموده و پیر محمد عاشق بن علی البقاعی ترجمه اش در ترکی برای محمد پاشا نموده و در وی ذکر
 روایت خود با زعمه عن الشیخ عبد الرحیم بن الشیخ نجم الدین محمد الصحرادی عن الشیخ عبد الرحیم العراقي نموده و حدیثین

المتوفی سنه تسع و عشرين من مست مائه و تشریح اساویت متعلقہ لطیف از ابو العباس احمد بن محمد المعروف
 بابن العالہ المتوفی سنه ثمانین و خمسين من مست مائه تشریح حدیث الاربعین القدریہ فی الکون
 و صبیح الزمزم للسنین بن احمد بن محمد التبریزی و دروی اؤشته بعد ما سمعت من الشیوخ زمان و مجاور
 بکلمه المکرمة سنه ثلثین و سبع مائه و ستہ و اربع و ثلثین و سبع مائه و ستہ و احدى و ستین و سبع مائه بمصر و القدس
 و العراق کتاب الحدیث اختصر ما يتعلق بأسرار عرفانیہ و علوم و مینیہ و شترتها علی تختی شرب القوم عن
 طائفه الصوفیہ و جمعت الیہما اربعین حدیثا من الاحادیث القدسیہ لیکون الخرج ثمانین حدیثا تسمی کماله
 صلی اللہ علیہ وسلم ابنہ الثمانین حقا، القدحانہ و تعالی فشرحتها ايضا علی مشربهم انتهى و چون مراد بابنای
 ثمانین مرد و ستاد و سالہ است نہ صاحب این قدر احادیث رسالہ پس این استدلال خیلی ظریف افق شدہ شرح
 حدیث الاربعین للقاضی ابی انصر تشریح حدیث الاربعین للنووی ہذا الامام محی بن شرف المتوفی سنہ ثمانین
 و ست مائه و تشریح آن از حین بن صلیح است و از حافظ ابن حجر عسقلانی المتوفی سنہ ست و ستین تخریج الاربعین
 بالاسانید العالیہ از شیخ نجم الدین لیثان بن عبد القوی الحنبلی المتوفی سنہ عشرہ و سبع مائه و اشر شیخ
 صالح الدین محمد الارسی المتوفی سنہ و اشر شیخ علی بن یحییٰ المغربي المتوفی سنہ عشرہ و تسع مائه و اشر
 اربعین حدیث جمع کردہ امام زادہ عبد اللہ بن المبارک المتوفی سنہ احدى و ثمانین مائه است بعدہ حافظ النعمان
 و این در باب ہمدی مختصر است و محمد بن علی غسانی دروی التزم موافقت نام شیخ خود بانام صاحب کردہ و شیخ
 ابو سعید احمد بن حسین الطوسی و فضل فقرا و صوفیہ بطرح اسانید فراہم نمودہ و شیخ محمد بن ابی بکر حکامات
 و اضبار و آثار و اعطافہ آورده و گردا شیخ جمال الدین الخلوئی و علی بن یحییٰ در ورقہ جمع کردہ کی و جدا و دیگر
 و طبعیہ ساقی جبران و شیخ محمد بن محمود بن جمال الدین الاقسری صوفیانہ ترتیب نمودہ و تشریح الاحادیث شاکستہ
 الاربعین و در اول آن مجر سلطان بایزید بن محمد خان نمودہ و اربعین باترجمہ از رئیس بن جسام الدین الکبد
 در فارسی است شرح بن نسخ از کتب حدیث ست بی محدودت و مقدمہ و خاتمہ اولش باب المعنی عن
 تمنی الموت ست و جملہ ابواب و ہشتاد و یک باب است متعلق باحوال موتی و برزخ و دروی بعد ذکر حدیث
 شرح میکند آخر القولہ قال رضی اللہ عنہ و آخر کتاب نوشتہ اخراج النعمان بن حاد قال حدثنا ابو یوسف المقدسی
 و کان کوفیا عن الخیر فخریشع بامرہم فی سنہ خمس و تسعين او تسع و ستین و یقوم المہدی فی سنہ مائتین و عین
 جعفر قال یقوم المہدی سنہ مائتین و اخرج عن ابی قیل قال اجماع الناس علی المہدی سنہ اربع و مائتین فی ہذا
 الآثار شعثہا خزل المہدی بعد الالف بامائتین الدجال الیما یخرج بعد المہدی بالاتفاق فاذا کان ظہور المہدی
 علی مائتین او اربع و مائتین ینخرج الدجال علی رأس مائه فیمسی علیہ السلام ینزل بعد کث اربعین یوما
 و فیہ الامر من رواج الاسلام فہذہ اربعہ و اربعون بین النعمان فہذہ الامتہ تزیید علی الالف اربع مائه و ستین
 و لکن لیکون المدة الفا و خمس مائه اصلہا الف و برزخ من حین آدم علیہ السلام علی تدریج المتوفی سبتہ الالف سنہ

وهو ان الاحبار والمؤرخين من البيهقي سلم من اجل شكواهم تفسيره بها وبان احكامها وما ترتب عليها
من القدر واحكامها العلم وتبعا يستحق ان يحرفونها وموافقا لما في الاحكام ولم اودع فيها الا ما استنده اليه
الذين هم اهل السنة المسماة بالامروا ودعوه كتيبهم اماما اعرضه احدهم من المقلوب والموضوع والمجهول واقفوا على تركه
فقد جئت هذا الكتاب على ما هو في الحقيقة من اهل الدين مجمع ودين ابي بكر الماروي ثم القرافي سنة ١٠٢٠ حفظا بالحق
هبة اهل الطبري الاسكاني واذا شيخ ابو القاسم عبد الله بن الحسن بن عبد الملك الواسطي الشافعي بن يوسف سنة
سبع مائة بشرح السنة في معرفة احكام الكتاب السنة اوله الحمد لله رب العالمين في اثنى عشر طرا والاول احمد بن
بن احمد البنا والملك وروى في كنفه رايته في الواقعة في ذي القعدة سنة اربع واربع مائة في ايدي اهل الغيب
فاخذته منهم ونظرت فيه فوجدت مكتوبا في ظهره كتاب الفلاح والذبيحة من قبله واتفق الفلاح ووقع الفراغ من
كتابته في سنة سبع وثمانين سنة في حانقاه السكاكي بجمان في اثنى عشر رضى الدين ابراهيم بن محمد الطبري المتوفى
سنة اثنى عشر مائة سبع مائة تسمى بالجمعة في مختصر شرح السنة في شرح حديث الناس نيام فاذا ما قوا انبهوا
للتبليغ الامام تميم الدين الكشي اوله الحمد لله المبدى المعبد في شرحه ان يطرأ على الخلق كرهه الشرح والبيان
للاعيان المنسوب الى ابن دعان اثنى عشر مائة في شرحه فارسي سنة اوله الحمد لله في الجلال والكرام شرح الصدوق
شرح احوال المتوفى في القبور للشيخ جلال الدين السيوطي المتوفى سنة احدى عشرة مائة اوله الحمد لله في
القطر من شانه سنة الفلكة المذكورة في اوله المبرز من جين المرض الى ان يخرج في الصور ناقلا من الملاحاة
والاخبار مما وقع من ذلك في تذكرة القرطبي في التفتيح والخرنوب مع زوائد جمة وترجمة فارسيه او از
حاجي ربيع الدين مردآبادي سنة بشرط القراءة على التفسير في اثنى عشر مائة في طاهر احمد بن محمد
بسند الدنيا السلفي الاصبهان في المتوفى في سنة ثمان وستمائة في طاهر احمد بن محمد
مستخرج على سلم مشرف اصحاب الحديث للحافظ احمد بن علي الخطيب البغدادي مشرف
الاضافة في منصب الخلافة لجلال الدين السيوطي ذكره في فهرس مؤلفاته في الحديث مشرح كراماني
برخاري سمي بواكب دراري در حرف جيم كذبت واين نام او را و بر طاف الهام مشده
بشعب الكايمان تامر بن كتاب سني في شرح الحاج الباني عبد الله الحسين بن جيس
الشافعي المتوفى سنة ثمان واربع مائة سماه المنهاج وهو كتاب جليل في نحو ثلث مجلدات فيه
احكام كثيرة وسيائل فقهية وغيرها مما يتعلق باصول الايمان وآيات الساعة واحوال
القبائل وقوم محمد بن محمد الانصاري الباهلي المتوفى سنة اربع وخمسين مائة
سوم للحافظ احمد بن الحسين الدين في المتوفى سنة ثمان وخمسين مائة تسمى بجامع المصنف روى البيهقي
ان الايمان بضع وسبعون شعبة فاضلها الاية الا الله وصاحب منهاج وتقسيم كتاب خود برهنا ووقت بابا
بعد بيان جفت ايمان بهمين ايت اخذ كرهه چاره لليلقيني الشيخ الامام سراج الدين عمر بن سلطان المتوفى

والسلام الى الحسين بن عبد الله بن محمد بن عبد الحميد اللاروسي نسطور

فما تشلت يميني ورجلي	كلما استعيت فناء العبيد
ورسائي اليك اصيل ابدا	لما طردوا من مصر
فربا السامع يكون اياه	قال يا رب ارحمني
وحده الامم يسبحاه	يقول يا رب ارحمني
واحيوا رب ارحمني	ومعه الصلوة على النبي

والتعويض

عوضيت جاني عذرا عما فعلت

لست مقتضاً من النسبة المذكورة وتشرح معناه الدين

فلا يحيط به كمال الدنيا	فلا يحيط به كمال الدنيا
لما أتت حواء بأبيها	لما أتت حواء بأبيها
جاء في الوحي والحي	جاء في الوحي والحي
وإذا عليم به من الله	وإذا عليم به من الله
ولا يدرك طول الزمان	ولا يدرك طول الزمان

[illegible][illegible]

من صلاح من جازى الكارمى المتوفى سنة تسع واربعمائة تسع

يشفي جواهر القلوب من العي. ولطالما انشجرت طين صدقته فاذا الى فيه حديث محمد بن محمد بن
الصلوة عليه يا خور بنو ترجم على القضاء في الدنيا يجمع اشتات فسيب وشكوك. وقال بعضهم نظم

كتاب كسى السبع كذا ليدنو. هدى حكم ما نورة وبيان. اطلع من افق النبى محمد
بالف حديث بعد ما ثمان. اخذ في جوار المنجبة نورا. اسار بقصد بقاء الثقلان

وقسم ابن كتاب برين عاست اللهم في اعوذ بك من علم لا ينفع وقلب لا يتشبع ووعا ولا يسمع ونفس
لا تشبع واعوذ بك من شر هولاء الاربع. وهو مشتمل على لغوات كثيرة نافعة.

باب الصاد المصممة

الصاد المبكى على نحر ابن السبكي مجلد وسط للشيخ الامام الحافظ المحقق ابي عبد الله محمد بن احمد بن عبد الله

بن عبد الحميد بن قدامة المقدسى المنبلى اوله الحمد لله الذى يدعوا الى دار السلام ويهدي من يشاء الى صراط مستقيم
كتاب درر كاتبتن الفارة على من انكر الزيادة معروف واشفاء الاسقام في زيارته خير الانام مست مفضل الزيادة

ذات است اشيخ الاسلام ابن تيمية. ذكر ضعف ووضع احاديث وارده في سفر زيارته واشبات عدم انكاشخ الاسلام
اصل نبارت انخسرت على اسطوية وسلم ارجا نكه بروى تمت كرده انه دوروى حتى حديث لا تشد الرجال را بر وجه

تفصيل تحقيق نموده وچنانكه بايد در ذكره كمرحوم وتعديل اذ خلاف آن كوشيد چه از راه التمهيد او ريات لطفاين كذا
موقوف بر مطايع است بنده عاجز از درجته عجزى در سفر مبارك حج بر مركب هوانى از مبعث تا حجة بخت خود از اول

تا آخر نوشته واستفاده واستفاده تمام از روى حامل نموده و بعد الحمد **الصحيح** المأثورة عن رسول الله صلى الله
عليه وسلم الحافظ ابي على سعيد بن عثمان بن الحسن البغدادي البصري المتوفى سنة ثلث وخمسين مائة صحيح

لابي جعفر بن جابر البستي المتوفى سنة اربع وخمسين مائة حافظة ابن حجر در كنه كفته فيه تساهل لكنه اقل من
تساهل الحاكم في المستدر كقول زهرا غير مسلم وليس عند البستي تساهل وانما غاية ان يسمى الحسن صحيحا فانه وفي

بالترام شروط ولم يوفى الحاكم ذكره البقاعي في ركنستان الحديثين كفته صحيح ابن جابر اتقاسم وانواعه نيز نامند
وترتيب ان مختصر است شرب ابواب است وذب بر مسانيد صحابه وذب بر ما جم شيعون اول اقسام ذكر كرده و در ان

انواع آورده مثلا ميگويد النوع السادس والاربعون في النواهي و درين كتاب خطبه دار نوشته استى اوله الحمد
لآلائه المتوحد بفره وكبريائه الحمد و در رستان حمد و ثنا خطبه تمامه آورده وكفته بعضى فقرات آن بل مى چسبند صحيح

ابن جرير ميثاقى ابي عبد الله محمد بن يحيى النيسابورى المتوفى سنة احدى عشرة وثلث مائة دروى كفته حدثنا عبد الوارث
بن عبد الصمد بن عبد الوارث قال حدثنا ابي قال حدثنا ابي قال حدثنا حسين بن علي بن عبد الله بن المغيرة بن فضال

حدثنا رسول الله صلى الله عليه وسلم قال قال المغيرة بن فضال قال قال المغيرة بن فضال قال قال المغيرة بن فضال قال قال المغيرة بن فضال
الناس سنة صحيحه اسلم عليه وان مستخرج است صحيح بخارى وازدخالى او درين مستخرج ابن جابر است اخبر

ابو خليفة قال ثنا عبد الوارث عن عبد الغزير عن انس بن مالك قال قال المستغنى ان احدهم حدثنا كذا كذا الا انى سمعت رسول الله

سنة ثمان مائة
سنة ثمان مائة

فاتبعوا في محبتكم الله وغمومكم الحكمة الجامعة النبوية الذين نصبتهم بحجاني الى استئصال ابياتهم لقمس كبر من الذين لم يفتحوا
النبوية ونبعة من الدعوة المكملة المصطفوية في اشياء باجواب تثبت في محال الاخبار والمقدسة من في الطريقة الانبيائية
والسنة السنوية النبوية فاجرينا القلم بالتكلم وتوالت الحسن اراد اذراك هذه السعادة فليحتمل عليها في باب العبادات
اعتمادا اكليا والاعتماد على يد غيره فان هذه المسائل سكتت على وجه ثبت من رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم
بامان صحيح وكل مقصد اتم سلوك هذا المنهج المستقيم بطريق الاخلاص لكن يدطلبه التعليق بطريق مقصوده وتختلفت
طيفة الطيبة بالاخلاق المقدسة النبوية ان شاء الله تعالى وهذا سفر السعادة جعلناه محتويا فاتحة وخاتمة واجواب
تحتوي على فصول ذوات ان تحيط انوار اسراره بالكافة وتكتشف ان شاء الله تعالى انتهى من عينة واين كتاب وحقيقت
خلاصة كتاب او المعاد في هدي خير العباد للحافظ ابن القيم مست بحذف اوله وزايد مؤلف في شاكر حافظ القيم
ويعلم حديثا كرجلين كتابا شارحا بتعني نموده **صفة حج النبي** صلى الله عليه وسلم على اختلاف طرقها
لمحمد بن احمد بن محمد بن الطبري المتوفى سنة اربع وتسعين في سنة ثمان مئة تصفوة **الصفوة** مختصر حلية الاولياء
لابي الفرج عبد الرحمن بن علي المعروف بابن الجوزي المتوفى سنة سبع وتسعين في سنة ثمان مئة اوله الحمد لله وسلام على
عباده الذين جئهم **الصفوة** في اصول الاحاديث مختصر في ست اربض متأخرين كل اربك مقدم وچهار قسم
صلوة الرغائب وهو تحفة الجنايب بعضي كذا بين وقرن ثالث حديثي وفضل ابن نماز اخلاق كذا ذكره في
قرن اربع شهرت كذا في ابطال فضل في نص كذا وتبعه الغزالي صاحب تحفة الجنايب كذا كشف ان حديث
كتابي في نوشتة سمي بالبرق الطلوع كذا كشف الحديث الموضوع ونودي بمجمله من كذا ابن نماز است وشيخ ابو محمد عبد الرحمن بن علي
المقدسي ابو شامة كتابي دارد ورا بطل ابن نماز ووصف سمي بالطلع واين كتاب خوب سنة هم ابو بكر طوسي
وابن حميد ابو محمد عبد العزيز بن عبد السلام خطيب جامع دمشق انكاره كذا في كذا خطيب كذا كذا في كذا مجمع سبع مئة
وست مئة وخطبة اعلام به بدعت بودن او كذا وجوزي باليف كذا بنام الشريف عن صولة الرغائب في دروي تحفة بنو الزاكر كذا
ابن بنت **صلوة المنار** في اصله على النبي المختار مختصر للشيخ ضياء الدين ابى محمود محمد بن ابن عبد العزيز بن محمد الشافعي
كدر سنة سبع مئة آراء باليف كذا اوله الحمد لله الذي اختار محمد اسن خلقته واين بنجاح حديث ست كذا ذكره
فضل كذا مختصر في ابي عليه سلم نموده وفضل كذا في الصواعق طرسية في الجمعية في كذا الحافظ ابن القيم

باب الضاد المعجمة

ضوء البدن في احياء البقية في العبد من نصفت شعبان ليلة القدر رسالة للسيوطي ذكرها في فن الحديث
ضوء الدلالة شرح صحيح البخاري للسياسة افضل غلام علي بن السيد فوح الواسطي البخاري المتوفى سنة ثمان مئة
واين شرح بالقول ست كتاب الزكاة وكذا في درجته من شرح بخاري كذا في ضوء السراج في احياء
لابي كبر بن محمد الجبشي البسطامي اوله الحمد لله الذي قرب من اجس العباد واجتباء **ضوء المصباح** في الحديث
ضوء المشارق ضوء المصابيح ودرجته سيم يا **الضوء اللاحق** في احوال المائة التاسع في احوال

المتوفى سنة ثمان وتسعين منسبته والطرق الوسائل تقليد في سنة ثمان وتسعين منسبته
 لتكن في سبع مائة آراء أليف كرده الطريقة العين في نسخة المخطوطات في محمد بن علي المعروف ببركلي المتوفى
 سنة احدى وثلاثين منسبته مائة اوله الحمد الذي جعلنا امته وسطا خيرا لامر ذكر كشف الظنون فتمت به كتابه في سنة
 معتبرة وقد اختصره المولى محمد اليزدي المعروف بعيشي المتوفى سنة ست عشرة والالف بعدد ذكره في شرح وفي اطالته
 الطواكيات في الحديث الابي القاسم الطبراني الطواكيات للحافظ الكبير ابني موسى محمد بن ابني بكر عمر المتوفى
 المتوفى سنة احدى وثلاثين منسبته مائة واين دو مجلد ست شغل برده في موضوع طيب القلوب
 لمحمد بن محمد بن علي الخزرجي دوران جليل حديث جمع كرده شرح آن بفارسي در سنة يا بعد منو ده است

باب العين المهملة

عارضه الاخوذي في شرح سنن الترمذي للحافظ القاضي ابني بكر محمد بن عبد الله بن احمد المعروف بابن العز
 المفر في الالذلسي الاشبيلي المتوفى سنة ثلث وتسعين منسبته مائة ابن فلكان در فوات الاحيان كنهه العارضة القدره
 على الكلام يقال فلان شديد العارضة اذا كان في اقدرة على الكلام والاخوذي الخفيف في التتبيخ وقال الامام في الاخوذي
 المستمر في الامور القاهر لها الذي لا يشبه عليه منها شي وهو يفتح القدره وسكون الحاء المهملة وفتح الواو وكسر الزال المعجمة
 وفي آخره يا مشهورة انتهى عجالة العالم من كتاب المعالم مختصر مع عالم السنن للخطابي ذكره في شرح صحيح مسلم
 عجالة انفاضة مختصر في ست در فارسي از شاه عبدالعزير بن الشاه ولي الدين عبد الرحيم المحدث الدهلوي
 المتوفى في سنة در بيان كتب حديث واسانيد خود وبعض فوائد علم حديث اوله الحمد لسو كفي واخره بيت

چرخ خوش گفت وانا كه دانش ببيت | وليكن يرا كنده باهر كسي ست

عده الكبرى في الحديث عده وجهه دو مختصر حسين ست الشيخ شمس الدين محمد الجوزي اوله عده ايت
 الحمد الذي جعلنا امته وسطا خيرا لامر ذكر كشف الظنون فتمت به كتابه في سنة
 من المتقدمين في غرائب نظير على من ملك طريقه من المتأخرين لما حوى من الاختصار المبدع في الجمع الرصين القصي
 والمراد الذي هو على الغرض معين جدا في على اختصاره في هذه الاوراق من جمله المذكور بعد ان كنت سنت في ذلك
 مرارا في ستمين شهر من آتش غرتي وكشف كرتي واوجب الحق على كفايته ولم اقدر عليه ما لا باله عده كفايا لالذلسي
 انصره وسعافاته وترجمه فارسي وبي سمي بغرفة الحصن از سيد خليل الدين عبد الله بن عبد الرحمن الحسيني الواعظي ست اوله
 الحمد الذي جعلنا امته وسطا خيرا لامر ذكر كشف الظنون فتمت به كتابه في سنة
 وثمان مائة از تاليفش فارغ كرده عده المنسوخ من الحديث للشيخ حسين بن عبد الرحمن الاهدلي اليمني في درو
 بست يك حديث ست كنهه نسخ آن ثابت شده واين مختص كتابا اخبار الراسخ لابن الجوزي العن السلسل
 في الحديث السلسل للحافظ الازدي عرف الوددي في اخبار المديني للسيوطي مختص في الازدي في النعيم زاد
 عشاريات دليل به حديث ست كنهه لال الدين سيوطي در حلت بنواحي وديا طيافته تخرج آرتها منو ده است

آتشانی فی احادیثه الثالث بیان وقوع فیه من المعانی الکریمه فی ضبط لفظ الخامس الاشارة الى بعض ما یستنبط
 واسما یجوز ان ینسب الیه کتاب تیز روی است موسوم بلفظه کافال افروت هذا کتاب جدید بعد و شرح جابر بن کتاب صحیح
 ابو عبد الله محمد بن احمد بن مزوق التمسک فی المالکی المتوفی سنه احدى وثمانین مائت اوله بعد الحجاز و در وی گفته
 سانی البعض اختصار حله فی احادیث الاحکام ما اتفق علیه الامان البخاری و سلم فاجبه حقه و حافظ بن حجر عسقلانی یگوید
 جمع فی بین کلام ابن قتیبه العید و ابن العطار و الفاکهانی و غیره و نیز شرح او از سراج الدین عمر بن علی بن الملحق التمسک
 المتوفی سنه اربع و ثمان مائت است موسوم باعلام و این از حسن و کفایت اوست و از ابو طاهر محمد الدین محمد بن مقویب
 الفیروز آبادی است سنی بعد ما حکام فی شرح عمده الاحکام و این در دو مجلد است دیگر شرح سید تاج الدین ابو نصر علی
 بن محمد حسن بن ابی الوفا العلوی المتوفی سنه است موسوم بعد الاحکام و در او ای شش مقاله آورده اوله بعد
 الذی انور بصائرنا بنو الاسلام و دیگر شرح عبد الرحمن بن علی بن خلف الشیخ زین الدین ابو المعالی الفارسی کوی اشافعی
 و این شرح حال است بر کثرت فضل او و وی قاضی مدینه منوره بود و در سنه هفتصد و نود و دو و قاتل در سنه ثمان و ثمان و ثمان
 و دیگر شرح شیخ عاد الدین اسماعیل بن احمد بن سعید بن محمد بن الاثیر العلوی الشافعی است اوله بعد و نیز نور البصائر و در وی ذکر کرد
 که وی کتاب عمده را که تریب را بواب لغت است و در وی با چند حدیث است یاد گرفته و خط نموده و شرح ابن قتیبه العید
 فرات کرد بعد بطور املایان شرح نوشت احکام الاحکام نام نهاد **عده القادی** شرح صحیح البخاری و در ذکر
 شروع وی گفته شد **عده السحدثین** لابن محمد بن عبد الغنی بن عبد الواحد المقصدی الحافظ المتوفی سنه
 ست مائت عمل المیق و اللیلۃ للمنفذ عبد الغنی بن عبد القوی المنذری المتوفی سنه ست و خمسون مائت
 و در وی ذکر کرده صنف العلماء فی عمل الیوم و اللیلۃ و الدعوات و الاذکار کتب اکثره و من جهتها الامام ابی عبد الرحمن الحارثی
 المتوفی سنه ثلث و ثمان مائت و حسن منه صاحب الحافظ احمد بن محمد المعروف بابن البیسی الدیوری المتوفی سنه اربع و ثمان
 و ثلث مائت و هو اجمع الکتاب فی هذا الفن لکنها سطوت قال فخرت الاسلام لضعف فهم الطالبین انتهى و الامام ابی نعیم
 الاصبغانی و السیوطی عمل الیوم و اللیلۃ للنسائی و درین کتاب در فضل قرآن و قل هو الله احد گفته حدیثا
 قتیبه بن سعید ثمان ابو حاتم عن جابر ابی الحسن عن جابر بن عبد الله بن النبی صلی الله علیه و سلم قال کنت اسیر مع النبی صلی
 علیه و سلم فسمع رجلا یقرأ قل یا ایها الذین الکافرون حتی یتما فقال قدیری فزامن الشکر ثم سنا فسمع اخر یقرأ قل هو الله احد
 فقال لایذا فقه فخر عنایه فی شرح الهدایه فی احوال الحدیث عنایه و نیز شرح احادیث الکفایه عنایه فی معرفه
 احادیث الهدایه عنوان السیر فی ذکر الصحابه لایضا فخر الدین ابی عبد الله محمد بن احمد الذهبی المتوفی
 سنه ثمان و اربعین مائت سماعه **العواصم فی الذب عن سنه ابی القاسم محمد بن عبد الله بن عبد المطلب بن ابی القاسم**
 السید السیاحی و الامام العلما فخر الدین محمد بن ابی اسحاق بن علی بن الخرقی الملقب بابن الوزیر الیمانی الصنعانی المتوفی
 سنه اربعین و ثمان مائت در دو مجلد که آن است اوله بعد الحجاز القیوم الضاف و عدل او در وی اسکان جو مجتهد در سیر
 ثابت کرده با و در حدیث ثمانیه و اربع مائت عمل بر حدیث و ذکر تکلیف و ایهام و در حدیث او و نیز فخر الدین بن

لغاية انصوري رسيده و مختصر في كتاب سمي بالرواس الماسم هم اوست و اول اير كتابه و دقيقه موجوده دست اير مصفا
 آنكه شريفي صحيح ماسل كرده و له الحمد عوالي اعادة ليت من بعد حرة اتبع قاسم بن قتلوه و اجمع المتوفى سنة
 تسع و سبعين و ثمان مائة و له تخرج عوالي كذا و سمع هذه الحاشية عند قتل و منهم عوالي ابن ابي حمزة ابو العباس و له
 من ايجاز سار كالعري المعروف باسم ابي حمزة المتوفى سنة تسع و تسعين مائة تخرج شيخ الاسلام الرزين العسكري
 عوالي الى حاس الروايي عوالي الحاردي تخرج النقي بن عبيدة و له القاسمي في شقيقه عوالي بن سفيان
 العراوي حمزة ابو المنصور عبد الرحيم بن عبد الكريم بن محمد بن منصور السمعاني المتوفى سنة اربع و ثمان مائة في مجلسين
 عيون المستفيدين في الامايد الاربعين عيون الاصابة في ما استدركته عايشته على الصلوات
 للشيخ جلال الدين السيوطي و ذكره في فهرس مؤلفاته في الحديث و له من الاصابة في معرفة الصحابة و له

باب الغين المعجمة

عاية السؤل في صانع الرسول الشيخ الامام سراج الدين عمر بن الملق المتوفى سنة اربع و ثمان مائة عايت المراه
 في حال الحاردي الى سيد الامام محمد مجيد و له الحمد له الذي رجع سراج الحق في الشيخ محمد بن داود بن محمد المارلي الكرد
 الحوي للشافعي المتوفى سنة خمس و عشرين مائة و له كذا و له كان من شغل الحديث و طواف البلاد و له و له في
 غرائب احاديث الحديث و مناقب ائمة المحدثين قاسم بن محمد الطبري غراحي صحيح
 من مستعمل برست ميت يتخصص في غلات علم اصول حديث اوله

غراحي صحيح و الرحامك مصلى | و حربي و دمع بن مرسل و مسلسل

و هو رايات شريفة است انكاسه حروف سمي كذا في صحيح اوله و له كتاب تسجل فضل علي بن ابي طالب في سلسلة العرب المعجمة
 في الحديث لم يشهد له نظار و له العراق في تخرج الامام العدي بن يحيى بن عيسى الحديث و القرآن الى عبيد الله
 بن محمد بن محمد بن ابي سعيد المؤدب العاشاني الهروي المتوفى سنة احدى و اربع مائة و له سماه من كمال تقي شهاب و له و له
 و دروي كذا و له الله العربية ما يحتاج اليها المعرفة عربي القرآن و الحديث و اذكت المؤلفات فيها حمة و اذكت و له و له
 فلم احد اعدا و له كذا في تخرج القرآن عرف الحديث هو موضع على لس الحروف المعجمة است و حشر من راجع الوالك
 الوري على بن محمد الحوي المتوفى سنة احدى و ستين مائة و له مائة و اربعة مائة في صحيح محمد بن علي الحياثي المالك في المعرفة
 ما من كذا في سنة تسع و ثمان مائة مسمي بالمشترع الروي في الازالة على الحروف الهروية و تكملة و تكملة
 ارجع محمد بن عمر الاصمعي المديني المتوفى سنة احدى و ثمان مائة و له مائة و اربعة مائة و له و له و له و له و له
 كتاب العرب من ذكره العاشاني في الاساميد العمدان على المار و مختصر في الحديث الموضوع غنية الراعي
 في الحديث غنية الاسماء المسوقة الواقعة في متون الاحاديث المسوقة لابن القاسم خلف بن عبد الملك بن
 بن شيكوال القرطبي الاصل عوالي المتوفى سنة ثمان و سبعين مائة و له كذا و له كذا و له كذا و له كذا و له كذا
 من السنن و له اسماهم على حروف العجم و له مائة و سبعين مائة و له كذا و له كذا و له كذا و له كذا و له كذا

في شرح جميع الجوامع الغيالات من اجزاء الاحاديث من حديث ابى بكر محمد بن عبد الله بن ابراهيم محمد بن
 يونس الشافعي المتوفى سنة اربع وخمسين في ثلث مائة الهاء عن شيوخه رواية ابى طالب محمد بن محمد بن ابراهيم
 بن سليمان المتوفى سنة اربع واربع مائة ذكره السيوطي في طبقاته وقال احمد بن محمد بن الحسن بن ابراهيم الصلاح في كتابه
 في

باب الغناء

الفائيد في حلاوة الاسانيد رسله اليست از سيوطي وروى ذكره وروى امام ابو حنيفة از امام مالك والشافعي
 في غريب الحديث للعلامة جبار الدين القاسم محمود بن عمر الزخشي المتوفى سنة ثمان مائة وخمسين في ثمان مائة اوله الحمد لله
 الذي فتح لسان النجاة بالعربية البينة والخطاب الفصيح وابتدأ كتابه اورشليم تمامه من مائة وثمانين في ثمان مائة اوله الحمد لله
 ورسول العالمين للشيخ محمد بن ابى بكر بن القيم الجوزية وهى خاتمة كتاب اعلام المتويعين في فقال في هذا وتمام الكتاب
 يذكر في سيرة قدر ما عظيم لم يكون له وحال هذا الكتاب وقفا على الله في التاليف وله ما صح عن رسول الله صلى الله عليه
 وسلم انه سئل عن رواية المؤمنين بهم ففتح الباري شرح صحيح البخاري للحافظ ابن حجر العسقلاني في المتوفى سنة
 ذكر ابن كتابه في شرح البخاري ودرج في جميع كذا في كتابه من تصانيف اوست وبعد تمام كتابه في
 وبالنسبة ديوار در وليد ان حرف نود و تساو و ديوار لاسع گفته هو اهل تصانيف مطلقا وانفعها للطالب سفر باو مشرقا
 واجلها قدر او اشهر ما ذكر بحيث رايت بخط مؤلفه قبل تمامه تصانيفه ولو لا خشية الاعجاب لشرحت ما يستحق ان يوصف
 هذا الكتاب لكن بعد الحمد على ما ولي وادياه اسال ان يعين على كمال المناوطة ولا وكان الابداء فيه في اواخر سنة سبع وعشر
 وثمان مائة على طريق الامانة صايب كتب بخط لكن الطلبة تداءوا ووه شيافشا واداسماع في يوم من الاسبوع للمقابلة
 والمباحثة وذاك بقراءة شيخنا العلامة تاجي خضر الى ان انتهى في اول يوم من رجب سنة اثنين في اربعين في ثمان مائة سو
 ما اتفق فيه بعد ذلك فلم يفته الا قبل فاقا المؤلف يسير وها بخط مؤلفه في ثمان وعشر سفر او كان بعد الفراغ من المقدمة
 شرح في شرح اطال في النفس وكتب من قطعة يكون قدر مجلد خشى الفتور عن تحصيله على تلك الصفحة فابتدأ في شرح خط
 وهو فتح الباري انتهى وتيز وروى گفته سمعته يعني المؤلف يقول است راضيا عن شئ من تصانيفي لاني علمتها
 في ابته او الامر ثم لم يتيسر لي من تحرير ما سوى شرح البخاري وصعدت والمنته والتهذيب لسان الميرزا
 بل رايت في مواضع اتنى على شرح البخاري والتعليق والتخريج ثم قال واما سائر المجلدات في كثيره التي واهية القدر
 ضيقة القوى طامية الروى ولكن كما قال بعض الحفاظ من اجل المائة الخامسة نظم

وسألى فيه سوى اتنى اراه هو في افق المقصد او اجوا الحق بكتبة الصلوة على السيد المصطفى احمد

فتح القدوة الجاسمين في اذوايد الرايين علم التفسير للحافظ الكبير العالم المشير البدر المنير المحقق الرباني شيخ الاسلام
 ابى علي محمد بن علي بن محمد الشوكاني المتوفى سنة تسعين في ثمان مائة في كتابه محل ذكره في تفسيره فيمكن من جود كرش
 ودينجا انت كرايت في مشير مثل سبر الوت لحد اديث وجاسم ست ميان تفسير وحد اديث ودر باب خود بن نظير ست
 وشكش درين سيز ودر صدر جرت تاليف تشده اوله الحمد الذي جعل كتابه للمبين كاخلا ببيانات الاحكام شامل لما شره

جمل جمعی است از امام ابی القیض محمد بن سیرج بن زید و در اول آن ذکر لام عرب اعط کرده و بقوله بعض شیوخ و اول الحجة
 الذي اعلى قد حيد الى اوج الكمالات و درین احادیث ذکر فرستادن در و دست را حضرت صلی الله علیه و سلم
القول النافع في ختم صحيح البخاري بالجامع القول الحسن في الذب عن السنن في الحديث المستوي القول الجلي
 في ترجمة الشيخ تقي الدين بن تيمية الحافظ الحنبلي للسيد الامام صفی الدين بن النجار في نزول النسخ الى الامم و في
 الكتب المسماة بحجوزي لطيف مست در احوال حلی صفی الله عنه و در حق کرسائل که بسبب کتب اساتاد و در حق وی گفته
 ذکر نموده تا ویلات و محامل حسنه برای آن نوشته و مراد از مطلع حسا و اول عباد پاک ساخته و در کتب تقاریر و جمعی غیر
 از علمای آنوقت است از انجمله است تقریریه و مراد از افلا فی مضی غفیه و سید محمد و قال الوفا فی و غیره و در حق بن کوفه این کتاب
 حنفی است و از قدای علم است مناسبی نماید که حرفی چند از آن در حق وی نقل کنیم با حنفیان و دیگر هم مستفید میشوند
 قال قال الحافظ الذهبي الذي قال فيه الحافظ ابن حجر مؤمن اهل للاستقرار التام في نقد الرجال و بعضی لک
 السيوطي و صاحب هو يعني الحافظ ابن تيمية أكبر من ابن حنبله شلى على آفته فلو خلعت بين الركن للمقام خلعت في ما رایت
 بعيني مثله و لا والله بما رأي مثل نفسه في العلم و ما رایت أشد اتصافا للمتون عز و ما منه كان السنة بين عينية و علی
 طو سانه بعبارة رفيقة و صیر منقوذة و قال امام المخرج و التعديل الحافظ جمال الدين الفري ما رایت احدا اعلم بكتاب الله
 و سنة رسول الله صلی الله علیه و سلم و لا اتبع له ما منه انتهى و تا به یک بهذا الكلام من الحافظين العالين قال تقيته المجتهدین
 ارفع فوق العید و احقق به و مع كلامه نکتة لظن ان الله تعالى بقي بکل من تنكره و قال ايضا ما رایت رجلا العلوم كلها من بحسبه
 یاخذ منها ما يريد و یخرج ما يريد و قد فضل علی انه بلغ رتبة الاجتهاد و جمع من العلم المستجمع النبی و ابن حجر العسقلانی و الشیخ
 فی طبقات الحنفی و قد تم تفرد بسلک مسکرة قط و ان کان قد خالف لائمة الاربعه فی مسائل فقد وافق فیما بعض الصحابة
 و التابعین و من تتبع ما وقع فی مسئلة تحريم السفر الى زیارة القصور و قد قال قبله ابن بطنة فی الابانة الصغرى و الامام مالک
 و غیره و ما قال الحافظ ابن حجر فی کتبه علی الرد الوافر و المسائل التي اكرت عليه و كان يقولها بالتشكي لا يصح على القول بها
 بن قیاط الدلیل علیه عا و ذواته تصانيف نافعة بالر و علی من يقول ان التجميع والتبري منه و منه مالک فهو بشر بخفي بصيب الله
 اصحابه و هو الاكثر يستفاد منه و ترجم علیه بسبب الذي اخطأ فيه لا يقلد فيه بل هو معذور لان التمسح به شدة و ابان
 ادوات الاحتماد و جمعت فيه حتى كان استند المتصميمين على الشيخ جمال الدين الزمكاني يشهد له بذلك كذا الشيخ صدر الدين
 من الوكيل الذي لم يثبت لنا طر سعيه و اوله لم يكن الشيخ تقي الدين من المناقب الا تميزه الحافظ ابن القيم صاحب النشأة
 النافعة السائرة التي استعبرها الموفق و الخالف لكان غاية في الدلالة على عظم منزلته فكيف قد شهد له بالتقدم في العلوكا
 و التمييز في المنطوق و المسموع و اية عصره من الشافعية فضلا عن الحنابلة قاله في إطلاق عليه مع هذه الاشياء الكثرة و علی من
 سماه شيخ الاسلام لا يفتت اليه و لا يقول في هذا المقام عليه بل يجب و دع عنك لک اني اني ارجع الحق و نيز عن المصوب
 و قال البلقيني لقا و تحرقاضی القضاء تاج الدين بسبكي في ثنا و الاية عليه ان الحافظ الفري لک كتب لغز شيخ الاسلام
 الالبيد و للشيخ تقي الدين بن تيمية و قال ايضا و لم اقف الى الآن بعد التمتع و التخصص على شيء من كتابه ففني كثره و لا ازيد

فقد جازى به المسئول ان لا يكون الى نفسه والى شئ من ماله ياتى المتقصود منه ودفعه الى اشتراكه المتشابه الاول
 شيئا للمعطل المعطل بعدة التحويل وشرائطه تغيره بخاصة التعطيل وشباب المشيئة يتصوره بدوم ثبوت شرائطه بتغيره بدوم ثبوت
 والموصوف طاهر الثوب والقلب المبدى يخرج شرطا من بين غرض دوم لبعدها الصا سابقا للشا بين المثال الثاني
 شجرة المعطل مغروسة على شفا جوف ثمار وشجرة المشيئة قد اجتمعت بين فوق الأرض كما هي من ثمر وأرود وشجرة الموحد
 اصلها ناريت وقومها في السما توتري اكملها كل حين باذن ربها وتغيرت الله الامثال للناس كغيره من كرون واين ده
 مثلت ونيز درين كتاب ذكر شيخ خورشيد الاسلام ابن حنيفة الحارثي كرهه وكلفته **نظما**

<p>حزيت هذا اكل ووقعت في من ليس تجنيه يدي ولساكي فانه يجزيه الذي هو اعله حتى اراي مطلع الايمان ورايت اثارا اعطيه شاكها حصيا كلال النجان ورايت حوض الكوة الصافي وهما مدي الارمان لا ينيك</p>	<p>تلك الشبا لو كنت اطلون حباري من ارض حران فيا من جمل ماوى مع الرضون ورايت اعلام المدينة تحوها محجوبة عن زمرة الاعيان ورايت اكويا هناك كثر الارال يشعب فيه مزاربان والناس لا يردونه الامس</p>	<p>حتى اتاح لي الا له بفضل اهلا من قد جله من حران اخذت يدك يدك وسار طير نزل الهدى عساك القرآن وورثت راس الماء ابيض مثل النجوم لو ارد ظمان ميزاب سنته وفول الهه الاكلاف افواذ ووايمان</p>
--	---	---

الابيات هي اسلم من ضرب الرضا شاشي من شرح الشباب سدور ناظم الساهر على الدارجة الوافرة نقلت
 هذا الكتاب بخطي الشقي لا ولاوى ولمن اخلفه من يهدى وولد الحمد **كتاب كادب** في صان الحديث الابي العلماء
 حسن بن احمد الطاهر الترمذي المتوفى سنة ثمان وخمسين واربعة مائة **كتاب الاسماء والكنى** لابي احمد محمد بن
 الحاكم النيسابوري الكوفي المتوفى سنة ثمان وسبعين واربعة مائة **كتاب الاشراف** في مسائل الرجال
 للفاطمي ابي بكر محمد بن ابراهيم بن المنذر المتوفى سنة تسع عشرة وثلاث مائة في ست بغايت نفيس وهي اختلاف علماء
 مع الدلائل ذكر كره وواحاديث راويهم سر ونوده كاجتماعه واستنباط آسان كشته اولش اربيت ذكر فضل الطهارة
 اوجب سد الطهارة للصلاة في كتابه فقال جل ثناؤه يا ايها الذين امنوا اذا قمتم الى الصلاة فاغسلوا وجوهكم وايديكم
 الى المرفق واسطبروا سكم وارجلكم الى الكعبين وقال يا ايها الذين امنوا لا تقربوا الصلوة وانتم سكارى حتى تعلموا ما تقولون
 ولا جنبا الا عابري سبيل حتى تغتسلوا اولت الاخبار ان الشا بته عن رسول الله صلى الله عليه وسلم على وجوب فرض الطهارة
 للصلاة والتفق علماء الامة على ان الصلوة لا تجز الا بها اذا اوجبا السبيل اليها حد ثنا الربيع بن سليمان قال ثنا
 عبد الله بن جبريل قال اخبرنا سليمان قال حدثني كثير بن زيد عن الوائد بن رباح عن ابي هريرة رضي الله عنه ان رسول الله
 صلى الله عليه وسلم قال لا تقبل الصلوة بغير طهور ولا صدقة من غلول **كتاب الاعتقاد والهداية**
 ابي سبيل الرشاد للامام ابي بكر احمد بن الحسين البغدادي المتوفى سنة ثمان وخمسين واربعة مائة اوله الحمد لله الذي خلقنا من طين

سنه ستين فمئله و در اولش مکتوبه قال الحافظ ابو القاسم بن کتاب المقتصد جامعاً لادعیه رسول الله صلی الله علیه و آله
 حدانی علیه السلام فی رایت کثیره من الناس قد شکوا الی شیخ وادعیه فوجت علی هذا الیام جماعه الورا قون لایروی عن رسول الله
 صلی الله علیه و آله و سلم و لا عن احد من اصحابه و لا عن احد من التابعین لهم باحسان بحمدی عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم
 من الکراهه للصحیح فی الدعا و التعدی فبقاقت هذا الکتاب بالاسانید المأثوره عن رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و بآیات
 بفضل الدعا و لوابر ثم رقت الی الیام علی الاحوال الی الی کان رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم یروی فیما فیجمل کل دعا فی سنه
 یستعمله الناس له و من یلقی علی ما یرتبه انشاء الله تعالی عز وجل باب تأویل قول الله تعالی ادعونی استجبکم
 ان الیومین تنکحون عن عبادتی سیقولون جنم و اخرین حدثنا عبد الله بن محمد بن سعید بن ابی مریم قال حدثنا محمد
 بن اویس الغفیری ح و حدثنا علی بن عبد العزيز قال حدثنا ابو حذیفه قال حدثنا اسحاق بن عمار عن زریر بن عبد الله عن
 عن شیخ النعمان بن بشیر قال قال رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم العباد یأمر الدعا ثم قرأ دعوی استجبکم الی الله
 و این کتاب مجددی کلان است و در حصص صمدین از وی نقل میکنند **کتاب الدعاء** تالیف چند کس است یکی شیخ
 امام ابوبکر محمد بن الولید الغفیری الطرطوسی دوم ابی عبد الله محمد بن حرب الرازی النیسابوری المتوفی سنه اربع و
 و اثنتین و سوم ابی عبد الله محمد بن عبد الرحمن بن ابی حاتم الرازی چهارم امام طبری **کتاب الدعوات**
 تالیف چند شخص است یکی امام ابو العباس محمد بن محمد المستغفری الشافعی المتوفی سنه اثنین و ثلاثین و اربع مائه
 دوم ابی الحسن علی بن احمد الواحیدی المتوفی سنه ثمان و ستین و اربع مائه سوم امام شیخ حافظ احمد بن محمد بن الحسن و
 المتوفی سنه ثمان و خمسون و اربع مائه و او دو کتاب است یکی مختصر و دیگر کبیر چهارم صادق بن محمد بن الحسن بن علی ششم ابی داود
 بن نعمان ابی القاسم سلیمان بن احمد و او هر دو در حج فی التمهید ثبت مفسر لایة الخلو فی **کتاب الدعوات** النبویه الخیاض
 ابی سعید عبد الکرم بن محمد السمعانی المتوفی سنه اثنین و ستین و اربع مائه **کتاب الذکر** لابن ابی الدنیا و غیره
کتاب الوحده فی طلب الحیث الخلیف البغدادی **کتاب دفع الیدین** للبشاری و درستان الخلیف
 بر احوال این کتاب تفصیلاً اطلاع نیست و در کشف الظنون نیز تفرقین ذکر آن کرده **کتاب الرفاق** للبشاری و در کتاب
کتاب الزهد تالیف چند کس است یکی امام احمد بن حنبل المتوفی سنه احدی و اربعین و ثمانین و دوم حافظ بیرونی و
 سنه ثمان و خمسون و اربع مائه و این دو نسخه است مختصر و کبیر سوم امام محمد بن احمد الشافعی چهارم جناد بن السریج
 ششم امام ابی عبد الله محمد بن حرب النیسابوری المتوفی سنه اربع و ثلاثین و ثمانین و اربع مائه و کتب ششم ابی داود و زو و اند
 از بیشتر سبب بدست چنانکه زو و اند کتاب الزهد امام احمد از پیشانی عبد الله **کتاب الزهد** الواقفی
 عبد الله بن المبارک الشافعی المروزی و فی بعض النسخ و مشهور انتخاب است که حافظ ضیاء الدین ابو عبد الله محمد بن
 بن سلیمان صوفی زری بکره و مقبول خاص و عام گشته و در اصل این کتاب یه یا و ات بسیار واقع است بعضی از آنها
 از زوی این کتاب حسین بن حسن و زوی است از وی ابو محمد بن یحیی بن صاعد روایت کرده پس بعضی زیاد است و
 و این منتخب کرده با حازرات و سماعات بکار برده میشود اولش این حدیث است لایزال فی الناس علی السمره قال ابو جعفر

في صاحب اول | ارويده من طوطي | فحدثتني في هوالك | مسلسل باكوليه

مجالسة لاسمير وادامه بنوري المالك المتوفى سنة مشرق ثلث مائة من سنة من كتب الاماوية والاشباح
ومما سئل عن انوار الاثار في مقتضى الحكم والاشعار واخره بعض من ساه في حبة الموانيس من كتاب الجباله مجالس الدعوى
لابن ابني الدنيا او لشيخ ابن حميد من كتب في الحكم والاشباح في سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح الذي هو
راكب اية فاربه وشاره حسنه وهي ترجمه فقالت اللهم اجعل ابني مثل هذا المحدث في محقق السنن الكبري للشيخ
مع شمره زهر الشبي ونير محقق كتابي ويكرهه وحدثه لابن البازي وشايد كره ابن تيمون من كتب الاماوية والاشباح
اختصار كره اوله الحمد لله ربنا العلي الاعلى ووروي كفته اما بعد هذا الكتاب المجتبى واحاديث المصطفى وهو حبة المتقول
وخلاصة جامع الاصول وهو مرتب على ستة اقسام وخاتمه عجود في رجال الكتب الستة لابي عبد الله محمد بن احمد الكوفي
المتوفى سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح في سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح الذي هو
الموصلي البغدادي المتوفى سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح في سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح الذي هو
كره في غربيا الحديث مستخرج من كره ام مجلس المطاوعة في تخرج الاحاديث للحافظ ابني القاسم مؤخره في الكتب
المصري ذكره البقاعي في شيفه مجمع بحار الانوار في غرائب التتبع والاطاقت الاخبار للشيخ الفاضل المصنف
شمس الفضائل والمفاخر محمد بن طاهر الصديقي الفقيه المتوفى سنة ثمان مائة من كتب الاماوية والاشباح الذي هو
لهذا ما كان له من يدى اولان هذا العدد من مجلدات ومع الذيل والتمكيد وچهار مجلد وپرگزاريه ابن الاثير
در سنة ٨٥٠ هجرى در يد له كنهه عليه طبع پوشيده در ديار چادوي بگويد واذا ما يسر له اتمامه على هذا المنهج التوسل به الى خدمته
ذلك الجناح العالي شفيق الشفيق المتوفى في المفاخر والمعالى قطب الاوان وتحت الزمان صغوة الحسن بن زبيل المحمدي
مجاويزه لاسمير في الانام ومرشد الكرام عني الشيخ علي المتوفى من حسام افاضه في فضيلته على الداني والفاضل على الداني
ليكون في ريفه لشفاعة يوم الفرج الاكبر في ذلك المقام ولا هذا ليد في يوم تزل فيه الاقدام انتهى ويزيد ويزيد باجده كفته اول
من اخوان الصفا ان يصلح له ما طغى به العلم فان لك من يدي في الفقه من اراجعه من الائمة وهو اني على الناس السالكين
بالفساد والباغين العنت البر والعدا والمكدرين للايمان بسبل سيف العداوان على الاعزة والاخوان المنكرين للانام
ياكثر انهم والاحزان انتهى بخفاصه ودر آخر مجلد اول كفته تم بحمد الله الثلث الاول من مجمع البحار بافتقار صاحبها الشيخ الفقيه
احمد بن ولادة السواد الحققة العجبة الشاهير من سيف العداوان على اهل الايمان المسلمين على الرعايا اهل الطغيان من حدة
الشياطين الموزين المؤمنين المؤمنين بغير التمسيد من الصديان المرويين وواج الكفر والطواغيت العباين المنين
شعائر الاسلام وشرائع الاحكام ومعايد التوحيد البنيان جازاهم الله تعالى في فاعا عن المسلمين اهل الامان طهر الارض
من اخبائهم وارجاهم وخواصهم بغير الاحسان في انيرة الخير واداءهم المعروف الكفا شرهم وما اجهنا من صولاتهم شملت
ياكرهم وتب علينا ما تزل النعم ويوجب النعم صلح الراعي الرعية بطغاك اياقوا يا حليم انتهى ودر آخر مجلد ثاني كفته تم
السم لثاني من مجمع بحار الانوار الفتن صاها المحدث الفتن صان الهمما من موجبات النعم وتاب عليهم ما وجب

الحمد لله الذي اوضح لنا هذه المسئلة وقوى خلاصه حصول علوم الحديث ائمه الصالحين است بازيادته بران من حيث
 بر مقدار و اربع اطراف مقدمه در حد طرف اول در متن ثانی در سده ثانی در كیفیت تحمل رابع در اسما الرجال في الترتيب
 در سده سبع و ثمانين است مائة بدشق فراغ دست بهم و اوده مختلف الحديث سبق في اختلاف الحديث
 الما بن قتيبة المتوفى سنة ست و سبعين مائتين **المتوفى المختلف** في اسما الرجال الما بن الحسن بن علي
 بن عمر الدار قطني البغدادي المتوفى سنة خمس و ثمانين مائة و اربع كتابي حافل است گویند ضبط اسماي باس
 اولي تر شيما است زیرا که قیاس او روی مثل نیست و قبل و بعد آن چیزی که دلالت کند بران موجود نیست
 و ازین کتاب فقط ابو بکر احمر بن علی خطیب بغدادی شته النسبة گرفته و بران افزوده کتابی بنام مختلف المتوفى
 مرتب نموده امیر ابو نصر علی بن مرتبه العبد بن مکرال آمد و بران چیزی را زیاده کرده اكمال نام کتابی تالیف کرده و اما
 ایشان او را کتابی دیگر است که نام خود بوده حافظ ابو بکر محمد بن عبد الله بن معروف بابن نقطة الحنبلي که و بر کمال
 قبلی نوشت در مجلدی کتابی دیگر جمع ساخت مسمی بالنقیب المعرفه و اده السنن الاسانیه و قبل کتاب بن نقطة
 حافظ محمد بن علی دمشقی ابو حامد بن الصابونی المتوفى سنة ثمانين مائة است هم از منصور بن سلیم المتوفى سنة
 ثلث و سبعين مائة و برین هر دو قبلی است ايضا حافظ علماء الدين من غلطة ابن طلح المتوفى سنة اثنتين و ستين
 و سبع مائة است این قبلی کلان است لیکن اکثر اش اسمای شعر او انساب عرب است و برین قرن است کتاب کمال
 و ترتیب و شتبه هبی و تصحیح المشتبه بن حجر **المتوفى المختلف** في شتبه اسما الرجال الحافظ عبد
 بن یحیی المازنی المقدسی المتوفى سنة تسع و اربع مائة و له شتبه النسبة ايضا حافظ صوری ابو عبد الله محمد
 بن علی نقیبه لما صنف عبد الله بنی المتوفى و المختلف عرضة علی الدار قطني فقال له افزه فقال كيف افزه له و معظمه
 اخذته عنك فقال نعم اخذته عنی متفرقا و الآن قد جمعتها انتهى و لا بی احمد حسن بن عبد الله العسكري و لا بی المنظر محمد
 بن احمد الابوروی المتوفى سنة سبع و خمس مائة و لا بی البركات علماء الدين علی بن عثمان المارديني المتوفى سنة خمس
 و سبع مائة في انساب العرب و لا بی القاسم يحيى بن علی الحضرمي بن الطحان المصري المؤرخ سنة ست و اربع مائة
 مختصيا من اجزاء الاحاديث من حديث شاذي طاهر محمد بن عبد الرحمن المارديني صاحب التبريد المديح الى الديج
 متعلق بعن الحديث للسيوطي المتوفى سنة المئتين في كراهية السؤال و الرد و الجلال الدين السيوطي ذكره في
 فهرس مؤلفاته في قرن الحديث مرقاة الصعود الى منار منار في مؤلفات السيوطي و ذكره في المرقاة العلمية
 شرح الاسماء النونية في الحديث مرقاة شرح مشکوة على القاري كرش بياد المساعدة الى المصارعة للسيوطي
 قرن الحديث مسئلة العلو و النزول في الحديث لابن طاهر مسامرة مرقاة السموع في ضوء السموع رسالة است
 از سيوطي جواب سوال است از روشن کردن آن حضرت چرخ را و روی مستجوبی او را ايقاد نموده همه يكجا فرام نموده است
 مستخرج از من كتب الاحاديث الحافظ الدار قطني مستخرج ابو حوانه يعني حافظ يعقوب بن اسحق الاصفهاني المتوفى
 سنة ست عشرة و ثلث مائة و اربع مائة مستخرج بر سلم مستخرج و جرح مائة و ثلث حافظ ابن حجر گفته اذا اجتمع المستخرج مع

سلي قناده خروجه من حاتم كقول زبادة القنات مقبوله واذا استكمل ذلك سفي ايسل والارسل الوقت ان وقع من زبادة
 فالذي جعل الزبادة من حاتم على من لم يحفظه الحق انه كثير ما يغل الخلف في اعقابنا من قبل الموقوف ووصل للقطع لا سيما
 عند غيرهم في التمسك للرئيس وتوحيهم بقا الشيخان لا يقولان بكثرة ما يقولان كما وانما علم المستدل ان عليه ما
 البخاري وسلم الابن ذر المروي الحافظ عبيد بن احمد بن محمد الداعي المتوفى سنة اربع وثمانين اربع مائة المستفاد
 من جهات المتقدم الاستاذ للشيخ ولي الدين ابني زبادة العراقي مسك الختام شرح بلوغ المرام كتاب الخرو
 عفا عنه واين نام وراود شام الدمام شديده ووجهه كذا ان سفي وليا محمد بن عبد وجل وروى بئر تمام وسبل السلام
 وتفسيره صنف علماء رايه ختمه رايه جميع سخته ولعبارت فابن سفي عام فهم كحاشية دجون آخر من شرحه ووقع
 آقا باري والافروع ستين نام بدان بنا سبت تمام دارو شيخ سعد الدين بن التويدي بيته الدين بن عبد الرحيم
 بن سلطان بن ابراهيم الاقداري الحسيني سلم قناني چون در سفر حج بمقام حديد به با مرسر طور ملاقي شد ورجعه بابل شرح
 الطحايات مع دوى وقصه ملاقات فيرطلي انشا وكره قشتا وشره بيت ستين چند شعر از نهجت اشع

قن حصلنا على بلوغ المرام	اذ وصلنا الى بلوغ المرام	واتمنا وانما يكن تفصيل	للتداني ونفعة من مرام
وعشقنا على السلي كقوله	الحمد لله الحسام على الكرام	من خلدنا فاضيا على جميع	مستجد على النقص لا جرام
لم يكن بالضعيف في كونه	بل هو الالاس ثابته على المرام	حسن النهر ما به من فخر	راجح القدر نحو سبل السلام
كيف لا هو على من جلدنا	في بيان الكثرة وشام	ريضا كمال رايه الصبح هذا	سوضع كجافه داخل السلام
فصلنا وانما سجدنا	مسبل فوق كعبه كاستلا	وبرايها وجها بى الحيا	سنة قد فاق ضوى على تمام

وخرجنا من كمال الحيا	تدري سيد جليل بلام	لبي قناده فقط	م
وسالنا عن سنة فاجابوا	هو فوق الشمس في كماله	فراينا غير يدع عرجا لله	معطيه افهوا كالفهام
فهم من شاء اودع الشمس	وجها وجاهه في كماله	مثل هذا المولى الخليل	المولوى المفخر العلام
صد اهل الكمال من شرح	الصمد بشرح على بلوغ المرام	فاني فيد من بواطن علم	الاطا هو الحكيم العبد المرام
موضعا نامضات ما كان حوله	سبوا للاهلال كالا حرام	وعجبا عرابه باللسان	الانتماس الى الفيد لا اله الا
ان هذا من حسن ابي الفخر	المسمى المديق في كماله	ذاته هيبس لطيف متال	صاعا لله ذاك المرام
كاد لطف اسيل من حسن خلق	قن خلدنا كفضل المدام	حفظ الله ذاته وجها	عاشق مع حزه عمر سام
وعل جلد كصلوة الى	مع سلام تدري عر اللام	وكذا الله الكرام	ما يغنى هذا ذوقه والبنا

واين شرح از احسن كتب مولانا ابن بيضا سبت وجاس روايت وروايت كجوا والعبير بن كاهن القلوب تشريه
 مسلسلات كجوا هي في الحديث للشيخ ابني عباد بن عطار الابراهيمي مسند كجوا بنجره الصلبي
 من مسند الدارمي ذكر في اسما روايتا حروف النعين مسند كجوا العطارى وهو صلاح الدين خليل بن كجوا
 المتوفى سنة اربع وتسعين مائة اولها المسلسل بالاوليت مسند كجوا الصلبي مسند كجوا بنجره

قال اسمعيل بن محمد بن بعض الفضلاء المسانيد كلها كالانهار وسند ابی علی كالجوف يكون مجمع الانهار ولبستان المحدثين
 اين سنن جاسع ست و ترتيب ابواب صحاب اول و كتاب الايمان ست و ران ميگويد باب في احاديث الايمان من
 مسند ابی بكر و علي بن ابي القاسم تمام آن سند را سي و شش خبر كرده اند قال في اول المسند حدثنا سلمة بن شبيب
 هشيم ثنا كوفري ثنا سلم بن نافع عن ابن عمر عن ابی بكر الصديق رضي الله عنه قال قلت يا رسول الله يا نجا هذا الامر
 الذي نحن فيه قال من شهد ان لا اله الا الله و انه لا اله الا الله و انه لا اله الا الله و انه لا اله الا الله و انه لا اله الا الله
 الحافظ النيسابوري المتوفى سنة ثلث عشرة و ثلث مائة و ترتيب ابی بر ابواب ست و حافظ ابن حجر ذكر آن در معارج
 مسند ابی هاشم يرقى الامام المحدث ابی اسحق ابراهيم بن حرب العسكري السمسار المتوفى سنة اثنتين
 و ثمانين مائتين مسند ابی عبد الرحمن بن محمد القرطبي الحافظ المتوفى سنة اثنتين و سبعين مائة
 ابن حزم گفته و رين سند از يك هزار و سصد و چند صحابی روايت كرده و بر ابواب فقير ترتيب نموده پس سند موصفي
 كوشل آن يكي را بنود و انتهي مسند الامام ابی يوسف مسند الامام ابی محمد
 عبد بن حميد الكشي المتوفى سنة تسع و اربعين مائتين اولش سند ابی بكر ست اول آن اين حديث ست اخبرنا يزيد
 بن يارون قال اخبرنا اسمعيل بن خالد عن حميس بن ابی مازم عن ابی بكر الصديق رضي الله عنه قال انكم تقولون انه
 الاية يا ايها الذين امنوا عليكم انفسكم لا تضركم من مثل اذا بهتمتم قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول ان الناس
 انذاروا الظالم فلم يخذوا على يديه و اتوا كنان يهيمهم الله يعقاب و رقاسوس و رباب شين مجله گفته الكشي بالفتح قرية بجران
 و در سين مجله گفته الكشي الكسر و الفتح بقرية سمقر قنده لا يقال بالاشين المجته فانها ستذكر انتهى و اين مسند را كبير خوانند
 زير كه از وي مسندي ديگر انتخاب كرده و آن متخير ست مسند الامام احمد بن حنبل المتوفى
 سنة احدى و اربعين مائتين كتابي جليل ست از جملة اصول اسلام در ست و چهار مجلد و نسخ آن كه در سينتصير و وقف بود
 نوزده مجلد ست و در وي هي هزار حديث ست باز ياد است پسر شان چهل هزار حديث و بعضي محدثين گفته اند كه كل شي هزار
 و مكن ست تطبيق باسقاط ذكر و شمار آن پس هر دو قول صحيح باشد و بستان المحدثين گفته نز و محدثين هر گاه صحابي مختلف
 حديث ديگر گشت كوالفاد و هي و قصد متحد باشد بخلاف عرف فقها كه نز و ايشان اعتبار معني ست ملا و هي كه اصل معني
 واحد ست حديث واحد ست بلكه خصوصيات نژانده بر اصل معني نز و ايشان في مثل ندارد و محط فائده و ما خبركم امي حينئذ
 و گويان اين وجه توفيق بين القولين ست و ابو بكر قطيعي كه راوي اين مسند از پسر امام احمد عبد الله ست خبر و روي افزود
 زير كه امام احمد اين كتاب البصري بياض حج ميگرد و ترتيب تهذيب و از امام ابو نعيم نيامده بلكه بعد از وي پسرش
 عبد الله ترتيب آن نموده اما خطاي بسيار كرده مدنيان و در شاميان فضج نموده و شاميان او در دنيا داخل فرموده
 چنانچه خطا بران تبليغ كرده اند و با بجز اين سند تقسم ست بر يكصد و هفتاد و نوزده و تجزيه وي از حسن بن علي ست كه
 راوي او ست از قطيعي در قاسوس گفته القطيعة كثر في حال بغداد اقطعها المنصور اما سامان اعيان و لقيه و لها
 و يسكنوا بامنهار قطيعة الدقيق و منها احمد بن جعفر بن حمدان المحدث را و احمد بن ابوبكر قطيعي ست غرض از قطيعة نام هفت

[illegible]

واورا برین سنا مالی است در دو مجلد و منقش بر سحر بمحمد الشیخ جمال الدین محمود بن احمد القوفی الدمشقی المتوفی
 سنه سبعین و سبع مائه است و آنرا شرح کرده سحر مستند و زوائد را ابو المؤید محمد بن محمود الخوارزمی المتوفی سنه
 خمس و ستین و ست مائه تصحیح نموده اولاً الحمد لله فی سقانا بطولین بعضی اشرا فیه و در وی گفته اند سمعت فی الشیخ
 عن بعض الجاهلین بقدره بانه قصیده صغریه و سقیم غیره و نسبته الی قله روایه الحارث و یستدل علی کماله الشیخ
 و مؤلف امام مالک بن نعمان النیسابانی حقیقه است و او کان لایروی الا هذه احادیث قلقتنی حمیه و دینه فارادت ان
 اجمع بیزخمه عشر مرین بانه العی جعها فحول علماء الحديث الاول الامام الحافظ ابو محمد عبد الله بن محمد بن یحیی الجار
 المعروف بجده الله الاستاذ الثاني الامام الحافظ ابو القاسم طلح بن محمد بن جعفر الشاهدا العدل الکمال الامام الحافظ
 ابو الحسن محمد بن المطهر بن موسی بن عیسی بن محمد الکریم الامام الحافظ ابو نعیم الاصبهانی الشافعی الفاضل الشیخ
 ابو بکر محمد بن عبد الباقي بن محمد الانصاری الکاتب الامام ابو احمد عبد الله بن عدی الجرجانی الکسلی الامام الفاضل
 عمر بن حسن الشیبانی الکاتب ابو بکر احمد بن محمد بن کمال علی الکاتب الامام ابو یوسف القاضی یعقوب بن ابراهیم الاصبهانی
 و المروزی عنه بنسبه الی یوسف الکاتب الامام محمد بن حسن الشیبانی و المروزی عنه یسمی بنسبه محمد احمد و شریک الامام
 و رواه عن ابی حنیفه الثاني عشر الامام محمد بن احمد بن محمد بن الحسن الشیبانی و المروزی عنه یسمی الاثار الثالث عشر الامام ابن
 ابو القاسم عبد الله بن محمد بن ابی العوام السعدي الرابع عشر الامام الحافظ ابو عبد الله حسین بن محمد بن سنان
 المتوفی سنه ثلث و عشرين خمسمائه و قد خرجت بحرا حسنا و لم یحرف الا بالیسیر و فی محمد بن یحیی الکاتب الخامس عشر الامام
 الماکور فجمعها علی ترتیب ابواب الفقه بخلاف المعاد و ترک تکریر الاسناد انتهى لیکن ابی یحیی مائة و خمسة عشر
 که حامل بران حیات دینی شد هنوز قلت روایت دینی حدیث را بجای خود ثابت ست نسبت بایمه دیگر و این بدیهی است
 انجاش نش نقان کرد و این مرد قوی قلیل که از وی جمع کرده اند نیز مشکلم علیه است و در ترتیب روایات دیگر از بنسبت لیکن در اینجا
 انجیمی بایست گفت این است که هر یک از انان برتر است که اگر برای او سند بگنای دیگر نباشد بقصی بجای او راه یابد
 یا گنجایش طعن بروی درین باب بود زیرا که هیچ یک از ایشان را سند که از ایشان روایت نماید مگر قلیل جدا و از اجتمعی خفیه در
 مناقب می تالیف کرده اند و این سند نیز در حقیقت تالیف او نیست بلکه دیگران بعد ایشان آمده روایات ایشان را
 جمع نموده اند و بسند فلان موسوم کرده چنانچه خوارزمی در سنه ششصد و هفتاد و چهار مسانید او را که طهای سابق
 فراهم نمود درین سنه یکجا کرده و بر عزم خود و هیچ چیز از روایات و ترک نموده و قبل از وی هر چند مسانید بسیار برآه
 روایاتش ساخته بودند چنانچه خودش در خطبه نام آنها با سند خود و آنها را برده اما مشهور و رائج در میان آنها همدین
 دو مسند است یکی مسند حارثی دوم مسند خسرو درستان محدثین گفته پس نسبت این سند بحضرت امام عظمای زمان است
 که مثلاً مسند ابی بکر را از مسند امام احمد نسبت بحضرت ابو بکر صدیق خامس و از تصانیف ایشان الکاتب یحیی بن یحیی
 و از تصانیف امام نزار بعد از علم حدیث معروف در مسند معروف غیر از مؤلفا و نیست و مسانید دیگر که در عالم مشهور است
 خود ایشان تصنیف آن نیز نوشته اند بلکه دیگران جمع نموده و بر بر مائل به تشدید نیست که روایات شخص از هر طرف یابن

ان الله تعالى احيانا اباك قال الحسن قال ابي فاقبل في سبيل الله عز وجل مرة اخرى فقال حل حل ملا في قضيت انصم لا ارجع
 مسند ابراهيم بن محمد بن النعمان المتوفى سنة خمس وتسعين مائتين مسند ابی بکر بن مارون مسند
 ابی علی الطوسی شیخ ابی حاتم و کتاب فخر بن سبت بر کتاب حمزة بن دوی شارک الموت و سبیل ابی انوشیروان مسند
 امام ابی اسحق ابراهیم بن یوسف النخعی ابی المتوفى سنة احدى وثلاث مائة و اربع و یکصد و خمسون مسند
 امام ابی اسحق ابراهیم بن نصر الرازی المتوفى فی حدود سنة خمس و ثمانین مائة درسی و چند خبر است قال الخلیفه
 مسند مالک الامام احمد بن حنبل المتوفى سنة ثلث و ثلاث مائة مسند مسند لابن ابی بکر محمد
 بن عبد الله بن جوزی المتوفى سنة ثمان و ثمانین مائة و اربع و اربع مسند مسند کماله بن ابی بکر محمد
 اختصار شکره اند المسند المنتخب لعلی بن عبد الغفر البغوی مسند ابی یحیی الموصلی سبقت ذکره
 مسند شیخ عطاء الله الشاه ولی الله الحدیث المدبوی مجلدی کلان تا اوله الحمد للذي انزل علی عبده الکتاب یتیم و کلما
 و احکام الخ و دروی گفته الموطا الصحیح کتب الفقه و استمر تا و اقامه و اجماع و اوقاف الفقه السواد الاعظم من الامامة المرحومة علی العلم
 و الاجتهاد فی روایة و درایة و الاشتهار بشرح مشکلاته و محضلاته و الاهتمام باستنباط معانیه و تشبیه معانیه و من تتبع
 ذراعه هم و رزق الاضافات فی نفسه علم الاحکام ان الموطا عده مذہب مالک اسامه عده مذہب الشافعی احو و راسد اصباح
 مذہب ابی حنیفة و صاحب فیه راسد و هذه المذاهب بالنسبة الی الموطا کالشروح للمتون هو منها بمنزلة الدرة فی البحر
 الی آخره قال مشارق الافراد علی صحاح الآثار و تفسیر غریب حدیث مختص بوطا و یحیی بن الیثقی فی
 عیاض بین السیاحی المتوفى سنة اربع و اربعین مائة کتابی جلیل القدر است بانیات نافع و مفید و درج و ی گفته اند
 که اگر کتاب زر نوسیده و بجا بر وزن کنند حق اواد انشودا و له الحمد مظهر دینه علی کل بریخت مختصر شمس اطلع از غنای
 ابو اسحق ابراهیم بن یوسف الوهاری الخری المتوفى سنة تسع و ستین مائة دروی جیزه افزوده مشارق الافراد
 النبویة فی صحاح الاخبار المصنوعة للامام رضی الدین حسن بن محمد الضعافی المتوفى سنة ثمان و ستین مائة دروی احادیث
 صحاح بر تلمذ شایع گاه در وی جمع نموده که دو هزار و دصد و چهل و شش حدیث میشود اوله الحمد لله حمی الرعم و حمی العلم
 و دروی گفته اند که کتاب ترضیه و ترضیة و العمل بقضاه الفقه الخ و المسند من الفقه من الفقه العباسی
 و ذکر کرده که چون از صحاح الدجی و شمس المنیرة فارغ شدم آنچه در کتاب بنجم و شهاب بود بغیر من اجماع صحاح باین بر دو قسم
 و این کتاب حجت است در میان من و اتعالی و حجت بر ضابطان من و مکتوب و آورده چنانچه شرح اشاره بخاری است و هر
 بمسلم و قی متفق علیه و ترتیب این کتاب بسیار خوب است و اتفاق شده و بر و در ده باب مرتب است بر وی شرح است
 از انجمله است شرح شیخ اکمل الدین محمد بن محمد بن حوالبه ابی الخضر المتوفى سنة ست و ثمانین مائة مسند مسند ابی ابراهیم
 مجالدین ابوطاهر محمد بن یعقوب القهریز آبادی الشیرازی المتوفى سنة سبع و عشرين و ثمان مائة تسمی بشوارق الاسرار العلویة
 و این در چهار مجلد است و شرح غیر الدین فی خبر من العطفی من علماء الدولة الشانیة سببی بالکشف الشارح در سه مجلد
 و شرح شیخ امام سعید بن محمد بن حوالبه الکازرونی المتوفى سنة ثمان و خمسين مائة مسند سببی بالمطالع المصنف و در آخر هر

و این کتاب نویسنده خود را سید احمد حدیث جمع نموده شرح آن کرده و عام فاشش تحت حسن تلمذ و همین نام تاریخ تالیف او است
 بعده با نزود حدیث دیگر در باره اسلام بان طبع نموده بشرحش پرداخته و شرح را در وی شارحی تحتجه الاخبار از ولوی نجرانی
 المتوفی سنه ثمانین با تئیمج الفست این شرح دو بار در هند طبع و پیشه و در عوام مسلمین بلکه خواص مومنین را رفع
 خاص نامشیه المشقبه فی المتوفی و المختلف و علیه شرح الشمس بن ناصر الدین الرشتی سماه توضیح المشقبه
 مشقبه النسبه لما حفظه النبی اوله الحمد لله الذی لم یخذل و لا قال غلط فی کلام الحافظ عبد الغنی الاذد
 و ابن کولوا و ابن نقطه و ابن العلا القرصی و غیرهم انتهى لکن اعتماد بر علی بن خطب العلم فکشف الغلط و التحریر و مصنفان بن مهر
 تجلیت و این مشقبه النسبه الذی از حدیث و این بن ایدش الضیاء و ابن حجر العسقلانی توضیح المشقبه مشتمل بر الوصی
 فی الزیاده علی غیره با در وی مشکوة الا نوال فی باروی عن الکسجانه و قال من الاخبار للشیخ محمد بن الدین محمد
 بن علی المعروف بابن عربی الطائی الا اندلسی المتوفی سنه ثمان و ثلثین سنه ثلثه اوله الحمد لله رب العالمین در وی گفته است
 هذه الاطیعی بکله المشرفه فی مشهور سنه و شمرت فیها ان تكون من الاحادیث المسنده الى العبد سجانه و تعالی رخصه و بها توجتها
 با حدیث عن الصادق علیه السلام فی رسول الله صلی الله علیه و سلم عار و یتما و قد تها ثم ارادتها با حدیث عشرین حدیثا
 فی اوت واحد و امانه حدیث اکتیه انتهى و شرحش از امام نووی است مشکوة المصابیح للشیخ ولی الدین ابی عبد الله
 بن عبد الله الخطیب المتوفی سنه اوله الحمد لله و غیره و متعینه و این کتاب تکمیل مصابیح بنوی و تفهیم ابواب است و در وی
 نام صحابی را وی حدیث نام مخرج ذکر نموده و فصل ثالث برای هر باب الا اندر ابیغزوده و در ان احادیث تیره صحیحین آورده
 و از تالیفش آخر و زوجه ماه رمضان سنه سبع و ثلثین سبعمائه فارغ گردیده و در وی گفته وانی اذ ان نسبت الحریث الیهم
 کافی استند الی النبی صلی الله علیه و سلم لانهم قد فرغوا منه و اغتوا عنه و اوله الاسامی حال مشکوة نیز هست و شرح آن
 بکاشف عن حقائق الهند از ملا محمد حسن بن محمد بن الطیبی المتوفی سنه ثلث و اربعین سبعمائه است اوله الحمد لله رب العالمین
 الخفیف و در وی گفته است قبله استشرت الایح فی الدین بینه الاولیا و قطب العمل ادلی الدین محمد بن عبد الله الخطیب
 جمیع اصل من الاحادیث فما لفق را اینا علی حکمه المصابیح و تهنیه و تهنیه و ایته فما قصرت فی ما اشار الیه من جمعه الی قوله
 ثم انه بذل و سعه فلما فرغ عن اتمامه شمرت عن ساق الجدی شرح معضله و جارتین الکتاب علی کمال مصنف بعدا و استتبه
 و این شرح مشهور و طیبی است دیگر شرح ابو الحسن علی بن محمد المعروف بعلم الدین السخاوی المتوفی سنه ثلث و اربعین
 و ست ثلثه است و شرح عبد الغزیز بن محمد بن عبد الغزیز الا باری المتوفی فی حدود سنه و تسعین و ثمان مائه سماه مشکوة
 و این نام تاریخ است از ابرای امیر علی شیر تالیف کرده اوله ان صح احادیث تیره و لغات فی الاعصار و شرح شیخ نور الدین
 بن سلطان محمد الهروی المعروف بالقاری المتوفی سنه اربعه عشر و الیه و شیخ عظیم مخرج سماه المرقاة و در وی جمیع
 شرح و حواشی را فرجه ساخته تا آنکه در چهار مجلد آمد و شرح شیخ محمد بن عبد الله التکرالی الهروی المتوفی سنه
 و سماه اللغات و بی عربی و له شرح آخر فارسی سماه اشعة الاله و در باره مشکوة فصلی دیگر افزوده و
 چهار فصل گردانیده اند و هر چند که نام مجتهد فی المذهب بان اسد کرده است و در ده گو یا برای آن هر دو کتاب

اعظم خلفاى او شاه محمد شافى بحسب مشرکه که درین باب یدوا اشاره مؤلف می یابند آن شد مسوده مذکور است بیض نمود در
اول این شرح فضیلت کتاب و مؤلف را بحکم کتاب سلام و فضل امام مالک را متعلق به بنی الامم و تفصیل تمام نوشته گفته
که طوالت عالم کتاب و وجوه گرد و ندرت بامام شافى فی تحقیق تفصیل کتاب است و امام محمد را سرایه فقاهت در
مبسوط علم است و باجماع این چهار امامان آنکه عالم را علم ایشان احاطه کرده است امام ابو حنیفه و امام مالک و امام شافى
و امام احمد را بن و امام متاخر شافى گردان امام مالک بودند و عثمان بن عیاض و در عصر تبع تابعین نبودند مگر امام ابو حنیفه
و امام مالک آن یک شخصی است که رؤس محدثین مثل احمد و بخاری و مسلم و ترمذی و ابو داود و نسائی و ابن ماجه
و داریم یک حدیث از وی در کتب بهای خود روایت نکرده اند روایت حدیث از وی بطریق ثقات جاری نشد و آن
دیگر شخصی است که اصل نقل اتفاق در اندر بر آنکه چون حدیث بروایت او ثابت شده برز و در علمای صحیح است و غیر گفته
حالا هیچ کتابی که محمد و ما باشد و نظر محققان در آن کرده باشند طبقه بعد طبقه غیر مؤلف نیست و این امر محتاج بدلیل است
نزدیک کسی که کتب ما ثوره که اصول شرع اند شناخته باشد و نظر محققان در آن و تحمل علم در آن است و باینکه
که از این جانب بکلی معروض اند تا قسوت مهابی و دینی خود محکم کرده اند و نمیدانند که
و ایشان بفهم این امور سبک است و توان گفت
خلق الله المحسنين و جلاله
انتهی محمد رسول این کتاب را بحسب تواتر تمام هم رسانید
ز ما به از این خبر و در بعضی از کتب دیگرها الفیه و زبانی کتاب سعاد التاجیر فی فوائد متعلقه
المصباح و غیر شرح وی از شیخ عبد المؤمن بن ابی بکر بن محمد المصنف فی مست و تحلیل بین مقبل الحنفی شرحی بسیط بودی
است مفتاح الفتوح اوله الحمد لله الذی قصرت الافهام علی ملوک کبریا و انه و انرا از شرح السنه و غیره بین فایده و نهاده
و جمع نموده و از نالیفش بتاریخ احمدی عشرین رمضان سنه سبع و سبع مائه فارغ شده و شرح شیخ ابو عبد الله
بن اسمعیل بن عبد الملک بن عمر المدنی بالاشرف الفخامی و شرح شیخ صدر الدین ابی عبد الله محمد بن ابراهیم السیسی
فی الشافعی سبی بالمصباح و المفاتیح فی شرح احادیث المصباح اوله الحمد لله کاشف مصابیح الهدی و در وی گفته
مباحی بود الذی کلف علیه المتعبون لکنه لطلب الاحتصار لم يذكر كثيرا من الصحابة رواة الآثار ولا تعرض لتخرج
بالاصطلاح علی اصل اصحابنا هونی و الصحیح و انما هو انما یلیس و احد منها و الترمذی ان کان من ضعیف نه علیه و ان کان
و موضوعه عالم نیکو و الا شیهه الیه فوقع له بعد ذلك ان ذکر احادیث من الصحاح لیس فی واحد من الصحیح و احادیث
ان فی اصحابنا داخل فی احسان احادیث و لم یبینه علیه ما وی ضعیفه و ایه و بهما ذکر احادیث موضوعه
لست قوطقنا هیهة فجعلت موضوع کتابی هذا تخريج احادیثه و نسبت کل حدیث الی مخرج من اصحاب الكتب استه
لمن الحدیث فی شئ من الكتب المستخرجه من غیر ما کسبه الشافعی و مؤلفا مالک غیر ما انتهی بهما لکیفیات المصنف
لین محمد النکبیدی الا زینتی و در وی گفته سبک است فی النقل منها طریق الاحتصار و کان من اجل اعتمادی و غایه از تمام

جل البیت آسمان بنا به الناس امعین و در آخر آن تسبیح بسیار کرده است پیش از آنکه اسلام بر زمین نازل شد و پیش از آنکه
ارفعتمای شافعیه و خفیه مثل ابن حجر مکی و تفتی سبکی و از پیش از آنکه شیخ شریک و نویری و ام و عطاء و ابی زینب کرده که
نزد اسمان نظر ساقط از اعتبار است **منه الباری** بالشیخ الفصیح البخاری فی شرح البخاری و در حرف جیم گذشت
منه الباری شرح فارسی شیخ البخاری للشیخ محمد حسن الواعظ الحافظ بن الحافظ محمد بن الحافظ محمد بن
الخوشابی الغشاورسی المعروف بجانف و از آخر حفظ قرآن است نه حفظ حدیث اوله و حمد و سپاس بی حد و وقایع
مخدا می که رحمت جلالت او مقدس از همه محدثان و احوال است از و این شرح پاره اول اوست از باب و الواح
تا باب فضل من بآیت علی الوضوء و این مجلد در کتب و در چاپ و طبع شده در اول می پیش از شروع و مقصود بنده می
منافعه است از بعد و انام بخاری ذکر کرده و معلوم نشد که این شرح با تمام رسید یا نه و الله اعلم **منه الباری**
للسید الامام محمد بن ابراهیم الامیر البیضاوی المتوفی سنه ۷۵۰ اوله الحمد للذی امر غلبه بان یوزن فی الناس بالحق الی بنده امین
و در وی گفته اند ان المسک الشریف قدر یطبت مسائله بالادله الخالصه عن التقرین و التقرین کتبت لنفسی اجماعاً من بعد
معاودة بنده العتیق ان برزقی جوی علی اشرف هدی و اقوم طریق فان لا ابتاع قد دخل من العبادات فی
جميع النوازل و قد عارض عن الهمدی النبوی کل مضط و مضط و مضط باللیل خالط انتی و آخرش گفته نظم

لهذی منکات احمد و صفاته	فی حجه و رجوعه و رحيله	فاذا اردت سلامه و سعادته
و تقیل فی الجناات فقوم قیل	فالزم طریقه و کن مقسماً	بفعاله و بهدی و بقوله
ان النجاة من الملمات کلها	لما یأتی الا فی سلوک سبیل	اذا حذر احد من قول المرء
یا فی بضد النص من تناوله	لا تتبعن سوی النبی عمه	فبذا انک الله من تنزله
ما ارسل الا من غیر محمد	فینا فیدضیه اتباع رسول	لا یسأل الملکان من حل الذی
الا عن المختار بعد حلوه	لا عن مقال سواه من کل الور	لا عن اجتهد العباد فی تحصیل

احاصل الرأی هنا حصل
حقا که تحصیل من حصول
الی آخر قال و این رساله نیز رفیق فقیر بود در سفر حرمین شریفین ز او شرفاً منطقی فی الحکایت لابن الجوزی
و شرح حدی از شیخ قاسم بن طغلو بفا الحنفی المتوفی سنه ۷۵۰ است در دو مجلد و در وی از هر نوع جمع نموده تا آنکه
از شرح بودن برای هر چه نظم قلیل خارج گشته و میگفت اندر زود خانی یعنی هر چند زود من بود و در آن فراموش کردم
اما تمام نشده منظومه فی العلم بالحديث للشيخ الامام محمد بن سعيد سفر الممدنی اوله نظم

الحمد لله العظیم الشان	من انزل القرآن ذا المثانی
------------------------	---------------------------

مجموعه ابیاتش یک صد و یک بیت است و فقیر از نظم مؤلف اثر نقل کرده منع الموانع علی سؤالات جميع الجوامع
و این بی و سه سوال است که بعضی از آن بر متن اوست و از آن جواب داده اوله الحمد للذی اسس قواعد و بنده الخ
منها جمل الا بتهما جمل شرح جميع مسلم بن الحجاج النبوی منها جمل السننه و من تلح الجمله فی الی شیخ جلال الدین

[illegible]

فی صفت فاکته رسول الله صلی الله علیه و آله کلمه اجماع شیعیه است بر آنکه مکرمه و مدینه فضل بقیع اند و ایضا شمشیر بر آنکه
 مکرمه فضل است از عین و مالک کس آن گفته و خلاف و غیره بقیع شریعت است چنانکه فضل است از جمیع سماوات از عین و مالک کس آن
 مکرمه این است که چون بر چنین معروف و معروف بدین مکرمه و وسط البلاد و الله مرفوف بالعباد و غیره
 و در باب جاه فی صفت شرب رسول الله صلی الله علیه و آله کلمه شرب آنحضرت تالی زفر مر را استاده با وجود ذی ازان بر
 بیان جواز بود و در حق وی این فعل مکروه نیست بلکه واجب است پس قول مسنونیت آن اتباع الله صلی الله علیه و آله
 سافطه و نیست حلیت او و کسب و تضعیف نمی زیرا که جمیع ممکن است و بعد از سبوی آن واجب زرم آنکه نبی مطلق
 و شرب از زرم مقید و دوست باینکه نبی مطلق نیست بلکه عام است شرب از زرم مقید یا فردی از افراد او است
 پس نبی آنرا شامل باشد و تقاض حاصل شود پس محمول بود بر بیان جواز و استند لال بر عدم کراهت لعل خلفانی
 غیر رسید است زیرا که تقاض محتمل و در ذری بنا و علی الضرری تواند شد و حافظ ابن القیم بعد از ذکر سفاهت شرب
 قائما گفته مسنون است برای شارب قائم گفتن اللهم صل علی سیدنا محمد الذي شرب الماء قائما وقاعا زیرا که این
 ضرر و وسوسه و حکم گویند تحریک هر دو ابهام پای دافع ضرر است انتهی المواهب اللدنیة
 بالمخل المحدث فی السیرة النبویة للشیخ شهاب الدین ابی العباس احمد بن محمد بن ابی بکر التلمیذ
 المصری الشافعی المتوفی سنة ثلث و عشرين و تسع مائة اوله الحمد لله الذي اطلع فی سماء الارض
 شمس انوار سارون النبوة الحمد و مجلد است در اسلام و درین باب کتابی مثل اولیاد و
 تألیف نشده اخت شفا فی تاصنی عیاض است بلکه امثل از و در کشف الظنون گفته
 هو کتاب جلیل القدر کثیر النفع لیس له نظیر فی باب تریب علی عشر مقاصد و قال فرغت من تصنیف هذه المجلدات
 و یلا و هندی خلی عزیز الوجود و الوجود اول اشاعت آن درین آنگاه از شیخ علی متقی زبیل مکرمه صورت گرفت و من سن
 سنة حسنة فله اجر و اجر من عمل بها شیخ عبدالحی و دلی و در زاد المستقین نوشته اند شیخ علی متقی بجا آن فقیه کتاب
 مواهب لندی داشت که ندید و گفته شنیده شده است که پیش شما نسخه از مواهب است ملک شماست یا وقف
 آن فقیه از بیان آن اقتضا حاصل کرد و نخواهد بود که بوقعت آن اقرار کند فرمودند هر چه باشد سلیح آن چند رسیده است
 گفت بسم الله الرحمن الرحیم فرمود این بی ابراهیمی است نیت شما کرده شده است این ابلیس بدو نسخه را بجا و بید بعد از آن
 متعدد از آن است کتاب فرموده نسخه از آن بکثرت فرستادند اصل نسخهای در یارهندستان آن نسخه ایشان است که بکثرت
 فرستاده بودند انتهی شرح حافل فرمود سوا بیتی که نیر از امام علامه محمد بن عبد الباقي بن یوسف الزرقانی المالکی
 المصری المتوفی سنة ثمانین و عشرين مائة و ثلث است در هشت مجلد و درین نزدیک است نسخه و در محرمه هر قباله
 و بی اکثر احادیث مر وید در شافعی و سیرت و صفات شریفه مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم جمع کرده و زیاده اند غیر از حدیث
 اول شرح این است الحمد لله الذي جعلنا خیر امرنا خیرت للناس و روی گفته اما بعد هذا الکتاب لم یملک منی راب
 ولا رغبانی فی تعذیر انفسنا انما تطالب بنفسی فیخرج المواهب فا و دعت لقايس بهایته فافس فی شرح السیرة النبویة

و در بلاد آن متفرق گشته و هر یکی از آنها مصیبت مارون گفت و فغان کرد ای ابا عبد الله و آری من صد و بیست و یک بار
 از مالک آورده که وی گفت چون قصه بچ اندم گفت که مراد من چنان است که این کتاب ترا نویسنده شنیده از آن
 در هر شهری از اعداء مسلمانیان غیرستم و ایشان را حکم کنم که بران عامل باشند و تجاوز نکنند یعنی این کتاب تمام است
 چنین سخن بگوید که اقادیل سوسی مردم سابق شده و احادیث را ساعت در روایت کرده اند و هر قومی اندک زده باشد آنچه
 ایشان رسیده و بآن متدین گشته بهتر است که مردمان اجمال را ایشان را آنچه اهل بزرگو اختیار کرده اند بکنار راند
 فی عقود و بجان جنتی زهری گفته امام اول مؤلف را برده و در حدیث مشتمل کرده بود و بعد آهسته آهسته انتخاب میفرمود
 تا باین حد رسید و تا امام در قیاسات بود و مؤلف مسوده بود و لهذا نسخ بسیار دارد و هر نسخه ترتیبی دیگر یافته شاگردان امام
 فراتر بسته اند و خود ترتیبی اختیار کردند و همان آنچه شد و در احادیث هم تفاوت قیاسی است و معذک در این ترتیب
 و شهرت و قبول واقع شده ابو زرعه را می گفته اگر شخصی سوگند خورد و بطلاق زن خود که آنچه در مؤلف است باشد
 صحیح است حاشا نشود و این بوقوع اعتماد دیگر است و نیز در حدیث و آنچه در حدیث است که تمام آن در حدیث است که بگوید

اقول من یروی الحدیث و یکتب

و یسلک سبل الفقهاء یطلب

الهدی و یطهر از حضرت امام در زمان ایشان غیر یک نفر را کس شنیده و ذکر گرفته اند و از طبقات مردم فقها و محدثین
 و صوفیه امر او خلا بطریق تبرک از وی رضی الله عنه اندک است کرده و نسخ آن بسیار است آنچه مراد از دیار عرب
 یافته میشود و چند نسخه است اول که راجع و او شهرت و محدوم طوائف علماء است در هند و مصر و کریم طبع شده
 نسخه دیگری است که در حدیث است که عند الاطلاق مؤلف بر همان خلق تمیز شود و از لفظ مؤلفی تقدیم بقای دیگر
 اول این نسخه بحسب قوت الصلوة است مالک عن ابن شهاب عن عمر بن عبد العزيز انما الصلوة یوما السبعین
 و لیکن نمی راجد باین کتاب الا حکاف از امام بلا واسطه سماع نشده چنانکه خود گفته است که مراد از سماع
 باب خروج المعتکف الی العید و باب تضاعف الاکحاف و باب الشحاف فی الاکحاف شک است لهذا این را از
 زیاد بن عبد الرحمن روایت میکنند و می گویند تمام مؤلف را قبل از زیارت امام دریا خود از یاد نهاده گرفته بود و خود نسخ و علی
 بن شهاب که از امام روایت نموده فراهم کرده است اوله اخبار نا مالک عن ابی الزناد عن الماعز عن ابی هریرة فی انک
 عن رسول الله صلی الله علیه و سلم قال امرت ان اقاتل الناس حتی یقولوا لا اله الا الله فاد اقولوا لا اله الا الله
 و ما اثم و اما الله و انفسهم الا یجمعوا حسابهم علی الله و این حدیث از منقولات اینج است که در مؤلفی دیگر
 یافته میشود و در مؤلف ابن قاسم که در وی نیز است متنوخته شده عبد الله بن سلمة القعنی است از منقولات او این
 حدیث است اخبار مالک عن ابن شهاب عن عبد الله بن عبد الله بن عبید بن جریس عن ابی جاس ان رسول الله صلی الله
 علیه و سلم قال لا تطرونی کما تطرونی عیسی بن مریم انما عبد الله و اعبده و رسول الله و ما یصلی الله علیه و سلم و ان
 منقولات و این حدیث است مالک عن العلاء بن عبد الرحمن عن ابی هریرة عن رسول الله صلی الله علیه و سلم قال
 قال الله تعالی من عمل علما اشکر فی معی غیری فهو کذلک انما اغنی الشکر عن الشکر ابو عمر گفته این حدیث در مؤلفی دیگر

و بعضی ندارند و باقی متفق علیّه که در جمیع نسخ موجود است از انجمله نسبت به حضرت مرسل است یا نزد حضرت و نحو
و شیخی مالک که بنام ویرین سند مذکور شده اند و بعضی کس اند و دو جای بی تغییر نام باین عبارت مذکور اند مالک
عن الثقه عنده و آنچه امام مالک گفته بلکنی بدون ذکر راوی آن پنج موضع است حدیث جلال صحابه که در میان سند مذکور
است و پنج است از آنرا صحابه است و سه و از تابعین و چهل و شش است از شیخ و پنج نسخه صحیح بن یحیی تمیمی است در باب
فی اسماء النبی صلی الله علیه و سلم یگوید و این آخر باب خبر است که بران خط تمام شده مالک بن ابی شهاب عن محمد
بن جبرین عن عمار بن یونس عن رسول الله صلی الله علیه و سلم قال فی خمسة اسماء ما محمد وانا محمد وانا الهی الذی یجاءل الی الکفر
و انا الکافر الذی یحشر الناس علی قیدی و انا العاقب این صحیح تمیمی غیر مصحودی است چهارم و پنجم نسخه ابو حنیفه صحیح یا نزد
نسخه مسوید بن حذیفه و از افراد او این حدیث است مالک عن هشام بن عروه عن ابی عن عبد الله بن العاص بن سواد
صلی الله علیه و سلم قال ان الله لا یقبض العلم انتزاعه من عنده من الناس لکن یقبض العلم یقبض العلم فاذا لم یبق العلم
اتخذ الناس یوسجا بما لا یفیدون فافوتوا بغیر علم فمضوا و اهلوا شأنا و هم نسخ امام محمد بن الحسن الشیبانی و خطای خود را
برین حدیث ختم نموده اخبار مالک عن عبد الله بن عمر ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال انما احکم فی ما خلا من الامر كما بین
صلوة العصر فی المغرب الشمس و انما تشکم مثل الیهود و النصارى کر جل یستعمل عالما فقال یل یل علی نصف النهار علی قول
قال فعلت الیهود الی نصف النهار قال یل علی نصف النهار الی العصر علی قول یل علی قیطر و یل علی قیطر و یل علی قیطر
من صلوۃ العصر فی المغرب الشمس علی قیطرین قیطرین الا فاتهم الذین یقولون من صلوۃ العصر فی المغرب الشمس علی قیطرین
قیطرین قال ففقت الیهود و النصارى قالوا نحن اکثر عملا و اقل عطا قال یل علیکم من حکم شیئا قالوا لا قال فانه فضل الی و یل
من ایشا و ثم قال محمد هذا الحدیث یل علی ان تاخیر العصر فضل من تعجیلها الا ترى انه جعل ما بین الظهر الی العصر اکثر مما
بین العصر الی المغرب فی هذا الحدیث من عمل العصر کان ما بین الظهر الی العصر اقل مما بین العصر الی المغرب فذا یدل علی
تاخیر العصر و تاخیر العصر فضل من تعجیلها ما دامت الشمس فیضا و لقیته لم یحاطها صفة و هو قول ابی حنیفه و العامة
من فقهاء ثمارهم الدقیقی الی انتی در جستان الحدیث در یمقام گفته آنچه امام محمد ازین حدیث استنباط کرده اند صحیح است
و در لول حدیث همین قدر است که ما بین صلوۃ العصر فی المغرب الشمس کمتر از ما بین نصف النهار الی صلوۃ العصر یاید قیلت
عل و کثرت عطا که مقصود از تشبیه است درست گردد و این جنی بدون تاخیر عصر از اول وقت آن تحقق نمیشود و اما آنچه
از بعضی فقهاء منقول است که باین حدیث تسک کرده اند در آنکه وقت عصر از ابعاد التمثیل شروع می شود و قبل از آن
وقت ظهر است پس در آلات حدیث بران ممنوع است آری اگر لفظ ما بین وقت العصر الی الغروب می بود و گنجایش این است
لفظ حدیث ما بین صلوۃ العصر الی المغرب الشمس است و ظاهر است که صلوۃ العصر را اول وقت تحقق نمی شود و اما حاصل گردد
و در تشبیه بر ما بین نماز عصر است بر وفق آنچه معمول است انتخاب بود تا وقت غروب آن کمتر از ما بین ظهر و عصر باشد و گو
از ابتداء ای وقت عصر تا غروب مساوی آن باشد و اگر کسی را بخاطر رسد که تشبیه بر ای تفهیم است و درین صورت
تخیل لازم آید زیرا که صلوۃ عصر یعنی نیست یک کسی در وقتی از اوقات معین بخواند بخلاف وقت عصر که معین نیست

والفنایر شرح بسیط است و چهار مجلد و در هر مجلد طبع شده اول و آخر و در الی الطبع خمس مجاری الحدیث فی سماء
و در دیباچه وی مقدار بیست و یک کرده و در آن حال کتب کتب تفصیل نوشته و در بیان الحدیث کتب مختصرش بخواند و در
فی کل العلوم و الاصول شرح ولی الله الهادی قدس الله سره و شرح نوشته اند بر اصادیه و کتاب و طوطا بر وایت میانی
و اقوال امام مالک بعضی بلاغیات ایشان اخذ و فرموده اول کتب فی دقیق و مجتهدانه است بر بیان فارسی است
نام او بعضی من احادیث الموطا و کتب مختصرست در آن کتب بر بیان مذاهیب فقهائى حنفیه و شافعیه فرموده و در
ضروری از شرح غریب مضبوط مشکوک داخل نموده می است بسوی من احادیث الموطا و اقام حروف این شرح را از ایشان
بضبط و اتقان شنیده است انتی و ذکر این هر دو شرح سابق تر قوم شده و در قول جلی فی ترجمه التولی للشیخ محمد عاشق
فرموده یعنی شله ولی الله محدث دهلوی درین دور و در اعل بر موطا است و یکبار بافتن تحریجات و کتب انچه از
حدیث نزدیک اند لغت غربی تراود و دست بازداشتن از انکار و رویه دانشمندانه و همچنین مراد حق برین باشد
رکنین رکاشفات صوفیه و اشغال او را و ایشان است انتی **موفقیات** فی الحدیث للزمیرین بکار الی الله
القرشی المتوفی بکتابه سنه ست و خمسمین یا ستین **مهم السنن** لابن خزم الاندلسی **میزان الاعتدال**
فی نقد الرجال لجلیدان الی فوطه شمس الدین ابی عبد الله محمد بن احمد الزبیری المتوفی سنه ثمان و اربعین و سبع مائه اوله
الحمد لله الحکم العدل العلی الکبیر و کشف الظنون گفته بود کتاب جلیل فی بیاض نکتة العلم النبوی القدر بعد کتابه
وزاد علیه ریادات حسنه من الرواة المذکورین فی الکتاب بالانذیل علی الکامل لابن عدی رتبه علی حروف المعجم
حتی فی الآباء و لیقرب تناوله و در علی اسم الرجال من اخرج له فی کتابه من الایمة الستة بر سوزن هم فاساخرة و فیهم من
مستحکم فیهم ثقت و جلالت با د فی الیوم لم یجد اسم احد من له ذکر بلین جمافی کتب الایمة خوفا من ان یتعقب علیه
الا ما کان فی البخاری و ابن عدی و غیره من الصحابة فانه استقطعهم بحکما التهم و کذا لای ذکر الایمة المتدوینین فی الفروع
بحکما التهم فی الاسلام فان ذکره فعلی الاضااف فقد احتوی کتابه بر اعلی ذکر الکذا من الوضاحین الغیر المتدوینین
ثم علی المستهین بالوضع او بالتزویر ثم علی الکذا من فی التهم لانی الحدیث ثم علی المتروکین المکلی الذین لم یقتض علی قوتهم
ثم علی الحفاظ الذین فی دینهم رتبه و درین ثم علی الضعفاء من قبل حفظهم الذین اسم غلط و او نام فانه یقبل حدیثهم
فی الشوهد و الاعتبار ثم علی الصادقین المستورین الذین اسم لهم لم یبلغوا رتبه الاثبات ثم علی خلق کثیرین
الجهلین ثم علی الثقات الذین فیهم بدعت و کلم فیهم من الایة تنفیذ الی کلام ثم من المعلوم انه لا بد من حصول الراوی و ترو
فانما انما حصل علی المتقدم و المتأخر و هو اسبب التثبوت کذا قال الله علم و ذیل این کتاب بر اضااف بر بیان الذین
ابراهم بن محمد الجلی سبط ابن العجمی المتوفی سنه احدى و اربعین و ثمان مائه و تحقیرش که معروف بلسان المیزان است
تالیف حافظ ابن حجر عسقلانی است و تحقیر المیزان هم از دست اول لسان ابن است الحمد لله المحمود و یکبار لسان در
گفته من اجمع ما وقعت علیه کتاب المیزان فکنت اردت نسخه علی وجهه فطال علی فراغت ان احذف منه اسماء
من اخرج له الایمة الستة فی کتبهم و وضعهم و کتبت منه بالیس فی تمیز الیکمال و کان لی من ذلک فائدتان احدهما انما

المستوفی سنة احدى عشرة و قس مائة نصاب الاخبار المذكورة الاخبار الامام المحمدين سراج الدين بن محمد بن محمد بن محمد الاوشي نقله من الاقلع والتبديع جامع الترمذي وروضة العلم وشهاب الاخبار وصحيح البخاري وطبقا
الطوسي وحيون الحيا حسن فردوس الاخبار وكثرة الاحباب الاكواث ومسند ابی هريرة والنسفي واليوقيت قد
اختصروا من كتاب غرر الاخبار ودرر الاشعار وهذا الذي كان في عديده يقتصر على ايراد الف حديث صحيح وهو
كثير الاواب كان حيا في سنة تسع وستين وخمس مائة نصاب الراية الاحاديث الواردة في نظم الدرر
في علم الاثر الفقيه في الحديث لجمال الدين السيوطي اولها مصحح محمد بن واليد استند في وفاته كهرج
درويشي بنو شمس لم يأت من حيث وبروي شرحي ست استسمى بالبحر الذي ذكرنا تمام من شمس شرح
مسمى بقطر الدرر ونظم الدرر والمرجان للشيخ الامام اوجده الدين البركي ثم الجليلي الهندي مجلد وسط
اوله الحمد الذي ارسل رسول الهدي ودين الحق لظهوره على الدين كله دروي گفته ان اهل الحديث فاطمة بغير اسم
سبحانه استنى وزياده قد مضى في فصول مغازيه وشماله شيعه الشريعة صلى الله عليه وسلم كتباشي والفتاوى تبين اكثره
وقضائه ومغازه زير الاقصي بوزنواهم طول الذي في اكملنا واتماما والى مع قلة بضاعتى تشقها نفسي في سلك
زير تكم كجود يوسف الفت مختصر باهيت فيه ما قرب ما خذ وفضل وسهل تناول وحله ليكون للبدني بصيرة والمفتي
المذكورة ودر آخره ش گفته قدر فت من تسويد هذا الكتاب بجليل القدر الذي ما صنف في الاسلام مثله قط في ما اطن
يوم الثلثا ثمان في ذي الحجة سنة احدى وتسعين الف نفحة الجودي في الجمع بين احاديث الحديث والحدس السراج الدنيا
بن الدين محمد بن محمد الموصلي الشافعي المتوفى سنة ثمانين وستين وسبع مائة نفى النقل في الحديث للابى الفرج
عبد الرحمن بن الجوزي نقايه للسيوطي دروي رساله و علم اصول حديث ورج منوده اوله علم الحديث في علم الحديث
يعرف بها اصول السنن والدرر شرح آن كه تمام الدرايه است هم از دست النكت البديعات
على الموضوعات اى موضوعات ابن الجوزي للسيوطي سبق ذكره النكت على كتاب علوم الحديث للابى المصباح
سبق ذكره لغواذرا اصول في معرفة اخبار الرسول للابى عبد المحم بن علي بن حسن بن بشير الموزن الحكيم
الترمذي المتوفى شهيد سنة خمس وخمسين وثمانين وروايش از جمال الدين سيوطي نست حكيم دروي سه صد اصل
ذكر منوده وازندكم بسيرة المعارفين بقب كرده ودين غير ترمذي صاحب طابع صحيح ست كه كتابش معدود ودر
صحيح ست ودرين كتاب حاويث غير معتبر بسيار ست اكثره جلالان الاشتباه ميشود و حكيم ترمذي راهبان
ترمذي خيال كرده نسبت ايهيات بسوي او ميكنند درينجا فرق كود ضرورت حكيم واصل اقبال في السجود
لسجدات القرآن ميگويد اقبال في سجدة سورة الاعراف عند قوله تعالى ان الذين عند ربك لا يستكبرون عن عبادت
وليسجدوا للسجدون غلابت لهم منازل القربة عندك فظهر واعند الاستسكار واذ عنوا لك خضوعا عما ينو من
كبر اياك عزيز جودك في الملكوت فلفظ طاعتك لتسبيح وستكناوا بالسجود كما خشوعا انوا بربك طاعتك من غير
بدل فطاعتك من غير بدل كن انما جديك المردوعون في التوراة والموصوفون في الانجيل باصغنا من فلك وفضلك

و بسته مدت رسیده و جماعتی که از ایشان امام احمد بود بسوی خلیفه فرستادند چون امام احمد بقره رسید خبر مرگ مامون بطوس آمد از راه بغداد و برگشت مامون وقت انتقال خلیفه خوراسانیت کرد و بر حمل مردم و بخلق قرآن مجید و تحفه خلیفه احمد بن حنبل را قید کرد و روز دنا آنکه گشت و شربت ماه روز زندان بود هفت روز بیارمانده وفات یافت و تحفه ابن حنبل رضی الله عنه در کتاب سبب قطاب اعلام الموقعین بنی عباس العالمین در ذکر مقتدین بعد از او نوشته که بود در اینجا امام احمد بن حنبل را الاطلاق احمد بن حنبل آنکه بزرگد روی زمین از روی علم و حدیث و سنت تا آنکه آیه حدیث و سنت ابدان و کتب اتباع اویند تا روز قیامت بود و شریک الکرامه برای تصنیف کتب و دو سقا سید شت تحفه حدیث و ناخوش شیدا کتب بکلام خود و شدت بسیار سیکر در آن چون الهست او تعالی حسن نیت و قصد او نوشته شد از فتوی کلام و زیاده از سنی کتاب نیست نهاده حق تعالی بر ما بگذران کتب فواید شذازان مگر قلیل و جمیع کرده است غلال نصوص و ارجح و جامع کبیر قریب است کتاب یا اکثر از آن روایت کرده شد فتاوی و مسائل او و حدیث نمودن بر آن فایده بزرگ آنکه امام و قدوة اهل سنت شد با وجود اختلاف طبقات آنها تا آنکه مخالفین نه همیشه با جهاد و تقلیدین غیره و تعظیم کردند نصوص و فتاوی او را و پیشندانند حق آن چنان قربان بر نصوص و فتاوی صحابه و هر که تامل کند فتاوی او را و فتاوی صحابه مطابق با یکدیگر را با دیگری و در یاد که همه اخبار کتب کتبه است تا آنکه هر جا که صحابه اختلاف کرده اند بر دو قول است از روی نیز در روایت آمده است بود تحری او فتاوی صحابه را مثل تحری احباب او و فتاوی او را بلکه حکم از آن بزرگ مقدم میکنند فتاوی آنها را بر حدیث رسول اسحق بن ابراهیم بن ثانی در مسائل خود گفته ابو عبد الله یعنی امام احمد را حدیث رسول خدا مثل بر حال ثبت و درست ترست بسوی تو یا حدیث از صحابه و تابعین مثل بر حال ثبت گفت عن الصبی اعجب الی و بود فتاوی او بمنبری بر پنج اصل یکی نصوص چون نص یا فتی فتوی بسوی داوی و التفات بسوی خلاف وی نکردی هر چه باشد و از هر که باشد از التفات نکرد بسوی خلاف عمر و بنوته بحدیث فاطمه بنت قیس و در توهم جنب بحدیث عمار بن یاسر و در استدانت محرم بطبی که پیش از احرام استعمال کرده بود بحدیث عایشه درین و همچنین التفات نکرد بسوی خلاف مخالف در منع مفرد و قائل از وضع بسوی تمتع بنا بر حجت احادیث فسخ و همچنین قول علی عثمان بن عفان و ابو ایوب ابی بن کعب در ترک غسل از کمال بنا بر حجت حدیث عایشه آنها فاعلمه و رسول الله صلی الله علیه و سلم فافسلا و التفات نکرد بسوی قول ابن عباس و قول علی در روایتی که دره ستوفی عننا و هاجر ما کان اقصی الاجلین است بنا بر حجت حدیث مبعیة اهلین و بسوی قول معاویه و معاذ در توریث مسلم از کافر برای حجت حدیث مانع از توریث مینما و نه بسوی قول ابن عباس در صرف یعنی فی قول لار بالانی لیسیت بنا بر حجت حدیث برکات وی و نه بسوی قول او با باحت کوم هر دو این قسم بسیار است و تقدم نمیکرد بر حدیث صحیح هیچ عمل درای و قیاس و قول کسی و نه عدم سلم را بجا آنکه بسیاری از مردم اجماعش نامند و بر حدیث صحیح تقدیمش نمایند بلکه وی تکذیب مدعی این قسم اجماع کرده و تقدیمش بر حدیث ثابت نمادند و شافعی هم در رساله جدید خود نص کرده است بر آنکه هر چه در این خلافی معلوم نیست آنرا اجماع نتوان گفت و لفظ وی این است ما لا یصل فی خلاف فلیس اجماعا و عبد الله بن جعفر

تشدید مبدء استیفاء هر چه دعوی میگردی در این اجتماع را آن که بپشت هر که دعوی اجتماع کند کاد استیفاء
 بهر موم اختلاف کرده است دعوی آنرا بدست و آن متنی است نه پس باید که حدیث گوید لا اعلم الناس احدی انی استیفاء
 استیفاء یعنی اصم و تقصیر من سؤل صدر از امام احمد و سایر ائمه بدین استیفاء است که قدم کند بر آن قیاس اجتماع را که حدیث
 حدیث علم مخالف است اگر چه این را استیفاء من مثل خودی حاضر نبود برای هر که میداند مخالفی را و او که استیفاء تقدیم عمل
 مخالف بر خصوص من از این قسم دعوی اجتماع انکار کرده است امام احمد و تابعی را به این مردم گمان یکسکه که وی وجود
 اجتماع را استیفاء گفته است اصل دوم آنکه حدیث یا فتی صوابی بعضی صحابه که ساهت نمیشود برای آن مخالفی را اینها
 در این سله تخاور و تفریک و از این بسوی چیز وی و میگفت که این اجتماع است بلکه از روی ادب عبارت این است که میگفت
 لا اعلم شیئا بعد یا ماسداں چنانکه در روایت ابو طالح گفته است لا اعلم شیئا بعد قول ابن عباس ان عمر و ابا عبد الله
 من الساعین عطاء و ما بعد و ابل المدینه علی تسری العبد یحیی الس من مالک گفته است لا اعلم احدی انی استیفاء و العطاء
 الا امام احمد و حدیث امام احمد یعنی اجتماع یا فتی تقدیم کرد وی علی بر رای و در قیاس اصل سوم آنکه در اختلاف صحابه
 از احوال ایشان قوی احتیاط میکرد که اقرب بودی بسوی کتاب و سنت از اقوال ایشان بیرون می رشت پس اگر
 ظاهر نیست موافقت احد الاقوال حکایت میکرد خلاف را در این سله و حرم می نمود فتوی آنچس را بر اینهم بن بانی است
 امام احمد گفته بودی در قوم خودی باشد و در از جری بر سبه که در وی اختلاف است یعنی پس بی چه کند و مرد
 فتوی بهدایچ موافق کتاب و سنت است هر چه روایت این باشد را و اسما که گفته است آیا جواب دهد در این گفت
 اصل چهارم احدی من سؤل و حدیث ضعیف است چون نمائند در این باب چیزی که دفع کند آنرا و وی کسی است
 که ترجیح داد آنرا بر قیاس و بدینست مراد بودی ضعیف حدیث مطلق و بدینگونه باید در وقت تنه است که در باب
 بسوی وی رد است تا عمل چه رسد بلکه حدیث ضعیف بر وی سیم صحیح است قسمی از اقسام حسن است و قسمی که
 حدیث را بسوی صحیح و حسن ضعیف بلکه بسوی صحیح و ضعیف بر وی رجید تر است پس اگر یا بدینست
 در این باب اتزیری ادفع او و در قول صاحب در اجتماع خلاف می عمل بر این اولی بر قیاس باشد و بدینست
 از این گروهی موافق است برین اصل من حیث انما یجوز بهر کی از ایشان تقدیم میکند ضعیف از قیاس پس
 از جمیع تقدیم کرد حدیث تفرقه فی الصلوٰة از محض قیاس حال آنکه اهل حدیث اجتماع کرده اند ضعیف می و تقدیم کرد
 حدیث و صوم سلیخه از قیاس و اکثر اهل حدیث تقدیم میکند و تقدیم کرد حدیث اکثر بحیث ختم از امام احمد و حدیث
 بریکه که اگر در سیر و هم می بینی در حقیقت موافقت مساوی حول در و در هم است حال آنکه حدیث ضعیف است بافتاق
 ایشان و تقدیم کرد حدیث الا من اقل من ختمه و را هم را حال آنکه اجتماع کرده اند بر صحت بلکه اطلاق او بر محض قیاس را که
 بدل صدق و موافقت در معالجه بدل اصح پس بر چه بروی هر دو را یعنی خود جار باشد قلیل بود و یا کثیر و تقدیم کرد
 شامی حرمه صید فوج را و او خود محض قیاس و تقدیم کرد و حرمه را نماز را که در وقت می بود و خود ضعیف حرمه است
 آن رای قیاس غیر که مراد و تقدیم کرد و بر یک بر او قول خود حدیث من قاه و عیالیتو ضا و لیکش علی صلاته را

مرقیاس با وجود ضعف خبر وارسال روی و اما امام مالک پس از آن مقدم میکند حدیث مرسل و قطع و بلاغات و قول
 صحابی را بر قیاس پس چون نمی باشد نزد امام احمد و مسلم و فضل و تواتر صاحب را قول یکی از ایشان را در خبر مرسل و تضعیف
 عدول میکند بسوی اصل حجیم که قیاس است و احتمال میکند آنرا برای ضرورت در کتاب خلال گفته شافعی را از قیاس جدا
 گفت نمایم اما این عند الضرورة پس این هر پنج اصل از اصول فتاوی اوست و بروست مداروی و کتابی توفیق میکند
 و رفوی بنا بر قرائن دلنزد و ای بنا بر اختلاف صاحبان و ای بنا بر عدم اطلاع خود را این سلسله را نیز با قول یکی از صاحبان
 و تابعین بود و شدید الکراره و المنع برای اقتضا و مسکه نیست در آن اثری از سلف چنانکه گفت بعض صاحب خود را
 ای که آن تکلم فی مسکه تیس که فیما امام بخاری سید شمس استقامتی قهرامی حدیث و صاحب مالک را راه میدهند و بسوی ایتقان
 و منع میکرد از استفتا کسی که شترش از حدیث است و بنا نمیکند سبب خود را بر آن حاضر نمی دارد و عمل فتنی آن را بر آن
 امام احمد را ازین حدیث رسیدم بجز اگر علم علی التیاج اگر علم الزاد فرمود یعنی با لم یصح الی و در مسائل خود گفته توانم شمر
 شنیدن خود را که پرسیده میشد از بسیاری از آنچه در وی اختلاف در علم است پس میگفت لا ادری و میفرمودند میم
 مثل ابن عیینه رفوی حسن از او چه قدر آسان بود بروی اینکه بگوید بنید انعم گفت بعد از ابن احمد و رسایل خود
 شنیدم پدر را میگفت که گفت عبدالرحمن بن مهدی پرسید مردی از اهل عرب مالک بن انس از مسکه فرمود لا ادری
 گفت او میگفتی لا ادری فرمود آری برسان کسانی را که در اینجا اند که من نمیدانم و بسیار است که میگفت سئل غیری اگر
 میگفتند از کدام یک پیروی میفرمود و سلوا العلم و مردی را بینه نام نمی برد انستی کلام اعلام الموقصیر و آنچه در وی از
 اصول خند نام احمد کرد و همین اصلا اصول فرقه توحید و اتباع این انسان است را سار بر سر کسی اند برین اصول
 اطلاع ندارند و احتمال آن را برین گروه حق شروه می بینند امری جدید گمان کرده تحت احداث عقائد می نهند و اهل آنرا
 و گاه بینه نامند و صاحب هر یک با بطلان سابقا امام احمد پیش از احصاست و جمعی از اهل علم در ترجمه وی کتابهای مستقل
 تالیف کرده اند و او را می مسند که فرصت تبیین و ترتیب آن نیافته مصنفات دیگر است از آنکه من تفسیر سه
 بسیار مبسوط و کتاب از دو کتاب تاریخ مشغوع و عسک که در مسکه منیر و حدیث شعبه و فضائل صحابه و تاریخ و کتاب الما شتر
 در کتابان اخیر گفته این همه تصانیف و در اصول مذہب و ماخذ آن واقع نشده مثل موطا بلکه از قبیل فوائد و بدیهات
 که سائر محدثین در آن با وی شرکت بلکه تفوق دارند انستی و وفاتش روز جمعه و از دهم ربیع الاول قریل میر و هم
 و قبل ربیع الآخر سنه دصد و چهل یکم هجری در بغداد بوده در مقبره باب حرب فون تند و باب حرب منسوب است
 بحرب بن عبدالسد یکی از اصحاب بابی و جعفر منصور و محله حریه نیز نسبت بهین باب را و وقیر امام احمد در اینجا مشهور است
 نیز از او و تبارک بر و چون همایان بنانده امام را شمرند هشت که مرد و شصت هزار زن بود گویند روز وصال او
 بست هزار نفر را و بیود و جو مسلمان شدند قال ابن خلکان ابو الفرج بن الجوزی در کتاب اخبار البشر باب الحاکم
 الحنفی در باب جیل و ششم ذکر کرده حدیث ابراهیم الحنفی قال ایت البشر الحنفی فی اللسان کان خارج من باب مسجد الرضا
 و فی کتبتی یحک فقلت فقلت لک منی فقلت یا هذا الذی فی کتبتک قال قد علم عینا البارئ و من اعزبت

شروع تصنیف در سرفرازی و تصانیف قبوله از وی یا و کارنامه از اجل آنرا شرح بخاری است یک مرتبه او به این که در کتاب
 بیانی است و مکتوبه و سنیه فی شرح المقدرة الجزیه و لطائف الاشارات فی الحشر لقرآن کتابی است که در وقت حیات
 علی الحنفی و شری دارد بر شایسته که زیادت این الجزیه را در آن آیه مکتوبه و فوائد غریبه آورده که در کتاب دیگر نتوان یافت
 و شرحی دارد بر تصدیقه برده سببی با نوراضیه کتابی دارد و در کتابی سببی بحدیث است سببی بقوادیس الانفاس و کتابی دارد در
 مناقب شیخ عبدالقادر سببی با روض الزاهر و کتابی دارد و سببی بجمعه السامع و القاری ختم صحیح البخاری شیخ جلال الدین
 سیوطی را از وی شکیات بود و گفت از کتب من در مواهب لذیه استمداد خود به بی اعلام آنکه از کتب من نقل میکند
 و این بنی نوعی از فضیلت است و نقل و شمه از کتابان حق نیز در او و چون این شکیات شائع شد بعضو شیخ الاسلام ابن قیم
 ذکر اینها که قاضی سیوطی قسطلانی را از ازام داد و در مواضع بسیار از انجمله آنکه گفت می در چند موضع از مواهب لذیه نقل
 و از مواضع بهیمنی نزد او چند نکات موجود است نشان بدید که در کدام یک از این مواضع بهیمنی نقل کرده است قسطلانی
 و بعد از آن موضع نقل ما جگر گشت سیوطی گفت این نقلها از کتب من کرده است و من از بهیمنی کرده ام پس او اینجکه گفت
 نقل السیوطی عن البیهقی که لکه انا حق استفاد من هم بجای آورده و از جمله بهیمنی نقل هم خارج از حد است که قسطلانی
 ملزم شده از مجلس برخاست بهیمنی بنظر او داشت که از این که در وقت از خاطر شیخ جلال سیوطی نمایم سرش را بر سر او
 بهیمنی قصد از شهر مصر تا روضه که مسافت دور در آن دار و پیاده رفت و بهیمنی سیوطی استاده و دست او شیخ بر پدید است
 گفت انتم احمد که بر پند پا و بر پند سر و در راه شما استاده ام تا از من که در وقت خاطر و در کتب و راضی شوید شیخ از
 اندرون خانه بجا آید او که در وقت خاطر و در کتب و در راه شما استاده ام تا از من که در وقت خاطر و در کتب و راضی شوید شیخ از
 سنه نصد و بیست و نه در قاهره مصر اتفاق افتاد بعد از نماز جمعه در جامع از بهیمنی نماز گذارده و در مدینه عین که در
 بواخیان تا بود و فرستاد که در آن بیستان الحشیشین این حکایت است شیخ علی بن حموی نیز با مختصار روزا المتقین آورده و تعلیم
 ابو بکر احمد بن علی بن ثابت بن احمد بن حمیدی بن ثابت البغدادی المعروف بخطیب انجمله و متقین علی بن حموی
 بود و گفته اند اگر او را کتابی غیر از تاریخ نبی بود بهیمنی کتاب حکایت میکرد زیرا که دلالت دارد بر عظیم اطلاع او و لیکن مصنفان
 زیاد بهیمنی کتاب است قریب به صد فصل می باشد از وصف است از انجمله است کفایه و شرف اصحاب ائمه
 و السابق و اللاحق و المتفق و المقتضی و المتکلف و المختلف و تلخیص المشابه و کتاب الرواة عن مالک
 و تفتیه المتقین فی تمیز المتقین و تمیز متصل الاسانید و روایه الالباء علی الآباء و غیره و کتب من التصنیفات
 المفیده التي هی بضاعة المحدثین و عروتم فی فهم حافظ ابوطاهر سلفی در حق تالیفاتش گفته فقط

تصانیف ابن ثابت الخطیب	الذی من الصبا الفضل الرطیب	برها اذرواها من حواها
ریاضا للمفتی الیقظ اللبیب	و یاخذ حسن ما قد ضاع منها	القلب حافظ الفطن لا یریب
فایه راحه و نعیو عیش	یوازی عینها یل اعی طیب	ولادت او و در انجمله است بهیمنی و جگر گشت

سنه صد و نود و دو بوده و قیل ششم جمادی الآخره پدرش نیز سناسبتی بعلم حدیث داشت و از تخریص طلب این فن را میکرد

لا تعجلن اخا الذین اخرجوهما ولا للذین وقت مجلت فرحا
 وفضلهم باین الخلق قد وفعلا
 وکما شارب عسلا فيه منينه
 وکما تغلد سيفاً من به فیکما
 چون بهار شد بنظیفه گفته فرستاد که من هیچ وارث ندارم مال من بپریت المال میرسد اگر از من باشد من آنرا بطو خود
 بشد صرف نمایم خلیفه فرمود مبارک است همه کتابها را وقف کرد و جمیع اجناس مال را در راه خدا صرف نمود و بنعمت و نعم
 سیزده بار صد و شصت و سه روز و وفات یافت و سمعانی گفته در سوال انتقال نمود شیخ ابو اسحق شیرازی که از شش
 مشایخ شافعی و جامع علوم ظاهر و باطن بود اجازه او را برد و مش خود گرفت گویند از وی انتفاع بسیار حاصل ساخته بود
 و در تصانیفش مراجعت میکرد و خطیب در وقت خود حافظ مشرق بود و ابن عبد البر حافظ مغرب لطف آنست که هر دو
 در کمال انتقال کردند محمد بن لید بن النجار در تاریخ بغداد گفته که ابو البرکات انجیل بن ابی سعد صوفی گفته کشیخ
 ابو بکر بن زهرا صوفی گوری در جانب قبر بشر حافی برای خود ساخته بود و هر هفته آنجا رفته در وی خواب می کرد
 و قرآن بر میخواند چون خطیب انتقال کرد و وصیت نمود بدفن خود بجانب قبر بشر حافی اصحاب حدیث نزد ابن هر آید
 در خواست دفن خطیب بن آن قبر نبودند وی سخت متنح شد و گفت جایی که از شما برای خود ساخته ام قسم از من
 گرفته شود چون این حال دیدند نزد پدر بن ابی سعد آمده ماجر باز گفته والد دم و از نزد خود خوانده گفت که ما نیکو
 که شما این موضع قبر را بایشان بدهید و لیکن این میگوید که اگر بشر حافی زنده بودی و شما در پیلوی او بودی ابو بکر
 خطیب می آمد و در جای فرود تر از شما می نشست آیا شما را خوش آمدی که از وی بالاتر می نشستید گفت نه
 بلکه بر خاستی و بجای خود او را می نشاندی گفت نه چنین نیست من وقت نیزی با یاقوت شیخ ازین حرف خوش نریزید از من
 پس ابو جابر بشر حافی حرفی کرد بدختری او که گفت بعد از وفات او را در خواب دیدم از او شنیدم که گفت ای ابو جابر
 ابو العباس با احمد بن محمد بن عیسی البرسی القاسمی المعروف بزره و ق روزی شنبه وقت طلوع آفتاب
 بستم و ششم محمد بن هشتم صد و چهل و شش متولد شد مادر و پدرش قبل از سال هجرت قضا کردند از خلاصی که با
 دیار مغرب مثل قوری و محاسبی و استا و ابو عبد الله صغیر و امام غفالی و ابراهیم تازی و سیدی و سخاوی صریح صانع
 و دیگر بزرگان آنجا اند علم کرده شیخ وی سیدی زیتون در حق او گفته که وی از ابدال است و با وصف علو حال باطن
 تصنیف او در علوم ظاهر و نیز نافع و مفید و کثیر افتاده از انجلی حاشیه و تفسیر مجاری است که نهایت جریته واقع شده
 و شرح رساله زید و فقه مالکی و شرح ارشاد ابن عساکر و شرح مختصر خلیل در فقه مالکی و شرح قرطبه و شرح عافیه و شرح
 قدسیه است و چند شرح بر حکم شیخ تاج بن عطاء الله الاسکندرانی و شرح حزب البحر و شرح مشکلات حزب کبیر
 و شرح حقائق المقرئ و شرح اسما حسنی و شرح مراد ابو العباس احمد بن عقیبة الحصری و فیه کافیه و مختصرش اعانه
 المسکین علی الطرق القیم و التکلیم قواعد التصوف و این در غایت خوبی و حسن واقع شده و حوادث الوقت کتاب است
 نهایت نفیس در صد فصل در روایات فقرا و وقت رساله مختصره در علم حدیث در مسلمات بسیار با حباب نمود
 در آداب و کرم و مواعظ و لفظ سلوک نوشته با جمل و دیلیل القدر است ثم تری کمال فضل او فوق الذکر و الوصیه است

یو برین بعدی عمر وی خود و همت ساختند و سراج ابن النجار علیه صفراوی است هم دلالت دارد بر آن
 نمیدانم که کسی از صد سال تا اربع صد سال رسیده باشد تا بنزاده بر آن چهره سوای قاضی ابوالطیب طایر
 بن عبدالطبر که وی یکصد و دو سال زیست و نسبت سلفی بسوی جد و ابراهیم سلفه است بکسر سیرت و محله
 وقوع لام و فاء و آخرش باست و این لفظ عجیب است و معنی آن یعنی ثلاث شفاء است زیرا که یک لب او
 مشقوق شده مثل دو لب گشته بود سوای آن لب دیگر اصلی و اصل در وی سلبه است با سبیل و الفانی سلبه و الله اعلم
 ابو عبد الرحمن احمد بن علی بن شعیب بن علی بن سنان بن بحر النسائی بنفوذ مکتور به بی بد نسبت است بسوی
 نساک که شهری در خراسان است و گاهی عربان و برین نسبت انصوی گویند و هجره را با و بدل نمایند موافق قیاس
 همین است و لیکن شهر اول است ثلاث وی در سال دویصد و چهارده یا پانزده یا بست یک بود و علی اختلاف
 وی یکی از حفاظ حدیث و ائمه فقه و مقدم و شار الیه و عمده و قدوه و امام زمان خود است با اختلاف شیوخ که بار را در
 و بحر اسان و حجاز و عراق و جزیره و شام و مصر و جزآن رفته اول حلت او در عمر پانزده سالگی بود بسوی ختیب بن سعید
 و نزد وی یکسال و دو ماه مکث کرد و کسب علم حدیث نمود و بعد از خدمت اسحق بن ابراهیم و علی بن شرم و محمود بن یحیی
 و ابو داؤد و حسیب بنی شاکر در آن اویند نهشت باقی داشت چنانکه نساک و بران حال است ابو علی نیسا بوری گفته
 چهار کس از ائمه حدیث در وطن سفر خود دیدم و اول نسائی را نام گرفت و حاکم گفته نسائی در زمان خود افتد و
 مصر و اعروای نشان بصحیح و سقیم آثار و رجال بود و ذوقی گفته بود و مقدم است بر کسی که
 مذکور است و علم حدیث و جرح و تعدیل و او را شرف و زمان خود و او را کتب حتمه است و حدیث و علل و کتابین شریف
 آنهاست حاکم گفته کلام او رفته حدیث بیشتر از آن است که ذکر کرده خود هر که نظر کند در کتابین می چیرد شود و حسن
 کلام وی و دیو در غایت و سع و از نبیاست که در سن خود روایت میکند از حارث بن سکیان که عالم صالح و قاضی مصر بود
 باین طریق قرنی علیه و انا سمع و نیکو دیدم و شنید و اخبار چنانکه در هر کتاب روایت از دیگر شیوخ خود و میگوید زیر که میان
 و حارث بن بعضی و جو خوشنوی بهم رسیده بود در مجلس وی ظاهر شدن نمی توانست پس بهنگام روایت او در گوشه
 خانه پنهان شده استماع حدیث میکرد و در جمعی که او از حارث را شنید و شخص خود را بروی ظاهر نکرد عراقی گفته در طریق
 استماعی است در تخریج احادیث از آنها نیکو مختلف فیه اند و وی گفته که هر که میشنود از من هرگز آنکه اتفاق کنند
 همه بر ترک وی و اما اگر یکی توثیق کند و دیگری تضعیف ترک نکنم و را بجهت تشدید بعضی و میگویند که ابو داؤد و
 باین سلسله می رود و بعضی از اصنع که ابو داؤد و ترمذی از خارج حدیث کرده اند نسائی از آن اجتناب حتی نماید بلکه از خارج
 حدیث از بعضی رجال شریف نیز تنجیب میکند و با جمده وی یکی از بزرگان حدیث است با طبع و داشت بر صوم و داؤد
 و ااین نهایت کشید اجماع بود چهار زنی است و نزد هر یک یک شب میگذرانید و سراری نیز بسیار بود و قال ابن عساکر
 و ابو سعید و تراخ میگذراند قدم آورد و نسائی در مصر قدیم بود امام در حدیث فقه شریف حافظ و این گفته کن شد

نفسوس امام شافعی را جمع نموده در ده مجلد و از مشهور مصنفات او مناقب شافعی و مناقب احمد بن حنبل و غیره که است
و قانع بود از دنیا تقبیل امام احمد بن حنبل و وی گفته تا من شافعی المذهب یا لا ولا شافعی علیه منته الا احمد البیہقی
فان له على الشافعي منته و بعد و اکثر الناس غیر المذهب الشافعی و او را در نیشاپور و بلخ و مدبری نشر علم پس آنجا فوت
و بود بر سر ت سلف و جماعتی از اصحابان از وی اخذ حدیث کرده اند نه از راه مستحاجی و محمدی افرادی و بعد المصنف الشافعی
و غیر هم و لا دانش در شعبان سنه صد و پستاد و چهار بود انتہی در بستان الحشید نوشتہ کہ وی مجبورای ایستاد
و با و سنت این بر تہ و علو استا کہ ارد و متون نسائی و جامع ترمذی و سنن ابن ماجہ نزد او نبود و بر احادیث این بر سر
کتاب کاتبی اطلاع دارد و علم و حق تعالی برکت عظیم داد و قوت فهم کمال عطا فرمود و از وی تصانیف عجیب و بکار
کہ مثل آن تصانیف از سابقین و نزاد و از حلقه تصانیف گذریدہ و فاضل وی کتاب الاسماء و الصفات و مجلد است بسبکی گفته
لا اعرف له نظیرا و کتاب الاعتقاد یک مجلد و کتاب الادب و الکبیر یک مجلد سبکی گفته من بگویند من جویم ہر ایک این کتاب را
و عالم نظیری نیست کتاب از یک مجلد و کتاب العزیز و الترمذی یک مجلد و اربعین کبری اربعین صغری کتاب الابرار
و دیگر تصانیف بسیار دارد و در تصانیف خود حضرت مذہب شافعی ننمودہ و بتایید و رواج این مذہب با لگشتہ جامع خود
در فتوح حدیث و علل و فہم آن و جوہ جمع میان احادیث مختلفہ و چون در تصنیف کتاب معرفۃ السنن الاثار و شرح
یکی از مصنفان خود بد کہ امام شافعی در جالی بستند و در دست ایشان چند جزو ازین کتاب است میفرمایند کہ امام زمان
کتاب فقیہیہ اہل ہر مذہب جزو فتوح استیم یا خواندیم فقیہی دیگر نیز امام شافعی را خواب دید کہ در مسجد جامع برخی نشستند
و میفرمایند کہ امام زمان کتاب فقیہیہ احمد بن حنبل و فہم بن عبد العزیز و فہم بن شیبہ شوگرفتہ و زنی خواب منی
کہ یک سنہ و نوزدین کہ ماویہ میرود و اگر آن رخسایت در شنگ کہ چشم را نمی بیند منی ہم کہ این چہ چیز است و شنگان کہ
کہ این مذہب و حق تصانیف برقی است کہ در بارگاہ قبول شدہ گاہی میل بشعر ہم میکرد و این چند بیت از نظم و سبکیست

من اعترف بالمولی قل لا جلیل	ومن دام عن اكن سوا ذلیل	ولو ان فقیہیہ مذہب اہا ملیک
مضت عمرها فی سجدۃ لفلیل	احب من احاطہ الحبیب باوجہ	ولكن لسان المذنبین کلیل

وفات و در جم جادی الاولی سنہ چارصد و پنجاہ و ہشت در شہر نیشاپور واقع شد و با و تا بوقت نہادہ بقرق آوردند و خور و خورد
مدفون شد بہر بقع نسبت بہر بقع کہ نام چند و یہ است متصل ہم دوست کردی نیشاپور جمع آن با طابقی گویند کہ این
و ہر سال در نواح دہلی و کلان ترین آن مات شہر و دست مٹف بن بقع انتی این خلکان گفته شہر و ہر ہضم غای ہجہ و
سین فتح را محبتیں سکون او و کسر جہر پسترا و وال محبتیں است بکذا فی تقویم البلدان اعتماد علی اللہ ابی عبد اعظم
ابو جعفر احمد بن محمد بن سلامہ بن عبد الملک الازدی المجری المصری الطحاوی طی الدینی است از و مات مصر
قبیلہ شہر است از قبائل شہر لا دانش کرد و صد و سی و ہشت بودہ و ابو سعد سمعان گفته در و صد و ہشت و نہ و ہجہ و غیر
لیتہ الا شہر علون بن سبج الاول وایت حدیث از مارون بن سعید ابلی و یونس بن عبد الاعلی و محمد بن عبد الحکم و محمد بن نصر
و جامعہ کثیر از تلامیذ این ہر باب را در و از وی احمد بن القاسم شافعی ابو بکر مقری طبرانی و محمد بن بکر بن مطر و دیگر بزرگان

و اصول تصنیفها و در او را شرح مختصر کفری و شرح مختصر طحاوی و غیره است شاکر الدی حسن کفری است در فقه و ریاض
 الحسابی حنیفه و بعد از او بعد کفری بوی هستی همیشه در سنه خمس و ثلث تا متولد شده و در سبعین و ثلث ماهه وفات یافت
 ذکره فی نتائج الانکار ابو مکرم احمد بن ابی بکر بن اسماعیل بن العباس المعروف بالاحمسی در شهر جرجان امام و فقیه
 در فقه و در حدیث و در اصول و در فقه حنفی شمر و بعد از وفات بخاری بمبت و یکسال متولد شده و در سنه دو و مئذیاد
 و هفت در او اهل حال و را شوق طلب علم حدیث انگیز شده اهل اقامت با و بر حلت و سفر او را رضای نمی نمود و بیای
 و جیلهما ازین کار باز داشتند تا آنکه خبر موت محمد بن ابوبکر از یکه یکی از محدثان عمره کثرت بود و بر سر و حجر و شنیدن این
 حالت و متغیر شد در خانه آمده به جامه های خود برید و فریاد و فغان آغاز نمود و خاک بر سر پاشید تمام اقامت با و را بر سر آمد
 و از سبب این غمی پدید نگرفت شعله ارقین بنادید تا آنکه یک کس ازین عالم انتقال کرد و من از علم محروم ماند چون حاضر
 برین سوال دیدند تسلی دادند و گفتند حال این علمای بسیار در قی حیات اند هر طریقی که خواهی سفر کن از ایشان فیض نصیب
 خالی او بر او افتاده و از وطن رختال کرد و اول در شهر نسا نزد ابوالحسن بن سفیان رسید از آنجا بغداد و کوفه و اهواز و مصر
 و انبار و موصل و جزیره و دیگر بلاد اسلام سفر کرد و از ابویعلی و عبدالحق ابوخلیفه و محمد بن عثمان بن ابی شیبه و شیخ از احمد
 بن عثمان مقاری و ابی اسیم بن بکر حلوانی و دفرابی و دیگر حدیثین استفاد کرد و جامع شد در بیان فقه و حدیث و ریاست
 دین و دنیا تا آنکه بعضی از حدیثین عده گفته اند که او را لائق بود که کتابی مستقل در سنن تصنیف میکرد زیرا که بدرجه جهاد و
 و کتب بسیار و در پشت و علم و آفر و درین سلیم او را نصیب شده که تابع بخاری باشد و اسانید روایات و فی نقطه ای
 او را و رای این تخریج تصانیف دیگر بهتر است جمعی دارد و سند گیرش بسیار کلان قریب صد مجلد است اما آن سند
 مشهور گذشته و فاش شد در صفت سده و هفتاد و یک بود ابو عبد الله احمد بن محمد بن ابی عبد الله العبدی
 المؤدب الهروی الفاشانی ابن محمد کلان گفته اند ابی المنقول فی نسب و رایت علی بن عمر که ابی الغریب بن اند احمد بن محمد بن ابی
 و السلام انتهی از کار علم است صاحب بر متصوران شهری اخوی بود و بروی اشتغال بود و بوی منتفع شد و تخریج کرد
 بزرگ دوست بود طعام و خلوت تناول میکرد و با اهل ادب معاشرت می نمود و در مجالس لذت و طرب میماند و عیال و عیال
 و فاش در رجب سنه احدی از این ماهه بوده و هروی نسبت بسوی هرات که یکی از مدن خراسان است اصف بن
 اثر بطور صلیح از طرف عبدالمدین عام فتح کرده و فاشانی نسبت بسوی فاشان که قریه ایست از قری هرات آنرا
 باشان بیای موصوفه نیز گویند رسته کمال الدین ابی الفضل احمد بن علی بن محمد بن علی بن محمود بن محمد بن احمد الکسانی
 العسقلانی ثم المصری الشافعی قاضی القضاة قوله و است و سوم شعبان سنه هفتصد و هفتاد و سه بوده گویند
 پیر او را فرزند بنی ناز نیست بکیده خاطر بخیر و خوشی خاقیری که از اولیای کرام بود و در سنه شیخ فرمود از پشت نو پسری
 که تمام دنیا را با علم خود پر کرد این بزرگ که در علم و اوقات وی بوجود و از عالمی شیخ بود و از مصر بطلب علم با سکن در فیت
 و شاعر و قریب از طلب و جود و در گوش خود سیل به عین علوم شد و زعم و شرف قدرت تمام دایه عالمی داشت و سیوطی گفته
 است که الشرف بنی ناز القایه ثم طلب حدیث شریف الکثیر و در حل و تخریج با حافظ ابی الفضل العراقی و بر عقیقه تقدم فی جمیع فنونه

اولسان دمی بالفرا م سترجم	الام العواذل كل صا لللقا	وما لا هم عين الخطا ان يعطوا
لم يعطوا عين الهوى لكونهم	الاموا العلو حيا في مغرم	الاموا ولما ياتوهما ويل ما
الاموا عليه لا فم لم يفهموا	ان ابرموني بالملام فان لي	ضبرا سبتقص كل ما قد ابرموا
ما شاهد اذ لك الحال وقد	فانا الا صم عن الملام وهم عمو	الى قوله
يا من له سن وانار اذا	نليت برى الاعى وفيه العدا	الى قوله
تم الصلوة على النبي فانه	يبدى به الذكر الجليل ويخا	ووتصيده وكر كوي فظم
ايا خير خلق الله دعوة مذهب	تخوف من نار الجحيم توقدا	له سند عال بعد حاك نين
او با باك امسى من اسنى اسند	وانت الذي جنبش اطارق الروي	وانت الذي عرفش اطارق الهدى
الا ليت شعري هل ايتت ليلة	مكذاشقى ذالفواد المفتدا	وهل ارحن ماء الغدير زمزم
وهل لي ان اروي اشقي اسعدا	واني لصا صا صا صا صا صا	الى ان ارى من عين زمزم ردا
فيا رب حقق لي رجائي فاني	اخاف بان اقصى طويلا واطرا	وحاشاك ان تقص عن الباب
بتوحيده يجر ضا لك ليسعدا	المر درستان الحدين گفته شيخ شمس الدين	بجانب حافظ بن حجر سوال شود
فوشست مو تش اين ست فظم	يا حافظ العصريا من له	تشد من اقصى البلاد الرجال
ويا اما ما للورى با به	مخطا مال الثقات الرجال	ابن العماد الشافعي اذ ع
ورد ما فاك به في السقال	مشاركه غرا بكرا ذم	الحذر المروي حقا يفتال
فهل ان في مسند ما اذ عى	او اثر يرويه اهل الحال	بين رعاك الله يا سيدى
جواب ما ضمنته في السؤال	لا زلت يا مولى لنا دائما	في الحال الماخفي كذا في الحال

اين حجر و جواب آن پير پير اين چيند بيت نوشته فرستاد بليت

هلا بها بهند ذات الحال	بالنقش برهوشوها باصقال	مئت بوصل بعد فصل شفى
من الفرقه بعد اعتلال	تسأل هل جاء لنا مسند	عن له الجهد سما وال الحال
م الى العزبة قلنا نفسه	من مال عن الف وفي الكف مال	اراد ذل الاموات غرا بكرا
نرا كره غرا بكرا رجا	اخرجه احمد والموصلي	والطبراني الثقات الرجال
ن طريق فيها اضطراب وكا	يخلو من الضعف على كل حال	از لطائف نظر الف شيخ است كه چون اين
فنا غرا شمس الدين ابو عبد الله	عليه السلام قاياني بجاي ايشان بنوشه بايك ديور و در حد فاصلا بين اربع طبعه نوا	قطعي
سدى حديث ظريف بمنكره	من فاضلين يعزنى واذ يعنى	يقول ذا الكرموني دايقوال ستر
كذا بان جميعا حسن يصدق منا	او غير از لطائف او است كه چون سلطان مدرسه مؤيد بيت كرده تمام نمود مشا	ناراي آن رسد كه برين شمالي اين شده بود و ميلان كرده قريب بقوطش پادشاه مكر فرمود كه آنرا هم كرد و باز بنام

در موصوف بنده شد و مردم گریان سوزان بجزایزه او جمع آمدند بلیست
 طبعی عملی تصدیق
 اهل شام و مدینه و آن کان بنهر در آن خفا و نهاده ابو عبد الله احمد بن عمرو بن عبد الله بن
 حماد بن محمد بن ابی اسحاق که یکم فرمودی کند در هندی او را بنساری گویند وی از اهل بصره است که نزد
 طبعی علم
 فیاضی بود شیخ خود طبرانی و عبد الباقی بن قانع و دیگر محدثین و ابیته اند در آخر عمر خود برای تعلیم و نشر احادیثی که نزد
 خودش بود رحلت نمود بر عکس آنچه مشهور است که در ایام شباب تحصیل برای استفاده و تعلیم سفر میکردند و در
 اصفهان شام مدتها باین نیت مسافر افتاد تا نمود که گفته اند تحصیل العلم من المهد الی اللحد و خلقی کثیر را فیض علم هدایت
 و اوقافی ذکر کرده و بر وی ثنا نموده بعد گفته که در روایات خطایم دارم و بیشتر اعتقاد بر حفظ و یاد خود میکرد و نسخ
 صحیح را نمیداد باین جهت که در روایتش خطا واقع میشد در سند و صدور و دود و بجزی در رنگه از بلاد شام و وفات یافت
 آنرا سلمان احمد بن محمد بن ابراهیم بن خطاب البستی که اندک و برون منصور الثعالبی فی تیمیة الیه و لیکن این خطا
 از وی در نام و همین غلط او شده و شده تحقیق آنست که نام او محمد است ابن خلکان بوفیات الامعین گفته که قریب سبع فی
 اسم ابی سلیمان چه اندک و را حدیثا بن ثابت الغفیری و صحیح الاذوق الیها که ابو عبد الله محمد بن ابی صالح سالک با القاسم
 بن طاهر بن محمد البستی الفقیه عن اسم ابی سلیمان الخطابی احد و حدیثان بعض الناس یقولون ان خطا فی بعضه یقولون ان
 سمیت به و لیکن الناس کما هو احد ذکره علی بن حمزة و یسیر چون ذکر او حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت
 ابو حنیفه احمد بن اسماعیل السهمی لوی موطن امام مالک است و حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت و حدیثا بن ثابت
 سند و صدور و بنجاح نه انجمنی شد لیکن در شیخانی روایت چندان معتبر نیست و لهذا در اوقافی تضعیف می کرده و گفته
 بعض مردم حدیث دیگر را خارج از موطن او داخل کرده بروی خوانند و او تنبیه نشده خطی گفته است و در سند و روایت
 لیکن بسبب بیادگی و غفلت در این طبعی افتاد بر قافی شاکر و در اوقافی گوید بن از اوقافی پرسیدم بخاطر پرسیدم که کتابی
 در احادیث صحیح جمع کنم روایات ابو حنیفه هم در آن درج نمایم گفت باک نیست اما ابن عدی گفته که وی از امام مالک
 سخنان بی اصل و باطل روایت میکند اعتبار نباید کرد غالبا سبب این قباحت آنست که او در غفلت بود و مردم
 او را فریب میدادند و احادیث غیر معتبره در موطن او درج نموده پیش او میخواندند و او آنها را باور میداشت نه آنکه خود
 دروغ گوید در اصل قریب سی سال از نبی سهم که یکی از شعبهای قریب است در مدینه ساکن بود و آخر کار در بغداد سکونت
 اختیار کرد و قریب صد سال عمر یافت که در فیستان الحارثی بن ابی حمص کبیر احمد بن حفص شاکر امام
 بن حسن الشیبانی است از مشاهیر و قدما فی فقه ما است و پسرش عبد الله معروف باو حفص صغیر است گویند زما
 زمانه بخاری بود و فاش در سنه سبع و عشرين بوده قال العینی او را صاحب بودند و بخاری و الله
 حشاک ابو بکر احمد بن عمر الشیبانی محدث ثقیل الزیاده و شیخ حنفیه و ما سبب عالم بالرای زاهد و عزم مقدم
 نزد هندی باشد بود از صنعت خود بخورد کتاب الخراج و کتاب الجمل و ادب القاضی و احکام القوف و جزایر کثرت

میان مردم با عظمت جاده حاضر بر حقش ایشان بروی شنای بسیار زبانی گفته فراری این در کس را بجز خود نوشت در
تغییر شیخ بنایت میگوشید بعد بجای پدر و جامع بر سر و در ایام حج برای تفسیر قرآن شصت و از اول فرقان حکیمان کرد
و از حفظ خود و این مجلس فکر که اسما ذکر می نمود و چون در تفسیر سوره نوح چند سال گذرانید و در سنه نو در کرسی نشست
روز جمعه چندی از صفات بیان کرد بعضی از مخالفین به پیش برخاستند اما حکم نشد قاضی القضاة شهاب الدین الحنفی
من بر اعتقاد خود درین باب بران عاتب شد گفت فیه من جمیع مستحاطه علم او بسیار و منیکوید مگر آنچه صحیح است
شیخ شرف الدین المقدسی فرمود من اسید و ابریک و دعای او بود و او یار و برادر من است و ذکر ذلک المبرزانی فی تاریخ تلمذ شیخ و در حج
و تصنیف شروع کرد و در کمال از سبب سادگی و بهشت در علو و انوار بود از علم و قدرت نا آخر عمر قوی و در جمیع شیخ خود ترجمه وی آورد
و گفته یکتای زمان بود و علم و معرفت و شجاعت و ذکا و تدبیر و آتی و کرم و فصاحت و امارت و معروف و منعی عن المنکر و در شیخ
و در طلبش بنفس خود اکتفا کرد و کتابت و تخریج نمود و در طبقات عال نظر فرمود و حاصل کرد و آنچه غیر او حاصل نشد با رعایت بود
و تفسیر و دقیق سخانی او بطبع سیال و خواص بود و در مواقع اشکال بخاطر و خیال بشما بسیار غیر مسبوق الیه استنباط نمود و در
خط حدیث و کثر او و بسوی اهل و صحبت او با شدت استحضار و وقت لغات و بول حرفت فقه و اختلاف مذاکره و بیابای صحاح
و تابعین فائق اهل زمان بود و در وقت افتخار مذهب نمیشد بلکه با آنچه دلیش نزد وی قائم شده عربیت را اصولاً و فرما
و تعلیم و اشتغالاً افاقان کرده بود و در عقلیات و اقوال متکلمین نظر نموده و بر انهار ساخته و در خطای شان تنبیه فرمود و از انهار
نمیبرد کرده و سنت را ضرر نموده با وضع حج و اهر بر اهر و در قصر منی بمحضه ترسانیده شد و در راه خدا و ذات وی ایستاد
تا آنکه حق تعالی مبارک او را بلند ساخت و قلوب اهل تقوی را بر محبت و دعا برای او و دعا و بار علی الصبح و فراهم ساخت و در
بسیار از اهل طایفه و خل سبب بی راه یاب هدایت تاب گشتند و قلوب ملوک و اهل غالباً بر اقلید و برای وی و بر طاعتش مجتهد
و ملک شام بلکه اسلام بود و او زنده گردید بعد از آن که از قتل و ضرب تبری و فساد ایشان خند پذیرفته بود و محاسن او
بسیار است و اکبر از آن است که فعلی بر سر میر می تنبیه کند اگر سوگند خورم میان کن و نقام می توانم خور که چشم من
مثل اندیده و دنا و مانند نفس خود مشا به نموده انتهی کلام الذبیری و شیخ کمال الدین بن الزید کانی نوشته چون در صفی
از علم پر سیده میشد و مننده و شنونده گمان میکرد که وی جز این فن نمیداند و حکمی نمود که هیچکس این فن را مثل وی نمی شناسد
فقیر می ساخت و طاعت چون نشین او میشدند و در مایه خود استفاده اشیا بسیار از وی میکرد و ندو معلوم نیست که وی
با احدی منافقه کرده متقطع شده باشد یا در علمی از علوم علم شرع باشد یا غیر آن کلامی که در آنکه برای آن علم فائق شده و در
شروط و بنیاد علمی و جمیع جامع شده بود انتهی و قوی در جمیع خصوصاً گفته نامی تخریج بود و در علوم و دینا شیخ الدین بن علی الادرا
سیال الفقه کثیر المحسن و جود و بی روی قضای عرضه کردند قبول نکرد و سبب انکار را مستوعب بود و از روی حفظ اگر
سخن تفسیر کرد و حاصل را به دست اگر قوی و فقه و ادب و کمال غایت اوست اگر تدبیر و حدیث نمود و صاحب علم و ذوق و ادب
و اگر خوض در علم و نخل فرمود دیده نشد و اسع از خلقت و نادر فاع از درایت و در هر فن بر انبانی چنین فائق بود و در هر ذی

شمر و کرمته الی ان قال نظم	واحبابه اهل الهدی لا نضرم	صلی الله علیه و آله و سلم
هم الظاهرون القاشقون بالینهم	الی المختار لم یفلحهم ذو تعلب	لنا منهم فی کل عصر رایسه
هدایة الی العلیا مصابیحهم	وقد علم الوطن ان رما نسا	لشعب فیدلوا بی امی تنسعب
فجاء یجدها عالم من سرانهم	سبع مایلین بعد هجرة یثرب	یقین قنایة الدین بدل اعوجاجها
وستقدحها من مضبة المتعصب	وذا الخفی تمیمة خلبو سدد	نجیب لانا من سلاله نجیب
علیه بادواء النفوس یوسمها	یکلمته فضل الطیب الجرب	بعید عن المحتساء والبی کادی
قریب الی اهل التبی ذو تحب	یروی نصره الا سلام اکرم مغم	واظها در ایامه ارجح مکب
و کمر قد غدا بالعلل والقوام جلال	ضلاله کذاب و رای مکب	ولم یلق من عاداته غیر منافق
واخر عن فم السبیل منکب	ولیس له فی الزهد العلم منبهم	سوی الحسن البصر و ابی المبرک

و تخرج فی آخر اقاچه شرف الدین عبداله و هی طویله چون ابن قین العید با وی جمع شد و سخن او شنید گفتم گفتم
 انظر ان الله یخلق مثلك و حافظا و احوال الی در تعظیم شیخ شریانی حسن بروی سنانقه داشت میگفت مثل
 انچه را صد سال دیده نشد و بطریق صحیح از ابن الزکریا کانی آمده کوی گفت از پانصد سال مثل او بر بنی سته و از ابن ابراهیم
 اشرف الدین خلیا تعظیم و کرم او میکرد و همچنین دیگر مشایخ عارفین مثل ابو عبد الله محمد بن قوام و غیره و میگفت تسبیح کرم
 سعار خود و کرم سوت ابن حمید و شیخ عماد الدین فی اسطی با آنکه در عمر او و کلان تر بود و تلمیذ او شد و بسیار تعظیم می نمود
 و گفت وی شرف ست بر مقام این که کبار و قیام او در بعض امور مقام صدیقین متناهیست در مقام رسالت نبوی و تحویل
 اصحاب شیخ نوشت و در ان حدیث که در ایشان را تعظیم و احترام و معرفت حقوق او و ذکر کرده وی از عیان بلا
 اسلام را طواف نموده و در انما مثل شیخ ندیده و علم و عمل و حال و خلق و اتباع و کرم و علم و در باره نفس خود و قیام
 بحق خداوند انتها که حرمت و برتری حتی سه سوگند بنام خدا یاد کرده و گفته وی صدق تاسست و حق و حجت ایشان
 در علم و عزم و الفداء و اعلا ایستادن انصاف حق قیام با حق استخوان ایشان از روی گفتن است اهل ایشان را اتباع نبی و ائمه
 و علم ندیده و در یاد خود و کسب کردن نشود و نبوت محمد صلی الله علیه و آله و سلم از افعال امری گران مراد بودی که قلب صحیح شهادت
 انکه اتباع حقیقی همین است که این شخص دارد و طائفه از ائمه حدیث و حفاظ و فقهای ایشان شیخ خرابی بسیار دوست میداشتند
 تعظیم نموده و قتل او با اهل کلام و فلاسفه بی سپندیدند چنانکه بطریق متقدمین ایمیه حدیث است همچو شافعی و احمد و ابن
 ابی عمیر و نحو هم و همچنین جمعی از علما و فقهاء و محدثین و محققین تقریر و بعضی مسائل شاذه که سلف بروی انکار کرده اند
 ناخوش پنداشته تا آنکه بعضی قضات عدالت و راست ادافت است بعضی آن نموده و دیگری گفته غالب حقا و بر فضلاء و تریست
 و در بعض آن بی بهتر است و نه بسیار و توسیع عذر است برای خلق و تفکیک بینیک احدی را اگر بعد قیام حجت بروی او
 نصرت کردند محض و طریق سلفیه را و احتیاج که در برای آن بر این مقدمات امور غیر مسبق الیه ما و اطلاق
 عباراتی را که عاجز شده اند از ان اولین و آخرین تر رسیدند و وی جبارت کرده بر ان تا آنکه برخاست خلقی از علما می شنیدند

و از جهت شش سبب اتفاق کرد بر این که این محبت سلفیه است بعضی طوطی قائل شدند و بعضی دیگر دو کتابی از طرف
 سلطان رسید و آن نوشته بود که مقصود ما این برادر است شیخ و انظار این معنی بود که وی بر عقیده سلفیت است بعضی
 مصریان را بدین شیوه نکرده بحث با او ممکن نیست مجلسی برای او عقد کردند و گویا آن قائم نبودند از آنجا یکی بر سر
 و بعضی دیگر و این مخلوط قاضی مالکی پس شیخ ابر برید بقاهره طلبیدند و در روز دوم از رسیدنش بتاریخ بیست و دوم
 رمضان سنه هفتصد و هج درون قلعه مجلس کرده بروی روبروی قاضی مالکی این مخلوط دعوی کردند که وی میگویی
 که خدا تعالی بر تو وحی فرموده و وی بذات خود بر عرش است و بسوی او اشاره حسیه میتوان کرد و طالع بر طبع
 یعنی قتل بر ندیب مالک برین معنی شدند قاضی گفت ای عقیده پیگویی شیخ حمد و ثنای الهی کرد گفتند مشتاقی کن
 برای خطبه خواندن سیاه گفت آیا منع کرده میشوم از شنیدن او تعالی قاضی گفت جواب بگو فقد حمدت الله تعالی
 شیخ سکوت کرد باز گفت پاسخ بگو شیخ گفت حاکم در حق من کیست اشاره بقاضی کردند که این حاکم است شیخ بگوشت
 تو قسم می دهم درین حکم میکنی تو ختم نمودن آنست که من تو درین سائل قانع ایم پس احدی حسین بر دیگری چه قسم
 حکم تواند کرد پس شیخ را از مجلس برخیزانیدند و با وی هر دو برادر او بودند باز برگردانیدند شیخ گفت راضی شدم که
 درین حکم کنی قاضی را جلوس مکن نشد گویا شیخ شرف الدین در وقت خروج ایشان ابرو مال و دعا کرد بر آنها شیخ
 منع نمود و گفت بلکه چنین بگو اللهم هب لهم نور ایستندون به الی الحق بعده چند روز در برج حبس نموده
 شب عید بسوی جیب نقل کردند و فرمان سلطان بشام درباره خطبه شیخ و الزام مردم مخصوصا اهل فقه بپای بردن
 از عقیده اش و تهدید بغزل و حبس رسید و رجای مع ذلک آن نگذاشتند و آن فرمان او را جمیع بعد جمیع خواندند
 و حاضران را از ایام بسیار در قاهره رسید بعضی مجبوس شدند و از بعضی خطوط رجوع گرفته شد و قاضی قاهره و بعضی
 برنجی بن محمد الحارثی مردی غلیل العلم بود پس سطح رمضان سنه ست سالار نائب السلطنه مصر قضات و فقهارا
 حاضر نموده درباره اخراج شیخ گفتگو و هنگام اتفاق کردند بر اشتراط بعض امور بروی و الزام رجوع از بعض
 عقائد خود و یکی را نزد شیخ درباره قبول این شروط حضور فرستادند شیخ حاضر نشد و تقصیر مردم بر عدم حضور کرد و در روز
 قمری شش بار آمد و نشد کرد و مجلس در گذشت آخر من چیزی برگردید بعد در آخر همین سال که ابوالحسن السیوطی
 از طرف شیخ رسید و وی حاضران مجلس در بدان خبر که در پیشگاه شما نمود گفت نه مثل می و نه شیخ از وی دیدم و توبه
 او را بسوی خدا می فرماید در سخن فکر نمود و قبول نکردن می سکوت سلطانی و او را با و شاهای رایسان کرد و اینکه وی بپوش
 ازینجا آوده نیست و در رجب الاول سنه سبع و سبع مائت ثمانین عسی امیر عرب بمصر آمد و نفیس خود در زندان نزد شیخ
 حاضر شد و از سخن بر آورد و برای او مجلسی عقد کرد و کا بر فقهارا حاضر نمود و برخیز و غوی جدا شدند و بعد ازین اطلاق
 از زندان بدست منوع شد و در قاهره اقامت کرد علم می آموخت و در جمیع و مجالس علم حکم میکرد و خلقی بر وی جمع شدند
 باز در سال مئو که به شوال جماعتی از مشایخ بروی فراخ شده سکوه اش را پیش حاکم شافعی کردند و مجلسی برای کلام او در
 این عربی و غیره منع شد و این عطا دعوی جیز را بروی نمود لیکن هیچ شی با شتاب نرسانید چه اگر اعتراض کرد که وی گفتند

بیه و حکم قطع لسان او فرمود زیرا که بسیار فضول و جبری بود پس شفاعت مردم بسوی جمعی اصرار کرد و از دست او
 و کلام و حکم منع نمودند شیخ درین مدت علم آموختی و برای مردم در مجالس عامه ششقی چون سنده و از دست او هم مدتی
 معرور و از بسوی شام قیوم و محمد بنی هم از سلطان برای وضع تراز شام و با جیش بیرون آمده از سلطان جدا
 و بیت المقدس از یارت کرده با شوق و راعه بعد از آنکه زیاده از بیست سال از آنجا غائب بود خلقی کثیر برای ملاقات
 برآمدند و بعد از آنکه او سرور شدند و بر حال اول از اقرای علم و تدریس بیدار شدند و بکفایت و بکفایت رسید و در ارساق
 استمرار و در سنده و محمد بن کتابی از سلطان در شرح وی از افتاد و رسیده و بکفایت رسید و در ارساق
 مجلسی از برای آن منع شدند و ازین فتوی منع گریه و در بلد بماند و کثرت و در سنده و در سنده و در سنده و در سنده
 انقطاع یافت کتاب سلطان از شد و بر افتاد و کثرت و در سنده و در سنده و در سنده و در سنده
 بعد مدتی بنا بر همین فتوی مجلس دوم عقد کردند و عتبات حبس در قلعه نمودند تا آنکه بار دیگر هم بران مجبوس شد
 و از سطلق فتوی منع گریه و در زبان خود و فتوی ادبی و گفتی که علم را نشاید آخر الامر بروی حیل کردند و سطلق
 از سفر بسوی قیوم انبیا و صاحبین بدان الزام تنقیص یا نبیا نمودند و گفتند که این حضرت و جماعتی از اهل اهدا
 که هیچ کس بعد از او رئیس ایشان قاضی خانانی مالکی بود بدان فتوی دادند و هر چهار قاضی مصر حکم مجلسی می نمودند
 و قلعه و شش دو سال و چون ماه مجبوس ماند و بعد از آن فوات کرد و بیان نمود که آنچه بران حکم کرده اند باطل است با جهل
 مسلمانان و چون ماه مجبوس ماند و بعد از آن فوات کرد و بیان نمود که آنچه بران حکم کرده اند باطل است با جهل
 توقف کرد و همچنین انبیا و ابوالولید شیخ المالکیه و شش گفتند که هیچ وجه اعتراض بر قول او نیست زیرا که وی نقل
 خلاف علماء و درین سنده کرده احد القولین است و هیچ داده است و هر چند که مدتی در قلعه ماند و کتابت علم و تصنیف میکرد
 و با صاحب خود رسائل میفرستاد و هر چه از علوم عظیمه و احوال جسمه درین مدت بروی از جانب او نقلی فتح میشد
 و در آن فرایض و گفت قد فتح الله علی فی هذا من فی القدر من فی القرآن من هو العلم شیارات کثیره من العلم
 به و تهنوا و ندست علی توضیح اکثر اوقاتی فی غیر معانی القرآن لعمده از کتابت هم ممنوع شد و قلم و دوات کاغذ و
 هیچ شیئی نرود و گذشته نشد تا چار اقبال بر ملاوت و تعبد و مناجات و ذکر و مقصود کرد و مآذیر الهی هم گفته شنیدم شیخ را میفرمود
 و در تیاشته است که در آن در آمد و در پشت آخرت نه در لید و یکبار گفت دشمنان من چه خواهند کرد و جنت وستان من
 سینه است چرا که مردم بخت شوند از من فرود و دیده و جوی خیانت من هم گلستان بهرگاه که نشینم بهار خویش تنم
 حبس من خلوت است و قتل من شهادت و اخراج من از بلده سیاحت و در حبس خود بقلعه میگفت اگر
 پیری این قلعه ز ضرورت کم نروم برابر تنگداری نعمت نباشد یا خیر ای ایشان نعمانم و در آنچه سبب خیر و بر این افتادند از برای
 عمر و شادمانی بدو پیش نیست که دنیا همین ساعتی پیش نیست و گاهی در سجده خود میگفت و حال آنکه
 مجبوس بود اللهم اعنی علی ذکرک و شکرک و حسن عبادتک یکبار گفت الحیوس من حبس قلبه عن رب و الما سوبران بر و الما
 و چون داخل قلعه شد و در سور او در آمد و بسوی وی نظر کرد گفت فضررنا ینهم بسور له باب باطنه فی الرحمة و ظاهره

والمعول من كل من طبع الله قلبه وحبوه العلم في ذلك الصدد واهل الاستحقاق لرفعة القدره اسمع باله من جهاد في
 انهم خوفي لطل الكوشح وولم يجره فيار لفتح النسيج سواقف حروب باسرها وطوائف شروب عاشرها وديار وفتحها كما
 وسنان من راح ماشرها واهتدات خصوم فتحهم معها الغمرات وواكلها غلغلت الثمرات ففتح جدارها قوسا لسانه ووجدادها
 سنانها قام بها وسار بها وابل باساعها وقاسى اكابرها قائل مدح قام في وقاسها ووجد في حطيفها سمانا وفتحها لطل
 بين لها خطا السابيل وبقسم القليل لم اسكت طيس الذباب في خياشيمهم وروسهم بالاضابيل حتى ناموا في حلقهم وفتحت
 وقاسوا واربعتهم تساقط اللو قوع باول وناقص من السيوف واجمع من البحر وفتح اكل من طلق الصياح وابل من فلق الخج
 الا ان سابق المقدور وادقق في المسائل فخطا لطل ليا من فيمن الكاثر قائل وذلك لخطا على بعض سلت العلماء
 وحل لغوا كسيرة من نوايس القمار وادقق في كسيرة وملكها كوكبة كسيرة ولفقها وفتحت لطل المار وادقق في كسيرة العوام
 وابل المار وادقق في كسيرة الزبارة والطل وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 على سلبه وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 تنصير وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 كانت تباها القناطر المتفرقة من الذبذب المتفرقة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 في وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 لانه السجل وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 غانان كان مما قال ابن تيمية للسرمان قل للغان انت ترحم اباك سلم وسك قاض امام شيخ وموذن على ما بلغنا
 فقررتنا والابوك وهدك بالوكا كافر من ماعلم الذي علمت عابدا فوفيا وانت عابدت فقدرت وقلت فما وفتيت
 وجرت لسر غانان فقتلوه شاه وبولاي امور ووثب قاض فيها كلها ما قال الحق ولم يحسن الامساك بجانها فقتلها
 ابو الصلاس ابن صري انهم لما حضروا مجلس غانان فقدم لهم طعام فاكلوا منه الا ابن تيمية فقيل له لم لا تأكل قال كيف
 اكل من طعامكم وكله ما نيتهم من اغنام الناس وطختهم مما قطعتم من اشجار الناس ثم ان غانان طلب منه العاقبة
 اللهم ان كنت تعلم انما ايقا لستكون كلمة اسدي العليا وادقق في كسيرة فان نويرة وضره وان كان الملك
 والدينا والسكان فادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 ثم لما خرجنا قلنا لكدت تمسكنا مسك ونحن ما نصحبك من هنا قال لا انا اصحبكم فانطلقنا عقبه وادقق في كسيرة
 معه فلما سمعت الخواين في الامراء قاتوه من كل فج عريق فعدوا وابتدوا حقول به لبت كبره وادقق في كسيرة فاما هو فواصل الى الفج
 نلت ما نلت فارس في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة
 بن تيمية شيخ الاسلام فمن يوم بعد ذلك سكن ابن تيمية في الشام حتى صار يكيل الروس في ضرب المجدود وادقق في كسيرة
 والقيل وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة وادقق في كسيرة

ما تروق به الاصال و ١١
مثل ابن تيمية يضي وما زلت
وجهه فوساها الا وضاح والقر
ولا تعبس حرب في مواقعه
ويستقم على منهاجه اليسر
قس كالنساء الطهور كمر بلغت
لنم كابد ما بلقى ويصطبر
ابن هب المنهل الصافي ما فقت
وكاهم وضرو الناس اوضر
بحر من العلم قد فاضت بغيته
تظيره في جميع القوم ان ذكرنا
هل فيهم من يضم البحث في نظر
كعمل فرعون مع موسى ليعتد
نلقى الا باطيل اسحا وطاش
حق يكون كمر في شأنهم عن
ناطلها نفر واعنه بجانب
اوشا تضر للمعنى والحرف مستر
تلا باعتراد اعداء قد غلبوا
طوائفها كالمها او بعضها نكر
وبعد ما كسر ان واجبا ان قد
يطالما بطلوا طنوى وما نظروا
ليس يذهب معنى منه منقاد
يجري به دوما لحي وينهم
سقى نراك من الوسمي صيبه
حله المراسف في اجفانه حوا
باواننا من علوم الانبياء هنى
من الانام ولا ابقي ولا اذر

مثل ابن تيمية يضي وما زلت
له سبوت ولا خطية سمة
ولا تحف به الا بطل دائرة
يوم ما ويضحت في ارجاء الطر
مل هكن السلف لا برا راجو
فيهم مفضا اقوام وكرم حجر
ما اهلوا ابا بل اهلوا الهند
به الظاء وتبقى الحجة الكدر
طوح من الحكم لا يرقى لافن
ففاضت لايحوا العظمى ما شغرا
هل فيهم محدثا لم يطف احد
او مثله من يضم البحث والنظر
قواوا لم قال هذا فابحوا معه
فيلقن الحق ما قالوا وما شغرا
وليتهم ادعوا للحي مثله
وليتهم نفخوا في الضير او ثروا
رمى الى شجر عازان مواجبه
على المشام فطال الشرو والشر
هذا واعداء في الدو لتجهم
اقام اطواوها والطوى من فطر
قالوا قد بناه قلنا ان ذا عجب
وانما تذهب لاجسام والصور
طحي عليك ابا العباس كرم
وزا غناك قطر كله قطر
للفقد متلاك يا من ماله مثل
اورث قلبي نارا وقد هاه الفكر
يا عالما بنقول الفقه اجمعها

العاسر لا رداق والطوى
ولا تجاري له خيل مسومة
كانهم اجم في وسطها قمر
حتى يقوم هذا الدين من فيل
سيلي اصطبا هم جهدا وهم صبر
في يوسف في دخول السجى منقبة
والله يعقب تاييدا او بتصر
مضى حميدا ولم يعلق به وضر
كانما الطوى من احجاره حجر
يا كيت شعري هل في الحاسدين
يعز النقدا ويري له خير
هل اجمعهم لم يوقو كمر مكر
قد امنا وانظروا الجمال ان قدروا
فليتهم مثل ذلك الوط من مكر
فامنا كلهم من بعد ما كثر
هل فيهم صانع بالحق مقوله
سها ما من دعاء عونه القدر
وشق في المرح والا سياتي مقنن
مثل النساء بطل الباب بسنن
واسفحدا القوم بالاسبا وسنن
حقا الكوكب الدررى قد قدروا
لم يبيك ندما من لم يصب وما
لما قضيت به من نحر العسر
ولا يزال له برق يفا ز له
ناسى الحارث لا يات السوى
يا واحد الست استثنى بيا حدا
اعنك تحفظ زلات كما ذكرنا

یا قانع البدیع اللاتی تحبها
 من طریق من احار واولا جمعها
 وکرمی حاصل عی است له
 عطیه قدرش لکن ساعد الخد
 عطش و الوجدان احاطت باحد
 لذت و التواضع علی الحالین لا ورسا
 حاکماته صریح و صواب و شیه
 و ما علیات اذ لم تمهر البصر
 هل کان مثلك من یجوع علیک
 است التفتی فما د الخوف الخدر

اصل الریاض و قد المذبح و الخضر
 المذبح للضیاء من البهجة معا
 و قد المذبح لری الخضر و الفطر
 قالوا انک قد احطیات مسئلة
 اما احذرت اصحابات فتندر
 المذبح باحدی البهی ادا
 کلاهما مک لا یبقی له اثر
 قد مستطیع ما قد مت من عمل
 و من سعادته فی الاکرام الریح

اسمی الشریک و انتم تمام من سائلک الایمان فی احیایک و کلا لا صلا للیخ
 و سبع مائة و در کلمات ابن رجب مصلی ست که در معزات و مرانی به آنست که مختاراه از قیام حدت و بود و یک
 و یک کتاب مامد آن و توارس مع بر فلیین قدیر و جمیع مع بر ریح و کشتید آن را بی اختیار سوسوی است
 و یک مینو مع بر و در دم و قد تم تو قیت مع بر حصین مع الحاحه و یجوسا و بر برید و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 حل بر یجوسا کرد و تو قیت آن ما لکاحان بر مع و تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 و در هر سید و شکی که تاجیر کردار و ای که وقت دی نگذشت و یجوسا که تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 که کسی سید و شکی که تاجیر کردار و ای که وقت دی نگذشت و یجوسا که تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 و یکبار و اصل در حاکم مینو مع بر و ای که وقت دی نگذشت و یجوسا که تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 حصین - بر ای اقل طهر و حصین بر ای سائل از حصین مکیلین مع بر مع سوسوی حادیت مینو مع بر که بر ای اقل
 می شاید و توارس مع بر قصار از که صلوة و خاد و مشروح است بر ای او کله بسیار اهل بیکار و و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 و است و سجد ملاوت را طهارت تر و طهارت است و می شوکانی در شرح الصدوق و تحریر مع بر القیوم و در وقت دی نگذشت و یجوسا که تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 بملاوت سلب بدو الله و صلها استی شایه ولی الله محمد و ولوی را در حاکم مینو مع بر اهل علم رساله است و در وقت دی نگذشت و یجوسا که تیسرا و توارس مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 اس تجیه اوله و انهم مع بر سوسوی حکم در وی الوسته الی اعتقده و اوله حصین معتقده جمیع المسلمین مع بر سائل و کجوان در در وقت خود مدیا و صبر
 حاکم الکتب السی و العقه الذامین مع بر عقیده اهل السیة و احدیت اسم عدول تعدیل الی الی علی الله علیه و سلم حیث فی
 و الایمان من کل خلف عدول که لک است تجیه کما قد تحقیق اس حاله عالم کتبات الله و معانیه اللغویة و التشریفة
 سید سید علی الله علیه و سلم و اما السلب عارف بمعایهها اللغویة و التشریفة استاذ فی الحو و الله محمد و
 احاطه فرود و اصول و الفقه الدکاد و لسان طلاقة فی الذی مع عقیده اهل السیة لم یترعه فسق و لادنه اللزوم

صیق علیه السلام و لیس تنی منها الا و بعد و لیس من الکتاب الستة و اما السابعة فتلحق الشیخ عز الوجود فی العلم
من الحقیق ان یلحق شأوه فی تحریره و تقریره و الذین یضیقوا علیه بالغوا معشارا اما ما سألنا فی وان کان تعنیقهم فذلک شأ
من اجتهاد و مشاجرة العلم فی مثل لک حاجی الا کما جرد الصحابة فی ما یمهم و الواجب فی ذلک کف اللسان الی غیره
بعد و یرین ساله از سائل تقدرات و مثل یودن او قالی فوق عرش و شمع سفر برای زیارت نبوی صلی الله علیه و آله
و انکار وجود قطب غوث و خضر و مدعی مخفی و اعتقاد شیعه و تفسیر آیات طهارت را در تشریحیه ناراده نگویند جواب اده
بطریق تعدیق و ترجیح این سائل من شاء الاطلاع علیه فلیح الیه و همچنین قاضی القضاة صفی الانام صدوق و الشام
امیر المومنین ابی حفص عمر بن ابی البركات موسی المحضی الخزومی الشافعی از انطقی مستطویل الذیل جواب سوال ابی الحسن

اول سوال ابن ستم	ما قول اهل علوم التشریع و الحک	فیمن یکفی شیخ العلم و الادب
تقی دین الله الصمدی شاهره	باب تهمیه حذرانی النسب	و اول جواب ابن ستم
الحمد لله ما دینا بلا نصب	الی الصواب بخیر العجم و العرب	و همچنین سید صفی الدین حنفی بشارک
نزیل نایس در قول جلی از جلیار اوقات مردم بر شیخ الاسلام جواب شانی داده و ترجمه وی بحال بسط و شرح نوشته و از عطا		هر چار منب شاهی حسن بروی نقل کرده و همچنین شاهی اواز یکی و ابن الزمکانی و غیره حسن اعداء و متناهد و یرین کتب
نقل کرده اند و ساد محمد در مناقب و کتب رسائل مستقلة تصنیف شده اگر از بهر نقل کرده شود کتابی مستقل گردد و انداز		در گذشته اسمای بعضی الیفات و قصه وفات او یرین بیان نوشته میشود و در فوات الوفيات ذیل تاریخ ابن خلکان نوشته
کتب التفسیر قاعده در متعاده قاعده در سبله کلام هر چه بسملة قطعه کبیر و تفسیر بعضی آیات سوره بقره غیر السج		بعضی در دو کاسه و بعضی در سه کاسه و بعضی شش کاسه و بعضی ده کاسه و تفسیر سوره در یک مجلد و تفسیر سوره یونس
یک مجلد تفسیر سوره نور یک مجلد کبیر تفسیر سوره قلم یک مجلد تفسیر سوره اخلاص یک مجلد یونس و قیل یا ایها الکافرون یک مجلد		کتب اصول اعتراضات مصر علی الفتاوی الهوییه چهار مجلد در فرائض العقل و النقل چهار مجلد جواب ایلا کمال الله
این اثریسی یک مجلد جواب صحیح لمن بدل دین المسیح در رد تضادی چهار مجلد منهاج الاستقامة شرح عقیده اصفیه		یک مجلد شرح اول محصول الرازی یک مجلد الرد علی المنطق یک مجلد شرح اول کتاب غرر نوری در اصول دین یک مجلد
رد علی الفلاسف چهار مجلد اقبات الرد علی ابن سینا قاعده فی القضا یا الوجودیه قاعده فی قیاس الالیتناهی جواب		الرسالة الصفیه قاعده فی الکلیات مجلد لطیف رسالة بعلبکیه رسالة ازهریه البقال الکلام النفسانی و آنرا
بیرشتاد و جوابا طرک کرده جواب من جلف بالطلاق الثلاث ان الحرف الحروف و صوت اقبات الصفات الصلوات		و مجلد است جواب فی الاستواء و الاطال تاویل بالاستیلا و جواب من قال لا یمکن الجمع بین اثبات الصفات علی طایفه
مع نفی التشبیه اجوبه کون جهة السموات کریمه تسبیق قصه القلوب الصلوات جواب کون الشی فی جهة العلوس کون لیس		بجوه و لاعرض بقول او تمیل جواب بل الاستواء و النزول حقیقه تو بل لازم المذهب مذمت شرح حدیث النزول
یک مجلد لطیف است بیان حل اشکال ابن خزم المراد علی الحدیث قاعده فی تقریر الرب من مابیه و داعیه یک مجلد		

مناقبات ابن خزم

انقض کلام السبعة والبقية من كتاب الفرقان بين الحق والباطل ان كان الدليل على بطلان التعليل هو دليل الاصل
في مسئلة الزيادة التي يجب وجوبها في كونه اما انما يفهم انهم من ان ينكروا معرفت من ان ينكروا سائر مسير الشمس
في الاقطار واستلالت بها البلاد والامصار وقد جاوزت هذا الكثرة فلما لم يكن احد جبريا ولا متبع هذا المذاهب كان له المصلحة
والا فكذا انتهي في انما ذكر وفات هي پس كشاور قلعه رشيدان تا وقت مقدمه قمر سب و سال بود و مست و چندی روز بیمار ماند
و اکثر مردم بیماری او ندانستند بیکایک شنیدند که خبر وفاتش در شهر لید الا تخمین پس تم و بقدره سینه شامی و مشرق و مسیح تا
اتفاق افتاد و مؤذن قلعه بر مناره جامع ذکر کرد و خبر پس بر برج قلعه و این حکم نمودند تا فوت مردم هر معلوم شد و بعضی
خواب بر این مبلغ شنیدند و صحیح گردید و اگر قلعه فراموش نموده تا آنکه اهل خط و مرجع جمع شدند و از دوام غصه شرب اهل اوراق
آن روز و صبح شامی در بازار نه چندان و بسیار بی از و کای بیفتوح نشد و در و از و قلعه کشاوه شد تا پس بسلطت غلبه از پدید بود
پس صاحب جزیره و نائب قلعه آمد و تفریح کرد و در و از و شست و در قلعه از و شیخ خلقی بسیار از اصحاب و جمیع شد و در و شستن
و بروی شاکرین آخاند کردند و جماعتی نزد او قیام و غسل شست و قرآن مجید خواندند و در ویت و تعمیل او بزرگت جستند و گوی
از زنان هم رسیدند و مثل این بجا آورد و در وقت بر اکثر شیخ زین الدین عبدالرحمن خبر داد که وی و شیخ از روزیکه و انقض و شد
هشتاد و شش نفر آن کردند و در و شستن و یکم شروع کرده بودند و تا قول تعالی ان المستقین فی جنات و نهر فی تعقد صدق
علیک تقدیر رسیده و که شخصین عبدالحیج و عبدالحیج و شیخ زین علی مرید و قرار شد و شیخ قرار ایشان و مست شیت
پس بدایت از سوره حمل کرده تا آخر قرآن خواندند و بعد مردم متفرق شدند و در و شستن و غسل و بندگان یک یک می رسیدند
ایشان باشند مانند و اینها جماعه صالحین بودند و اهل علم و محرمی و غیره و در و شستن و غسل شده بودند که قلعه و در
پر شد و ما و اهل قلعه تا جامع ملوک دید و اکثر طرق ابواب مثل کلاسه و باب البرید و باب الساعات و غیره از اکثر از احصاء
مسدود گشت پس بدرگاه قلعه اول شیخ زاهد قدوه محمد بن تلمیخ نام نگذاشت و در و شستن و در و شستن و در و شستن و در و شستن
و جنازه در ساعت البدیع جامع و شوق آوردند و سیم جامع و صحن او و کلاسه و غیره و هر چه شد و جمیع اعظم از جمیع
شیخ را در موضع جنازه قریب مشهوره نهادند و لشکر یان بگایسانی زحام خلق میکردند و مردم بر بغیر صفوف جلو می کردند و شیخ
نشستن ممکن نمی شد بلکه سجده بهم می گرفت تمام و بعدی کثرت و فرشته که در و شستن و در و شستن و در و شستن و در و شستن
اتقامت صلوة بر شست بخلا و عادت اتفاق افتاد و نماز پیشین گذاشته بر شیخ نماز کردند و نائب خطابت علامه الدین بن الخراط
و القزوينی امام جنازه بود و بعد جنازه و مست بدست بردند و حالتی عجیب بر مردم از بکا و دعا و شتا و ترجم و تهلیل و تاسف
زنان فوق سطح می گریستند تا مقبره باین کیفیت برده شد و این روز یوم شهور بود و در و شستن و در و شستن و در و شستن
و خلف نشد از اهل بلده و حاضر و مکرر قلیل از متعاضدات و محذرات و صار فی قریه و اگر ده کن الی کن چنانکه اینما السنه
در و شستن و مردم را گریخت و فرگفت از باب البرید بر مردم بنفش شریعت و سنا و لعل و عائم خود را و اخذند تا آنکه از دست
زحام جنازه از دو شهر بار رسید گاهی بیشتر میرفت و گاهی پست مردم از جمیع ابواب بلدیرون شدند و بر دروازه را هجوم
خصوصا بر باب الفرج و باب الخرا و باب البرید و در و شستن و در و شستن و در و شستن و در و شستن و در و شستن و در و شستن

برین الدین عبدالرحمن بروی در نماز تقدیر کرد و وقت عصر رفتن شد و پهلوی برادر خود شرف الدین عبدالمجید بن قاسم
 چون روان استقامت کرد و در شصت و یک سالگی بود و در میان بیاورد و درین وقت قول الامام احمد ظاهر است که
 فرمود است بیضا و بدن اهل التذرع یوم الحناثر و مشک است که مثل این بر او جامه حرام و امام احمد بر این
 قول بروی بگفتن میگرد و رسیده و حرام امام احمد علیه السلام بود و سبب کثرت بلبله و اجتماع ایشان و تعطیل آن
 برای او و تمام دولت و در اوست میباشند خلاف شیخ محمد و شوق فاتیما است اهل آن عترت را بلبله و در او
 و هم که حرام بود و سبب آن بعد از وی میفرمودند که اگر باو شایسته قاهر و سلطان حاکم و دیوانی حاضر ایشان اصح کردن است
 هرگز باین امور و اجتماع ایشان مگر نیستند آنکه اسعالم شیخ در فقه لطیفی مجلس شده و در قول حمل گفته و کثیر من القضاة
 میگوید که لباس شایسته و کثرت تمامه و مسطح اهل الادیان و حلال عن اهل الاسلام و الایمان بیده کثرت چهار
 در حدیثی است که از علی بن ابی طالب علیه السلام من اجتمع فی چهار ملاقات جمع فی چهار شیخ تقی الدین علیه السلام احمد که اشارت
 ایضا اس ماصرفی گفته اند و الوافر و قبح عن المعجم سلی الله علیه و سلم استم شده و الله فی الارض و در آن
 الامام برین الدین علیه السلام بروی میگرد و شیخ الاسلام العینی تصدیقه و محموله قصید

عقایی فی عرضه قوم سلاط	لم من محرمه التقاط	تقی الدین احمد حیدر
حقوق المعصلات به تحاط	تونی و هو محسوس و سید	ولیس له الی الدیما السباط
و لوصو و حین قصی لا لغوا	ملائكة المعصية احاطوا	قصی نعم و لیس له قسیر
ولا لطایفه لف و حاط	فتی فی طله اصحی فرید	و حل المشكلات به سباط
و کان الی التقی بدعوا الادیان	و یعنی فرقة فسقوا و احاطوا	و کان الحق یعرق من سباط
لو عطف للقلوب هو السباط	فی الله ما قدم محمد	و بالله ما عطف السباط
هم حید و له ساطم یسألوا	ساقه و قد مکروا و احاطوا	و کانواعی طریقته کسالی
ولکن فی ابداه لهم سباط	و حسن الدین الاضداد	و عند التبج بالحق احتباط
بالا الحاطی له اقتداه	هتد فاق السون و لم یواطوا	و بوجه کانون افسان
محرم العلم ادر کما انضباط	ولکن یا مدامة حالسین	فتک السراک کان به سباط
و یافرح الیهود سافلاتر	وان الصدیحه احاط	المریک حیکم رحل رشید
بری من الامام فیستطاط	امام لا کلا یه کان یرحو	ولا وقف علیه ولا سباط
ولا جارا کوفی کسب مانی	و لم یهون له نکما احتراط	و غیر یحتموه و عظمه
اما کحل ادینه استراط	و منی التیج لا یرصاه متیل	و عیه لقد مر تلک الخطا
اسا والله لولا کثر سره	و خوف الشر لا یحل الرباط	و کنت اقول ما عید فی لکن
یا اهل العلم ما حسن استطاط	فما احذ الی الاضداد یلح	و کل فی هواه له احتراط

سیظهر قصد که یا حاکمیه	و نیت که اذ انصب الصراط	فها هو مات عنک فاسترحم
فما طوما ارحم تعلقا	وحلوا واعقدوا من غیر مر	علیک و انطوی ذاک البساط
در تمامه الحافظ ابو عبد الله بن علی	یا موت خد من اردت او قد	هویت رسم العلوی و المورع
اخذت شیخ الاسلام و الفقه	عری الثقی اشتقی اولوالبد	غیبت بحوا مفسر اجبالا
حبر انقیاد عجا نب الشبع	فان یحدث فمسلم ثقة	وان یبنا طر فضا حباللمع
وان یخض یخوسیدو به یفه	بجل معنی فی الفن مخترع	وصار عالی الاسناد حافظه
کشعبه او سعید الضبعی	والفقیریه فکان مجتهدا	و ذاجاد عار من الجزع
وجوده الحاکمی مشهور	وزهد القادر فی الطبع	اسکند الله فی الجحان ولا
زال علیا فی اجل الخلع	مع مالک واکام ام احمد	التحان والشافی الخلی
مضی ابن تیمیه و مواعده	مع خصمه یوم فغف الغز	استی کلامه و تذکره الحفاظ لفته

تخت له قتمه کثیره یا صالحیه و المبلد و تردد الناس الی قبره یا کثیره لیل و نهار و ریت له منامات کثیره حسته
 و رثاه الناس انما یزید حبه انتهى و این بحسب گفته رثا و خلق کثیر من العلماء و الشعاره بقصده کثیر من بلدان شتی و اقطار و بناه
 و تاسف المسلمون لفقره رضی الله عنه و رحمه و غفر له و صلی علیه صلواته الغائب فی غالب بلاد الاسلام القریه و البعیده
 فی البحرین الصیدون اخبر المسلمون انه نودی یا قاضی الصمدین الصلوٰه علیه یوم الجمعة الصلوٰه علی ترجمان القرآن قد افر
 الحافظ ابو عبد الله بن عبد البر المدنی فی مجله و کذا کاب و حصص عمر بن علی البزار البغدادی فی کرا ریس انتهى قلت
 و کذا کاب الشیخ عمری و سماه الکواکب الدریه فی مناقب شیخ الاسلام ابن تیمیه و غیره من علماء السنه حنی اعینه و عنا و نعمتین
 شهاب الدین احمد بن ابی المکر الیمینی بالفقیه صاحب الزواجر و الصواعق و غیره شایخ عبد الحق دلووی ترجمه
 و رثا و المتقین فی سلوک طریق الیقین چنین نوشته در زمان خود عظم علماء و فقها و شیخ الاسلام که عظمه بود و رفقا
 نظیر داشت و در علم حدیث و دیگر علوم مهارتی داشت و ای اگر شیخ ابن جریر عسقلانی بزرگ در علم حدیث نسبتی ندارد و اما
 در علم فقه مثل که سادی بلکه فائق باشد و وی شاگرد شیخ زکریا صری است که شاگرد شیخ ابن جریر عسقلانی است تصانیف
 بزرگ شیخ زکریا شری نوشته رفایط بسط و اطناف شرحی دارد و بر شمائل ترجمی و برار بعین نووی و بر مشکوٰه نیز شرحی است
 که در وی بود فقا هت اده دیگر تصنیفی دارد و می بزر و اجمه و بیان کبار رفایط مفید و صواعق تحفه در رد و فاض نیز
 تصنیف است و بر قصیده هنر یو صیری صاحب قصیده بوده که در لغت نبوی است نیز شرحی نوشته رفایط عزت
 و رشاقه مثل بر فوا کثیره و بر عین العلم نیز بنیاد شرحی کرده بود که تمام نشده و در مناقب امام عظم ساله و ادرسی نقل کرده
 فی مناقب النعمان و حقیقت این ساله از کرامات و تصرفات امام عظم است که با وجود تصدق و فضلش افعیت این ساله
 از ایشان صادر یافته علی متقی در ابتهای قدوم که شاگرد شیخ ابن جریر بودند در آخر وی خود را ائمه حقیقی شیخ گفت
 و تحریر خلافت پوشید مات الشیخ ابن جریر فی سنه خمس و سبعین و تسع اله انتهى کلامه بحر سطو گویند برینا تا عظم از این بزرگ

و در حاکم رادست ملکه دیگر فتادی بر تافه می رسد و سابقه می رسد و اساحتها چنانکه کسی را حیدر زینا است نامت الهی
 نالیده باشد و ادعای سبایت نال که در شیا قرین بقماست در تفسیر ایشان هرگز بود بلکه تا سیر سبک بود و نال
 احتیاج از اسب که دیگر چنانکه گفته است طاعت بر آن دلالت دارد پس هرگاه بای بدو مبارک و نور مال است اسب و شیخ اسب
 و زاری این تسبیح گفته رسالت دیگر است از احمد رحمه الحق و شرح مسلح نووی در جرد عجله عظیم است و درین یکی از جرد
 الطبع رسیده و در اولش ترجمه و حال بولف کمال اسط و شرح مرقوم است درین مختصر گزاینست نقل آن نیست دیگر بنا و کسی
 واه و سوالات و جرد آن در صورت و اطلاع کمال است نگاه وی در فقه و غیره شک و شبهه نیست چرا که در حق شیخ الاسلام
 اس عظیمه حلالی غیر کتاب الدلایه العظمی مرکب جبری شده که هر شوی به صبح توان کشید و فی در یافت حقیقه الامر و غیره
 بسیار بود است حال که مقتدای احمد رحمه بن اروی و اندازی اروی تا پای بسیار کرده اند و در سبک شریف
 که معتقد غلط و عیب بگمان هان است بر تصویب و موده و محامل حسیه و در آورده اند چنانکه از قیاس و سبک
 و ترجمه وی ظاهر است تمام و ادعای عده و ادعای سبایت که تعقیب اس محمود و او شیخ الاسلام کرده اند و قول او را
 قبول اساحتها با سند التوفیق شمس الدین احمد بن حسن بن علی آسبی القنوی القلیص بالعربی یکی از او که یکی
 و علمانی هر دو دلاوتش در هر هم بصلان پاک کرده و در شمس قریب یکایک و در بر آورده و در سبک بکار است و صید و جمل
 و شمس اتفاق افتاد و آمارت و بواقی بر اسم حمود قدری در تحصیل علم کوشیده و در قلیل مدت آنچه دیگران او که در
 حاصل نمود هم بسیار بار بار صحت نسوی ملاذ و مسوره سمدار بکار و در شرح ایا و در بر علی کول دلی و جرد آن طلب علم
 و اما سبک و وقت ملاقات و مساحت و مساطره و متاع و مود و جرد و در آمد حبلی سرخ الا در یک ذکی الطبع و شجاع قوی و شای
 و حیا الدین نو گو یا استخوان لخم او چه علم و فصل او ده دین عمر که کسی باین مرایا رسیده باشد سبک است
 از شیخ صالح بن عبد الغنی بن اوس سعید العار و فی المحدثی بریل مدیه السوره فرگرت خصوصاً صحیح بخاری و سنن ابی
 این است بقول العقیق احمد بن حسن القوی عفا الله عنه و در صحیح العاری بن مولانا الشیخ الزاهد المتقی محمد بن
 دامت رکات و دیو بن شیخ محمد بن سعد السدی و دیو بن امام المحدثین حاتم المحدثین الشیخ صالح بن محمد العمری
 الکثیر العالی بن شیخ المعمر الخرق محمد بن محمد بن سته العمری العالی بن شیخ احمد العلی بن قطب الدین محمد بن احمد
 الهروانی معنی مکتب بن ابی الصوق نور الدین احمد بن عبد الله بن ابی الصوق الطائفی بن مایا یوسف الهروی السبک
 سبی صدر سالی المحدثات مایه سبک بن محمد بن تاد و تحت الصرعانی المکتفی بنی جردا رحمت بن ابی نعمان سبی بن عثمان
 بن قسطنطنیه و کان عمره مائت و ثلثا از عین سته و هو احد الاما الی سمرقند و قد سمع شیخ البخاری
 علی الامام محمد بن یوسف بن طرس صالح بن ستر الصربی المکی بنی عبد الله بن مؤلف الیام الحمد محمد بن محمد بن علی
 قال الشیخ محمد بن یونس بن ابی الواسط البخاری سته الحسن بن قسطنطنیه و سته الحسن بن قسطنطنیه و سته الحسن بن قسطنطنیه
 الی الخمر بن الیام شیخ استیخ مستحقاً کالشیخ المعمر عبد الله بن سعد الباهوری و دره الطریق لم تلغ اس محمود
 لاجل کما مضر و انما هو الصوحن من رجال النعمان بالکافه کان بایزوه مدینه بحر اسان العجم و کان موصوفاً بالصله

باز در سبک

سعت نماز و حجب و عرا	و تعطلت اعلاهما و نوحهما	لما حلت مهادنا و و دغا
تولوا لاهل الحسد و لیکوا دما	من بعد ان یسکوا و یصوا لاهما	هو و یأکل بدره اهل تنسها
حقا و طی مثله لم یطعها	فالبه یقی تره فکاحلها	سحابی حتی ولا تفتتعا
دامت علیه من الاله مرهم	ما تش و بل او و میض لعلها	تو الصلوة سلی النبی و الهم
ما طائف بالیت طائف و دغا	و علی اینه الکرام و صحبه	ما قام محتسب و ما دغا
و الساعین و نالیم داتسا	ما افر و هر فی الزلی و تصوتا	دین ماں آخر کیکه نعت سنت کد

ایسان بود و در تعلیق در طول و قصد دید و است که کسی درین باب تقریری تحریری خود داشته که اگر ارام محتسب و اولاد
در اصول مقام عمر بود و من آنکه اکتب شد که ما بر نوک ماں و تمام حجت معصوم استسار فرقتا جامع سیکر و کد
موسوم باب ماں و در تعلیق بر وحی پوسته که در متعلق در پندیده و تشبیه نشد کاتب حروف و کلام مختور بر طبق
ایستادن در عربی و فارسی دارد و مجموع شرح ابرام آورده میری و همان تقریری جاهلیت اندود و فارسی ابرام بر عربی و طبع
دور دارد و مقتضای آنست و جامع و باره عمل و حدیث و اسرار را بر روی موهو و احاطه اس حرم و بیخ الاسلام است تعبیه بود و اما
استان امر که این همه گویان با اطلاعی بود و حجت آنکه تصایب ایستادن در پند بود و سرسبست اگر روی آورد و نیز و
این کار در استار است و در وجه انکار تعلیق و انضیاء تحقیق منظر ایستادن میگردد منت و اطلاع و دعور و اول و بر این تعلیق
و جمع تعبیه و لایق سلطه ایستادن است و هم سید و اولاد در و تعلیق و عیاشه جمیع و تدبر که اگر او در عدم الخلق آتقد راد و
تفسیر و در آنکه او بود که در حال بی آنکه کسی عمری را جمع میداد و در خط ایستادن یافته شد که نوشته اما بعد از این
رسول الله صلی الله علیه و سلم نحو و تسبیح و منسوخ و ابریه نام و التکلیف فی الناس من مصان سه حقیق و تثنیه و تثنیه و التکلیف
حسینا و در این من لول و محقق و تحسین الایستدگی و قد و لا طول و ابریه کانی باکت مع طعنا و اداخل به الی قصتی قدرت
الادام الی ساعده سید و یا کل کاسه کمین فی قصص طعام او کان فاکله لم یمن برسی بافت سیدی من آنکه بی و الا و ان و حکم
این من و حاکم نصبت تعبیه کا ملا سلاجه سهم و اعطانی سلم و لوسا و سالت بر صلی الله علیه و سلم ان لعن الناس
بیرگون حدیث تم قیاس التحدید من مع ان التحدید من قاسوا و الهمی و احدیت رسول الله صلی الله علیه و سلم و اولاد و حاکم
ان لعنوا اهل الحدیث و قد لعن الناس حتی اکثر و اس ارشد هم الی اتباع حدیث بحال و هم و شاد و ت آثار الملک الی فی نشر
صلی الله علیه و سلم من صبیح الناس و اولاد و تحکیم کان الملک الی ملع فی القلت و تفتت من النظر الیه و لا یرسی سید و
فتت اسما و الناس و اولاد رسول الله صلی الله علیه و سلم فقال صاحبی فعلت ان توقف لعین بعد اکل الطعام ثم قام
لا تریه فی مجلس من مع و کت و اسالت السید و صلی الله علیه و سلم کان جمعی من جمعه و یقول صلی الله علیه و سلم انک و صلی
یتعطف علی قتل الی افر و حدیث صاحبی و قد من بر صلی الله علیه و سلم بر صلی الله علیه و سلم فی القدر و حدیث مذکور
المستور محمد صلی الله علیه و سلم فی قلی اریه ما کان قتل کاک حتی اصعدت لوالی فخلت به و اذ قتل فی الجهاد و اما
امر و الله علی ما نقول تنوید کسی به شبیه و استی آیتان برادر کوان و بی کاتب حروف و در عصر الله و اولاد

ولوالینا اجمعین انظر بیت ابر حین بیت ابر حین بیت ابر حین	نسیما الصبا دانی شکیو امطیبا	نسیما الصبا دانی شکیو امطیبا
فقلت له اهلاد و تهلا و مرجا	فقلت له اهلاد و تهلا و مرجا	فقلت له اهلاد و تهلا و مرجا
فدیتک یا نعم الصبا خبر مقد	فدیتک یا نعم الصبا خبر مقد	فدیتک یا نعم الصبا خبر مقد
تصاکی لك الاغصان بالوجید	تصاکی لك الاغصان بالوجید	تصاکی لك الاغصان بالوجید
اهل حینت مر تالك الربی برسانه	اهل حینت مر تالك الربی برسانه	اهل حینت مر تالك الربی برسانه
اما بغلیك نال العشق تلمهت	اما بغلیك نال العشق تلمهت	اما بغلیك نال العشق تلمهت
فكل دمع الی الاضلاع یخرب	فكل دمع الی الاضلاع یخرب	فكل دمع الی الاضلاع یخرب
والدهی بین اخلاء الحی ضرب	والدهی بین اخلاء الحی ضرب	والدهی بین اخلاء الحی ضرب
ولم من اخرى نظم	ولم من اخرى نظم	ولم من اخرى نظم
فاهلاد و سهلا لا زال ترینا	فاهلاد و سهلا لا زال ترینا	فاهلاد و سهلا لا زال ترینا
وایر تریب کیصد بیت دروغ بعض علمای بی ولس من اخرى نظم	وایر تریب کیصد بیت دروغ بعض علمای بی ولس من اخرى نظم	وایر تریب کیصد بیت دروغ بعض علمای بی ولس من اخرى نظم
فان لها بدرا یسمی جبینها	فان لها بدرا یسمی جبینها	فان لها بدرا یسمی جبینها
واذ كشفت عنها رایتا لها رها	واذ كشفت عنها رایتا لها رها	واذ كشفت عنها رایتا لها رها
فقلت اما لا کل سوداء تمرة	فقلت اما لا کل سوداء تمرة	فقلت اما لا کل سوداء تمرة
وایرن زیاده برجل بیت ست اورا قصید دیگرست قرینتها بیت اولها نظم	وایرن زیاده برجل بیت ست اورا قصید دیگرست قرینتها بیت اولها نظم	وایرن زیاده برجل بیت ست اورا قصید دیگرست قرینتها بیت اولها نظم
اربع لسلی بجا کی قلب صاحبها	اربع لسلی بجا کی قلب صاحبها	اربع لسلی بجا کی قلب صاحبها
طوبی له طاب مهر حاو لدا	طوبی له طاب مهر حاو لدا	طوبی له طاب مهر حاو لدا
مخفته عزة الا یاء فی السیر	مخفته عزة الا یاء فی السیر	مخفته عزة الا یاء فی السیر
استوفرا الخط من علم ومن عمل	استوفرا الخط من علم ومن عمل	استوفرا الخط من علم ومن عمل
فلم یقع لصغیر السن فی خطر	فلم یقع لصغیر السن فی خطر	فلم یقع لصغیر السن فی خطر
وكماله من معان ما نطق لها	وكماله من معان ما نطق لها	وكماله من معان ما نطق لها
فكيف ممدوحه یا صاحب فاعتبر	فكيف ممدوحه یا صاحب فاعتبر	فكيف ممدوحه یا صاحب فاعتبر
لا زال یحایا کی من فضا کله	لا زال یحایا کی من فضا کله	لا زال یحایا کی من فضا کله
الا یا نسیر الروض بلغ تحیتی	الا یا نسیر الروض بلغ تحیتی	الا یا نسیر الروض بلغ تحیتی
وما طاب جالی من عموم البلیة	وما طاب جالی من عموم البلیة	وما طاب جالی من عموم البلیة
نقول جلال للزمان تعجبنا	نقول جلال للزمان تعجبنا	نقول جلال للزمان تعجبنا
الا زاد من ذکر الجیب توجع	الا زاد من ذکر الجیب توجع	الا زاد من ذکر الجیب توجع
نظم	نظم	نظم

لایه مقامات السهر سراج	وحریر می تکت صفت مستقیم	جام عدل من کس الموحش
بلی یلمس بارق العشق النور	کوبید حبیب کایزال یقصد	ورداد باو القلب فی کل کسر
بأناسی اللاتی حکم بالصلوالم	لتر قصیده امری نظر	اعیر مداس حاکم المدامع
ام املت مسک المیون الذراع	وآر تلطت فی نواد استرمت	ام الدوق فی قلب السواست یلع
ایمیدم هدی القصص لآنها	ام انتصا لاجتار ان کتخرج	انکس کرا الموی ویا لانه
ام الرعد من فوق العیون یقع	ول	اسلمه فی وادی العیون مرابع
تراها کما تال العقائق تلح	وما یلمس حیث عیرت ناله	ولکن لما اخرته می المدامع
کان سیمی مطرا هو واکف	و فی دحما رقی صا زال یلع	الا یاسیم انکشف کما عداها
فما طال ما حارت من المقام	یا حسن شقی قد تعطلی حاردها	و دیاک من سل سل الدین یلع
وله من قصیده طویله انظر	یا س ادا ب حواء القلب لالنه	و دی واک کلام السعی فی یلع
الریح یلوی و یلحم فی حرق	ولکس فی بارق العین فی سراج	یا سمیه هست کلا رت ما عه
فوت سیوایه اصی خطا و فنی	یا حل یق لیا لیا لیا لیا	اصا عا دین در حبیبین عیون
کیف لسل الی سلی و حاردها	والکسم بوتان عین یس القصص	ولکس امری و ط
تکرم بایام الصا والیالی	یعم آرق السوق من القویا	اذا العین استهی ما یكون من الله
واطل لانات سوء الاخذاد	اذا ربع ربع الحرحیه اهل	بعین کارام الف المعاسیا
محصره الاطراف رتاة اللمی	یفاق السبا لاکسات عوا یا	و حارب علف الوعد بعد ناله
وصت عا امری الوتاه الاکسا	کان لو یکن من احدک سیمیا	عفو و لم ربع الموی المواسا
فای می ارعی الموی لصاحی	وان لم یکن للمهد منه مراعی	ول
اوق مهد لدا سلی و ایدی	وان رعت مواعیدی وراعی	الست کرام هم دو و تشر
طویل سوا عدهم تتم العرا یل	ول	یعایتنی بوسل رومان و حصه
وادی حریر لومان و سلمه	وما لوالا لب و م و لسیله	تلمه تنه الصاء و دهمه
یبلله سرد الحسیه یسمه	و یعدته روح السیم تنمه	الا کان حیدر الزاد ما سد فاقه
و خیر لادی الادی لا احمه	وان الطوی بالیر احسن یافقی	اذا کان من کس المدله طعمه
والی لای فی النفس عن کل لاده	اذا ما ادرقی مسا الی العرق صه	واعرض عن سبل الذریا ادا نل
و فی سبله سوء المقام و دمه	ولفظ	دایت الریا لانه تروم و یوحها
سوی دار نادی الیها و امها	کان لم یختر فی عالم الصا والوا	سوا ان کما یطل یزعی رما مها
فتشر لها دما یع عیونها	و یطعمها بحا یقوی عطا مها	و یوترقه حبه القلب نمله

صفا و ما یقیری روح و عظامها	و در نظر	الا یا جالساً فی کل ناحیه
حد الله الله ری خیر هادی	انتبجائلس البدعات طرا	الست بحائف یوم المعاد
وما من محفل الاحداث الا	و کنت حضرته بل انت بادی	تجاوز عن صراط مستقیم
لعیس الحدیث وانت هادی	فویاک یوم یوخذ بالکواصی	شفاه خیر من حضر النوادی
اطلاک لست تعرف بدعة ما	لذا القیت فی هذی البوادی	تعالی تعالی سلنی یا ابن عقی
وما طما محیطاً بالمراد	وما ایت دعوی فی الدیر الخفیف	من النقصان او من ازد یاد
ولم یاک راغماً بقدر و حیر	بل لا انکار اهل الاجتهاد	فذلک بدعه شر ضلال
فساد فی فساد فی فساد	فقم و اترک رسوم احد ثوما	و خف یوما اذا نادى المتکاد
ومن یحدث بدیع الله شیا	فذلک خاص لله عادی	واحصل محدثات الناسل اهل
ودع ما لیس فی الشرع المراد	والزم سنة الغفتر الزم	وعاد عقائد الاشرار عاد
الی قسوله	واسمی احمد الحسن الحسینی	وجدی سیدی خیر البعاد
وصلی الله فیاض العطایا	علی من حل فی خیر البلاد	متی رفقت غصون الی ان طرا
ورحمت الصا و الطیر شاکی	این ست پر قوی از کثاب ذره از انکاب تمام این ابیات با وصال و کمال و کمال	کبر نشتر شری و شعر شری می چربد و با حمیدی و فیضی دم شاد می می زند بجای خود در جمیع قراهم ست استخا باید و یکنالظم
قاری ایشان پس آنهم بسیار است بیتی چند از قصائد و غزلیات متفرق برای ضیافت طبع ناظرین بر جا ثبت میشود که در اینجا		
ایک نامانم تو پر تو بر زبان انداخته	گوهر مقصود و در جیب مان انداخته	نور هدایت شرم از فیض سحاب جود تو
در یاض طبع فرشت از خوان انداخته	تا سبکد عا شوق تن پرستیده انداخته	زلف بر گرد و پشما بر استخوان انداخته
آب رنگ حسن آلود و بر روی پیا	ساز و برگ عشق و در جیب بخران انداخته	در خوجاد و نگار مان زهرت ریجان
حیرت ز گیسو بختهم بسید لان انداخته	شرد و عشق را که بر رخ فی نفوق داده	کز دم جان بخش خود جان در بیان انداخته
و	بیا ساقی بگردش آرجام دور صیبا	که میخوام هم زخم سنگی بفرق جرم بیدار
برون نرفته آبی کز دل ننگ می خیزد	بیا منور و بی حجت نارسایم با و پیا	دل دیوانه سن پنهانی در ان می خیزد
تماش کن که دارد و شیشه ام با سنگ گرا	بیا عرش پیشم که حریف منجنق می خیزد	سرم دست طراز از کجاست تاج و کرا
مهین فرمان دای کشور دلهای تور است	ابو القاسم محمد ابن عبدالصمد بلی	شگفتی نیست که خیزد و ز کجاست جبهه اول
که با هر نیوت نسبتی داریم آسائ	صبا اگر از گل آفرید و محبت را با گرد	پند از روی گل چین بوشن بلبل گرا
بر آنکی میجو یوسف بنده فرمان برش گرد	مروص حبله مطلب کند با او ز لجام	گردی است اساقش فیض صراط انصاف
که بود ابل جنت را نظر بر خوان می خیزد	شما شمرنده تقصیر عصیان بر پرده ششم	که در و افتاده ام از در گشت با چرخ سید
انگهی کن که از بند و ستان خواهم برترین	بدان سان کز دل عاشق برون می خیزد	

با یک کوه خسته خسته را با را	از سر کوه داغ خسته بر خسته را	عشی صفت اندازد شایسته را
تا سار کوه بر سر مرغ خسته را	ترج میانی که را با یی لم خسته	با سمل بلند است عیان را
محل نشسته اند لبس از خسته را	خون لاله مل سوخته امک خسته را	تا جید تراری مل سوخته را
با لب مدی و دوده ما خسته را	با غنچه جریخ ستم خسته را	کوار لی ایجا ستم خسته را
چون شمع چراغ تنی طبع خسته را	با ستم ستم سری کون خسته را	آهیکه نگذارد ستم دش خسته را
تحت نگذاشته اند خسته را	فراد که این کور لایم خسته را	تا سر کیم خاک در بر خسته را
این در مها کز بد طبع خسته را	گوید که روح القدس آت خسته را	تا آت از اقدار امور خسته را
کردن توام لب آورد خسته را	سر کتبه یار یک که در سینه خسته را	سر سته و در داغ خسته را
با ستم در دستن فرنگ خسته را	خی بخش مس ای تو دادی خسته را	کون به آت تو با در سر خسته را
ریس با یی خلی را طبل امان را	ار مار کی با طرس خسته را	بر گیه آت می این بار خسته را

مجرد معمول این میت اخیر شاعر و کس چون تیر بیا به سستی بی بر ای که نظر آهنگانی شاعر و شاعران است

مسافری رسد از حد که برسم	اگر بر جیسج کار دو جوان مرا	انام و اوالیه و اصول شعر
گر بر دو ساله نیز نمی نیست	این با تم تحت که گوید جوان بود	ول
نارنجی در گریبان میرم	لیک جو صیحب او میرم	مس سکو و جم چ فکر خویش
بر سر از بر تن جولان میرم	چون لب رحم دل صد جا که خود	حد تا آمد در پنهان میرم
ار بی پیش و نشاط مردم عشق	رحم و تاپه بر گنجان می نم	سگ آتش را می دام بر سر
طبعه در گرو سلمان میرم	چشم لی تر گان سینه خسته را	بر سر ستمانه یکان میرم
دید و سها که را تر گان بود	بای بر حار معیلمان میرم	ردی دیو در سورم داغ عشق
سکه را تسلیم ایمان میرم	بای کلک را و محسی می روم	دست چو دم موج آسالم میرم
ملک خور و رنگ تا تو تم خوش است	بیت یا رحمت عاقان میرم	الی حرقان ای ای دین مانیست
مرضایه معان علقهستان دارد	بر مرز خوش شمع رنگ گلستان دارد	دوست دم جز بر راکه بجام اعتاد
کس نهان است که در سار و حان دارد	گر بد لهما چه دانه گیسوی تواند	این دو صد عهده چو کاکل پیمان دارد
فکر ایام طرب لارم در دوشن را می	عجیب در موسم گل سر گریبان دارد	نمونه مثل حش رنند اکون خسته
که سر سقت قد و پاگان دارد	ول	ول
و صعب خوش تو جوهر تیغ را می	مهر و جاشدی و میر و دستان تو	علاج تو ستم و پیر و دستان
ناراد ستم راست رسد اندام	و صفت و شست عاقل رنگین سال	ول
چون آدم صابر در گله از سر ای	و ام که بر کوی تو بس نامد را	حر یکباران لعل شکر بار مراد

فصل زده از چتره کوشه بدر اید
تو میروی ز ما و ز خود میرویم ما
بسان شمع بفاوس سوختن تا چند
بیای که طرح چون دگر نیستند ازیم
بزرگ بلیل شوریده در چهر تا چند
کار دیو آگیم باز بصر افتاد

و هر شراری که در دل پرشور منجبر گردید
را به طاعن خورشید محشر غنم
روشن دل است اختر نخت سیاه

بلبل بقفس از غم گلشن بختان
مفتی از خم تیغ تو بس داشته ام
شسته چشم فسون ساز ترا
نیشسته ماست بخارا گستاخ

روا شتم ز کوفی بکان دست نخورتن
زم حسن سر برده دنیا دار تو
چون فغان زخیمه لیلی بر او
شش شیشه است یا دل ما

میدان آن ترو و حسرت ز غار تو
رور و بود از جور آسمان بگس
شیر خوب تو تا درش عشو و پیچو انداز
ای حکم یک قصید دارد و نه شعر

سوز نیست لازم صاحبان

و
و
بیار باده که آتش ز غم بکند و دیر
قدم به پیروی قیس و کوکبان خند

و
 کورت در دلم چون جمداد آمد
 پیش ازین کین گنبد چرخ ندوید
 قدسیان بر آسمان بردند و آخر خشتند

اول
ل پرده و در سینه من سحر حقه دار
در گوشه عزلت توان یافت عراغه

که قتل مرا طرز نیاز آموزد
بر دولت بسیجا گستاخ
شکم شوخی دشنام تو کرد
ارباب چو دستان گل عیار استین
دارم هر حریف شیوه غنچه در استین

وود از خداد نرگس شولا بر آورد
و تواند کشید تیغ نظیر

چو غنچه نمی بود بی زبان ز کس
بی درد مگر از خاک عاشقان کس
چلوه کل ویت که لاسکان پیرست
دل نبوده رسوسن یکی زبان کس
یادوست صفائی بنواختن با

لم دریای بی پایان معانی دور میرسد
باشد که باد داغ جگر از بدو نهد

در راه اتحاد نه بد میرودیم
لشمر زیر فلک آه شطرنج تاجند
و طبع و سوسه شیخ و برهن تاجند
و خویشتن بد را همچو بوی گل سر

شود و ای را که در سلسله از با افتاد
آخر از بام فلک طشت سبزه افش
حسب افران و ای هفت کشور
و دل کم نبود از وسعت کون

بیا بستی است عقدۀ کار و با
ان بر تو ناگوار تر آید گناه
فرخنده بر مشهور و نه پنهان

ول
دل از ان بیت نظری میخواهد
و سر را بالید گو یا گستاخ
نزد رشک میخز وید بیضا و استین
ول

راف تو همچو سلسله می ناله از دلم
از می عشق سوخت حاصل ما
چو در نازک ست قاتل ما
وصف چشم تو میگفت درستان گیس
فصیح بیده و ران از تو سرخوئی

نموده معنی باز اغراض اعیان کس
این قصیده شصت بیت است
یل جارب گشتی است بویانه
یا نیمه موج دریا و جوش مجده طوفان
سندارم از کف قیارب ناتوانی را

که بدخ مصطفی بابت کونسل چار	دیر نگار اما کونسل گشت از ارد	بیا بیا بستی بار کس در پی جان
این قصیده قریب ده هزار و دویست	فلک او او را داد دل و دله و دله و دله	تو بهشتا بیک در مان خرا و لغت
که بجز آراء فیه من معبودش	انالی اندک شش طایع دل شاد دارد	نور و من می در آخر حق کفر قطره
قصیده دیگرست درودی میگوید نظم	کاین فردوس منی مانند عرش است	بدای با لب عیب از سر بر جانی ستود
یا صحرانگ ماه و مراد بی از سر	الحق در بدستک تو را به دیار رسد	اگر گریه باری تو تر دامن می رسد
تا کی گل مراد دین بوستان رسد	مرگش بختیم من گ از بهشت رسد	آتش قیص فاضل که بیزیر رسد
و ده خوانده ام در علم حسن عشق و حسن کرد	تو مستفاد که حریفین و چنان رسد	سعد و داس محمود و مراد رسد
اگر به خوش ماند کلمات من به اصل و با	بیت ایرونی کند مطلع دیوان رس	کرده ام که بهر آن سر و بالا انتخاب
بیمین رابع فلک خوشه تر با و	بسیار از بهشتا بیت در دل میگوید نظم	و این قصیده قریب ده بیت قصیده دیگر
کشد و قفل دل است اعزای گویار	بدای بنیوه و عرشی که از کلید زبان	لطاس هر ده شوق با و سپهر را
تراست بچشم آن سعدی خرم و خراج	و او بچشم مستودست ایل دیار	هنر و راه تنای تو کشته کشته
مهرت قلند مینا فکند عو مارا	سرم که قلقل و صغر هر مراد رس	که هست بخود و مدوح ایل اقوا را
مسم که گزیده ملک در بهند حمت من	از خاکدان کس مرد یور سیما را	مسم که کوکب نامان من مسلم کوم
بهیم جوهر و قفسای علی پادشاه	مسم که حمت الای من کج بهای	ر در جوهر و دهم راه ما و پروا را
مسم که گمان سخن میدم هر سخن	حوالت است را محبت من سیما را	مسم که غماست بدستم زبان و بد نصرا
فلک کو و سحر و درین کشته را	مسم که مالی کلک ترا به خوش رسد	مسم که حاتم گویای من است دیار
سپو کند برق حرف ماند ما را و کله کل تو	سپو کند برق حرف ماند ما را و کله کل تو	سپو کند برق حرف ماند ما را و کله کل تو
و این قصیده جمیل بیت دارد در مع حسن اکا	و این قصیده جمیل بیت دارد در مع حسن اکا	و این قصیده جمیل بیت دارد در مع حسن اکا
و	و	و
و	و	و
ای او دو نهار مدارا رنوی پاز	هر لعلی که هست دعا حمت بگیر	و
ره قصه عدت بیکش را و قصیده دیگر	عشتی ازل سرائی ردا ما کس	و
پیه قیته است که نشانه سرک رسد	دل بچشم تو در شتاب رسد	و
و	و	و
این است شتی نمونه از حیرت او رسد	تور و لولهای تان هم از کدبان رسد	و
در بسیار که برای آنجهس آریاں مال	در استقبال رحیده شست نموده آمد و چون	و
این کتاب نیست لعل ابرو کوشن مامان	در رفت بیکه شتاق آن هست در عرواں	و

ابو العباس احمد بن ابراهیم بن ابی بکر بن ملک کان قاضی القضاة شمس الدین الارسل الشافعی یکی از بزرگ علما
 و سادات فضلا و صدور و صواب و در چند درسه متولی تدریس ماند که مانند آن برای غیر او صورت نیست و در آن
 روز خیس بمصنوع عصر یازدهم ریح الاخره شافعی است عادت بوده در مدینه اربل بدر رسد سلطان سجستان نظم نظم
 بن یزدالدین صبح بخاری را در سنه احدی و عشرين است و در اربل پیش خصال بن یزدالدین سماعت کرده تاریخ بنیادی
 و فیات الاعیان از اکبر مصنفات است این کثیر و تاریخ خود گفته من قتیع کتابه و تصنیف عیلم احواله و الطواره و تنقلاته
 و کان یسئل الی بعض اولاد الملوك و لقیه اشعار الفقه و هو الملک سعود بن یحیی صاحب حماة و کان قدیمه حب و کرم
 بن الیهبتین لیه الی ان اصبح نظ
 انا و الله مالک * ایس من سلاک
 و قد اتت قیافه
 فخیلی ان الفواد کرمنا
 و قال نظم
 و ناکا کرمی علی البعد و الفو
 و قد کان له شعر رائق و نظم حسن و محاضرات فی غایت احسن انتهى و باجماعی از
 خاندان عالی شان است و اربل شهری است در عراق بر شاطی شرقی از نزد جلد قریب موصل در عمر هشتاد و سه سالگی بمرو
 سیوطی ترجمه وی باختصار در حسن المحاضر آورده و گفته نوی طوسی و اورا اعجازت داده و تقدیر بر این پونس این است
 اکابر سلار اویده و در مصر کوفت مرزیده و نایب قاضی آنجا مانده بعده بالاستقلال قاضی شام شده و ده سال آنرا سرانجام
 بعده مغزول گشته بمصر هفت سال خلافتشین ماند و باز بر قضای شام منصوب گشته در عیال کافیه اخبار یا عارفا
 با یام الناس مات فی رجب سنه احدی و ثمانین است و کتاب او در کاز هم بن سعد السمان البابی بالولاء البصری رحله
 حمید طویل راوی است از وی اهل عراق روایت دارند مصاحب ابو جعفر منصور بود قبل خلافت چون می غلبه شد از بهر
 نزد او آمد منصور و اورا همچو بمانخت از بهر منتظر و در بکوس عام او شست بر وی در آمده سلام کرد منصور و گفت
 چرا آمدی گفت برای تمیزت از بهر منصور فرمود که از دیارش بدهید و بگویند که و غلبه سبار که بادی تو او کرده ام و دیگر نیائی
 از بهر رفت و سال آئینده باز آمد و درین وقت نیز بار یافت و نگران مجلس عام شد چون بروی در آمد سلام گفت منصور و گفت
 چگونه ای گفت شنیدیم بهر بودی برای عیادت آمده ام فرمود و در دیارش اوده بگویند که و غلبه سیادت او کرده شد باز حو و کنی
 که من قبیل الامر از بهر علم قابل باز آمد و بطریق سابق و جلوسه عیال رسید غلبه گفتند چه آمده گفت از تو دعای سستی شنیده ام
 برای آموختن آن آمده ام گفت و سالی سخن تجارب نیست فریاد که هر سال از خدا بخواهم که تو نزد من نیائی و حال آنکه تویی تائی و اورا
 و قرائع و حکایات مشهوره است و لا و تش بخت احدی عشره و دانه بوده و وفات در سنه ثلث و استثنی قبل سبع و استثنی قرائع
 اسم علم است و مکان قبشه یزدیم نسبت بموی پنج سخن محل اول یعنی روغن فروش و بصری نسبت بموی بصره است که از
 شهر من عراقی است و این جمله اسلامیه است عمر بن الخطاب آنرا در سنه چهارده از هجرت بردست عقیبه بن غزو ان با کرد
 و بنیاد نهادن عقیبه در کتاب ادب الکاتب در باب ما تغیر من اسماء المبالا و گفته البصره الحجازه الرخوة فان خذوا الهماء قالوا
 البصر کسر الهماء و انما اجاز و انی النسخ البصری لذلک البصر یعنی الحجازه الرخوة قاله فی الصحاح کذا فی و فیات الاعیان بلخفا

[illegible]

اوتقوی بجا بنه خود شست و میسند با کپیری و غیره کار نیست قبول نکردند آنکه مولوی علی السفرخ آبادی مفتی شدند و در سقاچه در اوقات افعال ایشان برکت و سعادت تمام محسوس میگفتان بود برای هر چه دعا کردند قبول شد جامع و مصلک آمد و تقوی که امر و زست بهم از وقت ایشان آباد شده ضایع است اهل مکر نمیخواندند شعر فساد و دوست پر بهر کار بود و ندانست و خطا و علم و فتوی این بلده در آن زمان منتفی بایشان شد فنام خود در تصانیف و مکاتیب بطریق عرب حسن می نوشتند نه اولاد حسن انشای فاسی ایشان که مولوی فضل الرحمن قزوینی جمع کرده اند مذاقی دیگر در خیالی طرفیانه و لطیفه افشانه است و از سکاره و مستطیع رسوم کاتب مرسوم جدا افتاده الفاظی که در سخنانش بر قاعده نثر نیست نمایه است در آن واقع نشده و از سب و اغراق و تشبیه و مترسما و در کار است مراد بر او بوده است ایشان ادین باب ساله هم است کسی ما جدا گستا به درین مکرومات کتایب جمع و مودود اندیش فاضل الرحمن مذکور را در مدح ایشان نگه می شیرین مشعری سکین است بعین بیاتش این است مشعری

بدست هم بر میگردد و در گریه	فرمودند از گشت از گشت گنگ	بگویم بخیر و دوست از نیب	بما صد گم سیر و یاز حبیب
مرد نور فلک هر لحظه مردم	بتسلیم قد خود میکند خم	رخ اقبال اسیل است سویم	می فضل خدا سیل است سویم
سعادت میشود و پهلوشینم	چو ما و نوبی باله حبینم	شهامت میزند سکه بنام	بهای بخت می افتد بدوم
نا تم چکل روی ز حکم	پیر و ارباب را میزد سلکم	بنا طوری آرم چین را	نگوادم سیر مدح حسن را
بچاهم سایه مدح وی افتاد	زین خروده بگوش سامعان	سیست شهاب خوشی ام	که الح حسن ابن علی ام
نمیرم بر شنایش می گراید	مزد و ضوای بی تعظیم آید	ز شر و ان آیدم هست گون	مطلوب و صغیران تحسین بندش
بشاکردی و دهر عرفی بی هم	غنیف آید از بحر سلام	مرا زید اگر این حرف را نم	که فردوسی حسان زمانم
بگردد و سیر گرد لب من	سعادت یا ویر ز زو شمن	لبه ارم مدح آل حیدر	زبان تر می گفتم از آب کوثر
بوو یاغ جان میراث خاتم	بر حتمای یزدان ختم	گل خوشترنگ گلزار پیادوت	سوا و خال خسا پیادوت
فروع افزای ایوان شریعت	سیرارای دیوان شریعت	دخشان مزین دیوان ایوان	سیرت بان اوج صدق ایقان
بهین شمای اوج جبهی	حمین سالار فوج از جبهی	دلش محو از سر مایه دین	بیا نقش بیت از پیرایه دین
نشندی هیچکس از انفس الطهر	بجز قول خدا قول پیغمبر	کلامش آمده جان هدایت	لبش نقش سیر قرآن هدایت
گرای می کوهر کان رسالت	و جودش عید رمضان ایات	قدش سر و گلستان کرامت	خوش شمع شهبستان کرامت
وجودش دره التجا امامت	نهادش بحر مواج امامت	بما آتار بدعات بر آتشوب	رفیضات پاکش در لک کرب
در آس امر با معروف پیشه	نهی از منکرش زینت پیشه	دلش از فیضش پیش گفتن گل	بودین نبی گل او چو بلبل
زبانش مدام غوغای نبی	بتقوی حجت تقوای حدیث	زرویش نشسته حیدر در لک	زبانه و صولت عمری نمودار
حیا چون بانهادش آمده	بلا شگنائی عثمانی گفت	ز اخلاش چرا ند حرف ناک	که دانش آمد اخلاق تمامه
فراموش گوگل از ادگی چید	حسن خلقش آخر سنده گردید	نه تنها من شکر کا هم ازین قند	کزین بر لب آفاق شنید
ز طیب بقی او بر وضع دائم	بجویم خط سیر سفر شام	ز لطفش غنچه دارا شگفته	ز جانها که گفت پاک شسته

تزیینت و بشارت را یافته اند و از اسطر مغیر و در دل فقیر صابت ایشان می آید از روی صلاح و تقوی و دیانت من و حج غریب من و نور ملک صفت اند و از آنکه تعظیم ایشان می نمایند میفرمودند اگر ندای تعالی بر تو قیامت از بنده پرسد که بدرگاه ما چه نهد آورد عرض کن من ثناء و السپانی بجای و اوقات طاعت و عبادت محمود باشند صد رکعت نماز و عقیقه مقرر نموده بکنترل منسراک و در هیچ بخواند در منصب فضا اختیار نمود و بجای آن چنانکه باید بجا آوردند و مهم متعارف و قصصات از ایشان بطریق آید از احوال ایشان بر محمد و سید محمد و گیسو صاحب ایشان بر سید و پندیت های طریقه فاضل تر شدند و در افاضه کمالات ظاهر و باطنی اشاعت بطریق فصل خصوصیات و انقاسی سوالات و حل مضللات بصورت بود و در علم تفسیر و فقه و کلام و تصنیف بدلولی داشتند که کتاب مؤلفه ایشان بسیارست و همه نافع و مفید و مقبول و مشهور و بالابدید در فقه بغدادی می گذرانند و تذکره المهاد و تفسیر منظر می یافت و در رساله حرمت منته و حرمت سرود و حقوق الاسلام و شهادت و اقرار و استیفاء و وصیت نامه و هر آن متجاوز از سنتی عدد و در حدیث سماع و روایت از شاه ولی الله محدث دلیلی داشتند و حکایت و فضائل ایشان بیش از آنست که درین مختصر گنجد در علمای خفیه کم کسی مثل ایشان در تحقیق و ابحاث و عدم تعصب مذمت اتباع دلیل و سرسزمین چند بر ناسته و قات ایشان غره و رجب سده خمس حسرت و نایب الیقین بودند و این سخن آن آفرین که این آیت یافته اند و هم که کون فی جنت النعیم لفضیلت درین تاریخ بی الف و اوقاف رسم خط قرنی باشد

حرف الجیم

ابو محمد جعفر بن احمد بن حسین بن احمد بن جعفر السراج المعروف بالقاری البغدادی حافظ عصر فاضل از احوال و تصانیف عجیده دارد و کتاب صواعق العشاق و غیره روایت حدیث از ابی علی بن شاذان و ابی القاسم بن شامین و ضلال و برکی و قزوینی و ابن خیالان غیر هم میکنند و از روی خلقی کشید گرفته حافظ ابوطالب سیستانی با آنکه اعیان آن زمان آورده یافته و از آنها گرفته روایت از وی افتخار میکنند و او را شرفست از دست فیض

و جدایم جادی القاری	و جدایم تعلیم تسهیل	و جدایم تعلیم تسهیل
و جدایم جادی القاری	و جدایم تعلیم تسهیل	و جدایم تعلیم تسهیل
و جدایم جادی القاری	و جدایم تعلیم تسهیل	و جدایم تعلیم تسهیل

ابو الفضل جعفر بن الوزير ابی الفتح الفضل بن الفرات البغدادی از نزل ضروری صاحب مصر و من و بابر خیر الله حافظ الکامل الامام روایت حدیث از محمد بن یونس و غیره میکنند و از قطعی بسوی وی رحلت کرده و عمر هفتاد و یک سال بر سرند و وی نموده علمی گفته وی از حفاظ تمام ائمه بود و در حالت وزارت کافور خادم املا و روایت میکرد و نزد امرا و کلام او بر حدیث چیزی است که در این کتاب میگردید بر حدیث فقه و قوت علم او و خیراته تا مبعده او دست ما بر سرش نولد و او در سده ثانی ثلث تا ثلث بوده و دیوفات نیز در سده اول سده احدی و تسعین و ثلث تا ثلث اتفاق افتاده و ذکر فی حسن

حرف الحاء

ابو محمد حاکم بن محمد بن محمد بن ابی اسامه صاحب المسند نام ابو اسامه و درست از قبیل بنی تميم بود و ساکن باد

از تخاصم خود و برین بنگال شکل گرفت که وی از اربعه حمله در ستمه اربع و تکیه و جنس مائه فارغ شده و مولدش فرز و تکیه
 یا ششم ذی الحجه ستمه اربع و مین اربع مائه بوده و وفات و در چهارشنبه ششم رمضان ستمه شان سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان
 و دهان و در ستمه اربع عباس نزدیک قبر کجی بنی بعد نماز ظهر مدفون شد کمال بفتح موحده و ضم کاف ستمه تالاب بر غلغل
 آق قسبی صلاح الدین خلیل بن محمد عبدالرحمن المصری ولد ستمه شلث و ستمین سیصد مائه و سی
 بالغن و فخر و صفت مائه ستمه احدی و عشرين و شان مائه ذکره السید علی فی حسن الحماضه و
 ابو عمرو خلیفه بن غیاط بن ابی حمیر و خلیفه بن غیاط الشیبانی العسفری البصری المعروف بشیاب صاحب الطبقات حافطه
 بتاریخ و ایام ناس عزیز الفضل بود محمد بن اسماعیل بخاری که صحیح و تاریخ خود را وی را وی است و هم عبدالله بن الامام احمد
 بن حنبل و ابو علی الموصلی و حسن بن سفیان الکسری و اکثر بن وی از سفیان بن عیینه و یزید بن یزید و ابی داود و طبرانی
 و درست بن حمزه و طبقه ایشان را وی است و وفاتش در رمضان ستمه شلث و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان
 قوی ستمه اربعین و قبل ستمه اربعین و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان و هم و ضم فاجیری که در این
 را که ستمه شلث و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان و هم و ضم فاجیری که در این

حرف الدال

ابو سلیمان داؤد بن علی بن غلغل صاحب الامام المشهور المعروف بالنظاره و زانچ کلک شیر الوریع بود علم از حق
 بن ابی یزید و ابی ثور و غیره را گرفته و بود و اکثر التصبیه برای امام شافعی رضی الله عنه و در فضاائل او و شتاب روی و کتابت کتب
 و بود صاحب ستمه شلث و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان و هم و ضم فاجیری که در این
 ریاست علم ستمه اربعین و قبل ستمه اربعین و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان و هم و ضم فاجیری که در این
 گفته که بر داؤد بن علی در اربعه و ستمین و هم چون آدم در بری و طبعی نماده بود که روی برگهای هند با و حصاره با فضاائل
 سبک را که گفتیم و از جانش صاحب کرم و دیدیم که همه آنچه در دنیا است چیزی نیست از نزد دست برآمده بر روی احسان و ستم
 او را بر جانی میگفتند در آدم بر نه ستمه و با از خانه برآمد و گفت چه کار است گفتقم می هست گفت انظر طریقه گفتقم در جوار شما و او
 بن علی است و رتبه او در علم میدانید و شما کثیر الصلة و الرتبة و ضریف ستمه و از ایشان غافل بوده اید و آنچه دیده بودم حکایت
 گفت داؤد و خلق ستمه شلث و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان و هم و ضم فاجیری که در این
 گوید و بگوید که چشم تو مرا دیدی و هیچ چیز حاجت مرا بر تو رسانید که این انفرستادی برین باجر العجب کرم و گفتقم در اربعه و ستمین
 من آنرا می برم و می براد و غلام را گفت که کیسه بیکه را دیگر بیا و گفت این از طرف من است و این بعد نایت فانی است
 مهر و مهر را گرفته آدم و در گویدیم و اصل شده و فشی ستمه و در انهم برآورده پیش او نهادم و فرمود این چیزی کسی است که شمار
 این را از خود گردانید من شمارا با نامت علم در خانه در آوردم بروید که مرا بیا حاجت نیست جمالی گوید بر گشتم و دنیا و نظر
 سخت حقیر و ضعیف در آمد و جرجانی را خبر کرم و می گفت من این در اربعه و ستمین سیصد و بیست و نه سال و در قمر طایفه و افغان
 آنرا صرف نمایم گویند در مجلس داؤد هر روز چهارصد صاحب طایفه استان چشم حاضر میشدند و متفاوت و متفاوت می کردند

و او را سهل بن عبد الله تستری آمده گفت بنو کاربی و او هم گفت چیست گفت اگر کوخی با اسکان گشت اگر نمکن است مضر و کفر
 گفت ایان خود که این از حضرت علی علیه السلام حدیث کرده برادر که از ابومحمّدی بر او روستی از ابوسید و لا نش
 در سنتی بنائین بوده بارها پیدا و قدوم آورده بعد سکونت بصره اختیار کرد و در اکثر بلاد اسلام مخصوصا مدینه و شام
 و حجاز و عراق و خراسان و جزیره و گردش نموده علم حدیث فرا گرفته در حفظ حدیث و اتقان روایت و تقوی احتیاط در بیان اقوال
 یک استین جبارا کوشاده بود و در کنگ ازین معنی او را پدید آمدند گفت کشته شده برای دشمن اجزای کتاب است و دیگر را
 کشته و دشمن اسیران است شاگرد امام احمد و قاضی و ابوالولید طایسی و سلم بن ابی اسیم و یحیی بن معین و غیره هم بودند
 ترمذی و نسائی و احمد بن حنبل از غیر هم از وی روایت دارند و از ناسی و او چارکس سرآمدی بنشین شدند یکی پیش او بر
 دوم ابن اعرابی بود و ثلثی چهارم ابن و سر امام احمد را و دیگر استاقوست از وی حدیث غیرت را روایت نموده و ثلث
 بن مارون که یکی از بزرگان آن عهد است در حق وی گفته بود او در دنیا برای حدیث و در عقبی برای شست آفریده شد
 و ابو حاتم بن حیان گفته وی یکی از مقصدایان روزگار است در فقه و علم و حفظ حدیث و شک و ورع و ایقان فاضل و شایسته
 شوال نه دو صد و هشتاد و پنج بوده بصره و در سالگی در بصره مدفون است و دانش ابوبکر عبد السین ابی داؤد از اکابر
 حفاط بغداد بود و عالم متفق علیه امام بن امام او را کتاب الصابج است و شیوخ پدر بصره و شام شریک بوده و در بغداد
 و غیره از اصنفان و حجتان مشیران سماعت کرده توفی سنه است عشره و ثلثه و از مصنفان صحیح ابوعلی حافظ بن یحیی
 و ابن جریر و اصنفانی بود و احتجاج کرده اند ازین فلکان گفته سجستانی یکصد و پنجاه و سکون بن ثانیه و فتح تائی شناه
 توفی بعد الف و نون نسبت بسوی حجتان اقلیم مشهور و قبیل بن نسبت الی حجتان او حجتان تفرقه من قری اجتهاد توفی
 و نسبتان الحثین برین قول می اعتراض کرده و گفته که ابن فلکان با وجود کمال تاریخ و ادبی و صحیح الساب و برین نسبت
 خط افتاد و شیخ تاج الدین یکی بقتل عبارت می گفته است و او هم و الصواب اند نسبت الی الاقلیم المعروف المتأخر علیه
 الهند است یعنی این نسبت بسیستان است که ملکی مشهور است فی مابین هند و هرات متصل قندهار و چیت که مکانی در
 چشتیه است نیز در همین ملک اقص است و نسبت در قدیم الزمان پای تخت آن ملک بوده و عربان گاهی در نسبت این
 ملک مجری گویند انتهی فقیر گویم ایراد سبکی مدفوع است زیرا که ابن فلکان نسبت بسوی هجستانه قریه بصره بلفظ قیل که
 ولایت بصره است روایت میکنند کرده نه بصیغه جزم و در محل خبر نم گفته که آن نسبت بسوی اقلیم مشهور است و بعد از آن اقلیم
 همان است که مراد سبکی و صاحب تبان است تا اخیر کرب و هم اوقتی مسلم میشد که در بصره باین نام که نام قریه از سهل موجود
 حال آنکه سبکی و غیره نمی آن نمیکنند و قد بر ابو القاسم سیلانی بن احمد بن ابی یوسف بن ابی الطبرانی و در سرکه از بلاد شام در
 دو صد و شصت و هجده بنیاد شده و در سنه هشتاد و وسط طلب علم شروع کرده در اکثر بلاد شام و حرمین و بصره و بغداد
 و کوفه و بصره و اصنفان و جزیره و دیگر سمورهای اسلام گردید و از هزار شیخ بلکه زیاده سماعت و متفاده نمود نسائی و علی
 بن عبد الله تستری و ثری بن یحیی و ادریس عطارد و ابو زر علقمی و اقربان ایشان و شیوخ او بعد و اند پرورش و تشریف آید
 بنیاد شده پیشانی خود و او را با خود گرفته شهر را می گشت و بحضور اساتذیه می رسانید قضایف بسیار وارد معاش نموده او

بطلب عاقل تصدیق نموده بود و شاه صاحب برای وی مکتوبی بنام امین در رسد آنجا مولوی امین اندوخته اند و باین
خط را بهر دو دستخط کاتب دیده است خلاصه یک مکتوب باینست درین که مولوی صدر الدین صاحب که از فضلای
نامدار این بدیه ماهور اند و در اکثر فنون عقلی و نقلی از عربیت و ادب اصول و فقه و کلام و هم فنون فارسی مهارت تمام دارند
و اکثر مراجعت تحقیقات نفیسه علوم و فقه خوانده اند و معتمد نسبت ارادت و اتحاد با فقیر موروئی دارند و در حدیث
ایشان از فضلای متبر و مخلص و احباب حضرت ادراب فقیر بود و اندک خط

القوم اخوان صدق بینهم سبب **امن الموح قلم یعدل به نسب** عازم دار الاماره کلکته بتقریب است
چند و چند اند انشاء الله تعالی ملاقات سامی خواهند نمود مراجعت جهات مذکور و در حسن تلقی و اعزاز و اکرام ایشان
همما کن در نظر سامی باشد و السلام در سینه شمس و سبعین و مائتین الف درین گمانه فساد و فواحش انگلیسیه بینند و
چشم زخمی عظیم ایشان بر سیدیم قلعی روزگار رفت و هم جلدیاد و معاش که درین بی سال ملازمت بهر ساقیه بودند
در سر کار ضبط گردید و هم بهر جهت افتای جهاد با حکام وقت مقید شده چند ماه در زندان گذرانیدند آخر الامر که در دم
اقصو ایشان ثابت شد و رانی یافته گوشه گزین خانه نشین شدند و اوقات حیات را با وظائف و عبادات و تدبیر
علوم و بیند فنون مختلفه معمور نمودند و از آنچه در شارب شیب پیش ازین کرده بودند از نیمه تائب شده بتلافی
مافات پرداختند و در شوال سنه ست و سبعین و مائتین الف مکتوبی بفقیر نوشته شد بخداش اینست الحمد لله
تا حال سر رشته آید و شد انقاس درست و ارم و اوقات عمر باقی مانده چنانکه دل سحر است در گذشت مشعر
بنی غم عشق تو صد حیف ز عمری که گذشت پیش ازین کاش گرفتار غمت می بودم الله تعالی توفیق طاعت استیصال احکام
تشریف از او امر و لواهی تو تسلیم احکام را وی از صبر و رضا و موافقت و فخر از زانی فریاد و توبت و استقامت بران
عطا نماید و پای همت ازین جاوه صواب طریق مستقیم بلغزاند و اوقات حاصل از دعا و حسن خالصت و توفیق کما قبست ساهله فرد
که حق این جان بران لاله و دیان سبب است مشعر محبت مگر که هر ورق دفتر اسید بد صد یاره کرده ایم و بخوشناب شستیم
شکوه و سپاس از و بهر حال هرگز آن هر لحظه مودی که گفتم که تکلیفی و تاسفی بر زوال زخارف دنیا که عبارت از اسباب سامان
تقدیرش و ساز و برگ زمین حیات دنیوی بود اصلا بخاطر خط و خطی که مگر بقصد ضایع شربت خویش و امر به این دل
بیراستگی سر انجام زاد و را حله که برای مفرج حاز و اقامت اتحاد و اوقات باقی حیات مستعار که ساعتی بهر نیست
کافی و بسند باشد و تو هم بهم دادن بعضی کتب دینی از تفسیر و حدیث و علمی که نافع در دین است نه لغو بود علی و از انواری
و بهر المیسر کل عیسر و بالا جا بهر جدیر انتهی فقیر و سال تقریر با از حاشیه بساط افادات ایشان استفاده نموده و با انواع عنایات
و عطا و تفرکات و شفقت و محبت و مهربانی و التفات خاص در تعلیم و ابرار تمام مخصوص در تعلیم و منتظر و مسایب بود و تا در وقت
آن هر انعام و اکرام و ناز و نعمت و توفیق و محبت و رب فضل و خالق تمام هست در ایام حضور می خود بارها همراه رکاب ایشان
بزیارت مزار قاضی الاوقاف و خطیب الدین بنجیاد کاکلی و شیخ نظام الدین اولیا و دیگر بزرگان حق علی از علم و شایسته و شایسته
در فضیله عصر را که در دلی دارد میبشدند و دیده و مشعری نامدار را ملاقات نموده و شریک مجالس انش و سرور ایشان مانده

بودند و اجازتی بنویسند و المشایخ عبادت و غیره هم من اهل الیمین نفع الله تعالی بهم فاقول انی اجزت السید المذکور
 کثر الله تعالی ثوابه جمیع کتب الحدیث من الصحاح و المسانید و المعاجم و غیره را و ما یستبعد ما لم یفعل فی الاستنباط لکن
 من نحو مصروف و اصول الفقه و المعانی و البیان فی البدیع و الاثر و کتب الرجال کما اجاز فی مشایخی غیره و من جمیع ما
 احتکاف انوار احکام کبیر او فیه و هو اهل امامان اکابر لم اشتراط علیهم فیه و اصل من کتب اصلی و او صیه بتجویس المدح و جعل اتباع
 الحق اینها کان وسیع من کما کان العمل فی جمیع السنه و مجانبه البیعد و الاستقامه علی قدم الحق و الصدق و ان لا یستأ
 من عنائه فی خلواته و جلواته و تعظیم طوباه بمحض الله تعالی فی دار السور علی سرر تعالی من الله تعالی فی خبره جزیر الحسنین
 و یجعلن من عبادہ المتحابین و علی الله علی رسوله المختار و کله و محب خیرة انخیار قاله بقره و حرره بقره فادم السنه النبویه
 عبد الحق المحمدی عاقل الله تعالی بطبقه الخفی و الی الی فی سطح رجب سنه خمس و ثمانین و المائتین و الف الهجره انتهی کلامه
 بآیة الله و کتب اسباب علمه و مکتوبه و حصول مرتبه اجازت و روایت توفیق الی و ستمکری کرد و در خدمت علم شریف حضرت
 در مقام تقاضا نشاند و فن حدیث بر حلقه خواند کما لات غالب آید و فیه علوم و صناعات که سربایه اعتبار و بیعت است
 روزگار است بیگانه گلی حاصل شد گوی مگر گاهی بآن آشنائی نبود و از استعمال مقول بشتغال مقول افتاد و از این روایت
 نعم البدل آن حالت یافت شعری حرفت رای بود و نگذشتی زائر را علم سنت شده و افضل خدا پیشیه ما
 و از برکات این علم کی آگشت که خاطر از اسباب نیا و اهل نیا بکلی فرسوده گشته و از این پیشه زیر بایش ملائیس با کل
 و من کلم و مساکین و مرکب الود و کفی بحجت زخارف فانی بکن چنانکه باید مرده حال آنچه در خود می باید و در وی باقی است
 محبت علم حدیث و ذوق تدریس این علم شریف و خوض و تالیف در آن است بعد ملاحظه در افتاد و فایده در این باب و احوال
 و احوالی که تمسک بر طایفه از ایشان است بدین معنی اعانت الکی قرار داد خاطر و کینه باطن و نفس فیهما شیدا و اقبال و اتباع طریق این
 عصاب است در طریقه و تحسان که شمس بر سر خاطر احباب اثر از رای است من قلعج باغ محدثان تنصا
 بعد ما فرمود که جز در ابواب دین و ملت که باعث ترویج و تجدید شریعت و موجب حفظ عقائد و احکام سنت باشد
 حکم کنند و از دروازه اعتدال و حیطة احتیاط بیرون رود و با اشارات وجودیه و ملامات کلامیه و تحسانات فقهیه
 مستخرج و اول ثابته نباشند دست نزنند و صیغه کبر می بین در حق این سبک نیست عامل شایسته بر سنت صحیح و مقبول است
 بدیع نامرئیه و تقیم بر قدم صدق و حق و متبع صواب با هر که باشد و هر که که باشد یا تقوی و اخلاص و سخن بکنند
 حقانی و دقایق بلکه بیان ساز و علم مسامحات را بر رای خلق و آنچه موجب انتهای بایشان از معائب بود و گفتا نگذشت
 از باطن مقدم بکنند علم باطن بر علم ظاهر پس موجب این سبایا طریقه این ضعیف در اکثر احوال در تالیف و تصنیف
 نقل ترجمه عبارات قوم و مرجع کلام از دین و کلام بر حدیثین که جامع طریقین متفق علیه فخرتین اند و تبریه و تنزیه است
 این مقام از فضول کلام افتاده و تحقیق این طریق علم و احکام است در اتفاق سنی و اعتبار سخن و احتیاط از اطمینان
 و زکات قلم الهم کرد و من بیان سخن آورده شود برای شرح مقام و رفع ابهام که آن نیز در حکم اصل خواهد بود و چون بگویند
 بعد از کلام در ترجمه بعضی از اینها به بعضی بلکه به بعضی از اینها مقبول است لائق اتباع از آن است که موافق سیر است

الى آخر ما وله نظم
 قتلك ربوع قد خلدت عن اهلها
 وما بصرت عينا في حيا بمنزل
 اقتت بها دهر بعين قسيرة
 وما هجرها غير احكام المجل
 فلا يطعم العذل مني تصبرا
 اخترت بين اماكن الغبراء
 من دونها في البر والارماء
 ليس البلوغ بارضا في قدرتي
 فالقلب فيها عمدة الوكلاء
 نفسى الفداء لتربة قد سيئر
 نور تجلى فوق سبع سما
 نبراس نادى الانبياء ونورهم
 ان الضياء لمبطل الظلماء
 يا سيدي يا عروفي ووسيلتي
 مشاوها بتنفس الصعداء
 اخشى مدافع معش متجانف
 يا رحمة للعالمين بكمائي
 نضر الذي هو سائل من رغب
 ضاعت بنوك ساحة التراب
 ولا الشفاعة والمكانة في غدي
 في عفون لا تبى بيوم جزاء
 اهدى اليك الهام متواترا
 والال الكرام السادة الكبراء
 وهي طوية وله نظم
 صان الاله عن الافات ساجد
 ويحيى في لوعات المحسومات

السلطنة دار بالدخول وحول
 واستت قفارا بادرا التطل
 والله ايام مضين بقى بها
 واستقينها كاسات حمرة فلفل
 دجوجية القرعين معسولة
 بفرقتها فالصبر عني مغزل
 دار الكرامة بقعة الزوراء
 كيف الوصول الى منازل طيبة
 شنان بين الهند والوزراء
 ولقد ثملت نفحة انسية
 فيجاني سيد البطحاء
 هو ركن بيت الله جل جلاله
 هادي حداة الليلة الظلماء
 لا غرو ان القيت زور وكفنا
 يا عدتي في شدة وخراء
 ارحم فقيرا جاء بابك راجيا
 هو بقتلي وانقطاع بقائي
 لا ينبغي رخ العفاة تغافلا
 اني يحون الخبة العظماء
 المرح على عناية وعطوفة
 ولانت لكم معشر الشفعاء
 وسواك ما لي القيا من شافع
 دار الصلوة الزهراء الغراء
 ما اقدرت لا رواح من فضلها
 انست وقرأ في ظل الاشلاك
 تتلو على الصب بالاحسان ايات
 كيف الوصول الى ارضي سكنت

عفا اليها نسيم الجنوب وقبائل
 وقفت بها والدمع تجري ممتبا
 لقد عشت فيها بالنعيم الخضل
 فما وصلها الا الحيرة وطيبها
 بعيدة مهوى القرطري الخلل
 واللفظ
 هل مكان فيه اطلب راحتي
 فيها المفتقر حصول رجاء
 ان بات جمعي نازحا عن ارضها
 من روضة مخفوفة ببهاء
 طوبى لها من حيث حل يسوها
 وعما هذى القبة الخضراء
 قد ابطال الملل السوابق دينه
 حق على الالباء للابناء
 قد جئت بابك خاضعا متضرعا
 انت القهين بحسرة الفقراء
 مالي وراءك ومستغاث فاجن
 شان الكرام رعاية الغرائب
 يا ايها الشمس الرفيع مكانه
 واخر حناكس مجتبي السواء
 فخطير رجوي ان تكون مشفع
 انت المحصل لي من الباساء
 والى معاشر صحبك العالمين
 وتنفس الاصباح بالاصواء
 ترى احاديث ارباب الصبايا
 فاذا كنتي عهود اياكي سلفت
 غيداء فائمة ذات الزوايا

سأرت فماد دستمنا و ماوید	الام اعظم من تلك الملائكة	الحمد لله الذي
يا ماذة فستني اين معاك	وحيث ما انت عين الله توكل	عسا يان مت من الله في كل
شهادة و فوادي بعد له واد	اني رعتفت و ما عتقي عتق	الاس و الحس و الا مالا و القواك
وله فسطم	فخذ اليك رسول الله جلت	مراة تد كا را و اب و اعواس
استلدي طاسا لدر يا طيد	عوات الالهيع معني السائل الله	است التبعيع لعبد لا تتبع له
توسيه بالهون طلما اعين الس	ارادك متسا يوم التصادك	ارادك متسا ايام اعواس
احسنت ادركتكم نفسي بلهش	وقية من شبك باع عاسي	يا حسد ارمسا اوى ال حرم
وحداساكن الايمان من ماس	اسمو اليهم منوا الحى في قدح	ادب فيهم ديب المسكر في
<p>بداران و آخر سه مس و ثمانين و ثمانه و الف است بهتم شبان رور سه بعد ماريتين ريتتا و غير فضا بدوق و شوق تمام و و كه عظيم ارحامه و بعد دويم ماه شرف دور و دو كه سطر شد و اين بيت و فخران بيت الطماء مسكه هذا الدية و اذاه عيانا و هدا انا و يم شب لو و كا زيرون بلده پياده قد م سرحات ليك سگويان و درن حرم هم سيب پس كه نظر رجال خللكم الله انك في اختيار رار مان مراد شعر هذه دارم و انت محبت و هدا فلكه الومع في الا ماق و دست به عار و داشت و كعت اللهم احلني ستحاله لدر عوده احوال عمره و ما آورد و تا صبح بود و راجا گند زانيد كي اعراس اوقات حالات آن كرم طواف هم شب است و تجلي خاص و عظمي مخصوص رور و ديوار آن مقام هي افتد كه تفسير اربا حسن لسان وقت مكل ميت معني بي كيت و كم كه مي باشد و حال آن خانه مدر ك ميگر دو و ستا به هي افتد ناكسا يكه بصاحب جاسا با تنه و ميديده باشد خدا و كه دراني يوار و در عظميت و كرت و يند فدا و اندان مشاق مستاعب سفر سبك نظر خاطر فخر اموش شد شعر كه جان خسته و لان سوخت در يابا درين طواف يم شبي با كه عين موسم بود و حتم تها في وقت و غلوت كه در هر طوف استلام حرم دست هم داد و همه انچه در خاطر بود في كلمت اغيار حاصل شد قطعه من از بوس حرم كه بديل ارشاد كرم سسي باليده يا قوت كسي را يا ميكردم درين دارا لانا شتاق تبع قاتلي بودم ريتالي طواف خانه ميديا و ميكردم چون رور ترويه كذا احرام حج هسته تاديه مناسك اعمالش يرد ختم كني مدت قامت اين مله طيله قريب چهار ماه بود و سواي صلوات مكتوبات و اوقات طواف و نوافل تمام اوقات ييل و هار در مطا لكه كتب ايد كه بار و كتابت رسائل محدثين ابرار ميگدشت چو ماه صفر سه صحت و نماين و ثمانين و الف آمد سفر مدينه مسوره اختيار افا در با سعي ار كه سو مدينه چون كردم تك رستم نود و قله اتس و ملك ار كن و مقام و حرم مرم كيك و آواز امد كه ليتني كنيك و الحمد لله است رور و وصول مدينه طيله مسورت است و ستا به و اما و طرا حقه انوار سويي على ائله الله و سلم</p>		

و نای مرا حله و شط مزاره	یا عین ان بعد الجید و داره	و حب الی و بیت قو و نای نظم
اول کاریکه بعد رسیدن این بایده مبارک	ان لمرزیه فی جنه افاده	فلقد ظفرت من الزمان بطلال
می آیم و می آورم از بارگهی	پیشام حرم محترم باد شعی	مضمون مسالمت کنه بر اجماع
ایک شیوع حسبات اهل کن	و یار سعادت مجاورت مزار فاضل	الانوار اندوخت و دیده دل را نور و سرور بخشید
محبوبی ضروری بر فراق است آن بقیه مبارک	صبر نمود و شهر ضرورت است	گر نه خدای میداند که ترک محبت
جانان اختیار من است	سرزمین دینه را که خاص نفی مخصوص دارد	که آنجنس خوشبو در هیچ عطر و طیبیده نشد
و کوه و اطلالی می بستی غریب دارد	که در هیچ اوطان شاهانه مقادیر	مشعر بطیب سول الله طاب له چه داد
فما السک و الکاف و المندل الرطب	چون از اینجا بادل شیده و غلط اندوه آورده	معاودت کرد و احرام عمره
از دخیل بلده برست از حسن اتفاقات این است	که دین نوبت هم در و دگر مکریم شیب	الثاق افتاد و مطاق برابر و تور ساق
خالی از اغیار یافت باطمینان تمام	اعتبار کرد و شب حرم گذرانید	و بعد نیم ماه در او اهل سینه است
و فغانین متوجه شدند	روز شنبه و از نیم چاهوی الاهی	سند صدر گرفت و صحت و سلامت بوطن رسید
شهر اوقات غش آن بود که با دوت بشد	باقی همه بجا صلی به بحری بروی	الطف لطافت اینست که رفتن از وطن و رسیدن در آن
بعد هشت نیم ماه در و نیم	پس روز شنبه اتفاق افتاد	که باین سفر روزی پیش نبود و تمنائی که در دل مانده
است موت احد لطیفین است لایسما	در طبعه است موت احد لطیفین است	لایسما در طبعه است
تقدیرا الله تعالی فیه و کتاب نعت کلمات	و تحریع عبارت فارسی عربی و نشر نظم	بر هیچ یکی از اساتید تلذذ کرده و پیش
مجلسی انومی ادب ته فتموه همه آنچه هست	فیض الی الهام ایزدی است	که محض فیض عام مبداء فیض دین چیز با برکت
و افرش منی آمده شهر فیض روح القدس	بازد و فرماید دیگران هم	بکنند آنچه میسر میسر و دیگر و از آنقدر کتاب کرده و
که کاتب سرع اندر چند روزنی تواند نوشت	و مخرج در ایات و کتاب و ن	مکرب مجلدات ضخیم قلمی نموده و در آنکه متبرک مثل منی
عرفات باوقات فراغ از اعمال و	و مسالمت کتابها نموده	با مطالعات کتاب لغت جانی دارد و با مشغله علم دین بهامت
سابق است اتحاد روحانی و دین فزون	حقه تلذذ معنوی با احاطه و محامد حکم ساخته	و با ایشان یکجان چند قالی که مشغول
و دیده فتوحات تنقیه که نزد است	لطیف الی ایشان است	پس من با آنکه طبعی موزون دارد و هیچگاه در هیچ اخذ باطن نظر
قافی این سبخی سرسخی نظم کرده و اگر در نا	نگینی کرده از آن توبه نصیح نموده	و فی عمره تحمل نسبت مخلوقی نشده و برخورد
با احسان کسی نگرفته و اگر چه روانه گرفته	وقت اقدار سکا فاقش ساخته	و از احدی با وجود نیاز احتیاج طالب ام نشده
و قرض نستانده و سوال چیزی نکرده	و در احوال مردم چشم طبع هیچ	و چند وخته و در خدمت خلق و نفع عباد تا اسکان از خود
بقتضی که رهنی نشده و از قلم و درم و قدم	کتابهای ساخته غرضه انعام	و احاطه خداوندی جلالت عظمت و دعم قواله و باره وی
چندان است که زبان قلم و زبان از تسویه شرح	و بیانش بجز معرفت است	و کیف ماکر اگر هر نوی منش زبان کرد و شکر یکی
از هزار اندکی از بسیار نعمتای او تعالی	را نتواند کرد و آن نعمت و انعام	که لا محذور و مشعر و لون بی فی کل صفت شمع حق

قدسی انفس قصاص تو تنبیت گذارند از آنجه قصیده قاضی ذوالفقار علی بکر ارمی این مست قصیده

بشود خدایا بر او دم تقابلی جانان را که می سم گفت کسی بپارزش ماه کفنان را گم گوییم که یا قوتش در تقویر وصف آن بطرف تو کسب در دقت این از پنهان را مگر باس نام تقدیر من منظور نظر دارد اگر از ما همای یک نگه خواهد دید ایمان را حساب چون گل بهی چند بهار از بس بجا دارد که تقدیر خدا مقرر و خوبی کرد خوبان را نه وصفش از حسن چو آنروز دور و اثر که هم دور عادل نشان خرد و روان را بپایشش رقیب عالم بفرش عزت گیتی حاصل نه می بخیزد و کشتش تیغ بران را چو بخیزدین سلامت اصل آب تمییزش که شیشش ز شیران کرد خالی بر نستان را بهشت گم نهی حاصل اگر خوب و فایز در ندید آب و کس در عهد عفویش چه بزدان را عطای خوست هر وقت وفای چه بمرحمت حساب خطره گرداند حساب بر باران را خداوند جهان می زمین باد او غور شیدی که جمیعت هر در هفت کشود هر ریشانی خدا او ستاین فتن که از عز جلال او بصورت گر که بر دوست سامان سلیمان را کسی نود کند زانو حضور او یک ساعت بعالم شدن زبان شیرین بهوش سخنران را گدای زیر آید انش روان بر خاک می بیزد خوبید که بهو سدر و آن بای در بان را	همانکه کسوف گرم غیبت در تابان را سین از کمال طلالی حاضر ملکوتی پسندید بر نگار پان چو کوی سرخ مروارید و ندان را نمان در عشق اشعوان چو بخورد و ندین که در کلام احسنش تر پسندیل کشت بجان را شیر غلبه می بر زنده در جام من سکین چو گلشن چو گل در بجان چو کرد و چینی لاله را کنم ذکر هیچ آنکه تقدیر خدا و غدی که حاصل شد بذات او جالی عدل و احسان را بدر آید بایش حمدش بخود از ایش تبار به برش فدای او ان در بر ز رخسار میدان را چو آب تیغ او آب حیات از بهر عالم شد بسان بهاب بریزد در گلو را با طغیان را بهمه بود که ز حمته اسبدل شد بر رحمتا کند عفویش بشما نش چو عفو یوسف لغمان را چه باک از جود او کرد و ستالی از گهر دریا باین هر دو عمل بسته سامان گیسان را رخو افش روز می مور و کلس من در بار شد بشارت باو دین ایجاد عثمان چو عثمان را ز بهی عالی گزافانی که در عالم وجود او بشیرینش بود و فخر و سعادت خان خاقان را گم بخشید علی میزان بی صفت تبار او کند تعلیم تا حدال افلاطون لقمان را چو قصه شش تقدیر بهشت رفعت نمی یابد اگر بریزد کسی درو بهشت یا قوت و دجان را بی اسباب علم منطرب سخت میدارد	بشد ارم و ارمیکه در بار از سر آئی که ننگین ده رنگ گل ز نور و گلستان را بر نگار پان اشارت کرده از بهر خون من پیر و دیان جنار و دست میدارند همایان را بتان بین سهر با از حسن ایمان فروشانند بعشقش ای پر پی گریه آدم جود و نکلان را ولا از شکوه بگذر حرفا بینی و بی مری هر چمن عدل احسانش کند بهر فردا را امیر آسمان فتن عزت مصر و اتان را بحاکم آرایش خلقش بعل اندودت عفان را یکضربش شد نصیبت لطفش تن زمین را بتاریکی نجات کرد پنهان آب حیوان را بشیر زده تشبیهش کجا حکم روا دارد فدای نا توانان هر توانا یک جان را جهان آباد کند بکسر فیض صل اولیکان را که فیض او در صد چند سامان ابرسان را شمارشش اهرم توان دانست بی وقت ازین اندازه دانستم بچشم ضیف همان را خطا کرده چشم گزند باین حکم در طالع سعادت و فلک داد و عزت چار ارکان را بمست کم نشد بگذر به پستداد و هرگز بعلمش هر که در آفاق کرد آغاز میزان را سخن را قدر تاب ناخت از طبع هنر پرو چون بود و مع خرق این گنبد گردون گردان را ز بهی ایوان که کند بظلمت چشمه حیوان را چو شوق آستان بپوشش بل افشا دیوان را
---	---	--

آنچه طریقی است که در قرآن	امید من بجا که تو یک مرتبت	بر اوج منصب تو سر افتخار زد
و دیگر شیرینده نه سنگزار زد	شکل سبک که پوشای بنده	کامی درین سخن بود و شکر از زد
که بجا بطول کشی اعتیاز زد	مختص من در دولت و صحت	سر پرگز زده غیب آشکار زد
روح الامین که آید از آن	و در نظر بنامی مان این منصب	خطاب خلعت چینی سر آمد

و موجب امتیاز و رفاه آن باشد لیکن خدا شایسته کفایتشید که در چشم ناقص بین من این همه عروج منزلت این در ارفاق
 هیچ و بوج نظری آید و پیش محو مرتبه بنده و جاه صاحب شرعیه شال خذت حمادی جو اهرمی نماید حق تعالی امید اند
 که این همه آثار می بین بود هر چه بود آمد اثر تقدیر از دست و کیف که دنیا به طرالت می ماند غرض از آن حلال است باقی حرام
 است درین دیار که شایه هرگز انباشتند و غنیمت است که ما را همین پانچ شده امید می که در دل پر خود دارم صرف
 اوقات عزیزه در عبادات و تحریر مسائل و احکام و تنقیح اوامر و نواهی شرع مطهر و دفع منطوق و مفهوم کتاب الله
 تعالی و سنت سید الانام است پس حسرتی که از فوت این چیز با درین ایام بوجه قلت فرصت و کثرت
 مشاغل یعنی و انگیزه دل است مصروع دل من و اندوه من و غم و اندوه دل من و اندوه تعالی را امید دارم که حکم الهی
 مفرغه الآخرة ترقی این دار فانی را سبب الکتاب حسنات آن جهانی و تحصیل رضایات ربانے گردد و اند
 و از تبعات آن محفوظ و مصون گردد و تا جان در متن است درین حال حالی که بعد ازین پیش آید محتوای تبع و انتیاد
 ملت حقه دهم شسته سخن این نصیب کند و ما ذلک علی الله بغیر زفانه علی ما یثا را قدیر و بالا جا به جبر و استلام

حرف العین

ابو عبد الرحمن عبد الله بن المبارك بن واضح الخطی المروزی پدر ایشان قلم ترک بود مملوک تاجری
 از حجاز بدهان و آن تاجر از بنی خطل بود که قبایل از بنی تمیم است لهذا ایشان را خطلی گویند نسبت بولاء
 و تباریخ حامی گفته پدر ایشان مبارک خطلی متوسع و متقی بود مالکش او را دار و غنایخ خود کرده بود و روزی
 گفت یک انار ترش از باغ بیار رفت و آورد انار شیرین برآمد گفت من ترش خواسته بودم مبارک گفت
 من چه شناسم که که نام درخت انار شیرین میدهد و کدام ترش هرگز آنرا چشیده باشد این فرق دی شناسد
 گفت تا حال نخشیده گفت آنون چشیدن نموده پاسداری که لازم خدمت من است بجای آمدم مالک ازین
 و یانت و امانت او بسیار راضی شد و گفت تو قابل آن هستی که در مجلس من بیاشته و باغبانی بدگری سپرد
 و این خلکان این قصه را بحواله بعض نسخ منسوب بایر اهریم من و هم که بعدی صالح بود و آورده و کذا ذکره
 الطرطوشی فی اول سراج الملوک و لیکن درستان الحدیث موافق امین کتاب و ذکر کرده و گفته که مالک پی
 روزی از وی درباره که خدائی و دختر خود که بحد جوانی رسیده بود مشوره خواست مبارک گفت عریان بیست
 و دختر خود برای حسب منسوب میدادند و میویدان برلی مال و نصاری برلی جمال و اسلام دین را اعتبار است
 ازین هر چهار هر چه پسند خاطر شریفت باشد اختیار باید کرد مالک او را عقل او بسیار خوش آمد بخانه رفته مبارک دختر

که وطن ایشان است. بشمار رفتند برای رسانیدن علمی که از کسی عاریت گرفته بودند و بفرستادند و همراهِ برده و بگفتند اگر درمی که در شبیه باشد و کم از کم بهتر از آنکه یک لک در سهم صدقه و هم بر او خدا و عادت ایشان چنین بود که چون کج می رفتند مردم بسیار در رفاقت ایشان بار آورده این سفر مبارک کردند و هر یک مقدمی و جنبی که داشت برای زاد راه آورد که بیشتر صرف کند آن همه را قبول میکردند و در فهرست نام هر یک جدا جدا با مقدار او نوشته میگذاشتند چون از حج مراجعت میکردند آن همه را با مکان آنها و سپس میدادند چون از جنبی بر میگذاشتند اگر اول و بلکه بایشان رد میمانیم ایشان ترک رفاقت من کنند و ازین سعادت محروم مانند بندگان آنکه نفقه میخوریم و هر کسی با رفاقت نیستیم همراه می روند و من بطفیل ایشان مبلغی کثیر شد صرف میکنم و در صورت رفقائات ایشان من هم ازین عمل خیر محروم مانم و هدایا و تحفه که از حرمین برای دوستان و همراهان میافزاید می آوردند هم بصرف مبالغه نمیشد بود و این همه از اموال تجارت بود پدرش پنجاه هزار در سهم با و داد که تجارت بکن آن همه را در علم حدیث صرف کرده بوطن برگشت پدر پسرید چش آوردی و چنانچه برداشتی و دفاتری که جمیع نموده بود بیدار نمود و گفت ابن جنس آورده ام و نفع دارین بر شماست پدر خوش شد و بخانه برد و شش هزار در سهم دیگر پیش ایشان نهاد و گفت این مبالغه را نیز صرف کن تجارت خود را کامل ساز گویند چش از بزرگان در جاتی حج شدند و سرآمد اهل زمان خود در علم فقه و ادب و نحو و لغت و زهد و شعر و فصاحت حدیث و شب بیدار و توبه گزاری و عبادت حج و جهاد و رکوب و سلاح داری و ترک مال یعنی حسن صحبت با یاران عدم مخالفت با حق و دیگر صفات حسنه ابن المبارک را قرا کردند و در هر باب ازین بابها بتفوق و مزیت او اقرار کردند و قتیبه بن سعید گفته خیر اهل زمان ما ابن المبارک ششم صد بن جلیل و نوبت ابن المبارک تا آنجا رسیده بود که بزرگان عمده محبت او و تقرب خدا می جستند و قتیبه که از مشاهیر مشایخ حدیث و خیلی بزرگ کسی است میگوید مرا تا ابن المبارک در اجازت شش اسطه است و این کمال علوم من است بعده گفته و اللهانی الاجتهاد و ارجو الخیر بعد لما منحه من الشوق و العبادة و الاخلاص و الجهاد و سعة العلم و الانفاق و المواساة و الفتوة و الصفات الحمیده و تروزی که ابن المبارک در شهر رقه داخل شد مارون شریف خلیفه عباسی هم احتجاب بود در تمام شهر شور افتاد و غلغله بلند شد و مردم دویدند و میگویند از زمان خاصه مارون شهید از بالای کوشک این شور و غوغا دیده پرسید که این چه صیحت و برای چیست گفتند عا از غرسان آمده است که او را عبدالعزیز المبارک میگویند گفت پادشاهی و حقیقت همین است که این شخص دارد نه آنچه مارون شهید دارد که بزور چاک و چوبی پستی مردم را جمع میکند و این حکایت را ابن خلکان از کتاب النصوص علی ترتیب اهل النصوص بروایت اشعث بن شعبة المصیصی آورده و فضیل عیاض در حق وی گفته و رب هذا البیت ما رأیت عینی مثله روزی مردم نزد وی برای طلب علم حدیث آمدند و گفتند یا عالم المشرق و المشرق حجتنا سقیان ثوری احتجاج شده بود گفت و یکم عالم المشرق و المغرب و ما بینهم ان کنتم تعلمون خطیب گفته از عجائب سخن حدیث اینست که از ابن المبارک دو کس روایت حدیث کرده اند یکی محمد بن اشد دوم حسین بن روح ثوری و ما بین وفات این هر دو

و در بیان المحدثین پیش از ذکر وی نوشته که هر چند رتبه ابن المبارک بزرگتر است از آنکه درین مختصر تفسیر
 و توضیف بآن کرده شود و مثل امام مالک امام شافعی و امام احمد بن حنبل و بعد از احوالات در مذکور است این بزرگان
 کساره کرده شد و در حقیقت محتاج الیه نیست اما چون این بزرگ باوصف جلالی که در ذمه این بزرگانست
 تا مردم بر احوال او کما شفعی مطلع شوند بنا بر آن برین مختصر از احوال ایشان نگاشته آمد البته
 ابو محمد عبد الله بن هب بن سلم القرظی بالولاء الفقیه المالکی المصری حوالی ریجانه مولاه ابی عبد الله حسن
 بن انیس القهری یکی از اعلام و ایدیه حضرت مولد و سکن او حضرت در ذیقعد سنه یکصد و هشتاد و پنج شریف
 و از چهار صد و یک حدیث روایت نموده از آنجا حضرت امام مالک بن انس و سفیان بن ولید بن سعد و محمد بن ابی
 بن ابی ذریع بن جریج و یونس و غیر ایشان این حدیث گفته از اجله علمای ثقات ایشان بود نمیدانم برای او
 حدیثی منکر و این روایتش گفته جمیعین الفقه و الروایه و العباد و این صحاح گفته ما رایت اکثر حدیثا منه حدیث بماله الفقه
 طلب علم در عصر و در عصرین کرد و از وی استاد و ولید بن سعد چند حدیث روایت نمود و گویند که امام مالک از علم
 روایت چند حدیث اهل مصر و در منها حدیث ابن اسیع فی النبی عن جیح المران و وی در زمان خود مجتهد بود و در
 بخیر و یاتش کمال و شوق و اعتماد داشتند و تقلید و تحسین میکرد و اما طریق فقه از امام مالک حدیث آموخت و دو از آن
 زهری قریب است کس او ریافته و علم او را ازینها انداخته و بیست سال ملازم امام مالک و امام یحیی را
 فقیه و عالم نوشته الا و این امام تلامذ و خود را در تعلیم آداب قلم و عظم و وضیعت زجر میکرد و اگر او را کمال تعظیم
 و محبت با وی پیش می آمد تعلیم میفرمود و وی در کثرت حفظ احادیث در آن زمان نادره زمان بود یک سال که
 زبرد داشت و در تصانیف او یک کتاب و بیست هزار حدیث موجود است تصانیف هم بسیار دارد و ذکر کرده اند
 ابن عدی گفته با وجود این کثرت حدیثی منکر در وی یافته نمیشود تا بسا قاطع و موضوع چهار صد روزی نزد امام
 ذکر ابن القاسم صاحب مدونه و ابن هب کرد و فرمود این هب عالم است و او فقیه است یعنی مستوفی براد
 هر علم است از فقه و تفسیر و سیر و زهد و فتن و مناقب و رفاق و او مستوفی مواضع است پس پس ابن یوسف
 گفته ابن هب سه وصف منکر کرده فقه و حدیث و عبادت و اوقات سال خود سه حصه نموده یکی در مجامع بالفتا
 و گذر انیدن در بلاط دوم در اشتغال تعلیم و تدیس مردم در سفر حج اتم بر او رزاقه گفته که عبادت و مجامع
 شکیف قضا و این هب گریخت و در پوشش شد عبادت را شفته خاشه مارا بهم گمانید چون این خبر بهم رسید
 دعا کرد که عبادت کور شود یک جمعه گذشت بود که عبادت کور شد و این خلکان این حکایت را چنان آورده که چون
 روپوش شد نمانه خود روزی در صحن خانه وضو میکرد و آمد بن سعد بر وی مطلع شد و گفت بیرون نمی آئی
 میان ایشان حکم کتاب خدا و سنت رسول وی بکنی سر برداشت گفت عقل تو تا اینجا منتهی شده نه پستی
 علماء انبیا محشور شوند و ثنات پادشاهان و بود عالم صالح خائف از خدا انتی از عذاب تکلیفاتش این است
 که روزی درس میگفت گدائی آمد و گفت ای اباجحزان در هم که دیر و زمین داده اسره براد این هب گفت

مقصود
نام
نام
نام
نام
نام

ای عزیز دستهای ما را

و گفت علی بن ابی طالب

ساقان این است و شما سیدم که اگر آتفت و ناسر الفس

در روی سائل علی بن ابی طالب و حیرات را صدای شمالی

اسم بسیار است تعجب میدید این سواد ارباب و ادب

ار تو حدیثی شنیده ام که آنجا محمد یا امام مسلمین در مجلس توفیق

دست مردم گفتند این جوان است وی آمده گفت

ای ما سادان الدین قدرت علی بن ابی طالب و سلم فرمود من می گویم من مسافری بینا هستم من می بینم
چون از راهی که می بینم حق ایمان را در این اوقات اسبق و فرموده اند رجایات استاد و کسی که مقتدای استاد
چون ابی که بخوابد و او را این حرکت بر وقوع امر کرده ام این است گفت اگر این بیت که در خدا ترا خواهم
و حدیث دیگر شنیده که آنحضرت صلی الله علیه و سلم فرموده است میگویند فی آخر الزمان ساکنین اقبال تمام اند
الصلوة و الاغتسل من حانه یخرج الناس الی ساحة بهم و اعیاد بهم یسألون الله من صله و یسألون الله
یرون حقوقهم علی الناس و لا یرون الله علیه من حق گویند روی این است در حامی داخل من شخصی این است
و ادیتان حق فی المار تا دیر پیوست نام روی وجود الزمان کرده بود که هرگاه نیست کسی از وی سر مدیکه دور دور
چون سبب کثرت این امر بر وی سهل شد چنان فرموده که هرگاه نیست کند یکدیگر هم صدقه ده چون این امر
شاق آمد نیست از وی حقوق شد کتاب جامع او مشهور است و معروف است از امامان که می کتابت و می
و در دو طایفه کرده که یک دوم صغیر و الاغتسل من حانه یخرج الناس الی ساحة بهم و اعیاد بهم یسألون الله من صله و یسألون الله
و غیر ذلك این است که میگوید من شیخ حکما خود هر سال نیت میار میگرفت و با حاجه می رسید که هر چه از اقتصاد
چون حاجه آمدی تا که از بر فراش خود باقی این نام عم او چون این حال دید حکما خود هم صدقه کرده در حاجه آمد بر فراش
حسب خود و هیچ بیافت حاجه و شکایت کرد وی گفت من حمار را بفیق دادم و تو برای تحریه دادی و فاش نام
که روی کتاب را با هوای را جامع کرد که شاگردان میجو آمدند شنید حالتی از جوف روی ستولی شد بهوش
مرده شده حاجه بر بد قدری هوش آمده مار لرزه و زب روی افتاد و بهوش متدور پس حالت آنحضرت
و این را قدر و یک تنه دست و چشم شعاع می کشد و بود و دست آخر بر دست او و شال اتفاق آمد و سایل
س حبیب و واقف شنید که گفت اما الله را حق این مصیبت تمام اهل اسلام است و بعضی از اصحاب
شب فاش بخوابید که دست از خواب بر میدارند و میگویند که دست از خواب بر میدارند و میگویند که دست از خواب
قرعه اند من است مختلف و بی تحریری سکین قرصه حلق بر و فقره اند و فقره اند و فقره اند و فقره اند
الوعده الوحش عبد الله بن سلمه من قصب النمار فی المعروف بالقصی فی راسل ایدیه سور و مستور
نصرو سکوت و قوت باز که اقبال بود و قولش بعد از یک بعد و بی حال است تنبیه بسیار را در ایام مسلم الامم
و است من سعد و اس الی و یسعد و حاد و شعله و سلمه و وردان و وی یکی از روات مؤلف است و میا که را باطل

اصحاب مالک و فضلاء و ثقات و خيار ایشان بود و لهذا مقدم است بر همه آثارنا نزد محدثین علی بن ابی حمزة
 اصحاب مالک من ثم القعنبی گفت لا القعنبی ثم معنی پیچیدگی بن علین از خلوص نیت و درین علم خبر داده و گفته اند
 من یحدث بشئ الا کعبا و القعنبی وی چون بخدمت امام مالک رسید سماعت قنات ابن حبیب کرد چون قنات
 اینست نینقا و که کما نبغی و تحقیق و اسمان بن خود خود و طوطا را بر امام گذرانید و ما شست و صحبت استاذ ماند و حدیث
 اخذ کرد و یکبار از بصره برین آمد امام مالک اخبر قوم او رسانیدند امام فرمود بر خیزند تا نزد بهترین اهل بصره بروی
 و بروی سلام کنیم چون طوطا کعبه کردی میگفتند که یکجاس فضل از وی طواف ایحانه نمیکند مستجاب مله عود بود
 از وی درین باب قصه ای بسیار نقل کرده اند عبدالله بن عبد الحکم گوید نزد عبد الرزاق صاحب صنف بار آمده
 طلب علم حدیث رفتم وی با سر خشونت کرد و گفت از من بنویس و ترا نخواهم نوشت شب هنگام فرمود خوابتم
 آنحضرت صلی الله علیه و سلم را دیدم و این ماجرا عرض کردم فرمودند علم حدیث از چهار کس بنویس گفتم کدام اند فرمودند
 چهار قعنبی را فرمودند و کس دیگر را هم نام بردند اکثر اهل زمانه او را ابدال می شمردند و بزرگی اصلاح او جمع علیه
 اهل عصرش بود بهجت کثرت عبادت و فضل او را را هم میگفتند عبدالله بن احمد بن ابی شیمه گفته جد خود را
 شنیدم میگفت چون نزد وی می رفتم چنان بر ما برآمدی گویا مشرف بر جهنم است نعوذ بالله منها و قال
 روز جمعه شش محرم سنه دو صد و بیست و یک در بصره بود و ابو القاسم بن بشکوال در تسمیه من ربی
 عن مالک الموطا گفته که وفاتش بکشد و الله سلم و قعنبی بفتح قاف و سکون عین ففتح ثوبین و ثوبین
 ابو حمز عبد الله بن مسلم بن عقیله الدینوری قیل الروزی النخعی صاحب کتاب المعارف و الا
 الکتاب فاضل فقه بود و در بغداد سکونت داشت از اسحق بن راوی و ابی حاتم مستانی و زیاد بن و طبقه ایشان
 روایت حدیث کرده و پیشترش احمد و ابن درستی و الفارسی از وی روایت دارند تصانیفش به خوب و معتد
 منها غریب القرآن الکریم و غریب الحدیث و معین الاخبار و شکل القرآن و شکل الحیث و طبقات الشعراء
 و اصلاح الغلط و کتاب التفسیر و کتاب الخلیل و کتاب اعراب القراءة و کتاب الانوار و کتاب المسائل و الجواب
 و کتاب التیسر و القراح و غیر ذلک و کتب خود را تا وفات خود در بغداد و دین بیکر و گفته اند که پدرش مروزی است مولد
 بغداد است و قیل کوفه و مدنی قاضی دینور بود و کسر دال محله و سمعانی گفته بفتح دال سیم این صحیح نیست و آن
 بدو بیست از بلاد اخیل نزدیک قرمسیه و بلقی کثیر از آنجا میروند آمده بسبب تصانوس بانشاء و ولادتش در سنه
 دو صد و نود و هشت و وفاتش در سنه دو صد و هشتاد و دو بوده و ناگهان بوفه تهمزد و بیوش گشت بمرد و گویند بصره
 خورده بود از آن حرارتی پدید آمد باگی سخت بر او رفته تا طهر بیوش و بی خواست بود و بعد ساعی منظر اب کرد و بغیرای و در وقت
 سحر که خواند و بمرد و قتیقه تصنیف قتیقه است بکسر قاف و احد کتاب که معاست و نسبت لبسوی و قتیقهی مستقالا بر خفا
 ابو بکر عبد الله بن احمد بن عبدالله النخعی الشافعی المعروف بالقرطالی الروزی در فقه و حفظ و ورع
 و زهد و حمید زمانه بود و او را در مذہب شافعی آثار است که غیر او را از اینها نیست و شمار بیخ او هر چند است

بن عبدالباقی بن احمد المعروف بابن لطیفي و ابی زرعة طبرستانى محدث بن طاهر المقدسى وغيرهما سمعت و روایت نمود
 در آخر عمرش مثل او درین فتن در آن زمان بنحیسی نبود علم خورشیدی غالب گشته و در وی مصنفات متعدده نوشته
 و دیوان تنبیه و کتاب الایضاح الی علی فارسی را شرح نموده و که کتاب اعراب المقرران الکریم فی مجلدین و کتاب
 اعراب الحدیث و کتاب شرح اللع لابن عینی و کتاب اللباب فی علم النحو و کتاب اعراب شعر الحامد و شرح المنفصل
 لکرمشیری و تلخیص کثیر بروی در نحو و حساب اشتغال نموده و منتفع شده و در حیات او نامش تا بلا دور دست
 و بلند آوازه گشته فاش و در بیع الاخر لیل الاحد سنه ست عشره و ست مائده در بغداد بوده و بباب حرب مد فتن گشته
 عکبری نسبت بسوی عکبر ابقیم عین و سکون کاف و آن شهری که کوچک است بر درجه فوق بغداد بوده و فرسخ
 و از وی جماعتی از علماء برآمده و او را هر چه است بر مقامات جری در آن نوشته که بسر زمین اهل الرس کوی بود و چون نام
 بعد ریاسیل جانب آسمان بلند شد و پشت در وی ظهور بسیار بود و در عقاب هم در آنجا بود و آن خلقتی بزرگ را از گردن
 رویش وی انسان است و از هر حیوان شبی دارد و غرض که حسن ظهور است و در هر سال برین کوه آمده طائران را
 القاطط میکرد و گاه آن و بعضی سالها گشته شد و از صید عاجز آمد ناچار بر بچه کوهی شکسته او را بر بود و نامش بی
 بنابر ابعاد و بعد و دقتی را بر و اهل رس بسوی پیغمبر خود خطبه بن صفوان شکایت کردند وی بر عقاب دعای کرد
 صاعقه آمد و او را بسوخت و الله اعلم این خلکان گفت این پیغمبر در میان زمانه فقرت عیسی و پیغمبر بود و علیهما صلوة
 و السلام و در تاریخ احمد بن عبد الله بن احمد الفغانی فی نزول معصومین که نزد عزیز نزار بن المعصر صاحب صرغ غائب
 حیوان مجتمع شده بودند که آنچنان نزد غیر او فراموش گشته از آنجمله یکی عقاب بود و آن پرنده ایست که از صید
 آنرا گرفته آورده بودند در طول برابر بلشون بود و در جسم کلان تر از دو او را غیب و لویه و بر سرش و قیام بود
 و چند الوان داشت باینکه مشابیه تمام داشت و در محشری در آخر کتاب بیع الابره در باب الطیر نوشته
 عن ابن عباس رضی الله عنه ان الله تعالی خلق فی زمین موسی علیه السلام طائرا اسمها العقاب لها راجعة فخرت من
 کل طائر و جعلها کوجه الانسان اعطاه من کل شیء قسطا و خلق لها ذکرا مثلها و اوحی الیه انی خلقت طائرا عجیبا
 و جعلت رزقها فی الوحش التي حول بیت المقدس و انشکب بها و جعلتها زیادة فیها فضلت به بنی اسرائیل
 فتنا سلا و کثر نسلا فلما توفي موسی علیه السلام اتفقت فوقه نجر و حمار فلم تر لکل الوحش و طفف الصبیان
 الی ان فنی خالد بن النبی بن جسی و جسی و جسی علیه سلم شکوها الیه فداء الله فوقع نسلا و الله اعلم
 عبدان ابو محمد عبد الله بن محمد بن عیسی الروزی الفقیه الحافظ مفتی مرو و سالم و زاهد و سالک و در
 مصر ماند و بر مری و بیع خواند و در خراسان اظهار مذہب شافعی را کرد و این خرمیه و ابو اسحق مروزی بر و
 نقه کرده اند و اما مزمان شده اند کتاب المعرفه در صحت و کتب الموطا تصنیف او است در فتاوی و فضائل
 مرجع خلایق بود در سنه عشرين و مائتین متولد شده و در سنه ثلث و تسعين و در عسره وفات یافته
 ابو محمد عبد الله بن احمد بن احمد المعروف بابن الخشاب البغدادی عالم مشهور است در ادب و نحو و غیره

که گفت انی بهذا الله لم اعص الله قط ابو عبد الله بن الحجاج صاحب عقل شاکر و دوست احوال شیخ خود در
 محمود ذکر امارات نوشته و این بر تروق حنفیه و شیخ مختصر خلیل گفته ان این ابی حمزه و تلمیذ ما بن الحجاج را الیه علیه السلام
 نقل المذهب است و نه هب ایشان بآلی است و غرض از این کلام اعتراض است بر صاحب مختصر خلیل زیرا که
 اعتقادش و نقل از هب بر مدخل پیشترست و ذکره فی بستان الحدیث و لیکن مدخل کتاب او در دو مجلد بلکه چهار مجلد
 متوسط است و در جمع و استیعاب بدعات هر عادت و عبادت کافه انا ما در باب خود خیلی جید واقع شده و کثرت
 از ان نقل می آرند کاتب معروف این کتاب از مدینه منوره به بستان رویه خریده همراه آورده است و الله اعلم
 ابو محمد عبد الله بن عبد الرحمن بن الفضل بن برهم بن عبد الصمد الدارمی السمرقندی قمی صاحب سند
 و صاحب حلت و اسفار است اکثر بلاد اسلام را گشته و علم حدیث از بزرگان بعید و جمع نموده مسلم صاحب صحیح و ابی
 و ترمذی و عبد الله بن الامام احمد و محمد بن عیسی ذیلی از وی روایت دارند عبد الله بن الامام احمد گفته که پدرم گفت
 حفاظ حدیث در خراسان چهار کس اند ابو زرعه و محمد بن اسماعیل بخاری و داری و حسن بن شجاع بخاری و چون
 خبر وفات ابو محمد بن اسماعیل بخاری رسید سرگون کرده و انا الله خواند و اشک از چشم جاری گشت این خبر را نقل گشت
 یا آنکه گاهی شعر میخواند که آنچه در حدیث وارد شده بنابر ضرورت و ابی شعران بقی تفتیح بالاحیاء کالمع
 و فناء نفوس لا اله الاک الفیج تولد داری در سنه یکصد و ششاد و یک هجری است و درین سال ابن المبارک
 تصنیف کرده داری روز عرفه یوم الخمیس عمر و روز جمعه یوم النحر مدخون شد ابو بکر عبد الله بن الزبیر القرظی
 الاسدی الکلبی الحمیدی صاحب المسند از کبار اصحاب امام شافعی است و یکی از ائمه در عصر لازم شافعی ماند و چون
 وی بمرد و جمع بیکر کرد و آنجا فتوی میداد تا انتقال و میخواست که در حلقه امام شافعی بنشیند ابن عبد الحکم و دیگران از بزرگان
 تعصب کردند و آن آمدند فارغی ذیلی و ابو زرعه شاکر دان اوین را بوجاهتم گفته ثابت الناس فی سفیان بن عیینة الحمیدی
 و امام احمد فرموده الحمیدی عندنا نقه امام و قال شاکر هر که مضطر در سنه و دصد و نوزده واقع شد کندانی حسن المحدث و غیره
 ابو بکر عبد الله بن محمد بن ابی شعیبه ابراهیم بن عثمان الحمیدی صاحب ضعف فی الحدیث از مولای بنی تمیم
 بیای بود و ساکن بعد العین بود و لهذا اورا عیسی گویند در بستان الحدیث نوشته در پنج صورت شنیده و در کتب
 وارد و میشو و پس علامت خارقه در میان هر سه است که اگر آن شخص که در نسبت می ریز صورت باشد از اهل کوفه
 عیسی بیای بود و مدینه و مدینه است اگر از اهل البصره است عیسی بیای تحت و شین مجده و اگر از اهل شام است
 عیسی بیای بود و مدینه و مدینه است اگر از اهل کوفه است و او را سوا می این ضعف سندی دیگر بعضی ضایف است
 استفاده علم حدیث از شریک بن عبد الله قاضی کوفه و ابی الاحوص ابن المبارک و ابن عیینة و جری بن عبد الحمید
 و اقران ایشان نموده و از وی ابو زرعه و بخاری و مسلم و ابو داود و ابن ماجه و خلافت بسیار این علم حاصل کرده اند از
 ابی یوسف حدیث است ابو زرعه گفته در زمان ما علم حدیث منتهی بچهار کس شده است ابو بکر بن ابی شیبه که در کتب
 حدیث یکتا است و احمد بن حنبل در فقه و فقه حدیث ستنی است فابن عیینة و در جمع و کثیر حدیث ممتاز ذیلی ابن الحجاج

شفتت القلب ثم خربت فيه	أحواله فليعلم بالتمام القطور	تغلغل حب عتمة في فؤادى
فباديه مع الحيا في بسير	تغلغل حب عتمة لم يبلغ تسراب	ولا حزن ولم يبلغ سرور

و چون این شعر گفت اور گفته که تو این شعر میگوئی گفت فی اللذ و در اذنه لغو و نهی بضم با و فتح و ال نسبت است بسوی بنیله بن مدر که قبیل کلان بود اکثر اهل اودی نخله مجاور که حرسه الله تعالی ازین قبیلانند اکثری امام ابو الحسن عبید الله بن حسین بن دلال از ثقات و شیوخ حنفیه است مخفی و مرفوع دارد و بر قدری شرحی نوشته و در سه از بعدین تکلمات و قات یا نه ابو عیسی عبد الرحمن بن ابی بلیسار و قیل و قدین بلال بن اجمعه بن ابلح المانصاری و در نام پدرش خلاف است غیر ازین نیز از اکابر تابعین گفته است از علی بن ابی طالب عثمان بن عفان ابی ایوب انصاری و غیر هم سماعت نموده گویند از حضرت عمر هم شنیده و لیکن جفا ثبات آن نمیکند و پدرش ابوبلیسار را روایت از حضرت علی علیه السلام است و در وقت اجل حاضر بود و روایت مرثیوی در دست داشت از وی عبد الرحمن شعبی و مجاهد و ابی بلک بن عمیر و خلق سواى ایشان شنیده و در دست یقین بن خلافت عمر و قیل و یحیی و قیل غرق فی شهر البصرة و قیل بدير الجراحه و ثمانین فی وقعة ابن الاشعث و قیل ستمه احدی و قیل ستمه ثمانین و ثمانین للهجرة ابو عمر عبد الرحمن بن عمرو بن یحیی الاوزاعی امام اهل شام است در شام عالم تری از وی نبوده و قتاده بن یسار جواب گفته در بیروت سکونت داشت سفیان ثوری را چون خبر قدوم او رسید برآمده بنی طوی ملاقات کرد و خوشتر او را از قطار کشیده بر سر خود نهاد و هر گاه که بر جماعتی میگذاشت میگفت الطریق للشيخ سماعت از هر بی و خطا و از وی ثوری و ابن المبارک و جماعه کثیر اخذ نموده و لا و تش و بعلبک بوده و در نه ثمان و ثمانین و قیل ثلث و تسعين و نشأ و اقع است بعده مادرش بیروت نقل کرده بود فوق الریبعینف الحیدر گندم گون مخضب بحدائق شامه سید و حمید بن مائه یوم الاحد و شب باقی از ماه صفر و قیل ربیع الاول بدرینه بیروت اتفاق افتاده و قیل در قریه ایست که بر باب بیروت است و آنرا صنتوس گویند و اهل آن قریه مسلمانان اند و وی مدفون است در قریه مسجد اهل قریه آنرا نمی شناسد بلکه میگویند که اینجا مردی صالح است که بروی نور نازل میشود و خاص مردم مسلمانان آنرا و از وی است ثمانه و بعضی هم تقویر

قبر تقفن فيه طود شديعة	سقياله من عالم نفع	قبر تقفن تحده الا ذلعي
عنهما بزهدا يما افلاح	عاشقنا بن عساكر در تاريخ دمشق	عرضت له الدنيا فاعظم قلعا

عسل فته بود صاحب حمام را شعلی بود حمام را در بند کرده برفت چون باز آمده در بکشد و او را مردی یافت دست خود زین خند مستقبل قبله نهاده جان داده است و گویند این کار زن او کرده و لیکن نه بقصد سعید بن عبد العزیز آن زن احکم کرد که دینی در کفاره این کار از او کند و بجهت بر وزن یکم است از باب افعال و او زاعی لقبش حمزه نسبت بسوی اوزاع است که بطنی از وی الکلی از زمین است و قیل بطرین من بهدان و نامش حمزه بن زید است

و گفته اند که در این مقام بی همتی است و هرگز از این مقام نیست که یکی از این مقام
پس مسووب ایشان شده و بی ارسی می است و بی عزت بیعت و حده و ملیده ایست که شامل تمام کبر و جلال است
سلمان را در هر جمعه ماتم و بجز مسکت و تسبیح و خمس و اشتهای نمود و حد و توفیق و تسبیح حاکم و کون و کون
که این مقام را اعیان آید و عبد الله عبد الرحمن بن القاسم بن خالد بن حاد و العقیق النول و العقیق
الحاکم صاحب المده جامع بود و در بیان بهر دو علم گفته نام مالک کرده و دست مالک در صحت و غیرت و غیرت
و اصحاب مالک بعد و اوقات مالک را روی متع شده و در وقت او اصل کتاب مدیه ایشان است محمود بن میر و داد و
احد کرده اند و در سده اعیان و تسبیح و اشتهای متع شده و در صحت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
و فتح نون و عقیق و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
بسی از سعد العقیق و بعضی از کسان که مصر و اکثر آنها متوطن مصر اند و عبد الرحمن بن کون لای برید بن ابی رطاب العقیق
و برید بن کون را در حجر حیر و در قضا و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
سازگاری و در غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
در راه و میر و کسان که در راه و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
چهار را آرد و در آن راه و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
مصر و فتح کرد و این در هر جمعه متع و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت و غیرت
از این جهت نامیده شده که عرب برای هر نفس رایتی مقرر کرده اند تا بدان که متع و در برای هر نفس از هر نفس
اول رایت عددی نیستی بود که برای هر نفس رایتی مقرر شده اند تا بدان که متع و در برای هر نفس از هر نفس
که مسووب است و یکی است و دعوت شماران رایت نامیده ایست ایشان جمعی کرده و این اسم جمعی است جامع گفته
و دیوان ایشان بر این قرار یافت چون عمر و عثمان اسکندر به رجوع و سلطان کرد و مردم خط خود را احتفاظ
عقبا هم آمد و هیچ موسی که در آن احتفاظ کند بر دایر رایت یا عقدا یا یا زنگنه این موسی استین عمر و زنگنه
معاویه بن حنیف که متولی امر خط بود ایشان را گفت رای من برای شما این است که برین قضا ایل از طایفه
و آخر اسیر گیرید و بهشت طایفه بر این میان کرده اند از آن بار ایل طایفه لقب یافته اند این هم از او عمر و محمد بن
من یقین و کسی در کتاب خط مصر که کرده چون قائمده مرید بود و موسی آن حاجت می افتد اما اگر کش در حاکم
بسیار افتاد و قاله اس حاکمان در میان الحیدرین نوشته و قد اس القاسم در سه یکصد و سی و دو بوده
از شیوخ بسیار روایت اردمال سیار در راه طلب علم حدیث صرف کرده و در هر دو تورع از حاکم و در کار
و در حدیث حدیث و حسن و ایت نادره و وقت اکثر در دعای خود میگفت اللهم ارحمنا و ارحمنا و ارحمنا
و عطا نامی سلاطین و امرا هرگز قول نمیکرد و عبد الله بن هب میگفت هر که رحمت نعمت نام مالک داشته باشد
ای که رحمت اس القاسم حکم نمیکرد و کما بجز نای دیگر مشغول شدیم و او متع و او مست و لهذا در دعای نامی مالک

مسائل مدونه را در هیچ روایات ترجیح میدهند و اشوبی که یکی از اعیان مذکور است بر سید مذکور
 افتاد است ابن القاسم بیشتر است یا افتاد است بر هیچ سبب گفت اگر بای چپ بن القاسم را با تمام ابن سبب را برکنند
 از وی افتد باشد اما محققین مالکی نوشته اند که اشوب او و مسائل جراح و دیات داخل کلی بود و ابن القاسم را
 در مسائل بیوع و معاملات ابن سبب او و مسائل حج و مناسک اند و علم ابن القاسم گفته است که شیعیان
 بصحبت امام مالک آنست که روزی در خواب مرا گفتند که اگر عزم طلب علم داری و علم حق را دوست داری
 باید که به اهل افاق حجاج آری گفتیم آن کیست گفت ما شیعیانیم گفتند امام مالک نیز ابن القاسم اوقات سال تمام تفرقه بود
 چهار ماه در اسکندریه میان برای جواد کفار و مردم و بر روزنگ و سه ماه در سفر حج و زیارت مسجد نبوی و پنج ماه در تعلیم
 روزی که در ویش امام مالک آمد مقرر نمود ایش بیافیت دار و اعیانی بر او رشک ست خرقی شرح ساله زیر این نقل
 من قال القرآن فی سبع فذلک حسن نوشته که ابن القاسم در رمضان دو صد و شصت و شصت قرآن میگرد و اسد بن قاسم الحفاری گفت
 که وی در غیر رمضان هم همین قدر ختم نمود چون بخندش رسیدیم ترغیب احتیاج حکم کردیم یک تنم موقوف داشت و یک
 ختم را تا آخر عمر واجب نمود و از اجوبه امام مالک در مسائل نزد او سه مجلد بود و فاش در سه یکصد و یک در مصر بود
 بعد از فوت خویش دیدند و پرسیدند که امام چه تر از اهل عالم سودمند افتاد گفت چند کعبه که در اسکندریه گذارده بودیم
 گفتند این مسائل فقه کجاست گفت هیچ ندیدم و بدست اشاکه کرد که آنهم را هم پای منثور یا فتم صاحب بستان الحمد للفریق
 در نیکی کسی را و هم را و نه در آنکه اشتغال با علم نیست هر چه است اشتغال با عبادت است زیرا که اشتغال با علم نیز نوعی از
 عبادت است بلکه بهترین عبادت است و تحقیق آنست که نفوس انسانیه در اشتغال خود مختلف اند بعضی را از یک شغل
 تأثیر عظیم در خویشی نفسانیه حاصل میشود و بعضی را از شغل دیگر در عالم هر چند ظهور آن تأثیر عظیم واقع میشود و آنهم در اشتغال
 فی نفسیه است و اندوگای در شغل قلیل حاصل نیت حاصل دست میدهد و در شغل دیگر اگر چه کثیر و عمده باشد آنقدر نیت
 حاصل نمیکرد و ان الله لا یطیر الی جورکم و اعمالکم و لکن ینظر الی تقویکم و دنیاکم قاعده مقرری است فیلیم ذلک استی
 ابو منصف عبد الرحمن بن محمد بن الحسن بن عبد الله بن عبد الله بن حسین الدمشقی الملقب فخر الدین الحنفی
 باین سبب که الفقه الشافعی در علم و دین امام وقت خود بود و فقه شافعی قطب الدین ابی المعالی مسعودی سابق روی کرده
 و زمانه را از در صحبت او مانده است و حاصل نموده و دختر او را زنی خود گرفته بعد از خودش متعلق شده بدش و بن زمانه را
 درین گفته و فلکی که شریف روی اشتغال نموده و از وی تخریج کرده اند و فضل اگر دیدند در فتاوی مسند ابو شیخ شافعی است
 ستولی تدیس جبار و خیر و تدیس تقویه و تدیس صلاحیه مانده و اعتقاد بتقویه نموده و فضلالی شام نزدش آمد و شد میکردند
 تا آنکه نظامیه شام گفته میشد وی اول کسی است که در غدر اوید درس گفت و از آنکه شستن در رواق حنابله تفریح میکرد
 تا بسبب افتادن در وی آتش نشود زیرا که عماره ایشان بنی عساکر را مبغوض داشتند بجهت آنکه شافعیه اشاعه اند
 و بروی مناصبت و آیات عرض کردند پس هر اتر که کرد در فقه و حدیث تصنیف دارد و این حکمان گفته بود و او را ابی القاسم
 بن عساکر صاحب تاریخ دمشق است از فاضلین ایشان جماعتی از علماء و رؤسای اهل فقه خودش نوشته که ولادت او در

غلبه چیزی در علم منطق بهم خوانده بودم بعد حق تعالی که ارادت آن در دل من انداخته این اصلاح را شنیدم که
فتوی تحریرش داد پس این علم را ترک و اودم او تعالی حوض آن مرا علم حدیث که اشرف علوم است ارزانی داشت
و شایع من در روایت مساعدا و ابان و بسیار اند و جمعی آنها را جمع نموده ام و شمار ایشان بکسی رسیده پنجادس
و در سیل روایت بجهت اشتغال با هم تر از آن که قرار است درایت باشند زیاده اکتاز نکردم و مؤلفات من تا اینک
بسه صد کتاب میرسد سوای آنچه آنرا آب شستم و از آن جمع نمودم و این است اسمای مصنفات من انتی بعد ازین
ذکر کتب خود در هر علم از تفسیر و حدیث و فقه و اجزای مفروقه و فن عربیت و فن موهل و بیان تصوف و فن تاریخ
و ادب کرده که در کتابی حسن الحاضری اخبار مصر و القاهرة و نام بنام مذکور است هر که را شوق اطلاع بر آن باشد
جمع بدان کند این متفرک گنجایش ذکر آن ندارد و زیر که مستغرق او را قست و کا شغری در طبقات خود و ترجمه و تفسیر
سیوطی میگفت از سصد شیخ علم گرفته ام و عادات وی چنین بود که نزد امر و ملوک نمی رفت و طریقه زهد داشت
و قبل بر تالیف بود و مصنفاتش از صغیر و کبیر چهار صد و شصت مؤلف رسیده و در اقطار اراض از شرق و غرب
منتشر و شهر گردیده و مسلمانان بدان منتفع شدند کتابت و قرار است منطق را حرام و مکروه میدانست علمای عصر
پناه سوال از وی کردند و جواب هر سوالی بخواهی پرداخت و مردم او را بسبب دعای اجتهاد و دشمن گرفتن و در اوقات
و طرد وی گوشیدند و از دست علمای عصر بخواه بروی بر رفت زیرا که نزد ایشان علمی اجتهاد بعد از ائمه اربعه تنی تالیف است
گویا دعوی محال میکند و لیکن انبیا و اولیا با کثر از آن متبحر شده اند و وی با علمای مناظره کرده بیان نمود که مجتهد
و گویند اندکی مطلق و این بر ائمه اربعه ختم شده دوم منتسب یعنی شیخ در قضاوی خود برای منتسب الیه و این نوع
تا يوم القيامة منقطع نیست و وی علمی همین قسم اجتهاد است و گفته که مجتهد مطلق و لهذا فتوی میداد و بذهب شده
و اصحاب مذہب او و میگفت که سائل از مذہب می پرسد از اجتهاد من و از هر سئوال که جواب میگویم موقف خود
روزی سبب عرض آن جواب بنموده یاد میکنم علمای عصر خود هفت سوال وارد کرد و در هیچیک جواب نتوانست نوشت
این چهار سوال را یاد کرد و میگوید که در حقیقت این همه اصول یک سوال است که واضع با تاملی آخره کیست وفات شود
در نه اصدی عشره تا اتفاق افتاده شصت یک سال و ده ماه و هیزده روز عمر یافت کتاب حروف گوید که دعوی
اجتهاد از سیوطی غریب نیست زیرا که جمعی که قبل از وی و بعد از وی باین تبت رسیده اند چنانکه کتب طبقات و تاریخ
بر آن شاهان و تنزل او بدعوی اجتهاد منتسب بشایعینی بر عقب گذاری خود از دست علمای تعصبین و انزال الامر
اجتهاد مطلق بهم بعد از نهاده اند و زمانه اربعه و بعد ایشان مجتهدین مطلق بوده اند و هیچکسی بر آن احتجاج نموده
بلکه مردم آن عهد بذریشان در آمده اند و تا قرون دراز مذہب آنها باقی مانده بعد به تقلید و او را دیگر اسباب
انقراض یافته و هیچ دلیل از او در این شرعیه که بر این قاطعه و خصوص ناطقه اصول ائمه اربعه مذکور است
اجتهاد مطلق نمیکند و درین زمانه یا بعد از آن باین چنین کسی یافته نشود زیرا که وقوع لازم امکان نیست شریعت را
اجتهاد مطلق در کتاب اول و فقه بعد از شیخ و بحث نوشته اند اجتماع آن شخصی بلکه اشخاص نیز زمان ممکن نیست یافته اند

درس دوم آنقدر علمای را با سار قصه و صفت و عدم الصراع ایشان با العلماء و عدم صرف عمر و مال در تحصیل آنست
 سار حجت آنست که حصول یا تحمل یا مولی چون علماء و فضلاء پس در هذا الاما تا و الله تعالی تمام اوقات تحصیل آن را
 و حاد می رود و اکثر آن را موقوف بر تحقیق و تقوی و خلوص کاری و در این در و در صحن حطام دنیا و محنت این سنجی سزا
 میجو و تنگدستی او و اندک مصیبت وقت و مقتضای حال خود علمای را پسین آنکه باین مدت یا قریب بدان رسیده اند و بخواهند
 یا بستانند و در طر عوام بلکه جوانان اهل دنیا سار حطای خود را میگویند و روز وقوع پیش می آیند و در این حث نامند
 باب در و اینها و مسند و دست و دمی آن مرد و گشته و بهر کسی دم تو نماده تا احکام کار چیر شدنی مستعمل اینست
 و حکم باینکه آدم بر اینکه در تصایف سیوطی بابین همه حالات شان علم و عقل و حصول نشانه احتیاج و دعوی تسامح است بیک
 نظار بر شرح روایات و درامات مست سلسل تا هیچ و تحقیق و هیچ تصنیف کاری ندارد الا قبله و ادعا پرست که
 و اطالع و عود حیرتی دیگر است و غیر لغتین صحیح از بقیه دعوی از ضعیف و مرجوح از راجح حیرتی گیر و اندک علمای مجتهدین
 تحریر ایشان آمد و مشاهدات تحریر عینی دیگر و اقتصاد محققین آنقدر قبول نمیکند و سزا به دستور و دعوی اهل بدعت اهورا
 از در و اهل بدعت بلکه از رفیق تنید عالیا تا اربع ایشان است که در طاعت با سحر و جاد و عین همه حصه و او در حق و دلک
 شک نیست که تصایف ایشان را بی بدعتی از سلسل کمال است اگر تحقیق باشد و بعضی از اصحاب فطرت و تشنه
 و حوا که در بابی از ابواب علوم علمای برادر و در سلسل متوالعات بی بدعتی را بی عدد و کافی و دواتی است که در زیات هر دو در سلسل
 اهل علم را متحمل و محتوی است و در سلسل آن متداگر که در سلسل الا من بعضی ضعیف و بعضی قوی خواهد بود و الله اعلم بالصواب
 عبد الرحمن بن محمد بن ادیس بن الممد بن داؤد بن واران الوهمی بن ابی حاتم التیمی بن محمد بن علی النعمانی
 اس الامام الحافظ اس الحافظ سماعت از پدر خود و غیر او دارد و این سنده گفته مسند وی در هر بار حر و مست و او در است
 کتاب الیه و کتبات الکلی و العوائد الکبری و فوائد الرائس من مقتضات المخرج و التعلیل و در فقه و اختلاف و حاشیه و
 و علمای اخصار هم تصنیف کرده خرج و تعدیل او در حیدر محمد است و الا که میگوید بر سعت خط و امامت می و کتاس
 او از روی الحسنة کسانی که از است و تفسیری دارد و کلا و آثار مسنده در چهار محل اولی طبعی گفته وی بار
 ابدال شهره و هیئت و حاشیه از علمای روی تنها کرده نه و در هیچ نام و علم و فائس محمد سید سبع و غیره و تات سانه نو
 عبد الرحمن بن محمد بن اخفش بن محمد بن عیسی بن مسنده از ابیهم بن الولید ابوالقاسم بن الحافظ بن عبد الله بن
 الاحمسی بن امام کبیر ایشان تحلیل القدر حسن الخط و اسع الروایة مست او را اصحاب و اساع نو و عده از این خود است
 و اجازت قوی است تصایف عیش هم بسیار است و در ایل مدع رد و حیت حوده قوی سینه سبعین از ربع مائة حدیث
 عبد الرحمن بن محمد بن احمد بن قاضی شیخ الاسلام و فقیه الاسلام القاضی الحاضی بن العاصم بن الحسن بن علی بن
 در سید سبع و سبعین حسن مائة در زیر مبارک سبع قاضیون متولد شده در حبشی یا مقدسی قرارت نموده و در کاه معتبر از
 الی الحدیث قوی و در مدینه منوره از ابی طالب سماعت کرده امین العرج بن الحوی او را اجازت داده و از حدیث علم را روی
 روایت ساخته و در است مدرب و بعضی موسوی و بی متنی شده در علم و نقل و در حدیث و تالیف خود یکسال متوالی تصانیف

و نیز برقی بروی گرفت بجهت آنکه در او فائز باشد انتقین و فائزین است و البته بود شمس الدین صانی و ابن شهاب
و غیر هم بعد موت او مشربان گشته اند از ابو محمد و ابن عبد الملک بن عبد العزیز بن ابی سلمه الماجشون باشد میگویند
و گفته اند دنیا رست وی قهرشی بری منکدری و لای علی داعی فقیه مالکی مستبر امام مالک و برید بن خود عبد العزیز
و در آخر عمر خود داعی شده مولع بود بسماع عتاه بن یحیی گفتند وی بر ماقده و م آورده با او متنی همراه بود و حدیث کرد و از
فضا ابو یحیی بن احمد مدخل گفته چون یاد میکنم که زبان عبد الملک را خاک غدا بود و دنیا در چشم من چتر شد و شافعی
چون یاد آنکه بر میگردد و هیچ نشانی نداشتند که اینها میگویند زیرا که شافعی در بنیله بر بادیه بود شده و وی در
کلب ببادیه و کلب خرویل بن یحیی اندا ابو عمرو بن عبد البر گفته و فائز در سنه ثمانتی شتره و قبل اربع عشره و ثمانین و ثانی
ماجتون بخود را گویند و قبل الا بیض الاخر و آن لقب ابو یوسف یعقوب بن سلیمان عم والد است سکینه بنت امین
بن علی بن ابی طالب بنی الدنهم این لقب بوی داد و بر تمام خاندان او جاری گشت از اولاد او و اولاد برادر او
و گفته اند اصل ایشان از اصیومان است و چون بعض ایشان بر بعض سلام میکردند میگفتند شونی شونی از نیجا تا بنو
نا سیده شدند حکامه الحافظ ابو بکر احمد بن ابی ابراهیم ابو جانی قال ابن خلکان کاتب حروف گوید این لفظ عربی است
مرب از دو کلمه یکی ماه یعنی قمر و دوم گون یعنی لون اولون قمر است و آنچه حافظ ابو بکر گفت از ظاهر لفظ
است حدیثی نماید چون وی خود صورت و ماه رو بود سکینه علیه السلام این لفظ در حق او گفت و الله اعلم
ابو داود گفته ماجشون لا یقبل الحریث و ابن البرقی گفته مردی ما را بسوی او خواند چون رفتیم وی نمیدانست
که حدیث چیست محمد بن سعد در طبقات کبری ذکر وی کرده و گفته که فقه و روایت و منکدری نسبت با جد است
ابی للمالی عبد الملک ابن شیخ ابی محمد عبد الله بن ابی یعقوب یوسف بن عبد الله الجونی الفقیه الشافعی
مقلب بغسیاء الدین حروف با نام محمد بن اعلم علمای متأخرین از اصحاب امام شافعی علی الاطلاق مجمع علیا است
متفق علیه غرارت داده و فتن در علوم اصول و فروع و ادب و غیره فلک و ذکر پدرش و عبد الله گذشته اند از فتن
و عبادت روزی او شده از غیر وی محمود است و رسامی او که میگفت در چند اوراق می گنجید و در حرفی از ان
زبانش انگلی بنیکر و در طفلی برید خوانده وی از طبع تحصیل و جودت قریحه و محافل اقبال که بروی ظاهر بود و بیک
بر تمام تصانیف پدر گذشته و در ان تصرف کرده آنکه در تحقیق و ترقیق بروی فائز گشته چون بر دیگران پدر بر
تدریس داشت و بعد از تدریس نزد استاد ابو القاسم اسکافی اسفرائینی بدر رسیده یحیی میرفت و علم حصول می آشت
سفر بنیاد کرده و جماعتی از علماء او را انجاده بخوار آمد و مجاور گشت تا چهار سال و بعدینه رفت و درین فتوی گفت
و طرق مذسب جمع نمود از او را امام الحرمین گویند و در او ائیل ولایت سلطان ابی ارسلان تجوئی وزیر نظام الملک
خود بنیسیا او را کرد و در نه نظام بنیسیا او را برای بساخته شد و تنولی خطابت آنجا بود و برای و خط و مناظره می نشست
چون تصانیف او ظاهر شد اکابر لایحه حاضر درس او میشدند ریاست اصحاب بوی شتی گشته و اسوار و قافیسوی او
منفوز شده قریب بی سال بغیر فراحم و مدافع حجاب منبر و خطابت و تدریس مجلس تدکیر و ترجمه بروی سلم بود

و برادران ایشان سنی گشته اند از علمای هند و ستان و ایریکه بلاد دیگر کسی باشد که نسبت طندیا استفاده یا طعن
 یا بن خاندان درست نکرده باشد شگاری ایشان فخر کبار علم است و کتب مؤلفه ایشان معتبره فی فقه و الفقهیه
 از ایشان و ابیت از انداخته علوم از والد ماجد خود و تعلفای ایشان کرده اند و خلقی بسیار از جناب ایشان به تفاد
 چون اسانید علوم تحصیل ایشان از فقه و حدیث و تفسیر و جز آن در تصانیف ایشان هر قوم است و در مردم مشهور
 ضرورت ذکرش در اینجا نیست اکثر مصنفات ایشان که دلیل کمال اطلاع و عبورست تفسیر فتح الغریت و در
 مجله کلان بمقدار ست پاره از کلام مجید و مکرر بر بارین طایفه طبع پوشیده و تحفه آتنا عشر در و نه هشت و بیست و یک
 و سر الشرا و تین و عیال نافع و فتاوی کثیره و وفات ایشان بعد از نود سالگی در سنه تسع و ثلثین و ثانیین الف بوده است
 و علما تاریخا گفته اند آرامگاه دلی است در پهلوی پدر بزرگوار آسوده خاندان ایشان خاندان علوم حدیث و فقه سنی
 خدمت این علم شریف چنانکه ازین اهل بیت بوجود آمده درین کشور از خاندان دیگر معلوم و معلوم نیست تخم
 عمل الحدیث در حقیقت پدر ایشان درین سرزمین کاشته اند و ایشان آذربایک و بازنخشیده و رنده بلاد هند
 جز فقه حنفی هیچکس علم حدیث و تمسک بدان در علم عمل نمی شناخت جز از اهل اهل عنا خیر ائمه
 ابوالحسن عبد الله بن احمد بن اخیل بن احمد الروانی در ایام خود از رؤس الفاضل بودند بسیار و اصولا
 و خلافا سماعت از ابوالحسنین فارسی و از محمد بن بیان کازرونی و از ولفقه بذهب شافعی نموده شحامی و غیره از
 روایت دارند و از اجاه عظیم و حرمت آفره حاصل بود نظام الملک وزیر تعظیم او بسیار میکرد بسوی بخارا و غزنه
 و نیا سوار رفته و فضلا را دیده و در مجلس ناصر موزی حاضر شده حدیث شنیده و در اتم طبرستان بدریایخته
 نقل برگی کرد و استخار در گفت و باصعبان رسیده در جامع او ملا نمود و کتب مفیده تصنیف کرد در اصول فقه
 میگفت اگر کتب شافعی بهر سوز و از خاطر خود املای آن بکنایم روایت حدیث از خلقی کثیر در بلاد متفرقه کرده در
 اتم بعد فراغ از املای بسبب نقص در دین در محرم سنه اثنی عشر و جنس ماله مقتول شد و رویانی بضم رای جمله
 نسبت مست بسوی رویان که شهری بنواحی طبرستان است جماعتی از علما از آنجا بیرون آمده و اتم شهری است آنجا
 القطب الکلبی مفید الدیار المصریته و شیخه الکافه قطب الدیار ابو علی **عبد الکریم** بن عبد النور
 بن منیر الحنفی ولادت او در حب سنه اربع و ستین است ماله نبوه یعنی اربع بار در آن بود بخاری شرحی نوشته
 و شیخ عبد الله الراشع کرده و تاریخ مصر و چند و ده مجاز است غیر ذلک قاتلش در حب سنه خمس و ثلثین سبع ماله اتفاقا
عبد الکریم بن محمد بن عبد الکریم بن الفضل الامام العلامه امام الدین ابی القاسم الرافی القزونی صاحب
 الشرح الکبیر این اصلح و گوی کرده و گفته باطن فی بلاد الحزم مشکله و بود صاحب فون یک سیرت شرح و جز
 دو از ده مجله نوشته و هیچکی و جز را مانند او شرح نکرده و نووی گفته الرافی من الصالحین المتکلمین
 او را کرامات بسیار بود و ابو عبد الله محمد بن محمد هفرانی در اربعین خود نوشته پوشیده امام الدین ناصر البسته
 او حدیث خود بود در علوم دینی اصول و فروع و او را در قزوین مجلس تفسیر و تفسیر حدیث بود بر سنده شافعی

در سنه ست و سبعین فی ثلث مائت بود و وفات روز یکشنبه قبل طلوع شمس سید شریع الاخر بنده محققین
و اربع مائت در مدینه بنیسا بود بر پدر شیخ وی ابی علی دقاق گوید کتاب او که سنی برساند هست و در بیت
را قدش کردم و ذکر آنجا در اینجا بنویسم و آن هر دو این است **فظ**

ومن كان طول الحوى داق سلوا فاني من ليلي لها غيد ذاتي والاف شئ نلناه من وصاها
امالی لم تصدق كخطبة يار قل بپرش ابو نصر عبد الرحيم هم امام كبير و دانا به پديد در علوم و محاسن بدین
امام المحققین حاضر شده در طریقه او در هر بیست خلاف حاصل کرد و در بغداد آمده مجلس عظمی ساخت قبول عظیم
شیخ ابو اسحق شیرازی هم در مجلس او آمد و علمی بنیاد و اتفاق کرد و در بیکار مثل او ندیده اند در مدرسه نظامیه
و رباط شیخ الشیوخ و حاکم سیکنت او را با اخبار خصوصتها واقع شد بسبب استقامت و زهد که دی تصعب برای اشاعه کرد
و فوت بآن رسید که فتنه برپا شد و جماعتی از فرقین مقتول گشت یکی از اولاد نظام الملک سوار شد و بیاد شکستن
آن فتنه نمود چون خبر نظام الملک که در صفهان بود رسید او را نزد خود طلبید چون بیاد اگر ام زائد کرد و سنانگی
سامان به فرموده بسوی بنیسا بفرستاد وی و با اخبار سیده ملازم درس و وعظ شد تا آنکه کارش نزدیک به انتها رسید
و اعضاء از ضعف قوی فکر گرفته تا یک ماه در همین حالت گذرانیده روز جمعه بیست و ششم جمادی الاخری سنه اربع مائت
و خمس مائت بنیسا بود و در مشهد معروف مدفون شد و اشعار و حکایات بسیار بود و بعضی از این آیات منسوب به
او دیده شد و ذکره همانی فی الذیل انشا **فظ**

جرت القضية بالنسبة	مال القضية و اذع	القلب نحو ك نازع	والد هر فيك منافع
جرت القضية بالنسبة	الله يعلم اني	الفان و جهك جازع	

وفات شیخ ابو علی دقاق در سنه ثانی عشره و اربع مائت شده است و کلام این فلک ان رساله قضیه و تصوف هر یک
و او را انصاف بسیار است از آن جهت است کتاب نحو الفکر و کتاب اطراف الاشارات و کتاب الجواهر و کتاب احکام السنه
و کتاب آداب الصوفیه و کتاب چون الاجوبه فی فحون الاسئله و کتاب المنتهی فی نکات و ابی النبی محمد بن محمد بن
بن بشران ابی النعمان شیرازی ابی الحسن بن جعفر بن عبد الرحمن بن ابی حنیفه حریزانی صاحب حدیث از وی دانند پس ایشان را به تشیع و تفسیر ایشان
ابو الاسود بنیله از طرفی که مانده او را و حال ایشان را منقول است که در اقل قرره را در عرض شریف فوت کردند و همه را از ایشان
گذاردند و ابی تراب را می ایشان را بعد وفات بنیاد و از حال سید گفتند درین عرصه پیش و رجم این شعر را ایشان است **فظ**

المبر من وجهات مختلفه	والسکرم طرفك مقرر	یا سید ایمنی حبه	عبدك مصلد مقرر
-----------------------	-------------------	------------------	----------------

تاح الاسلام ابو سعد و یقال ابو سعید عبد الله بن محمد بن ابی بکر محمد بن ابی المظفر المنصور بن محمد بن ابی
السمانی المروزی الفقیه المذنب افعی الحافظ شیخ عزالدین ابو الحسن علی بن ابی الاثیر الجزیری در او خلق تصوف و گفته کان
ابو سعد واسطه بنده الیه و عینهم الباصره و دیدهم الناصره و الیه انتهت ریتهم و به کلمات بسیار و تمجید طلب
علم و در بیت شرق غرب جنوب شمال ارض رحلت کرده و با واد النهر و سائر بلاد و خراسان و یقینات رفته و قوس
وری و احید و ارجع به بلاد حبال و عراق و حجاز و موصل و جزیره و شام و جزائر از بلاد که شریفان این جهان

ابو بکر عبدالرزاق بن همام بن نافع الصنعائی مولای حمزه بن یوسف سمعانی گفته ماحصل الناس الى احاديثه
 رسول الله صلى الله عليه وسلم ما رحلوا اليه يكي انا علام حفاظ است از سمرقند آمده اند وى و علام البصرى و اوزاعى و ابن
 وسفيان ثورى و عبيد الله بن عمر العمري و غيره هم روايت دارد و اوزاعى ايمه اسلام روايت از مثل سفيان بن
 ووى از شيخ او است احمد بن حنبل و يحيى بن معين بن اسحق بن ابيويه و غيره هم وى و صحبت محمد بن قيس سال گذرانيد
 كونا در حفظ احاديثش مشهور و ممتاز است روايت او در صحيح مستدرق و واقع در وى همچو عبيد الله بن محمد بن اسحاق
 اما خالى نبود و با وصف آن ميگفت كه عزت تفصيل على من تفضي اليه بخيرين ابو بكر و عمر بن الخطاب و كرم و دل من بآن يار من
 زير كه از ائمه اربعين كرم الله وجهه متواتر شده كه فرموده امير بن محمد و تفصيل ندهيد و اين توانستى يقين پسيده پس كار
 شيعى نيست كه از فرموده على تجاوز كن و نشاء و پنج سال بود كه در نصف شوال سنه احدى عشره و اربعين در مدينه رحمت حق است
 صنعاني في فتح مدينته است بموى مدینه بخمى و كه ششمين من است و دار الملك آنجا و زيادت اخلاق و شش شصت
 چنانكه در برابر او بنو ابو حمزه عبيد الله بن ابي حارث الصنعائي گفته عبدالرزاق اشدي هم ميگفت من صاحب الزمان
 بى الطوان شنيدم كه اين شعر بخواند فذا لك زمان لعنابه وهذا زمان يئس يلعب
 عبد الرزاق بن احمد بن محمد الصابوني شيخ الامام الحديث المورخ الاخبارى العباسى المعروف بابن الكوفي
 صاحب التصانيف در سنه اثنى عشر مائة متولد شده ميگفت كه وى از اولاد حسن بن ائمه شيعيانى است او را
 كتاب است تلخيص الافهام فى الموتى و المختلف مجدول و شعر او در عربى و عجمى هر دو است كتابى فى سنة ثمان و عشرين مائة
 ابونصر عبد السيد بن محمد بن عبد الواحد المعروف بابن الصباغ الفقيه الشافعى و فقه حنفى و فقه ائمه اربعين
 و مضامى شيخ ابو اسحق شيرازى و مستم بروى و در معرفت مذهب و بسوى او بود رحلت از بلاد و بود ثقة حمصى صاحب
 از تصنيفات او است كتاب شامل در فقه ابن خلكان گفته هوسن ابو دكيب اصحابنا و سن اصحابنا فلكنا
 و اثبتنا اولاد و له العدة فى اصول الفقه و در مائة نظاميه تولى تدريس بود مائة سنة سبع و سبعين و اربع مائة
 ابو محمد عبد الغنى بن سعيد بن ابي الحافظ المصري در عصر خود حافظ مصر بود و سبطى و حسن المصنف
 گفته الحافظ المقرئ النسابة امام زمانه فى علم الحديث و حفظه بر قافى گفته ما رايت بعد الدارقطني احفظ منه سائق
 ابن خلكان گفته او را تاليف نافعه است منها مشقة النسبة و كتاب الموتى و المختلف و غيره ذاك خلقى كثير از وى
 منتفع شده ميان او و سميان ابى اسامة جنادة اللغوى و ابى على المقرئ الانطاكى مودت اكيد و اجتماع در دار الكتب
 و مذاكرات بود چون حاكم مصر و اراكل كرد حافظ عبد الغنى بسبب خوف حقوق خود بآن هر دو روپوش شدند زير كه متهم بود
 بمباشرت آنرا و مدعى مستغنى مانند آنرا كلكل من اجل شد و ظاهر گرديد و ولادت حافظ در سنه اثنى عشر مائة و ثمان مائة بود
 و وفات در سنه تسع و اربع مائة در مصر و بوى مصالحيه فون شد ميگفت و در وى طيل اندك ايشان القبط قبيح لازم شد
 يكى معاويه بن عبد الحكم بن الفضال وى در راه كنگ شده بود و راه غلط كرد و دوم عبد الله بن محمد الضعيف و اضعيف و حشم
 نه در حديث ابو عبد الله محمد بن ابي حنبل و بوى حنبل و گفته و اخطى را گفته و عيسى را در حديث و پدي كه اميد علم او باشد گفت

که در شفقت بر خلق خدا و محبت در ایشان قریب علما و فضلا بآن علو شان رفعت مکان کنی شریک بنی المصیر عالم بود
 متوجه ولایت دلی شد پیش از آنکه طاعات واقع شود مدت دو سال که پیش در شهر دلی در صدد حیات بود آخر عمر
 ثمان و نین و تسع مائه بر حجت حق پرست قبر او در ورن قطعه دلی است در میان گون و غریبان افتاده است شیخ عبدالحق ابو
 در اخبار الاخیار فی سمرالابرار برین حال او نوشته فصلی چند از رساله معرفت نفس او نقل کرده است که نقل آن فی جریضی غیر
 ابوالفرج عبدالمستحکم بن ابی الفتح عبدالوهاب بن سعد بن محمد بن محمد بن عبدالمستحکم بن ابی الاکمل البغدادی
 المولود الدار الحنبلی الذی به تاجری بود او را در حدیث سماعات عالیه است و بیوهی او قتی شد حلت از اقطار ارض
 را با یکایم حق رسانند و شیوخ و پیرومعات او هیچکی شرکت ندارد در سنه ست و تسعین مائه در بغداد وفات یافته بود بمقبره
 امام احمد بن حنبل مرفوعه فزید و پیرو خود تا مرگ صحیح الذهن الحواس و یکصد و چهل و شست جاریه در خدمت داشت و در خدمت
 عبدالحق بن عبدالحسن بن عبدالمعین بن محمد الازدی الاشعری اصفهانی باین خبر احوال روایت از شیخ
 بن محمد و ابی الحکم بن برهان و غیر ایشان دارد و ابن عساکر او را اجازت داده در وقت فتنه اندلس نزول جایگزینت عالم
 به انجامت شمر شد ولایت خطبه و نماز داشت فقیه عالم حافظ عارف بحديث و علل او و رجال او است و موصوفت بود
 بخیر و صلاح و زهد و ورع و قتل از دنیا مشارک در ادب و گفتن شهر در احکام و نوشته تالیف کرد کبری صغری جمیع
 باین صحیحین خود و تویب کرد و کتب ستر اہم جمیع ساخت که کتاب فی المغفل من الحديث و کتاب الزید و کتاب العترة
 فی ذکر الموت و کتاب الرقائق و غیر ذلک من المصنفات النافعة او را در لغت کتابی حاضر است که بدان مضامین
 کتاب پیروی کرده ابو الحسن عافری از وی روایت دارد از شعرا و ست نظم

ان فی الموت والمعاد لشغلا

حصة الجسم یا اخي والفض اغا

واذک الذی الہی و بلا غا فاغتوا خصلتین قبل المنايا

وفات او بعد محنت سوم از طرف ولایت در سنه احدی و ثمانین و خمس مائه اتفاق افتاده در صدد استقامت
 ابوالجود شیخ عبدالحق بن سید الدین بن سعد الدار الکتر الدیوی البخاری در خانه اخبار الاخیار
 در احوال خود نوشته اند ستم چهار ساله بود که والد هم سخنان این طائفه در کام جان این حقیر ریخته تربیت باطنی را
 شفقت ظاہری ساختند بعضی از آن سخنان با خصوصیات وقت هنوز در خریزه خیال مانده است خالی از غریبت
 و غریب تر از وی آنکه قریب احوال انقطاع خود که مدت عمر دو سال یا دو نیم سال خواهد بود آنچنان در خاطر است که
 و یا حکایت دیر و زست از قرآن مجید سبق و سبق ایشان می نوشتند و من بخواندم همین مقدار تعلم کرده ام در وقت
 آن تمام کردم و در قدر یک ماه قدرت کتابت و سلیقه انشا پیدا شد از کتابهای نظم و اشعار شایسته بچندین
 یستان و گلستان دیوان حافظ تعلیم کرده پشتمد بعد از ختم قرآن مزین صحت یاود او نداشت مسباح و کافیه و تلمیذ
 در کتب و اشعار شایسته جزوی طی می نمودم و در دوازده ساله بودم که شرح خمسیه شرح عقائد بخواندم و در پانزده سالگی
 قصه و مطول گذرانیدم بعد از آن بمقتضی قرآن نیز مثنوی شدم و بر زمین قیاس بر سائر کتب عبور کردم و در وقت
 شست سال ملازم درس بعضی از دانشمندان با و راه انهر ماندم میگفتند که تا تو از کتب مستغنی بگردم مارا ترکتی

آقا است که در موم بر وی اشتغال داشتند و انتفاع میکردند بحدی که در مشق آنکه در رس سر رسد و احیاء بن مدرست بن کرده
 ابو القاسم بن احمد بن عبد الواحد بن داود الحمیری است که در طلب علم در سالیان نام ساخته است چون ملک اشرف
 بن ملک اول بن ایوب در مشق دارالحدیث بنا کردند رئیس انتخاب این الصلاح سپرد و در موم از وی علم حدیث حاصل ساختند
 بعد از توفی او در رس مدرسه زمره و خاقان بن ایوب شافعی شمس الدوله قوران شاه بن ایوب بن لنگر گشت و قاسم بن علی بن
 بدو از خلل خبری از آن بود و از علم و دین بر قدر عظیم در مشق گذراند سال بروی اشتغال کرد و در علوم حدیث کتابی نافع
 تصنیف نموده و همچنین در ریاضه کج اشیا حسنه که در موم بسوی آن محتاج اند جمع کرده و اورا راست افشکالات برکت الهی
 و رفقه بعضی اصحاب وقت ادای او را در جمعی فریاد کرده اند و کارش همیشه برسد و صلاح و اجتهاد در مشغال و رفع
 جاری بود تا آنکه روز چهار شنبه وقت صبح بخت پنجم ربیع الآخر سنه ثلث و اربعین است مائت و مشق وفات یافت
 بعد از ظهر بروی نماز گذارده بمقابر صوفیه خارج باب الضر و دفن ساختند مولد او سنه سبع و سبعین و خمس مائت بود و در خان
 بفتح شین حجره ایست از اعمال اربل قریب از شهر زور و زهری نسبت بحدی است این الصلاح گفته در خواب
 این کلمات الهام شد واقع مسئله ما و جدت التحال ممکنک فان کحل یومر زرقا حیدر او الاحاح فی المطالب اید
 البهائم و الحسن الصبیح الی المملوک و رباکانت الغیر فوجاس من ادب الله تعالی و الخطوط مراتب فلا تعجل علی غیره
 قبل ان یرک فاما کما ستانما فی اوانها و لا تجمل فی حوائجک فقصیق بها فرعا و یفشک القنوط و اندر علم
 ابو جعفر عثمان بن عمر بن ابی بکر بن یونس القفیل المالکی المعروف بابن الحاجب الملقب بحال الدین پدرش حاجب
 امیر الدین موسی الصلاحی بود و کردی است پدرش در قاهره و مصر سن قرآن کریم خوانده تفقه بنده باب امام مالک کرد
 و عمریت و قرائت آموخت و در علوم خارج شد و فنون را بنیای آن اتفاق کرد و بد مشق آمد و بجای او در زوایه مالکیه
 درس گفت خلق در اشتغال بروی کوشیدند و وی برای ایشان التزام دروس نمود و بیشتر فنون گردید غالب بر دس
 علم عربیت بود و مختصری در مذاهب نوشته و مقدمه و حیزه در نحو سیمی بکافی و دیگر کمال آن در تصریفات سیمی بشافیه شرح
 هر دو مقدمه و این مقامات او در مدارس بنیاد خلی رواج دارند بلکه در تحصیل علم صرف و نحو بران آهسته کار کنند در اصول فقه
 هم تالیفی دارد و بهر تصانیفش در نهایت حسن افاده است و در وضعها مخالفت نخبه یان کرده و بر ایشان اشکالات از آنجا
 که اجابت از آنها درست ایراد نموده حسن خلق و عدل و دین بود و بقاء و عود کرده تقیم شد و موم لازم او بودند برای اشتغال
 بروی این خلکان گفته را از بزرگن ای شهادت آمد و از موضع مشکو در عربیت اورا بریدیم همه اجواب بنایت تلخیص و اوسکون
 کثیر و ثمریت نام و حلال است که او را از مسنده اعراض از شرط علی شرط قبول ایشان ان اکلت ان شربت فاعطانی
 پریدم که لم تعین تقدیم الشرب علی الاکل بسبب وقوع الطلاق حتی لو اکلت ثم شربت لا تطلق و ازین بیت مستثنی پریدم
 لقد تصبرت حتی کانت مصطرر فاکان ان لم حتی کانت مقفحه که سبب موجب بعضی حدیث تصدیق است که
 لات از ادوات تجربیت در جواب هر دو کلام طویل آورد و جوابش را گفت اگر تطویل نمی بود ذکر جواب میکردم بعده
 بر نیت آقا است با سکنه ریه رفت بسوی بریاء که در آخر خمس سادس و عشرین شوال سنه ست و اربعین است مائت

اقول لعجب عمت الکاس شملها فکل وان طال المدی یقصر	وداعی صیابات لیلوی یترنوا ولا تترکوا یوم السمر الی غد	خذوا بضییع من لیم ولذا غرب غد یأتی بما لیس یعلم
فیصلی لیلوی بنوشت و ورق با گر و اندید بگاشت بن فلان این ضلع کان بعد از نقل فتوی امام غزالی در عدم لعن یزید نقل کرده گوید وی نیز با نیجانب است باجماع و لا در کتب وزنه خمین اربع مائده و وفات روز شنبه وقت عصر سنل محرم سنه اربع و خمس مائده در بغداد و در تربت حایق بدون شمشیر ابو الطالب بنی وقاضی القضا ابو الحسن بن الداسغانی که مقدم طالع خفیه بودند و سیان و میان این دو در حالت حیات مناقصه قضا فرمود و در حق او حاضر شدند یکی نزد سرایستاد و دیگر نزد پای ابن الداسغانی را برین پیشکش کرد و مات فی القوادب و البواکی و قد اصبحت مثل حدیث حسن و زینب این شعر خواند شعر عقم النساء فلا تلدن شیبهه ان النساء بمثلها عقم بکسر کاف و فتح یا بکدام معنی گفته اند کیا در لغت محجیه معنی کبیر القدر مقدم بر الناس تا بوسیله ابراهیم بن ابی الفوارس که در روز نهم از غلامی بخدش می بود و شاعر مشهور است شریک و یارین ایات با برتجال گفت علی ما حکاه الحافظ ابن عساکر		
تاریخ الکبیر نظم		
لو کان یخجلو من بوائقها من الحکام متى رگا الردی الحدی جبر محمد ناه طلق الوجبیتسا فعلما الحکم فی الافاق منتشر عند الحوری من اسی ابقینہ خبر تجاری نظم که اذهار و الفکر کامنا مشکلات الفقه یوحها وقلت دهری الی ثرواه مفتقر	هی الحوادث لا تبقی ولا تدل لم تکسفا الشمس بل لم یخسف القمر بکی علی شمسہ الاسلام اذ اقلت والبشر احسن ما یلقی بالبشر سقى نزل عداد الدین کل ضحی فهل انالک من استقیما شهو خبر من فاذ منہ تعلیق فقد علق جاء و هم لها من لفظه غرر	مال البریه محتومها و ذر قل الجبان الذی امس علی حد با دمع قل فی تشبیها المطر لئن طوئنا المنايا تحت لخصمها صوب الغمام ملث الودق مضمم احیا ابن ادریس هر س کنت نورا ومینه بشهها لیس یتکدر ولو عرفت له مثلا دعوت له
ابو الحسن علی بن الانجب ابی المکارم المفضل بن ابی الحسن بن ابی الفیت مفرج الفخ فی القدسی الاصل الاسکندرانی المولد والدار المملکی المذنب فقیهی فاضل در نزد ابی الک از کاکابر خطا مشاهیر و حدیث و علوم اوست صحبت حافظ ابو الطالب علی یافته و سندی ملازم صحبت بوده برو تخریج کروا وی فضل کثیر و صلاح خیر بیان نمود و از اشعار اوست نظم فا سعد ایا می المشتراک ایانفس ما لک تورع حیر مرسل عاطاب من بشر لسان نسیک ثلث باآت بلینا بها		

و است ادبی ایها او حش | وی در شهر سکندر در محروم باشد الحکم نمود و در مدینه که از حدیث است بعد از
 باقر و کرده در مدینه صاحبی و بر بعضی از حدیثین است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و وفات در مدینه است و در حدیثین است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 انوار الحسن علی بن ابی طالب محمد بن سالم التلعی العقیه الاصولی الملقب سید الدین العقیه را اول النحال صاحبی است
 چون بعد از وفات براس الهی ابی العقیه نصر بن عقیل الحسینی کرد و بنی بران گذراند بعد از وفات ابی العقیه
 شامی بود و صاحبی است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 حفظ نمود و تفسیر حاصل کرد و در تمام آمده است و بنی است و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 حافظ تری آردی بود و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 فایز کرد و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 حسد و تعصب ندارد و بنی است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و سقوط است و دم او نمود و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و افراد تعصب دید و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 حدیث العقیه احادیث الواسعیه | والقوم اعداء له و حصون کتب غالی بن فلان و ملاحظه
 ایشان جمعی را از احادیث آمده راه شام گرفت و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 تصدیق کرد و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و برادر الکندره که ذاتی است و بنی است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 تصدیق کرد و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 احمدی و بنی است که از حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 محاوره را در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 انوار الحسن علی بن عمر بن احمد بن محمد بن العیادی الدارقطی الحافظ المشهور عالم حافظ فقیه بزرگوار است
 بود و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 ابی سعید القدری و محمد بن سعید الطبری و طایفه ایشان گرفت و سماعت را ابی کریم مجاهد بود و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 و کوفه و مصر و شام و واسطه و مصر و دیگر بلاد اسلام گردیده و سماع حدیث را از اهل القاسم یعنی ابی حماد و حسین بن
 و دیگر علمای بسیار مرده و در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 عارف بود و احکام فقه و بسیاری را در حدیث مدینه و اولادش مسند است و از حدیثین حسن و نه
 تشیع گشت حافظ التویم هم به ابی حماد علیه السلام و ابی حماد و عبد العی مصری و حافظ مسندی و تمام را بر می آورند

از وی روایت دارند و در فن حدیث و معرفت علل و اسباب الرجال بی نظیر وقت و بجا آن عصر خود بود و چنانکه خطیب
 احواکم و دیگر بزرگوارین صفت بتفوق او درین علوم گواهی داده اند و مذاهب فقه و علوم ادب اینک در دیده بود
 قاضی البیرونی شهادت آورده است و سید مرتضی ثمالی نقل کرده اند و ما هم شنیده و گفت قول من بر آنحضرت علی
 علیه السلام بانقرض مقبول امیث حال قول من بر نقل من بدون نگیری پذیرفته شود کتاب السنن المختصه و التوفیق
 و غیره هاتکلیف است از بغداد به سمت بایں جهت که او را این شهر رسید که ابو الفضل جعفر بن الفضل معروف با جابر
 و زید کافور اخی شدی غم غم تالیف سند و درخواست که درین باب مساعدت او کند مدتی نزد او ماند و وی در کار اتم
 امثال خود و در انفاق و اعطای وسعت فرمود و مال جزیل به دست او آمد و تا فرغ از مسند نزدش تقیم ماند و تخریج مسند
 باتفاق حافظ عبد الغنی بن محمود تا آنکه تمام شد حافظ عبد الغنی گفته حسن الناس کلهم اعلی حدیث رسول الله صلی الله علیه
 و آله نقلی بن المذنبی فی وقتة و موسی بن کارون فی وقتة و الدارقطنی فی وقتة وی انما بود در علوم قرآن متقن در
 علوم کثیره و در بیان الحدیثین نوشته و دارقطنی در نو جوانی مجلس سمعیل صفار رحی نشست روزی صفار اعلی سکر و و
 می نوشت صفار گفت سماع تو صحیح نیست زیرا که در نوشتن مستغولی و فهم حدیث خوب نیکنی و دارقطنی گفت حضرت
 یادست که چند حدیث اطا فرموده اند گفت ند و دارقطنی گفت تا حال هیچ حدیث فرستاده اند آید حدیث اول عن فلان
 و هو عن فلان تا آخر سند و متنه گذار و گذار حدیث ثانی و متن او گذار و گذار تا تمام آن حدیث مع الطرق الا سانی
 از یاد خود برخواند تمام اهل مجلس از قوت حفظ اش و جرئت مانند از وی پرسیدند که مانند خود دیگری را دیدی هیچ جواب
 نگفت و این آیه بخوان فلان سکر النفس کم این حکم چون یاد و تراحم کرد و گفت در فن احدی پرسید اعلی فضل
 از خود دیده ام و اگر از کسی می پرسید که در وی هر آنچه در من جمیع شده است فراهم شده باشد پس پدید آمد و کتابی نوشته
 از لطائف طرائف و این است که روزی ابو الحسن بضاوی مردی را که از دور برای طلب جلیت آمده بود و بجزوا و او
 و گفت این مرد غریب است از دور آمده باید که چند حدیث بروی اطا فرمای و دارقطنی فعلل نمود و گفت مرا فرصت و فراغت نیست
 چون ابو الحسن پرسید شد و دارقطنی زیاد بهرست سند بروی اطا کرد و متن جمله همین بود و هم اشتمی الله تعالی ما کما جازم و
 روز دیگر پدید آمد و او را از نزدیک خود بنشانید و بهر حدیث بروی اطا کرد که متن همان بود و از آنکه کریم فرمود که
 همچنین روزی نوافل میخواند شخصی متصل او نشست حدیث بخواند و در آن شعر را سمعی زوات نگه و واقع شده بود مومن
 و همین بهیضه تصنیف خوانده بشیر خواند بای موهبه و تین حجره دارقطنی در نماز سبحان الله گفت خوانند و تنبیه شده با بشیر خوان
 دارقطنی باز سبحان الله گفت خوانند و بشیر خواند بضم بای تحقیق چون دارقطنی دید که بی بلفظ صحیح نمی برد و باز بلند خواند
 نون القلم و مایسطرون نیز روزی در نوافل بود خوانند حدیث عمر بن شریب اعمر بن سعید خواند و دارقطنی سبحان الله گفت
 خوانند اعاده سند نموده درین لفظ متوقف شد و دارقطنی این آیت تلاوت نمود یا شعیب اصلو تک امر که نهی و تلاوت
 حافظ در سنه ست و ثلث که بوده و وفات در چهار شنبه ششم یادم ذیقعه یا ذیقعه سنه خمس ثمانین و ثلث باشد در بغداد
 اتفاق افتاده ابو حامد اغفر لی فقیه مشهور بروی نماز گذارد و قریب معروف کن فی در قبه باب حرب مدون گردید

عاطف اس کو لاکھتہ میں آرا دو حوث دیدم گو یا ملائکہ حال ابومی یہ سم کہ سر آخرت میں سے کہتے تھے
 ۱ امام بیگوندہ ما قلی مستحق وال ربی شہود و قاف حضورہ سنت مست سوبی دار النطر کہ مکمل کا لیں
 اکابر سعید الملک انو صر علی سے پتا میں علی بن جعفر بن یحییٰ بن محمد المعروف باسم باک
 نواحی ہمسایہ مست بدیش در بر امام فاطمہ ام المومنین علیہ السلام ابویہ بود و علم او جس بن جعفر تصانیف بعدا
 حدیث سیاست شدہ و تصانیف ماکہ کہ ماسد علم ارتجاع حراق و حراسان تمام و حرا آن بود و عالم حافظ متفق
 محمود شاعر صبح الفل بود و در انداد میں مراد اول شیرازی سیمس بود و سوا حل و دیار مصر و حیرہ و قنور و جبال و بلاد
 راگزشت کرد و دارال طالبین علیانہ انکس بر فتران و اما القاسم بن ساجد بن امام الطیب طری سجاد

یکی از فضلاء مشہورین است الفاظ تشہید و اسمای ہلالہ و شمع کوئی کثیر ابرار جمع ساحت ار استعار و مسلم		
دو ص حیامک عن ارض قلن خا	و حاسا الدلیل ان الدلیل المختب	فاحل اذ کان فی کلا طیار
و المبدل الرطب و طائفة حطوط و ملائکہ قیاماکت فت لو ما	لنمساک و مع عاک انا واکر لک	
فی انفسی الحراء الکسی یوحس	ارواح الدی تقویۃ کسا کلبہ	و لہ واحد ما صیق من النصاب
اطاع عمر امرو عسی الوای	و قوالو الوتصد کل سلو	و مل صدریک عذو البوی
و لا وفت و در علم اجم شہان سہرادی و عتسری و اربع مائتہ بود و در حال با حراسان یا اہول در سہیں		
یا حسن سعیدین یکسج تیمین یا تسع و سعیدین و اربع مائتہ شدہ علامان اتراک کہ در حدیثیں بود و ابرا		
علی کردہ و ابراہن گزشتہ گاہ بہ شد و حوشن را بجان و مراد رفت تا کو لا المصح میم و صم کا و اس ملک گزشتہ		
لا اعر و حاد و لا اوی سبب شہیدہ الا لیسر بل کان امیر اسفہام لائس و اولاد ابی دلف العلی راعیہ سلم		
الحکام و القاسم علی بن ابی محمد کس بن ہشام بن عبد اللہ بن الحسین المعروف باسم کرا اللہ شقی الملقب		
آلقہ الدین در وقت خود حدیث تمام و ارا حیان فتوحای شہادہ بود حدیث مروی غالب آمدہ و مانی شہرت گزشتہ در		
طلبش مساعہ بودہ خبری جمع نمود کہ عیور افاق میقتادر علت و طواف و حجب ملا و ملاقات مستباح و بعضی		
حافظ ابی سعد عبد الکرم بن السمعانی بود و در علت میان متول و اساتید جمع کرد و حافظ و یاتند سہ متفق و سہ		
در سہ عتسریں خمس مائتہ ارا صاحب برکی و تو حوی و حیرہ می مست بدیش رجوع کرد و بحر اسان تناف و ذال		
فی شاپور ہرات اصحاب سہال شد و تصانیف سعیدہ تا لیب کرد و تخریج تخریج بود و جو جس الکلام احاس		
محمود و رجوع و تا لیب تاریخ کبیر دمشق و در ہتہا و محلہ تا لیب و ست رسوق تاریخ تعداد ست و در سی تنائب آوردہ		
او را حیرین تا لیب نیکرست و شہرست کہ لائس بر سہا قولہ نظر		
و اتر و ہ الاحادیث العوالی	و ابع کل نوع مہ عددی	الا ان الحدیث احل علم
و انک ل تری للعلم تنیعا	بحقہ کا نواہ الرحال	و احسن العوائد و الامال
و حذوہ عن الرحال ملا ملال	ولا تاحذوہ من صحف و ریح	فکی یا صاحب داحرص علیہ
من التخصیف بالولاء النصال		

ومن المنسوب اليه نظم	يا انفس ويا حيا جاء المتعب	وماذا التصابي وماذا الغزل
نولى شباني كان لم يكن	وجاءه شيبى كان لم يزل	كافي بنفسى على غرسه
وحطبا المخون بها قد نزل	فيا ليت شعري مما اكون	وما قدر الله لي بكا لا ذل

ابن نكاحان گفته الترم في ما لا يلزم وهو انك اقبل اللام ولا وتش واول محرم سنة تسع وتسعين واربعمائة بوده و
بستكم حسب سنة احدى وسبعين خمس مائة بدشق ووزو پدر واهل خود بخت برباب الصغیر مدفون شد
سلطان صلاح الدین شیخ قطب الدین نیشابوری در زمانه بنانه او حاضر شد نیشابورش ابو محمد قاسم بهم حافظ البهشتی
در سنه ست مائة بمرد ویرادرش مائش الدین بنیه الدین الحسن بن ابته اسمهم فقیه محدث فاضل بود
در سنه ثلث و ستون خمس مائة بدشق در گذشت و بمقابر خاندان خود مدفون گشت رحمهم الله
ابو الحسن علی بن الحسن بن محمد القاضی المعروف بالخلی الموصلی الاصل المصری الدار الشافعی
صاحب الخلیات المنسوبة الیه سمعت حدیث از ابو الحسن الحنفی و ابو محمد بن القاسم ابی الفتح العداسی ابی سعید
و ابی القاسم الالهوازی و غیر ایشان دار قاضی حیاض گفته حالش از اباعلی صدقی که وقت رحلت بلاد شریفه باو
ملاقات کرده بود پرسیدم گفت اورا قوالیف حسنه است وقاضی شده دیگر حکمائی کرده روز دیگر مستغنی شده در
قرافه صفروی مشغول گشت سند مصر بود و بعد جبال قاضی ابو بکر بن العربی ذکر کرده گفته شیخ مقترلی فی التوفیق
علونی الروایة وعنده فوالله حمیدی از وی روایت کرده و کنایت بقرا فی نموده و غیر وی گفته که خلی قاضی فایز
برای وی ابو نصر احمد بن حسین الشیرازی اجزا کسمو عاتش تخریج کرده که همین خلعیات باشد و آخر را وی ابن
از وی ابو رفاعة است و ران از صحنی آورده که نقش خاتم ابی عمرو بن العلاء بن یحیی و امرأ دنیاه اکبر همد
المستمسک منها کبیل غره چون ان سبش پرسیدم گفت در نیم روز بمیر مایه خود میگرددیم شنیدم که گویند
این بیت میگویند چون نظر بر تو تم بچکس اندیدم پس این ابر هر خود کنم ثعلب گفته این بیت از نالی بن نوبه
معروف بشو بیه خنی است حافظ ابوطاهر سلخی گفته بر خلی چون سماعت حدیث میکردند مجلس خود را باین مانتقم
اللهه مانتنت به فتمه و ما نمنت به فلا تسلطه و ما سترته فلا تمکده و ما عطیته فاخفوه و لا وتش در محرم خمس و اربع مائة
بمحو و مصر بوده و وفات هم در آنجا است بر جد هم در نیمه یوم السبت سنه اثنین تسعین و اربع مائة خلعی بکس فایز
و فتح الام نسبت بسوی غلغ زیر که وی در مصر برای لوک آنجا خلعیها میفرودخت پس بهمان محروف شد و قوافل بفتح قاف
در مصر و موضع مت کبری در ظاهر مصر و صفری بطاهر قاهره و آنجا قبر امام شافعی است ضری الدین و بنو قوافل غلغی از
مسافرن بغیر بود که درین هر دو جا فردا کند و بایشان مشو بشو قافلیت فاقله و ستانی از اعمال است و کاهی زیادات الفافل هم
ابو الحسن علی بن محمد بن غلغ المعافری القروی المعروف بابن القاسمی در علم حدیث و سنن و اسانید
و نه انچه باین سلفی دارد امام بود مردم در وی اعتقاد کثیر داشتند کتاب المخصر در حدیث تالیف داشت در و
مقتصد الی اسناد از حدیث امام مالک در موطا بروایت ابن القاسم المصری جمع نموده و آن با وجود صغر حجم خود

علی البدریه اسیر شد ثم قال انشدني لنفسه نظم	انصرت من قبالهم	و روي عبدكم انما مقيد
ولكن للمعالي لطيف محض	وقد ايضا نظم	و ذي عدل من سنان حسنه
يعطين الله في الطوى يقول	ولم تدرك كيف الجسم اتقيل	فقلت لست في اليوم ظلما
وعندك اواز در طوليل	على ما لخصي بقوم دليل	و روي له الحافظ الحميري ايضا
اقصا ساعه فوار تحملها	فكان الشجر لم ياك داجتماع	اذا ما شئت تلبس احتما

سيان و او میان ابوالولید سلیمان الباجی ساعرات و ماجریات بود که شرحش در ازست و بود و کثیر الوقوع و علی بن محمد
 ردیک نیست که چسبکی از زبانش سالم ماند ازین جهت که آنرا وی گزینست و درین نوعی قوت شد و بر بغض او میل کردند
 و قول او را در فخر وند و اجسام کرد و تفریطش و تشیع نمودند بر وی و تخذیر کردند سلاطین از آن فتنه و او دهنی نمودند و
 را از نزدیک شدن بوی و اخذ کردن از وی اندام ملک او را دور انداختند و از ملا و بدر که دغا آنکه در بادیه لیل رسیده
 آخرت را در شغبان سست و خمیس و اربع ماه تبرجت حتی پیوست گویند و دست لیس که قریه او بود و در بلادش
 و شهر رمضان بعد طلوع فجر و قبل طلوع شمس یوم الاربعاء سدر اربع و ثمانین و ثلث مائه بوده قال ابن صاعد ابوالعباس
 بن عوف گفته کان لسان ابن خزم و سیف الحجاج بن یوسف الشافعی تحقیقین و این جهت کثرت وقوع او را یک گفت استی کا
 ابن خلکان گویم چون این همه وقوع او از جهت اصل و در اتباع و اجتماع از اتباع بود و اکثر ائمه را مقلد محض یافته
 و حامی اخبار و در بیان خود دیده و فرض من صحیح و نه کتاب و دستک بفرج محمد فیهما شایده نموده زبان را
 در ذم ایشان مطلق ساخت اگر نیت صالحه همراه دارد انشاء الله تعالی ضرری از آن بسوی وی عائد نخواهد شد
 و اندک استیج اگر در باب ثالث و عشرین مائتین از فتوحات که گفته حایة الوصله کن یکون الشی عین مانظر و لایعرون
 کما رایت النبی صلی الله علیه و سلم فی المنام و قد عانق ابنا محمد بن حزم المحدث فتاب الواحد فی الآخر فکلم تر الما و احدا
 و هو رسول الله صلی الله علیه و سلم فمذه فایة الوصله و هو المجرعنه بالاتحاد استی بل فظه و نعم ما قبل **نظم**

نظم و اشعرا دلیل مرا را تا	فظم لیسعی بیدا ما لست اعدا	انفا انقصه حتی اتحاد ما تعا نفا
فلما انا ما را ای غیر واحد	و یقرب من کما قبل بالفارسیه	شعر جذب و وصل محمدی میان من و تو

که قریب آمد و پرسید نشان منی تو رزقنا الله تعالی من هذا الاتحاد و نصیبنا فی الدنیا و الآخرة و فوات الدارین
 که نزدیک و وقت عامه بود و از اهل علم و ادب و خیر و بلاخت در سه انتنیز اربع مائه اتفاق افتاده است و این سخن
 انشد فی الدار الی وزیر فی بعض صایاه اذ استنث ان محیی عیسا فلا تکن علی حاله الا رضیت بد و نه
 این حزم را پسری بود و فاضل که او را ابو ارفع الفضل میگفتند و خدمت معتدین عباد صاحب اشبیلیه و غیره
 بین بلاد اندلس میماند و در وقت عز الاقامه با خود و خود معتدند که روز جمعه منصف رجب سه شنب و سبعین و اربع مائه
 گذشته شد لیله یفتح الامین بلده ایست مانند لیس منبت لیتم یفتح میم و سکون فون و فتح تا و کسر لام و سکون یا
 قریه از اعیال لیل است که ملک ابن حزم مذکور بود و بسوی او ترو و آمد و شد داشت و رحمه الله تعالی

استند شده و بر این ارفقه تفهیم کرده و وحدت از مباحثی که در تفسیر از سرفاتی و قرآنت از تفسیر بن الریف و هوول استعمل
از علایح باجی و تحواری حیوان حاصل آورده در تصوف صحبت شیخ تاج الدین بن خطاوند در یافته راست علم بصیرت
وی منتهی گشته است و گفته کان انظر من ایناه من اجل علم و من اجهم للعلوم و من هم کلامانی الاشیاء الذی فیها اجماع
علی ذلک و صلاح صفه ای گفته مرحم میگویند که من از نهالی مانند وی نیامده و نزد من ایشان روی در قبیح علی علم
نزد من نیست مگر مثل سفیان ثوری شهید الدین تفسیر صاحب تفسیر الکافی گفته و در میان گروهی از علمای شیعه گفته
اگر خدای تعالی تقدیر کرده باشد که بعد از ما را بعد ازین مان جتهدی عارف بمذاهب جمیع ایشان بود و در این نفس خود
مذهبی از هر چهار مذاهب بود اعتبار این مذاهب مختلفه ترکیب بد زمانه متقاد و شود رای هکلمان بران قرار گرفت که
این تهر از شیخ تفسیر الدین سبکی تجاوز نمیکند و بسوی غیر او منتهی نمیشود و انتی کاتب حروف گویم اگر این تبیه باریکی
ثابت شود لازم آید که مرتبه تشخیص این تمییه گویند القیم بالانرا و باشد تخر و کمالا علما و علما زیرا که تبیه باریکی
با علما حیثی مصادی اند جتهدی بودن اینها و جمیع شدن آلات اجتهاد و اطلاق بر وجه کمال درینها و احاطه با سببها
و علوم و فنون شان چنانکه حاصل ایشان بود و غیر ایشان نشان داده اند تا با احاطه با سببها رنج که فرق از نه متقاد و
فرق اسلام است چه رسد و با بجمه سبکی بر صفات جلیله فائده است که بسبب انفاش و بدیده و تحقیقات نفیسه که
دروست است و از نوشتن بآب ز رست قال السیوطی منها الدر النظیم فی تفسیر القرآن الکریم کما شرح مذهب بود
ناشانی از تفهیم الایجاب فی شرح المنهاج تا بحث طلاق الرقم الایزنی شرح مختصر التبریزی تحقیق فی التعلیق
رفع الشقاق فی مسئلة الطلاق احکام کل و ما علیه تدال السیف المسلول علی من سب الرسول التظیم و المنسفی فی
بد و لتقصیرنا الصحیح فی الحضرة المطهر متنی قول الامام المططبی اذا صح الحدیث فهو مذهبی شفاء الاسقام فی زیارة خیر الاما
و در وی رد کرده است بر شیخ الاسلام ابن تیمیه در خلاصه سفر برای زیارت قبور و جواب ابن مساله الصارم المنک
علی خراسکی از علما ابن عید المادی المقدسی است و در وی جواب تسانی و وافی داده و در سبکی چنانکه باید کرده
دیدنی است سید علی کتب بسیار از تالیفاتش نام برده و گفته له فتاوی کثیره و جمعا و له در فی ثلثة مجلدات انتی گویم
این بزرگ رتبه ای کثیر بود با ابن تیمیه و لیکن در آخر عمر از ان باز آمده حافظ ابن ناصر الدین و شقی شرح الذی فیها فی التفسیر
ابو الحسن سبکی خطی بسوی زده بی نوشته دهان تحت شیخ الاسلام ابن تیمیه گین عبارت می نویسد اما قول سیدی فی الشیخ
فالمملوک محقق کبر قدره و خادعه و توسعه فی العلوم الشرعیة و العقلیة و فوط ذکا و اجتهاده و بلوغه فی کل من
ذلک للمبلغ الذی تجاوز الوصف و المملوک بقول ذلک انما و قدره فی نفسی اکبر من ذلک اجل جمیع العبد من العورع
و الزیادة و الدیانة و نصرة الحق و اقامه به الغرض سواء فی حیرة علی سمن السلف و افنده من ذلک بالماخذ الا و سفة
و غریبه مشکله فی هذا الزمان بل من ازمان انتی و این عبارت بر وی آن نوشته شد که تا محافلین و او را که بر وی سبکی
نام بر نرود و در انداخته سبکی بی علم و تقوی و خلوص و غایت بود و استال باو هم معلوم شود و وفات سبکی در جزیره اقل
علی ساطی الذیل یوم الاثنين یلیح جمادی الآخره سنه ست و خمسين سبع مائت بوده شاعر و سبب عصر حال الدین بن

بر آن تنبیه کرده اند از آن جهت که صاحب و صنعت در علم و طبع او ذکر کرده و جمعی از علمای احوالیث او را تخریج کرده اند و مع ذلک
 بسیاری از آنما غیر از اینست چنانکه از ملاحظه تخریج وی ظاهر میشود و شیخ عبدالحق دهلوی در اخبار الاخیار در ذکر
 مولانا احمد بن ابی حمزه بن ابی حمزه که بیان ایشان و شیخ الاسلام تهرانی و مولانا میرزا ابی بن مرغینانی صاحب دینیه
 اند و تا آخر مجلس گفتگویی شد امیر محمد بن ابی عثمان بنیر و صاحب هدایا و محدث و گفت صاحب هدایا که پدر کمال ایشان
 و حجت محل از هدایا خطا کرده است ایشان را که یکجا خطا کرده باشند چه باک شیخ الاسلام در جواب گفت
 آن علمای خطا کرده است به ثبوت باید رسانید و مولانا اشارت بقرن زمان و نشان خود کرد که ایشان تقریر
 میکنند امیر تهرانی و ملاحظه ناموس کرده و صحبت مجلس دیگر انداخت مولانا از آنجا بابل عیال برانده و کالجی در طهران
 علی بن محمد بن حسین بن حبیب الکریم فخر الاسلام البزدوی الهندی امام صاحب ابواب النهرست بسمرقند و در سنه
 در حفظه تهرانی بودی مثل زنند صاحب تصانیف جمیل است در فقه و اصول و لا تش در حد و سنه اربع مائت و ده
 جدید تر صاحب الکریم شاکر و امام ابی منصور محمد بن محمد ماتریدی هم قندی است و برادرش محمد بن محمد مقبض صاحب رساله
 است چنانکه وی مقبض فخر الاسلام و ابوالعسر گویند بجهت آنکه تصانیفش حسود و چنانکه بر او را ابوالیسر خوانند
 بنا بر سر دولت توالیف وی و صنعت حکیم که معرب و تشبیه است نام شهر می مشهور و بزدوی نسبت بسبوی
 که نام قلع است قاضی اعلام النبلا و فاضل او در بلد کش بهاء حبیب سنه اثنین و شانین و اربع مائت اتفاق افتاد
 ابوالحسن علی بن محمد بن عبدالملک الفاسی المشهور باب القطن المصنوع قاف و تشدید طاق و علامه است بهر
 مرد بود و بصاعت حدیث و حفظ ایشان برای رجال حدیث و اشعار و عقاید بر و ایشان تدریس و تخریج
 و تالیف نمود و از دست کتاب الوهم و الایهام و آثار احکام کبیر عبدالحق وضع کرده دلائل است در بزرگترین و قوی
 فهم وی و لکن تحت کرد در احوال رجال و فائش در سنه ثمان و شصت و بیست مائت بوده که آنانی سبب اسلام شریح
 توفیق الدین علی بن محمد سلطان قاری الهروی الفقیه الحنفی سید محمد بن ابی بکر الباعلوی ترجمه او و خطا و
 و ادر چنین نوشته که وی جامع علوم عقلیه و نقلیه و متضلع از سنت نبویه بود یکی از جمایر اعلام و مشاهیر اولی
 و الا فلام است در سیرت متوفیه شده و بسوی که حالت آورده و از خاتمه محققین احمد بن حجر المیتقی المکی افزوده
 صاحب تصانیف کثیر و در چند فنون است منها شرح مشکوٰۃ و شرح الشامل و شرح الوتریه و البحریه و شرح
 علی شرح النجده در اصول حدیث و شرح شفاء و شاططیه و قاموس التخیص نموده نام نهاد و الاثر انجمنیه
 فی اسماء الخفیه و شرح ثلاثیات بخاری و نزیه الخاطری ترجمه شیخ عبد القادر لوکیکن بنا بر اعتراض بر این تصاویر
 شافعی و اصحاب او متحن شده و بر امام مالک در سبیل ارسال بدین فی الصلوة اعتراض کرده و در آن سال کشته
 پس شیخ محمد کین بجوابش پرداخت اعتراضات و راهم بروی رد ساخت و انداخته و توفیق الدین علی بن ابی طالب
 و من ثم نمی عن مطالعته اکثر من العلماء و الاولاد و توفیق فی سنه اربع عشرو العاشره کلامه تحریر مستطوره گوید
 ملا علی قاری را جواب الجواب این ساله است از تصانیف او قریب چهل رساله خط خاص می در فقه و حدیث

بر دفعیست و شرح فتا و حرکت عظمی که مشهور ملات دست و ده قوال یعنی مقبول است در اهل علم مستاد اول
 پس بود اول علم بران کسی چه ملکه و ده قوالی خفیه که کسی مثل او صفت را با حق طبع درین بر ما ستاد و در آن خوب
 عبارت علی بطوری خاص بطوری مخصوص است که کما استباه یک صبح و معنی می آید و در تحقیق نقد و نقد
 و در اوقات علوم کلام و مقول و بطول دارد و در این کتاب او در تحقیق نمایان است و در دستگاه او در آن علم عیان و غیر آن
 او را رسال مالک اجماع متناهی در بعض مسائل بر راه حصصیت بود است ملکه بار و صوح ادله و خلاف آن و این هم
 اختلاف و جمیع اصناف علم و دنیا و حدیث موجود است مخصوص می نیست در راه تحقیق که شرح علی متقی می نوشته
 که در وی بود و در اهل علم جوش خط او را علی قاری گوید که ملا حظت فی صلیت و الهیت و افلاکس و افسیر حلالهین و بارده
 حریده و هو و میگفت که عبارت است کشیده است مراد و میتوان گفت و شکر و خط اهل که یک حدید هم میرسد
 انوار الحسن علی بن الحسن المالکی المقدسی ثم الاسکندرانی الحلی و الطائفة المشرقة الدین و در بیان و در بعض حسن المتوفی
 و باطنی شرح کرده از خطا و حدیث و این همه است او را تصایف است مات و تقاضای تنان سیه بعد از تفریق و تالیف
 الطائفة المشرقة نور الدین ابوالحسن علی بن ابی کریم سلیمان رفیق ابی الحسن العزاقی و در
 حسن و تقی بن حسن متولد شد و در سماع رفیق عراقی بود و تالیف و جمع و مات سنه سبع و ثمان مائة
 علی بن حسام الدین بن عبد الملک بن قاصی حال المتقی جو جویری الاصل بر ما جویری المولد بود در سنه طاعت و حسین
 و سبع مائة بحرین تخریب حرامید و در یک معتمد حل قامت افکندار کثرت ریاضت و تقوی و شمر طوفان
 و ناظم علمه علی بر ما جویری و حوام آن افکار مقدسه بحال فصل و ولایت او اعتراف و آتش شمع اس حمر
 اعمی کی معنی حرم محرم مؤلف صواعق محرقة در استادی حال استاد بود و آخر خود را تفسیرش میجوید و در سمرات
 سما آورد و در حرفه خلافت او توفیق و تصایفش را در صد شای و در ست شمع عند الحق و دایمی که در شمع حد الوهاب
 حلیه و دست گرفتن در اکثر تصایف خود آورده در راه و در امتقین احاد الاحیاء و طالت در بیان او اهل سبزه
 و گفته شمع عبد الوهاب در حلی را حوال ایستاد بر سال و توفیق سیمی با تمام التقی فی فصل شمع علی المتقی و در وی اول
 که گفت حاکمیدم بحایت آراسته و بر سر صفت بخت بر او و او را در وی شمع علی متقی است تالیف و اهدار
 و در اول متلف و در هر کس در حلی حاکم جاری نموده اما اشارت مصری کرده که این جامع کسیرت و بهر می گیر که
 این جامع صغیر است و محدودی اشارت میکند که این خلاص سالک است و محدودی دیگر که این خلاص همین کتب
 در سبک خود را نام می برد و هر یکی را سوری و محدودی تفسیر میباید میگفت که ایچا و در خلاص کتب هر کس در
 و اگر اگر اگر گندار باشد و در غریب حالات ایستادن دعوی محدودیت است که بخت حله وقت و شکر حال موجود آمده
 و در فتنای آن بحر و در بدو شعر من میگویم انا الحق یا میگوید گو چون گویم چون مراد از میگوید گو
 در عرض میگویند که من قطعی و قدرت موت لا در مقام قطعی است برای ارجح در حاکم این اگر بر سر شدت
 سکرات میباید اعتقاد خود را کم نگیند و در هر چه شکوه و نقل از حق بنو عبد الوهاب نوشت که میفرمود و یکبار میفرمود علی

وحيث انما ما يمد يد العنه	وسعى راجعا بالاعمال السواك	دع الله حيدرا فطره العله
معاهد حار او مؤذات حنا	الحواس بالله فيما تدركها	طليق الحيا مسالين الحجاب
وقدر رب اعنى قدرى الاله الاكبر	كالي في اهل ودين اقا رب	عدوت لهم من نعم وحقا لهم
منظر قاسم افتاد و تدمي ريد و تاحي الاله و بيان آن راعت مخميد ان ايات كبر و تسييرى حيا طر نزل و نظم	نحكي وقد ساست امام الراح	الطوالى الروع و حاسا نه
حارم حسي قصه رطبه ربرج ست و استا ايصا لا يه نظم	كنا انوار حار و نيش الحجاب	سقايق البجان فيها خراج
فلو قدرت كنهت الحمر حوكر	الوكس بن بار و الي القى و ربح او كنه	الله يعلم اني صدق و اركم
طلوا عياصا و هو يحلم عدم	صلوا مكان الراء عينا في اسمه	لان بعدكم عي حى حين
كي سكته واه مملو	والروض حول ما لقا معدن	والظلم بين العالمين و تدوير
عياص كسر من مطر و فتح يست		لولا ما تحت ما طح سبيته

لحق ما و يكون ما و نعم صا و ومع و كسر آن است ست مسوى بحس مال ك فتيلا ارحير و سته تدبيره
 بحر ست و خمسين عراط صرح عين سكول اندر نه ما ليس ست وفات قلبي و در سبه اربع و اربعين و خمس مائه
 و در لده مر اكس رور و حده سلع هادى الاخره و قيل في زيديان ما ابان اهل بيده و فون تد و حرا كنه
 الرواوى عيسى بن مسعود و الروع فقيه عالم شمس بود مردم نوى متع تيد و در است الكليه ايرى
 و من نى گشته او را تصايف ست ساحتى سلم شرح مختصر اس الحاجه شرح المذنبه و تاريخ و منها قد كذا و كذا على اشراف
 في مسئله الطلاق و در ستين و ست مائه و مات بالقاهره و سته ثلث و اربعين و سبع مائه و كره اسبوطى و في

حرف العین

حسن الطهر علام على بن السيد روح الحسيني سا الواسطي اسلاف السكركمى مولد و متا اخصى بهما
 احتسب طرية التملص الى العارسية كراد و لا و قس است و نجم مصر و ريكس سبه ست عشرة و مائه و العا
 متا ايتان قصه نكرام باع صوته اوده از سر ريس پور ست سبسايشان نريد شويه تر نام ميرى الكليه
 في زمره در زيان اكابى سر رشته تحصيل علم دست آورد و كتب درى را از ردايت نامايت مرحله و در سس
 اسناد المحققين بطريق محمد نكرامى مدت گذرايد و لغت و حديث و سير سوي قبول ادب و ميرى الكليه
 حد فاسد خود را بدود و غرض قواى و غيره و احوال خود ميرى الكليه حاصل كرده و سده صحيح شمارى و احارت صحاح
 و سائر مقررات اشراف محمد حياه مدلى و ساعت بعض خاندان علم حديث از ريان شيخ سعد الوهاب عطاوى و در كره
 عطاوى اشتهار على ايتان ابيسار تحسين و سرود و بهر گاه را و خلق تيد و موى آن حميد و هر خود سبدي يانت
 سر عفا الله و اذ كنهت ارباب سس سار كه حضرت شيخ كدر حق اين سرا را گرفتار سروده اسيد و ارباب دارم اسفل
 عطاوى و در سده سبع و خمسين مائه و الف بوده ايتان ارحمى مصر و دود و در كره بر ايتى و در سس سبدي سبدي

<p>وعدت مخلصها من الصياد</p> <p>ولم</p> <p>ان كنت تبعي على دعواي ميتة</p>	<p>بدر الدرة والكاملين محي</p> <p>ازى المحاربة للأمار قامة</p> <p>فخص رجل هو الله في آخر</p>	<p>ماحي الذي جعله الله في قامة</p> <p>اولقها بحرابي عن اذنت</p> <p>فكن رثا تايين لخصر محمد</p>
<p>اول هيب انكار ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>نوتته ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p>	<p>اول هيب انكار ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>نوتته ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p>	<p>اول هيب انكار ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>نوتته ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p> <p>ان كسد سيد محمد بن سرمد الخليل المكرمي قد تضرعوا لظفره في رواق مسدود من سبيته في الب</p>
<p>لقد قال للعنس الوطيد مطلق</p> <p>حباب رسول الله خير الناس</p>	<p>عليك بتكرير الطيور السواح</p> <p>ولم</p>	<p>اولئك من اخوان وقرعاعحت</p> <p>حصلت من قلوبها الممرص ناكه</p>
<p>لقد سقاها من الاغصام معلول</p> <p>ولم</p>	<p>كاعا ماظر الحساء مكحلا</p> <p>ولم</p>	<p>درب لعل رسول الله مكحول</p> <p>ولم</p>
<p>عوج في عييك الحميا</p> <p>وهي كما راحه الكثير</p> <p>رايت بالتحفي عدد ولا</p> <p>وعده شأهد الوجيب</p> <p>البت تصونا الى العوا الى</p> <p>وقعت في كفيها الحصيب</p> <p>حرت دموعي فقلت محلا</p> <p>فيث انوخر عن فرين</p> <p>محمد كساح الدرايا</p> <p>وحلقه فاشح بطيب</p> <p>نواله واسع فاملا</p> <p>وحل بالمدل الرحيب</p> <p>اناه سرا العدي نقب</p>	<p>لما اذ استحي من الصريب</p> <p>فاين من كاسها بضحية</p> <p>يعيها مطمع النياوي</p> <p>ليقوة بالمسطق العجيب</p> <p>وقال لي عا دل مس</p> <p>دائ في حالة المسيب</p> <p>حدي عداة الرحيل حاج</p> <p>تيدو العيت في السكوب</p> <p>اخن سوفا الى السديك</p> <p>وان اتا نا على العقيب</p> <p>دعاؤه خاء بالعوادي</p> <p>سعمي درعه الحصيب</p> <p>لقيمة اللع حاطهته</p> <p>فكته الله في القلب</p>	<p>فما ولي حصة العريب</p> <p>مدبر راحا على يد لها</p> <p>حيوها صاوع اللبيب</p> <p>يقول للصبا انت سالي</p> <p>حصاها كاشف المعيب</p> <p>فقلت لك السلام عني</p> <p>عماؤه صوت عبد لب</p> <p>دكا صرام على فوا اديني</p> <p>حين جددع الى الحيت</p> <p>حصاها فاشح مود</p> <p>وكعه حاد بالصيب</p> <p>قد اارتقي في السماء حقا</p> <p>ودعرت التاة بالجليب</p> <p>من استعي منها حاسا</p>

سهری الی روضه الرطیب اقام ازاد فی سقام سواک یا احسن الرقیب	نظمت فی مدح جماعت وانما المصطفیٰ طبیبی علیک صلی الهنا ما	وهذه شیمه الادیب ولیس للعبد مستحار ترثم الصب بالسیب
وقال ایضاً وسرت بأرقة بأرقة والمرءون اوامی بعصیر	شئت السمع حام بهدیر بسنما بصرت عین ضری ایها المعشر ابغی قدحاً	هو من جیرتنا خیر بشیر ابن ثادون ندای اضم ولمن جاء به حمل بعیر
خیرة لوجلین فی ظلم من اباریق بشیر و نذیر ولقد ارسله الله هدی	لکستهن جلابیب هجیر سید منفرد فی کوم انقذ الامة من مس سعیر	انا ظمان رحیق عطر بابه کشف غنی فقیر اقتنی آدم ایاة نعم
سبق الاول ایجاب خیر وله دولة فقر عجب عادم عنصره شکل نظیر	یمنح العافی اقبال امیر نضر الله صبا طیبته انما القیمة فی عرف عبیر	من سنا طلعت عشر عشر موجد فی غسق اللیل سنا تظهر الیاس فی حسن نظیر
مدح او رث نظمی عظماً رقی الواحد فی اوج کثیر	وقال شعر لافظ لقد عطر ننی من شماتة جیدة	سلم الله علی السید ما تاومت شوقاً والبرق تجلت نفاثر من یخاها با طحبت
لعل ضیاء النور اصغت فلبت انت ووشاة الحی عشون حولها لشیلات قدره لا تلوح لقلیة	فاومت الینا بالین ومرت بکین مدى الا یام ایضا صبا هی سلی جمالها یکفیک	ذو انبلیل بسط الله ظلالها ومن اذت الحار السلیم تاقت فی العیون المراض ما یشفیک
ولله شکر الله سعی و تانصة شم من النجد بارقاً یرویک یا ندیمی اقص واقعة	صانک الله رح الی اضم عرضت لی لعلها تسلیک فاشارت الی مقلتها	شمر تعی غزالة تسبیک اقبلت اعجمیة سحرها فی حضور الرجال لا ابتیک
قلت بالفارسی انزدیک قلت مهلا سلطت راضیة اجلسی اجلسی حراس ایبیک	حان ان یدهبوا بلا تحریک رغبت فی الجلوس اُنسة یخدم العبد خدمتیرضیک	ذهبوا کلهم فقلت لها قلت دومی یسجعتی افدیک ولله
انت شرفت بمنزلی کرم ودع عنه وفوادی اصل غنایا قلبی ومن هو نادیه فانقلباً	وبعد ما لی علم اینما ذهباً داینه یوم سار القوم من اضم	تحقت لمیتی ان لا یفارقنی یروح فی عقب المعشوق مضطرباً

<p>و لعل غیب نوادی مقلد شکرانه یا القیامة ان یکنی صحاحا لشوقا له رایت فوا دما الله اکرمنا استبدعنا ولعل عطفه اطیار دی الصبح تخلیصها عن محسن القاصد وله باع الاناس قلوبهم بکفاط عن دق قضاها علی الاطلاق اکلی عیام لا م لایک حاملا ما تمسک ان کرامة الا ملاح ادرسک صیادا املیحا باسما یا ایها النعم قولوا کیف اسلیه ما یستادیس بعضی امان امست نه در دست رنگار بهس آید لول مسرا باع بیرون مسره سچا مارا چرا صلح احباب میروی سروی رطیبت همچو او مگر اریا مرا وله سوخت ابر تو جو رشید جسی دل را دم میرد روح براد و العتار با وله دامن حشمت و آخرت ستم مار کجا ر دست و تنع تو مردن بهی ساد وله رفت روحه د ساله ای که هم جانا در دل حایر و تنیت تعلیست وله در صد دست عا در هم حرم تو بود نکحت گل ماتر ارماک سیر کوی تو بود وله از آرد و صبح بر تو جو رشید خوش کن بیال دوش و کش اسطر سال دیگر</p>	<p>من بعد ما سقت المیتیر داجا وله بار الریاد مدسه فوالا دما نحو الصا دم کخطها استعجا دما از ادمن نحو النواة کاباع حما الریع و هن فی الافقاص وله داوی محاک یا سلمی المرح و شرت سعاد بقیه الاحاط عینی باطفال الدوموع قوینة لله انصف کیف احسن انلا وله طونی الطیر هن فی الافقاص فلسین حسن تنسم القاص الی غیر ذلک و هی کثیر مران آتی بالاکرمی دل دیوار مارا رجس جویشت کن آما و جیر سماء مارا وله رنکس اگر دوا م عسری دل را لکس برای صدای جیسر ع محمل را نما دست آرد و ام نامک شری آتش شیتنه بود جیتن تماشانی مارا آخر شود کسدر مال رسیده لسبایا هی عنیت میتود کم کرده بران شده حده بر آیتت ترشی و شمام و عده سال پیش میت و رفته آفتاب ریاستی کنش و دیاب لبت بر جان لیل القدری که میگویی گسوی تو بود وله دل در بر من جیسان مستبد سحر گر بر میخی می شتید ز شام خبر تد تو میتود ما کرد در دل جوانان</p>	<p>اکا طها المرحی قتل بریه ما والود امد مدسه املاد دما اصی الحلاقی کخطها فی مرآة ویراعه بهو المندیة مددا من الذی یسمی لوجه الله فی ان مات خالد مر لا یأتیک ما تلو وله لا سمک العید المجمع بها یلعب فی کیمی ادا یالی وله وله اخی علی الستریل داج ادرسک دوله صحه القاص وله اری نوادی ذکر الخدیجه نحو نوادر من ان تنقش یا ما اشار کر است کن مهال التشیی داء مارا فرمان انظر رشتی همان می تنها بعلت شاه شکس این کلمه مشکل را وله ای سحر دیده اگر کرس یاد مرا اگر اودیدم طلب کار است دستار مرا آتش شیتنه بود جیتن تماشانی مارا آخر شود کسدر مال رسیده لسبایا هی عنیت میتود کم کرده بران شده حده بر آیتت ترشی و شمام و عده سال پیش میت و رفته آفتاب ریاستی کنش و دیاب لبت بر جان لیل القدری که میگویی گسوی تو بود وله دل در بر من جیسان مستبد سحر گر بر میخی می شتید ز شام خبر تد تو میتود ما کرد در دل جوانان</p>
---	--	--

وله باد چشم او در انجم بویانگر بودیم	ز بار نداشتیم گرد سبزه اندر دیدیم	پیش غیر یاسن نامناسب بودیم
ز انداز نگاه بی یافتیم بیکانگر دیدیم	دل چو سایه در قدم سرور قرار توام	مرید سلسله گیسو دراز توام
بچه تست باز او پیش از دگران	غلام مقتدر حسن امتیاز توام	وله یار اویدن من در عرق شرم نشا
از نگاه و ناطق خویش پیشان ششم	وله حقوق بند صاحب فارغایت کن	الصدق بر خود بوسه عنایت کن
اسید وارگر قناریم درین حصار	ز دام جذبه خود حلقه گرفت کن	وله که زابر و خود و انکر دقاتل من
شبهه این دو کمان حور است بیکان	بحال مجلسیان بفرم و سوزی	خدا دراز کند عمر شمع محفل من
وله پیر حسن آن فن بازلف غنایم	سایه و چاه است ای دل انگر کی اگر کم	وله سیر از خانه آئینه شمشیر چون
این بری از سایه خود شد گرفتار چون	وله آئینه وار تصفیه گرز و زوئی	دل راز آب دیده خود داشت چون
گفتم باو چرا شکنی دل جواب داد	در ملک من تر از سد گفتگو کنی	زید ترا اگر بلباس بر تن کنی
از نقشش بوریای قناعت انو	از او پیر میکرده ارشاد میکند	در بای خم نشینی و می در سبزه کنی
وله در نیایانه بویرانه مای شکنی	سیتوان یافت که از شهر قاضی	طرش و خنجر گذارد که نشینی یک جا
بتماشای چمن پانجمی است	ملیتوان بخت عبیری ز غبار و من	اگر گشت مزار شهردامی است
بر سر مشه از او شنیدم امروز	که قومی آبی و بسیار بجای آید	آلی غیر ذلک فات نامی بخت و دوا
سالکی در سینه ماتین الف واقع شد	در روضه مدفون گردید تاریخ وفات	امام اهل سخن فخر انقیاد زاد
که بود مسید و الا نرود نیک نهاد	چو رخت است ز دنیا بعلالم حبه	بیا بروضه قمری فلک نداد و داد

حرف القاف

ابو محمد القاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی الله عنه یکی از فقهای سبزه دینه است و ذکر شش کس
 از ایشان پیشتر درین کتاب در حروف اسماء ایشان گذشته از سادات تابعین افضل اهل مانج بود و از صحابه
 از صحابه راوی است از وی هم جامع حق از کبار تابعین روایت دارد و یکی بن عبید گفته ما احمر کننا احد القاضیه
 علی القاسم بن محمد و مالک گفته کان القاسم من فقهاء ائمه الامه مردی از وی پرسید انت اعلم ام سالم
 ذاک مبارک سالم محمد بن اسحق گفته کرد ان یقول هو اعلم منی فیکذب او یقول انا اعلم منه فینر کی نفسه کان
 القاسم اعلم ما وی در سجده خود میگفت اللهم اغفر لابی ذنبه فی عثمان و وی پسرخاله زین العابدین علی
 بن حسین السبط است زیرا که مادرش دختر نرود و دختر ملوک فرس است و فاش در سینه احدی و ماته بود و چون
 غیر ذلک گفت مراد جامهای من که در آن نماز میخواندم دفن سازید یعنی قیصم از او رو در او پیشش گفت یکدو
 جامه زیاد نکشیدم گفت بکذا کنن ابو بکر فی ثلثه اثواب و الحی اوجج الی الجدید من المیت عمرش هفتاد سال بود
 ابو عبید القاسم بن سلام بن شیدیه لام پدرش بنده رومی مردی از اهل هرات بود و وی بحدیث و ادب و فقه
 اشتغال کرد صاحب بن سیرت جمیل و عذیب حسن فضل یار بود قاضی احمد بن کامل گفته کان فاضلاً فی دینه و علمه

را بیاستفاد فی جهات علوم الاسلام من الفرائد والعقد العربیه والاخبار من الروایه صحیح السلسله لا یصلح احد من
 الناس من سلبه فی حق اسامیه را از اسم حریفی گفته که حاصل المعنیه الروحیه بحسب کل شیء در طوطوس خاصه شده و
 را بیاید الساری و صهی وانی حید و اس الاغالی و کسان و غیره روایت دارد و درم از طوطوس است
 و حید کتاب در قرآن کریم و حید و عرب آن فقه و غیره روایت کرده اند و له العرب الفسفه الامتال سلسله
 شعر و غیره لک گوید وی اول کسی است که در عرب حدیث تصنیف کرده مدتی در خدمت سید اهدن بن خلفان
 و کتاب العرب را بر وی عرض کرد وی آن را بسیار سید و خوش کرد و گفت ان جمله انت صاحبه علی کل مدخل
 حقیق ان الامحج الی طلب الحسان و اخری علیه عشرة آلاف دیریم فی کل شهر محمد بن حسن شعر و گفته انو معید
 میگفت که درین تصنیف چهل سال گذرانیدم و بسیار بود که فائده از افراد رجال استعاده میکردم و درین کتاب
 از ارموشت می نمودم و شب از حسی آن مانند پیر ارمی ماهم و داور یکی از شاهی آید و چهارم ماهی مایه و میگفت
 که بسیار اقامت کردم بلال بن العلاء الرقی گفته منی تعالی برین است بچهار کس در میان ایشان است و ما و یکی است
 که فقه در حدیث است حضرت علی بن ابی طالب و سلم کرد و درم احمد بن حسن که در خدمت مات قدم آمد و اگر وی می نمودم
 کار می شد و سوم بخیر بن عیسی که دروغ را از حدیث یصل حدیثی اندیشه و سلم و در چهارم قاسم بن سلام
 که عرب حدیث را تفسیر کرد و اگر این کار می نمودم در خطای اعداد انو کس را اساری گفته قاسم بن سلام
 میگفت در یک ملت نامر میگرد و در ملت دیگری حجت و در ملت ثالث کتاب میساخت استخی بن ابی یوسف گفته انو
 علی و اکثر نادبا و اصحابا اما محتاج الیه و الاحتیاج الیه و تعلق گفته اگر وی در سی اسراشلی می نمودم
 می نمودم و در حق اصحاب حرام میکرد و فار و است داشت در تعداد آمد و درم از وی گفته و تنبیه مدار پنجاه
 کج وقت و در دیگر اندیشه و در اعراج در صد و صد و ست و در حدیث تاریخ بغداد گفته که وی هفتاد و هشت سال
 در ستان الحوری که مولدش نه اس و حسین فاته تو در بهرات طوطوس شرح طاشهری است بسیار علم در یکتیس
 و صیغه سا کرده و در حق حصار قصایف من مقصور و محدود و قرآن مذکور و ثبوت و کتاب الدکت الی حدیث
 و اد القاصی و در دآی القرآن اسامی مد و در حقیص و کتاب الاموال و حرآس یا و کار است و رحمة الله
 القا نسیم بن محمد بن یوسف الشیخ الامام الحافظ المحدث الموفق علم الدین الی محمد بن العدل بهار الدین
 الحافظ رکی الدین النیر الی الاثنی عشر المذنبی ثم الذنبی الشافعی مولدش در جمادی الاولی سنه خمس مئین است و ده
 قرآن کریم و تنبیه و مقدمه اس الاحتیاج یا و اگر در سه ملت و تسعین را برید و در قاسی عمر الدین صالح بن
 علم حدیث داد و ست میداشت احراز بسیار و ست و در بیج دوران کرد و در اس الحرولی الی عمر اس علان بن شهاب
 و مقدمه و در تنبیه و در طلب حد و حد کرد و سوی ملک و در حاکم ملت بموده و در احاطه آمد و درت و تنبیه
 عمر حالی گردیده و در خطیج صحیح خود که بسیار نوشته و مرا می پس خود و ستیوح خود و سی کثیر ترجیح نموده و
 حوالی خود ما اعیان تو و مدتی جلوس نموده و در معرفت ترمذی استقامت بر آمده کتب حمیده و در چهار حرا به مهر سایه

و ثبت او بست و چهار جلد است در وی که رسامعین از خود نموده او را با ریختی هست که در آن از عام مولد خود که در وقت
امام ابو شامه وفات یافته جمع نموده صلوات راجح الی شامه در پنج جلد گردانید و مجامیع و تعالیق او بسیار است
در فقه و ادب تاری که کرده که کسی بدان رسیده باشد شمار شیوخ او زیاده بود و نه از کس است و با جازات افزون
از نه از کس بگمان آن امر تریف کرده و تراجم آنها نوشته و صدق الحی و امانت راسخ رئیس قوم بود و صاحب سنت
و اتساع و لزوم فرائض خیر متواضع حسن البشر عظیم الشرح فصیح القارعة با عدم الخن آنقدر قرابت کرده که از روی اکثر
وصف نتوان کرد عالم بود با سواد الفاظ با علم و صبر و تدو و عدم تکثر بفضل خود هیچ فاضل انقیص نمی نمود بلکه خوا
و فاسک و با مردم ملاطفت می فرمود و در راه دوستی او بود و در سینه محبت او بعد خود مثل خود گذشت در سینه ثمان و شصت
سج رفت از شیخ حسین فر گرفت بجه چهار حج دیگر گذار و کتب اجزای خود بر طلبه بیل میکرد در جمیع امور سمع بود و متصدی
شیخ شمس الدین بنی گفته بود المذی حبیب الی طلب الحدیث قال لی خطک ایش خط الحدیثین فاشترقوله فی سمعت
و تخرجت فی فی اشیا انتی تولی دار الحدیث اشرقیه بود در مدراس حاضر میشد تفرقه بر شیخ تاج الدین عبد الرحمن
و اصحاب وی کرده و با وی سفر نموده و قراوت را بر علی تجوید فرموده و شیخ خود را حدیث نوید و تفسیر سبک
تعلق داشت کتب و عقار خود را بر صدقات و وقت نمود چهارم در تجربه تسع و ثلثین و مسیح با ت
بهر وقت او چهار سالگی ازین جهان فانی بعالم باقی رحلت فرمود و مردم بر وفات وی تاسف بسیار نمودند و در حدیث
قاسم بن محمد بن قاسم الاسوی و ابی اسلم القطری القفیه المحدث بالاندلس در خبر گفته اند در وقت استیابی بسوی مصر تفرقه بر
مارش بن سکیان بن عبد الحکم نموده محمد بن سکیان در قریه بن محمد گفته بود اعلم محمد بن عبد الله بن الحکم و ابن عبد الله گفته
نیا ندید و ما اعلم تراوی از ابی اسلم محمد بن عمر بن لباب گفته اند از ابی اسلم گفته اند روی عن ابی اسلم المذنی انی لم یسجد له قط فیهین

حرف الام

ابو الحارث اللیث بن سعد بن عبد الرحمن امام اهل مصر در فقه و حدیث مولای قیس بنی فاعه و وی مولای
عبد الرحمن بن خالد بن سافر القمی بود مجلس از اصحابان است گفته سری سخن بود گفته از علم نهی شیخی کثیر نوشت
و مرکوب برید بسوی صافه خواستم باز ترسیدم که مباد این کار برای خدا نباشد بناچار ترک دادم تا
گفته اللیث افتد من مالک الان اصحابی بکرم لغو ابوبکر گویند و مجلس در هر سال پنج هزار دینار بود و همه را در صداما
تقریب میکرد از کرامی اجود بود و مضمون بنی همار گفته نزد او آدم مران را دینار بخشید و گفت حکمتی که خدای تعالی ترا داده
آنها را بینا نگاهدار این خطک را گفته در بعض مجامیع دیدم که وی خفی مذہب بود و قضای مصر داشت امام مالک را
او ظرف چینی پر از تمر فرستاد وی آنرا بریز کرده برگردانید و برای یاران خود فالوده می ساخت و در وی دانه ریخت
تا هر خورنده را زیاده از صاحب خود حاصل شود و بست ساله بود که کج کرد و از نفع مولای ابن عمر شنیده گفته و ولادت من در
نمود و در وفاتش در سنه شصت و سبعین و ثمان اتفاق افتاده در قراقرم و من است و قبرش یکی از اضرار است چون
او را دفن کردند و از شیخیند که کسی گوید ذهاب اللیث فلا لیث لکم و مضی العلم قریب و قریب

و هرگاه که ضرورت سر آمد چشم میکشید و در خانه می نشست بیرون نمی آمد و سر می کشیدند ابی علت مرض مکرر و سید
خانم ایشان از بیم بود و نگین آن سیاه و این آیت در وی نقش بود حسین الله نعم الوکیل مطرف طلیذ وی و جبهه افتد از این
نقش پرسید فرمود او تعالی در کلام خود بجز سوسنین گفته قالوا احسبنا الله و نعم الوکیل چه حکم که مضمون این کلام
تصب العین من نورش من میسر من باشد و در دوازده خواندین کلام نوشته بود و ما شاء الله چون پرسیدند گفت حق تعالی
فرموده و لولا اذ دخلت جنتک قلت ما شاء الله و جنت من خانه من است خواستم که هر بار بخانه و آیم این کلام را بخوانم
و بر زبان جاری شود خانه ایشان در مدینه خانه عبدالمعین مسعود بود که از کبار صحابه است و جای جلوس و مسجود بود
مجلس امیرالمومنین عمر فاروق بود گفت من تمام عمر با سفیدی و سیاهی عقلی بهشتینی نگردم ام امام اسحق گفته این امر
عظیم است که هرگز از غیر امام مالک میسر نیامده و در نه و علماء فضیلتی بهتر از این نیست زیرا که صحبت سفها نور علم را
تیره کند و لا اقل بهشتین ایشان تنزل از در و تحقیق محضیض تقلید و در دوازده خواندین کلام قدح میکند
محرر سطور گوید حق تعالی طبیعت را نیز برین خلق آفریده که هرگز دل صحبت خیر علما اگر چه برای دمی باشد ضایع نمی
و لیکن حصول آن درین آخر زمان عسرت تمام دارد و ناچار عرض کن تا ممکن است از جلوت بجلوت میکند رانم و در طاعت
این جزو کاران روز شب می آرم و بالله التوفیق امام مالک کسی از خود در آن آسا میدن ندیده و جلوت این کار
و باین همه تنگدستی قار و حسن خلق با اهل اولاد و خدمت و چشم بخت عظیم بودند و درین باب عایت اتباع سنت و طریقه
صحابه را هم می نمود و در حوص طلب علم ایشان غالب بود و در بابیت طلب که سرایه طاهری چندان بنو و یوسف خان را بر کنده
چوب آفر و خسته در کار کتاب صرت نمودند بعد از آن نیا بر ایشان هجوم آورد و فتوح عظیمه و داد این خلکان گفته و
قرارت عرض از نافع بن ابی نعیم اخذ کرده و سماعت حدیث از زهری و نافع مظانی ابن عمر و محمد بن المنکدر و جماعه دیگر از
تابعین و تبع تابعین نموده و از وی اوزاعی و یحیی بن سعد نقل گرفته و همراة رسیة الرائی نزد سلطان فتوی داده میگفت
اگر کسی است که از وی علم آموخته که اگر کسی نزد من آمد و فتوی پرسید آن بر من میگفت در مدینه منادی شنیده که فتوی
این مجلس مردم را که مالک بن انس و ابن ابی ذیعب حفظ برجا اتم داشت میفرمود و چنین نشده که چیزی را در حافظه خود
نیا داده باشم و باز آنرا فراموش ساختم ابتدا این سخن سندن در مجلس افتاده و تعلیم در عمر هفده سالگی بود و در آن ایام زنی عمده
در مدینه قضا کرد و خسا چون در مجلس دست بر فرج آن زن گذاشت گفت این فرج چه را ناکا بود دست بفرج چسبیدیم
ترود و علی کرد دست از آن موضع جدا نمیشد و فقهاء و علماء جمع کرده چار کار جستند هم از علی فرمودند ما نم توانیم تحقیق
گفت این جناله را حد قذف بر تیدیم که بهشت او در روز دغد دست از فرج جدا شد از آن روز امانت بریاست ایشان
در آن زمان مردم مستقر و اسلخ گشت میفرمود بدست خود و بنابر حدیث نوشته ام این حبیب که از گزیده اصحاب اوست گفته و
در تمام مجلس افتاده و اسماع حدیث یک طور می نشست و از او بدل نمیکرد تا او با بحیث رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم
و ایشان درین باب نهایت احتیاط بود و چون شخصی بطلب علم بدر می آید جاری خود را میگفت برو و بیرون که
فتوی سخا به حدیث اگر گفتی فتوی میخوانم بیرون آمده جواب فتوی او بگفتی و اگر گفتی حدیث میخوانم از اینان نپرس

و غرضی که در آنرا مدعی و کسای پاک و پوشتیدی وجود را مطیع منقلب ساختی و وسایده و مادی و
 مابینت و قاربتی انگاه و ستوری وادی آن شخص بر آید و او را بدینیت متغایید و چون در
 انگو که در مود و اذیت آن علم حدیث در عمل اند و علی اند و علی سلم الا احدثت السلام انکما علی طهارت
 و استاده و فعلی تحریف و تکرید و میگفتند احسان انهم با احدثت سخن رسول الله صلی الله علیه و آله
 صعب و کمرس در عینه مواریش و میگفتند لا اکر ب فی بدینت قیما حقه رسول الله صلی الله علیه و آله
 اس اما انکه گفته و بر بی روانام حاضر بودم و امام روایت حدیث میفرمود که در مبین دوده مار یا
 روی نامم تغییر نده و در گردید اما روایت حدیث قطع کرد و فرشتی در کلام ظاهر نشد بعد انقصاء
 مردم گفت این چنان بود و این خبر برای الطهارت بخند و تسکینی که مردم بلکه مختص برای تعظیم حدیث
 بسیار ثوری در مجلس ایشان حاضر شدند و عظمت و کمال و شوکت و است آن مجلس
 دیده از این طاعت است و در قطع
 رب الو قار و عمر سلطان الشیخ
 اقول لها ان لدینک اسلطان
 اقترافی گفته اند

برای آنکه ظاهر خود را در پیش مافوق الود که احاطه او برین کار میگردید در اختیار و کلمات تشبیهی دارد از آنجا که او در این

كروقت الخريف والدمع والشمس مثل الشاكر ونظم

حکایت امر علی بن ابی طالب و من بدی و لخته شعر

ابو الحسن ۲۷ حکایت کرده که من می‌جاءم بشیر گیسو مردی از مغرب آمده گفت که ما اوقات و سبک‌ها را امر کرد که بر بحث

و نیز اگر شایسته باشد که گفت او بر سر و گردن شما حکم کرده و بر روی مناعت و ناموس خود با آنکه از او خلاصتر می باشد است

و اما در ابتدا یافت و صورتی نمودار گردید اس اشرف گشتان در خبر مراده و خوشنود ساخته و صفت گردید

[illegible][illegible]

در این محال است که با هیچ کس در این دنیا و آخرت دوستی نداشته باشد و در این دنیا و آخرت دوستی نداشته باشد و در این دنیا و آخرت دوستی نداشته باشد

والله اعلم بالصواب

ایں ہر دو فرق بسیار است و در حق اصول این عرض صحیح است و در حق این مرتب نیست و اندک در حال این معانی کمی و زیاد و امر

فلیلی شب نماه است ایست مرا باید که نامی عمر تو و سلیم از دل بر منی کنم چو از دنیا حظه و اهر که بستم

عبداللہ میگوید کہ قول او فصول کرد و آنمرد را با خشان العام حضرت محمود و فاشن در و صل و روز عید سید

دیویموس نیست و ستایه العاقب افکاره و در کمال خود موقوف است خبر بر او این سر شری فوق قول برده است

حکایت ملاحظه حله اکثر اخیر بر روی سند اقدی گفته فرمودی که این قضیه که موراد از عدد الفریضی است که گفته اند که این را صاحب بیت العلم

امام ابو عبد الله فحل من اوريس بن العباس بن عثمان بن شافع بن السامك بن علي بن عبد بن زيد بن اسحق بن

پیر محمد بناف چند رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و اساتید و محالی مت درویشستان تہ و دیہستان شامع آنحضرت

میرزا علی محمد راجہ و خالہ متفرع و دودلاوت شافعی در سے حسین و ماتہ در عرنا عسقلان ہا سے

ما فتی الت سالہ بود کہ آقا امام سرکردہ وافر دستا کو دکر مہ طاراً

و این کتاب را در سال ۱۰۲۵ هجری قمری در شهر تبریز به خط نستعلیق و با کمال دقت و وسعت
تصحیح و تصحیف کرده ام و در آنجا که لازم بود، تغییراتی داده ام و بعضی از کلمات را

عظمه و دغه رسم بن کده و چي کرده و و می می کنده بود اول ان کساده و او و مرمن یا کرده سیال بود و بنده و لار و سده

نام مال در میریہ سید و در سید حسن سجین بعد از دو نوم آورد و نمایانجا رود و بی جمع سید و در وی احمد هم در و در کتا

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله الذي جعل في كل شيء حكمة وحكمة في كل شيء

ثم واما كمال الحيزي واما السيد مختصر لطفي ومختصر علي ومختصر مع وسالو ومن ذرية خاتما اليه في هذا من ذوا الاله تصليب

در اصول این چهارده عمل که در فروع مذکور است چهار دست و پنجه وارده در شش طبقه می شود که در هر یک از این طبقات کمال حاصل می شود.

آنکه صریحاً در دعای سید و بیسپاس می‌باشد و در گذشت سابقاً در معاضد او تفسیر است بحمد و ثوی بار معلوم کرد

سنت رسول فی الکلام و آثاره و احکام افاد و ایل علی و معرفت کلام عرب لغت و عربی و شعر متع شد

باز و مورد نیست شخصی از همه ملالستان در سراسر اقصای ایران و از او نام احمد گفته شده است

دیت از مستوح و وفادار از قاصد مجاز از انصاف تا اگر که نشاندیم تسمیه قاسم را در کتب مستوح و وفادار

۶

از وی ندیدم پس امام احمد پیر گفت شافعی کدام مجلس است که همیشه برای او دعای بسیار بکنی گفت ای پسر من شایسته
 آفتاب است برای دنیا و آنچه عاقبت است برای بدن آیا هست این هر دو را علف با عوض فرمودی الی ست که شافعی
 مگر آنکه برای او دعا کردم و استغفار نمودم بچشمی بن عین گفته امام احمد را از شافعی نمی میکرد روزی او را استقبال کرد
 و شافعی سوار بود و وی پیاده در پیش او میرفت گفتقم مرا نمی بکنی و خود پس او میروی گفت خاموش باش اگر باز بگویم
 انتفاع برم حسن بن محمد زعفرانی گفته که گزیر شافعی در نیامد الا که احمد بن حنبل نزد وی بود و از وی استغاده بگرد
 و در عقب نماز با میگفت اللهم اغفر لی و لوالدی و لمحکم بن ادریس الشافعی خطیب در تارخ بغداد از ابن جبره که او
 که چون ماور شافعی بشافعی حامل شد و دید که مشتری از فرج او بر آورده بمصر پیفته تا باز در سر بلیده ازان باره نور سحر
 اصحاب و یا تعبیر او اند که از وی عالمی بر آید که عیش اولی مخفص باطل هر شود و پست در سائر بلدان متفرق گرد و شافعی گفته
 مؤطاریا و گرفته حاضر خدمت امام باک شدیم فرمود برای خود قاری بهر سران گفتقم مرغ و قاری امام مؤطاریا بروی
 از یاد خواندم فرمود اگر یکی دست کار شود پس آن این غلام است سفیان بن عیینه را چون خبری از تفسیر و فتیله آمدی
 التفات لبوی شافعی کرده میگفت که ازین غلام یعنی کوکب پسر سید محضو ظا بن ثوبیخه دادی گفته در مسجد الحرام
 امام احمد را نزد شافعی دیده گفته که سفیان بن عیینه در ناحیه مسجد حدیث روایت میکنند گفت این فوت شود و
 فوت نشود ابو محمد جوهر را ده وی گفته شافعی در یک شب چند بار میگفت تا جاریه بر املی چراغ بیفروز و در سایه چراغ
 مطالعه کتاب میکرد و بعد از آن میگفت چراغ بر آورده که فکر مشغول میشد از کلام او است اگر علما اولیای حق تعالی ندیدند
 پس بر او آخرت نی نباشد اما اتخاذ او و لیا با اقطار و نرین رشید او را گفت بمن رسیده که تو خدا نگاه میخورد
 حکمت درین چیست گفت بروت آب و طبیب بود و قلت فباب و جسم ما و طمع در میان اصحاب ما روین گفت هذا
 بیت القصیده وی گفته آنچه عمل از اینست در فقر است باقناعت و خوشنود و بودن بآن صبر نمودن غیر گفته فقر
 علما اختیار میست و الا اضطراری ابو حسان بادی گوید ندیدم محمد بن جعفر بن عیینه را که تعظیم می نمود
 از اهل علم مثل تعظیم شافعی کند روزی شافعی نزد او آمد وی سوار شده بود او را دیده برگشت و در خانه خود برده
 تخمیکه تمام روز نشسته بچشمی اذن آمدن امام احمد و تمام صبح وی گفت که وی کتاب بسط البصیفة از ابن جبره را گرفت تمام کرد
 و یک شب روز حفظ کرد و علمای قسح و ثنائی بلخ بروی کرده اند شافعی اول کسی است که در اصول کلام کرده و آنرا استنباط نموده و با
 و اول کسی است که ناخ و مسوخ حدیث مقرر کرده و اول کسی است که در ابواب کثیره معروفه و فقه تصنیف نموده و قال الامام
 امام احمد گفته خدای تعالی برای مردم بر سر هر صدمه وی را میگمارد که ایشان اسدن بی آسوز و کذب از رسول خدا
 صلی الله علیه وسلم دو میکنند در راس ما که اول عمر بن عبدالعزیز بود و در راس ما بنشیند شافعی است تمام نشسته و میشد
 ابو ثور گفته عبدالرحمن بن حمادی ایشان می نوشت که برای ما کتابی جمع کن که در آن حافی قرآن با اقوال اخبار و حجت
 اجماع و بیان ناخ و مسوخ قرآن حدیث باشد پس کتاب را بر سانه وضع نمود و هم ابو ثور گفته هر که در علم که در شافعی
 شافعی در علم و فصاحت و معرفت و ثبات و تمکن دیده است آنکس در و غلوست وی در حیات خود منقطع القرین بود

شافعی گفته در گذرانی از قریش بنی زکریا و می سرگردم و می گشتم و من البلیان محب فلا یحبات من تحبه
 و او میگفت شعر و یصد عنک بوجهه و تلخ است فلا تحبه این خلکان گفته یکی از اقبال
 مشایخ ما را خبر کرده که در مناقب شافعی سیزده تصنیف بعمل آمده است می گویم بلکه زیاده بر آن آنچه در کشف الطنون آورده
 این است کتاب ابی اسد بن محمد بن عبد الله الرازی فی تریل و شوق المتوفی سنه سبع و اربعین و ثلث مائه قال ابن الصانع
 هو کتاب جلیل حافل و کتاب ابی عبد الله محمد بن سلامه القضا فی المتوفی سنه اربع و خمسين و اربع مائه و کتاب ابی اسد بن
 محمد بن الجیل السجستانی الابرار فی المتوفی سنه ثلث و ستين و ثلث مائه و کتاب الامام فاضل بن علی الشافعی الاصبهانی
 صاحب المذهب المتوفی سنه سبعین و ثمانین و کتاب عبد الله الابرار بن شاکر القطان و کتاب ابی منصور عبد الله
 بن طاهر البغدادی المتوفی سنه تسع و عشرين و اربع مائه و هو مختصر فخر بن یزید علی الجرجانی المصنفی المذی تقرض بالامام
 و کتاب امام احمد بن ابی المعالی عبد الملك بن عبد الله الجبلی المتوفی سنه ثمان و سبعین و اربع مائه و در وی مناقب
 با ترجمه و مذهب است و کتاب امام احمد بن حسین البیهقی المتوفی سنه ثمان و سبعین و اربع مائه و کتاب ابی محمد بن الفرات السجلی
 بن احمد الهروی الشافعی المتوفی سنه اربع و عشرين و اربع مائه و کتاب ابی علی محمد بن الحسن النعمانی المتوفی سنه ثمان و ستين
 و خمس مائه و کتاب ابی عبد الله محمد بن عبد الله الحاکم النیسابوری المتوفی سنه خمس و اربع مائه و کتاب ابی محمد عبد الله
 بن یوسف الجرجانی القاضی المتوفی سنه تسع و ثمانین و اربع مائه و کتاب عبد الرحمن بن ابی حاتم الرازی المتوفی سنه
 سبع و عشرين و ثلث مائه و کتاب ابی عبد الله محمد بن محمد بن النجار البغدادی المتوفی سنه ثلث و اربعین
 و ست مائه و هو کتاب جاف و کتاب ابی امام فخر الدین محمد بن عمر الرازی المتوفی سنه ست و ست مائه اوله احمد بن اذی
 الاخلاق الماشیاء الا ابو و کتاب امام ابی الفضل احمد بن علی بن حجر العسقلانی المتوفی سنه اثنین و خمسين و ثمان مائه
 اوله احمد بن اذی جعل نجوم السماء بهایه و کتاب امام عماد الدین ابی الفدا السمعانی بن کثیر الدمشقی و سماه الواسع
 فی مناقب الامام ابن ادریس و کتاب حسین بن حجاجه النعمانی المتوفی سنه اربع و سبعین و ست مائه و کتاب ابی امام بن ابی
 ابراهیم بن عمر الجعفی المتوفی سنه سبع و ثلثین و سبع مائه و کتاب القاضی تقی الدین ابی بکر بن احمد بن شهریار الدمشقی
 المتوفی سنه احدى و خمسين و ثمان مائه و کتاب ابی امام نصر بن ابراهیم المقدسی المتوفی سنه تسعین و اربع مائه و ابن المقفع
 در عقده المذهب گفته تالیف در مناقب می قریب چهل و شصت می رسد بلکه زیاده و در حدیث آمده الناس تبع لقریش و اولم
 و ادروه البخاری بطریق اخری و شاکست که شافعی از قریش ستیز می و التی بر ترجیح مذهب است و قال بعضی من

اما ما کفاخذ شافعی	التجیر من غالفه و طمشت	کفی قول النبی لنا حلیلا
علی ان الایسه من قریش	وقال بعضهم نظم	الشافعی امام الناس کلهم
بالعلم و الحکم و العلیه و الباس	اصحابه خیر اصحاب و مذهبه	خیر المذاهب عند الله و الناس
ابن خلکان گفته چون شافعی بر خلقی کثیر مرتب و گفت این مرتبه مشوب با بکر محمد بن درید است ذکر او خطیب	المرثا ان ابن ادریس بعده	اکلا کما فی مشکوٰت لواقع
فی تاریخ بعض ادو نظم		

و سخی و صاحب مروت و مستور و محتاط بود و در جمیع امور و تصدیق بر فقر امری خود و طالبان علم حدیث را رعایت
بسیار میکرد و بغایت قلیل الاکل بود چون بیماری شد اطباء گفتند که این مرض بحسب نام خشک خوردن عارض شده است
لیس بالفقه شربت بانان اختیار کرده و موی سست که نوبتی در نماز نبود و زبور مفتحه نوبت اورانیش نزد نماز را قطع نمود
بخاری را غیر این جمیع صحیح کتابهاست مانند کتاب ادب مفیده و دفع الیبدین فی الصلوة و قرارین خلفه الامام الزاهد
و تاریخ اوسط و تاریخ صغیر و خلق افعال عباد و کتاب ضعفاء و جامع کبیر و کبیر و کتاب الاشربة و کتاب برکت کتاب جدا
و کتاب علل و کتاب کنی و کتاب بیوطانتهی کلام در بستان الحاشین نوشته همدین تحصیل که یکی از محدثان عصر است
میگوید بخاری همراه من در طلب حدیث پیش شیخ وقت آمد و رفت میکرد و هرگز دوات و قلم و محبره همراه نمی برد و شست
و هیچ نمی نوشت ما او را گفتیم که ترا ازین آمد و رفت چه فائده است چون شیخ نمی نویسی آنچه میشنوی از یاد میرود و چون
یاد داری که گوش می داری از گوش دیگر می براید بعد از شش زده روز گفت که شما بسیار رنگ کردید حالا بسیار بد آنچه شما
نوشته اید و محفوظ دارید و مقابل کنید درین بحث تا با پانزده هزار حدیث نوشته بودیم این همه از یاد خواندن گرفت افتد
بصحت میخواند که ما نوشته های خود را از خوانده اتو صحیح میکردیم بعد از آن گفت که شما می پندارید که من عیث سرگردانی میکنم
از همان روز تعیین کردم که این شخص شدنی است و کسی با وی برابری نمی بخوابد کرد و از او در بخاری آگشت که میگفت من
امید دارم که مرار و روز حساب از غیبت کسی نپرسد که هیچکس را غیبت نکرده ام و این نوع و وقف بسیار عجیب است
بخاری را گاه گاه میل انظم هم بود یکی در طبقات کبری این قطعه ابو ثنی ثبت کرده
فیسمن یکوان موتاک بغلله | که صحیح دایت من غیر سقم
انتهی میکنم مشهور است که بخاری گاهی شعر دیگری هم میخوانده جز آنکه در روایت حدیث وارد است تا بشعر گوئی چهره
شاه ولی الله محدث بلوی در بعض تالیفات خود نوشته اند که روزی در حدیث لوکان الايمان عند الثواب لانه جال
او را میل من بخلا یعنی اهل فارس فی روایت لانه جال من بخلا بلا شک تا که میکردیم فقیر گفت امام بخاری درین حکم
داخل است زیرا که خدا تعالی علم حدیث را بر دست می مشهور گردانید و تا زمان ما حدیث آنحضرت صلی الله علیه و سلم بر او
این مرد و دانشمند صحیح متصل باقی ماند شخصی از اهل عصر که با اهل حدیث نقاری داشت مانند حال اکثر متفقه عصر
پدر هم اند تعالی طریق الصواب این سخن اخیر را پسندید و گفت بخاری خطه حدیث داشت نه علم و وی قوی بود و در
حفظ حدیث ضعیف بود و رفقه و فهم معانی از مخاطب آن عزیز روی باز کشید که فائده نداشت و توجیه بیان آن خود شد
و گفتیم که شیخ ابن حجر در تقریب میگوید محمد بن سلیمان امام الدینانی فقیر الحدیث و این سخن نزدیک است که تتبع فن حدیث
کرده باشد بدین سیست قابل تشکیک نیست بعد از آن چیزی از تحقیقات علمیه که منشأ آن بخاری بوده است و حاصل
لوای آن غیر بخاری کسی دیگر نبود بیان کردم و در آن باب بنده انجالی هر چه خواست بر زبان جاری ساخت خواهی بود
گفتند آنچه مذکور شد بغایت مفید است اما حافظ را گنجایش خط آن ندارد مگر آنکه حاصل آن باختصار و ایجاز بقلم
منضم و موزون گردد و موافق استرهای ایشان در کتابی از آن بقلم مضبوط کردم باید دانست که علم حدیث را صد سال از بخت

از غیر آن میسر نمی تواند چنانچه اگر کسی گوید که فلانی قواعدی را که در قانون مذکور است انتقاد نموده است و آنچه
 یاد گرفته ثابت شده از غیر آن ممتاز نموده است بطریق بدیهه است دانسته شود اما محال است جزئیات و کلیات قانون را
 مستحضر ساخته است و نیز این که خداوند تعالی در سینه او نهاده بر کسی را سنجیده است و همچنین اگر کسی گوید که فلانی در بیان
 البراهین مبتنی بر انتقاد نموده است بآلایه است دانسته شود که عرض عرض عربیت و طریق افشا و شعر نیک و رزیده است
 اما انتقاد میسرش انداز بخدا دانسته شد که بخاری این علوم را نیک برزید و او را سائل آن ها استخوان نموده و آنچه بکتاب
 یا حدیث صحیح بطریق سحر است یا دلالت ثابت شده از غیر آن جدا ساخته و کفی بنکافضیه و نفی و اگر انصاف را
 بکار فرمایم بگوئیم از علمای تقدیم نمی یابیم که در جمیع این فنون محکم کرده باشد کلام ایشان چه بر یک فن است یا در
 فن غالباً و بگوئیم از مستقدین نمی یابیم که در استلال از اشارات حدیث برین علوم بیشتر از بخاری سخن گفته باشد
 و نیز انصاف را اگر کار فرماییم دانسته شود که احداث این علوم از احادیث صحیح بر آوردن انتقاد نمودن کار عظیمیست
 در شریعت و محتاج سرعت انتقال فیه من حفظ طرق حدیث و اختصاص آن علوم تا آنکه امام احمد بآن همه تبحر خویش کار نمی
 گفته است حاصلش اینست که ما از انتقاد سه فن که سیر و تفسیر و زهد باشد عاجزیم زیرا که اکثر آن هر سه ضعیف فطری آید
 بالازماده کرده است بخاری در هر یک از این فن فواید جلیله از موقوف صحابه و تابعین بر آنها را در تمام بابینش گردانیده و
 و طرق اختصاص احادیث در مسائل تعلقه بآن تعلیم کرده است و طرق استلال با اشاره لغوص خود اختراع نموده است
 آری در استلال بخاری چند نوع است که محققین فیهما آنرا قبول نمیکنند مانند استلال بر یکی از جدول الفاظ برای هر یک از معانی
 و لئاناس فی معانی و تفسیر و بگوئیم نیست اینها که محل اعتراض و بعضی مواضع نشده باشد و نیز در عقد و اگر
 سوره ترتیل تقریر و در بیان می آید و همیشه آنست که پیش از وی فن ترویج چندان ممد شده بود و اهل علم را از نظر
 مطالبی می باشد نه ترجم و ترتیب شعر شده شیوه معانی را نباشد که سفال و دپاش رندی آشنایان با این مکتبه حاجه کار
 اتی با خط محمد بن بطور گوی تفسیر بخاری و غرض فهم او در معانی کتاب است چیزیست که هیچکس از مصنفین علمای اشعار آن
 نمی تواند کرد و نمی توانست که شرح کتاب او قریباً و حدیثاً از آن زمان تا این زمان چه کوشش سعی و تطبیق تراجم ابوابی با اشعار
 ابواب کرده اند و نمیکنند و هنوز چنانکه باید بی بوجود و علل مراد مولف نبرده و لهذا اتفاق کرده اند بر آنکه وی در نقد و در
 از این فهم مقاصد کتاب سنت نبی علیه کوشش عبدالحی و دیلوی در ترجمه مشکوٰۃ قصه وفات و چنین نوشته که وی چون
 از طلب علوم و رحلت بلاد و ملازمت مشایخ فارغ شده به بخارا که وطن مولد او بود باز گشت اهل بخارا تعظیم و تکریم فرمودند
 او نموده یک فرسخ برای او استقبال کردند و قیام بخارا فرستگ برای او زدند و در راهم و دانی بر روی شارساختند
 پس می در بخارا بود و در رس احادیث و افتاده علوم اشتغال داشتند بعضی از اصحاب غرض حسد حاکم بخارا را بران برداشتند
 که بخاری را استماع نمود که صحیح خود و تاریخ بکثیر را بیار تا سماع این و کتاب از تو نمایم بخاری گفت من علم را نخواهم گذاشت
 و آنرا بر سرای مردم نمی برم اگر او را حاجتی است نزد من حاضر شود و در مسجد من در سرای من علم بشنود و در وایتی آنکه
 والی بخارا است عاقلان و مجلس خاص برای اولاد او استعین سازد که در آن مجلس غیر ایشان کسی نباشد و جمیع شیخ

بجاری الاصل است اگرچه این اثر را که نسبتی پیش نیست ولیکن برکت این اضافت خواجهی بخوابی ماموست
 اما قیل و قیل در نسبتی بنویس کافی بود و در بعضی از این که قافیه کل شود نیست
 رزقنا الله تعالى علومهم و اعمارهم و حشرنا يوم القیامت فی زمرتهم و اولادنا احوالهم انه قریب مجیب
 ابو جعفر محمد بن جریر بن زید بن خالد الطبری و قیل زید بن کثیر بن غالب صاحب النفس الکریمه تاریخ الشیعه
 فحول فی قول تفسیر و حدیث و فقه و تاریخ و غیر ذلک نام بود و او اصنفات مجیده در فنون جدیده است که ذلالت میکند بر سواد علم
 و غیر از فضل علمی که از ائمه مجتهدین است تقلید احدی نکرده و ابو الفرج محمد بن عیسی که یاکثر وانی معروف با برادر بزرگ بود و
 نقل معتبرست تاریخ احوال و شرح ابوالفتح شیرازی و کثیرش در طبقات فقهاء سنجلی مجتهدین کرده و در بعضی مجامع
 این ابیات ابوی اسد است که در اول خطبه
 اذ احسرت لم یعلم شفیقی
 و رفیقی فی مطا الدی رفیقی
 و لو انی صحت بهذل و جمی
 حیاء حافظ لی ماء و جمی
 لکن الی الغنی سهل الطریق

روزی شنبه آخر نهار سادس عشرین شوال سنه عشره و ثلث مائه در بغداد و درون خانه خود مدفون گشته و در آنجا
 ابو جعفر محمد بن احمد بن محمد بن زید بن خالد الطبری و قیل زید بن کثیر بن غالب صاحب النفس الکریمه تاریخ الشیعه
 از وی نبود و در بغداد سکونت داشت و هاجم تاجیه از کتب بن کثیر صریح و یوسف بن عیسی و کثیر بن عیسی و غیره ترجمه
 و از وی احمد بن کامل قاضی و عبد الباقی بن قانع و غیره چهار وی اندنقه بود و از اهل علم و فضل و زهد در دنیا ابو الطیب
 بر عثمان مسافر گشته نزد او حاضر بودم که در وی آورده ازین حدیث سوال کردان الله تعالی یثقل الی سما و الدنیا و گفت
 فالتیقول کیف ایقنی فقه ابو جعفر گفت التیقول محمول الی الایمان به و واجب السوال عنه بدقه محرر مطو
 سه لایمی باشد نه ترجمه و ترجمه شریفه صاف و زیاده که مفال بدو باشد رندی انشام را با این تکلف نه چه کار
 انتهی با فقه محرر مطو گوید فقه بجاری و غرض فهم او در معانی کتاب سنت چیزی است که هیچکس از مصنفین علماء انکار آن
 نمی تواند کرد و می بینی که شرح کتاب او قدیم و حدیث از آن زمان تا این زمان چه کوشش و سعی و تطبیق تراجم ابواب با اصل
 ابواب کرده اند و نمیکنند و هنوز چنانکه باید بی بوجه و علل مراد مولف نبرده و لهذا اتفاق کرده اند بر آنکه وی در فقه و حدیث
 و فقه فقه مقاصد کتاب سنت بی نظیر کوشش عبدالحق دهلوی در ترجمه مشکوٰۃ قصه وفات و چنین نوشته که وی چون
 از طلب علوم و رحلت بلاد و ملازمت مشایخ فارغ شده به بخارا که وطن مولد او بود باز گشت اهل بخارا تعظیم و تکریم و احترام
 او نموده یک فرسخ برای او استقبال کردند و قبا بخیام وطن فرسنگ برای او زدند و در راهم و دنانیر و روی شارسا خنند
 پس می در بخارا بود و دبیرس با حدیث و افتاده علوم شتغال نوشته بعضی از اصحاب غرض خصم حاکم بخارا بر این بود
 که بخاری را استماع نمود که صحیح جامع خود و تاریخ کبیر را بسیار تاسع این و کتاب زونایم بخاری گفت من علم را نخواهم گذاشت
 و آنرا بر برای مردم نمی برم اگر او را حاجتی هست نزد من حاضر شود و در مسجد من در سراسر من علم بشنود و وایتی آنکه
 والی بخارا استماع نمود که مجلس خاص برای اولاد او تعیین سازد که در آن مجلس غیر ایشان کسی نباشد و استماع صحیح بخاری

و اما معروف لغت قدیم خوانند و هر یکی برای خود می بیان کند استیاس مکان گشتار کیک استیاس
 برسد که این لغت در این حوز است یا این لغت را در این لغت بلکه در حساب و در این لغت است اسباب
 او که شکل این لغت در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 المید این کتاب را در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 و او علی بن ابراهیم در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 قدما مصر و در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 حدیث از سانی و در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 در زمانه او تل او بود حاصل نام او بود است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 در میان سه اربع و ستین و شصت و در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 حرب رباب مدینه مصر و گفته اند در موضع قاهره امیر الوالقاسم انور بن احمد و کما انور و حاکم انور
 حاضر حازمه او است در حداد و تشدید و ال نسبت است مسوی سنج حدید که یکی از احاد و تن این کتاب و
 او که شکل این لغت در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 من هیچ گرفته و حدیث فخر و ان شته گشت او را در علم اصول کتابی است که مثل آن مسوق نیست فعال گفته می
 اعلم الناس بود اصول این کتابی و اول کسی است از اصحاب که متروک و در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 و فائز سه تکتین و تکت مانده بود و میر و یقین صادق و کون تخمین است مسوی کسی که و ما بر در این لغت
 اس چنان گفته که در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 او که شکل این لغت در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 شاعر و در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 و در او در ملاد و در دست رفته فقره از این سنج گرفته مصداق بسیار دارد و اول کسی است که در این
 جیس از نقبا تصدیق کرده کتابی دارد و در اصول فقه و در باب شافعی در ملاد و او را وی مدینه گردیده و در
 دارد از محمد بن حریر طبری و او را وی حاکم فیساوری و اس شده و ابو عبد الرحمن سلمی و هانکه کثیر را وی است
 در و فائز اختلاف است معانی گفته نوی سه ست و ستین و تکت مانده و شافعی است در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 که او را وی حاکم فیساوری و او را وی حاکم فیساوری و او را وی حاکم فیساوری و او را وی حاکم فیساوری
 او که شکل این لغت در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 این کتاب در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 مصر آمده ناموت او را در این لغت است یا این لغت را در این لغت است یا این لغت را در این لغت
 فاضل الوالطیب طبری گفته نموده حاکم گفته برای او ایام ملاد و در این لغت است یا این لغت را در این لغت

ایم پیشداد و شش سالگی و در نزد علمای اربع و ثمانین و ثلث مائست ماسر جسی اجماع میم و سیم
و کسب و جمع نسبت بموسوی چند اوست که در فرائی نود و بر دست عبد الله بن مبارک اسلام آورده
ابو بکر محمد بن ابراهیم بن النضر النیسابوری فقیه عالم مطلع بود که کوشش ابو اسحق فی طبقات الفقهاء گفته
تصنیف کرده و اختلاف علماء کتب بسیار که مثل آن تصنیف نشده و محتاج شدن بسوی کتاب و موافق و موافق
نمی دانم گفته از کدام کس گفته از کتب مشهوره و در اختلاف علماء کتاب الاثران است که کتاب المصنوع
من الاثران و بهی و اختلاف العلماء نقل فرماهمیم ایضا و کتاب الاجماع و بهی و صغیر توفی بکثره تسع و شش
در کتاب الخیرین گفته اند شیخ الحرم زکریا در کتب مجاورت حرم و اشتغال تعلیم علم حدیث در آن اینه است که و کتاب
او داده وقت بوده و راست کتاب التفسیر و کتاب السنن و تصانیف او مایه اجتهاد و تحقیق است و علم نقد و شناسن
مانده و دلیل و خود و چه بود و نقد کسی لازم نمی گرفت و در علم حدیث شاگرد محمد بن یحیی و محمد بن سلیمان و محمد بن اسماعیل
و محمد بن السیرین و دیگران حدیثین است و باطلی و محمد بن یحیی بن عمار و ابو بکر الخیرین دیگر حدیثان غیره که در آن حدیثی
آنوید محمد بن احمد بن حمید و بن محمد المروزی الفاشانی الفقیه الشافعی از ائمه اجلاسست حسن النظر
بزرگ و حفظ نهیب او در نهیب جوهر غریب است فقه از ابی اسحق مروزی گرفته و از وی قفال مروزی اخذ نمود
و در بغداد آمده حدیث کرد و در اصفهان و محامل از وی شنید باز بکر گرفته و رفت سال مجاور ماند و در آنجا از فقهی تبحر
بصیح بخاری نمود خطیب گفته ابو زید اهل مروزی بن کتاب ابو بکر گرفته از نیسا بون تا که چهاردهی بود و نمیدانم
که ملاک مروزی خطای نوشته باشد و احمد بن محمد حاتم گفته ابو زید را شنیدم میگفت رسول خدا را در یک پنجاب دیدم گویم ابو بکر
علیه السلام را میفرماید ای روح الله و طعن بر او داش در اهل امر فقیه بود و بر هیچ شی قدرت نداشت در رمای شد و ابو بکر
بنی جیمی مانند چون او را گفته فرمود مرا علی هست کما ز پوشیدن محشوم منع میکند مرا و بدان فقر بود و نه خواست
بر باطل حال او مطلع شود بعد و نیا در آخر عمرش برومی رها آورده و حالیکه در دانش فرو رفته و نمیتوانست که چیزی
بداند از خلیه و صاحب جماع از وی باطل گردیده نیست را منطاب شده میگفت لا بارک الله فی القبلت جیر لا بارک الله فی
الجلل گفته و قد اذکر تنی فیه الحکایت ابیانا بعض الفضلاء و قد اثری و صارت لغته و بهی و عشرا تفرقی فی نظم

ما كنت ارجو اذ كنت ابع شريتا	ما كنت ارجو اذ كنت ابع شريتا
مثل المصون على كتاب يدونا	مثل المصون على كتاب يدونا
يغزني يا ساربع منعمة	يغزني يا ساربع منعمة
فكيف يحين مينا صار دونا	فكيف يحين مينا صار دونا
اقالوا اينك طول الليل يلقنا	اقالوا اينك طول الليل يلقنا
فما الذي تشنك قلت التمانينا	فما الذي تشنك قلت التمانينا

وفات ابو زید روز پنجشنبه سیزدهم رجب سنه احدى و سبعین و ثلث مائت بوده ✽ ✽
ابو عبد الله محمد بن ابراهیم بن جعفر بن علی بن حکون بن ابراهیم القضاعی الفقیه الشافعی قاضی مصر بود از طرف
ابن مصر بطریق رسالت از ایشان بروم گرفته حمیدی از وی روایت دارد و وی احادیث از ابو الحسن بن یحیی و ابو سلم

و اما طبع فخر از ملاوت سیکر و شیب باز شد و در سجده این کت رسید فاذا انفتح فی الصور فلا انساب بینهم یومند
ولا یتساوون تا دم صبح همین کت را بخواند امام نووی بسوی او خطی نوشته در آن این بیت بود بدیت
لکل زمان واحد یقتدی به و هذا زمان انت لا شک فی حقه از قاضی طبع اوست قطعه

تغیث ان الشیب عاجل لیسعه
واخذ من عصر الشیب وقاره
واخذ من عصر الشیب عاجل لیسعه
واخذ من عصر الشیب وقاره

و اما شدت العیش حتی سماها
اذا شاء روی سید کل بلقع
وفیها شیوخ الدین والفضل
فقم وایغ واقصد باب من فوات افزع
واسعی اذا ما لذی طول و قفی
اروح و اغد فی ثیار المصنع
فکرین ارباب الصلح و السامع
اذا بحثوا فی مشکلات یجمع
من السقم المذی بنصب اهل
واما تلقی غصه المستجرع

بالحکم اکثر طمانی حق این فن شریف اجلاء و در نبره اگر چه کجس از زمان صحابه تا زمان
شیخ در معالی متون حدیث آنقدر ترفیق و اسامان نموده که این عزیز بعل آورده و هر کراشاد این مقال مطلوب باشد شرح گوید که
بر قطعه از امام نوشته است با معان نظر معاینه نماید که چه غرور و وقت نموده در حدیث بر این عازب رضی الله عنه امرنا
رسول الله صلی الله علیه و سلم بسبح و نما عن سبع چهار صد فائده استنباط نموده و آن همه را بتقریب شایسته ادا فرموده
بغزاه اندخیر اوی در فطیم علم حدیث و اهل آن سبالله تمام شنیده و اهل نیار او در نظر او قدری و واقعی نداده بودند و فرقی را
بر جمیع کتب این فن شریف داشت و اکثر مدیون و مقروض می بود بسبب خریدن کتابهای این قرن او را حق تعالی شرف علی
و قلوب کشف و قرائع و حوادث هم در برابر عطا فرموده بود چنانچه ملازمین مجلس او درین هر دو باب فتر و فتر از آن بزرگوار
حکایت کرده اند و موضع بود روزی شخصی پیش او آمد و گفت که من نزد درویشی جا بل قدم مراد نماز و سوا و من خطرات
بسیاری آید و رنجیده میشوم آن درویش در جواب فرموده من سوس بل این کس که در وی غیر خدا بگذرد و بسبب این حرف
علت و سواس از من بالکل زایل گشته شیخ این قیاس العید گفت این درویش جا بل نزد من بهتر از هزار فقیه است
را تم حروف و گوی بعضی از متکشفه فقها درین سخن او درویش نه و گفته اند که این نه از حدیث صحیح مستند فقیه اعدا

تسبیح الدین الحنفی الشیخ فضل بن محمد بن عمر بن طهوفی البکتری العلامة الورع الزاهد العالم ولادت و تربیت در
 ارض غلج بانهست اخذ علم از سراج قاری هدایه و تفسیری نموده و ملازم ابن الدمام گشته زوی با تقاضا حاصل کرده در فقه
 و اصول و نحو و تاریخ گردیده و شیخ او ابن الدمام در حق او میگفت بود محقق الدیار المصریه مع ما هو علیه من سلوک طریق السلف
 و العباد و الخیر و عدم التزوای احدی باده عمره و علم بر شد قور عا ستولی تدریس چند تا کن بود و از انجمله در حق نفس نیز صورت
 بود و علی ششصد و نود و یک بار شش خونی شده و او را حاشیه است بر توضیح کثیره الفتاویات فی ذی القعدة سنه اصدی ثمانین
 و ثمان بانه تیوگی گشته بود آخر شیوخ جوانی که با هم پیاپی بوده احدی من اخذت عنه العلم الا لاجل قرات علیه رقعات من الزمان و قلنا فی قلم

مات سیف الدین منفردا	و غدا فی القدر منفردا	طلم الدنیا و صا کما	لم یزل احواله رشدا
بیکه دین النبی اذ	ما اناه ملحد کمد	انما یبکی علی رجل	قد غدا فی الخیر معتلا
لو یکن فی دینه و من	لا ولا للکبر منه د	عمر افناه فی نصب	لا اله الا الله یجتهدا
من صلوة او مطالعة	او کتاب الله مقتصد	لا یوافیه لمظلمة	بشر و مدح فندا
فی الزی قد کان من مرج	لم یختلف بعده احدا	دنت الدنیا المنصم	و حیل الناس قد افندا
لیت شعری من تومله	بعد هذا البحر ملتحدا	ثلمة فی الدین مومنه	مالها من جا بر ایدا
قد وینا ذاک فی خبر	و هو موصول لنا سند	فعلیها معات ضمه	ومن الغفران صبا کدا
و یومئذنا ضمن زمینه	مع اهل الصدق الشهدا		

بدر الدین فضل بن ابی بکر بن عمر الاسکندری المعروف بابن الدما سینی در اسکندریه سنه ثلث و ستین و سبعین
 متولد شده و عنایت با او اب نموده در نحو و نظم و تشریح و فائق شد و در فقه و غیره مشارک بوده ما هر گز دیده و فکرش شهرت
 و در جامع از هر مقصد را قری بخوبی شده حاشیه دارد بر تفسیری الدیب و شرح تسهیل و شرح صحیح بخاری و شرح خزرجیهات با اند
 فی شعبان بن سبع و عشرين ثمان بانه ذکر السیوطی فی حسن الحاضر و درستان المحدثین گفته از ابتدا فی نشو و نما مشغول
 تحصیل علم ماند و در سرعت او را که قوت حافظه سرآمد قرآن خود بود و ذیل تحصیل مال کرد کارگاه کلامی ترتیب او و جلال
 بسیار را اعطوفه و اجوره شخص کرده مشغول بکار کرد تا گاه بقدره القی استخار الله و التمسک بالحق و التمسک بالحق و التمسک بالحق
 بسوخت و دیون بسیار بر دمه او ماند و قصد ران نبال او گرفتند تا چار از اسکندریه بصعید فرار نمود و قریح او ان زیر مقبل
 و گرفتار ساخته بقاهره و در آنجا بن محمد ناصر الدین با زری در پرورش حمایت او شدند و حال او فی الجمله باصلاح آمد بعد از آن
 بسوی ایران رحلت نمود و از آنجا بیلاد هند رسید و در شهر احمد آباد کرامت کرد و در آن زمان با او معروف بود و او اقبال تمام
 رود او در سلطان الوقت انتفاع عظیم یافت و کمال غایت گذرانید چون موت او فجأة واقع شد مردم را گمان شد که
 کسی او را زهر داده تصانیف او در علم ادب بسیار است از انجاست شرح تسهیل و جواهر البحر و در عوض از منظومات او
 نو که بر ریه بمطالع الشرب و نزول الغیث فی الاعتراض علی الغیث الذی انجمنی شرح لاسیه العجمی للمصنفی جواهر البحر
 را منبر شری و توشیح بن افراز و مست نظم ایا علما المحدث انی سائلکم ان یحققوا به یتظهن السیر

ابوبکر محمد بن احمد بن حسین بن عمر الشاشی الاصل الفارسی المولد المعروف بالستظفیری الملقب بفخر الاسلام الملقب بفتوة
 فقیه وقت بود تفقه بر محمد بن بیان کازرونی کرده و پیغمبر او رفتند لازم شیخ ابو اسحق شیری گزیده و کتابهای بسیار در الصباغ
 سوانح فی خوانده و در روی امام الحرمین و در مکه حکم کرده و بر وجه خوب در عراق برای فقه متعین شده و ریاست افتاد
 یومی منتفی گشته از تصانیف دوست علیته العلیانی المذنب بعد در روی مذنب شافعی باختلاف کثیره در کتب جامع نموده و
 نام کرد و نیز کبریا شیخ ظاهر بالتذکیر کرده بود و در بغداد متولی تدریس مدرسه فطامیه شده بود تا وفات خود روز در مجلس درس
 چنین گذشت بسیار که شیخ را ذکر کرد خلت الدیار فستغیر مسجداً ومن الصلوة تغیر دینی بالسود و
 ابریکان گوید در انصاف منه و اعتراف من بقدمه بفضل والرحمان علی تعینی یوم لم یسببت لی عیش شوال شیخ و حسن بن یزید
 محمد بن احمد بن عثمان بن قایماز الشیخ الامام العلامة شمس الدین ابو عبد الله الذبیبی حافظ الایمانی و لایزال الایمانی
 متقن بود و در حدیث و رجال آفرین نظر بود و در احوال آن عارف بود و ترجمه نام و ابیات لیهام در تواریخ ایشان بسیار
 و بسیار کسان الفقه بنحیه و در تصنیف کثرت فرموده و مطولات را در تالیف مختصر ساخته شیخ کمال الدین بن الزمکان
 چون تاریخ کرد که سسی است تاریخ الاسلام چرا بعد جزو اوقات شده گفته این کتاب جلیل القدر است آن در مجلس
 و کتاب تاریخ البلاد نیز ثبت و در تصانیف دست لدرول الاسلامیه طبقات القراء و طبقات الحفاظ و در مجلس
 و میزان الاعتدال سه مجلد و المتنبی فی الاسماء و الانساب یک مجلد و بناء الرجال یک مجلد و تهذیب التهذیب یک مجلد
 و اختصار سنن بهیمنی پنج مجلد و تنقیح احادیث التعلیق لابن الجوزی او استخلی اختصار المعجم المقتنی فی المعنی فی الضعفاء
 و اختصار المستدرک للحکم و در مجلس و اختصار تاریخ ابن عساکره مجلد و اختصار تاریخ خطیبی و مجلد و توقیف اهل التوفیق
 علی مناقب الصدیق یک مجلد و نعم السمر فی سیره عمر یک مجلد و التبیان فی مناقب عثمان یک مجلد و فتح الطالب فی اخبار
 بن ابی طالب یک مجلد و اشیاخ و در آن یک هزار و سه صد کس را ذکر نموده و اختصار کتاب الجهاد لابن عساکره یک مجلد و با بعد الموت
 یک مجلد و التلبیر فی عدو اهل بدر و او است تراجم اعیان برای هر یک مصنفی قائم الذات نوشته مثل ابی رابعه
 و سیکه جاری بخیری ایشان است و لیکن همه را در تاریخ العلماء و النبلاء داخل نموده و کلدوی بهاء ربیع الاول سنه ثلاث
 دست مانده بود و از اشعار او است قطع

فاخلی موضعاً لو فاة مثله	فما جازى بأحسان لانی	ذا قرأ الحديث علي شخصي
وقال ايضا قطع	العلم قال الله قال رسول	اريد حياته ويريد قتله
وحذر من نصب الخلاف جهالة	بين الرسول وبين اي فقيه	ان صحح ولا جماع فاجهد فيه

محمد بن عبد الواحد بن احمد بن عبد الرحمن بن سبط بن الحافظ الحجة الامام ضياء الدين ابو عبد الله السعدي الدمشقي
 الصالح صاحب التصانيف در دیر مبارک سنه تسع و تسعين و خمس مائه متولد شده و لازم محافظه علی الغنی گردیده بود
 مخبر کرد و قرآن حفظ نمود و تفقه کرد و او را در صلت بسوی مصر نمود و در سنه خمس و تسعين و آنجا شنیده بغداد رفت بعد موت
 ابن کلیب بن از بن الجوزی سماعت نمود و داخل مهران شده به شوق برگشت بعد ست مائه و روز وفات فزونی صمدان

محمّد بن ساجت و کتب خود کرده استخاساعت بخوده بخوان من وصل رفته عالم کنیه و فصل کی خود می مشق می نمود و در این
اصول نویسه هم ساید رتزو و سجاد و هم مکتب سید نیک برستغال تده و تصنیف یر و اجات حافظ صغنی و تصنیف
و اس تهری و جلفی کنیه او را ساجت اده حال الدین مری گفته بودا علم من الحافظ عبد العلی را تصانیف او سکن الا کتاب
سه مکتب حاصل الا اعمال که محمد الا احادیث الحماره بود و حرکت صفت احمده و الحارکات میاق اصحاب الحدیث
السعی عن سب الصحابة غیر ذلک بر ما جامع مطهری مدرسه سا کرده و اهل حیره و ارباب اسانت نموده و آزاد اراشد
گروا سید کس خود را بران وقف فرموده و الی الآن حافظ عبد العلی فاس الحاحب و اس سلام بود و لیکن در کتب صلیح
نوست حار را بر شاخ رفته و سنی کنیه را بران مدرکشته و فانش در سه ثلث و اربعین دست مائت اتفاق افتاده و
حجل من محمود الس من تهرته الحدیث محاسن الحافظ الکبیر محمد الدین بن الحمار السعدادی صاحب التاریخ
در دیقده سنه ثمان و سبعین خمس مائت ولادت نامه سلی کر اس کلید بابن الجوری و اصحاب بابن الصیدق حار
اهل علم دارد و ارا حلت و اسعد است بسوی تمام و صرح حار و اصحاب عرسان مخرو و هرات و سیار و سماع
سیار نموده و اصول سساید و اهرام آورده و تاراج خطیب علی نوسته و دران مروی است که او بوده و این تاریخ
او در سنی مکتب است و ارات در تحریر و درین سانی سعت حفظ و بی و ا و ا م ت فقه تحت مرقی خود حسن الحاضر و تیش و اضع
متیحه او ستمل است بر سه هر تاریخ است و همت سال در مفرگ را میده و او را است کتاب القمر المبرق فی السید الکبیر و
در کبر صحابی ماعد و در مات و در که نموده و مکتب و مکتب بران بل بران ماکو الا نوسته و متفق و مفرق و دست
الحمد تیس الی الا و الی السیدان کتاب عدالی و کتاب تحم و حه الساطرین فی معرفه السابین و الکمال فی معرفه ارباب
والدرة التیمی فی احبار المدیبه و سرته الوری فی احبار ام القری و عر العواکد در ستمش مکتب و ساق و الکتاب
یا قوت در رحم الا و اما گفته استدی لنفسه **ط**
و قائل قال يوم العيد لي درای
تخلی و دموع العین تهمس **ط**
صلت انی بصید الدار عن وطن **ط**
و حلق الکف الا حباب قد حشر **ط**
و فانش و سیه **ط**
و اتفاق تافقه **ط**

محمد بن یوسف بن علی بن یوسف بن حیان شیخ الامام الحافظ العلامة فیه العصور شیخ الروان امام الحیا
اتیر الدین الوحیان العرطی قرآن کریم را در وایات خوانده و حدیث سلا و ادلس حیره و افریقیه و قهر اسکندریه را در
و حار سیدیه و اجارات را تمام و اراق غیر ذلک حاصل ساحت و در طلب اجتهاد نموده و تحصیل فکات کرده بر
طله اکیا حیل تو صیه میوه و تو عظیم ایستان سیکر و صاحب نظم و سترست و شحات عیبه دارد و در نقل جو دست
و در قول خود و حرکت سار و ثلث و صانط الساط او و اما صرف و تحویر بران امام دیاست در تحویر وحدت
یرطلی و دمته و در مترو و در و ع و تیرا حرم و طقات و تواریج و حوادث و تقیید اسما کاس خصوصاً معارفه و اثنی
نکطستان ارا مال و ترجمیم و ترفیق و تعمیم دستگاه قوی دمته حسن العشر ملح الوضه طامر اللول ستر بر بحر و التیش
مولد او در زمانه و شهره بر سه ابن نع و حسین دست مائت نموده الی خمس باید بی اس الصانع و سنی سیار شیخ و او سید و

از بهار بن النحاس گرفته و در نحو بحیات شیوخ خود قدیم و شکر گردیده و آواز او بسیار دور دست است و کما فی طرز و می فرست
کتاب مشهوره تالیف او است که فی مفسر سبع و اربعین مسموع مائه بالیاء المصر و ثناء الصالح الصنفی بقوله

مات انتاد الدین شیخ الورع	فاستقر البارق واستعبدا	ورق من حزن نسیم الصبا
واعقل لا اسرار لما ستر	وصادحات الیاسی بوها	رشته فی السبع علی حرف ودا
یا عین جودی بالدموع النی	یروی بها ما صده من تره	واجری دما فاحططه شانه
قد اقتضی اکثر ما جوسه	مات امام کان فی علمه	یوی اما ما والودی من ورا
امسی ما دی للبالام فردا	فضله القبر علی ماتو	یا اسفا کان هدی ظاهرا
وعاد فی تربته مضمر	وکان جمع الفضل فی عصره	صح فلما ان قضی کسرا

الی قوله فظ	ان مات فالذکر له خالد	یعنی به من قبل ان ینشأ
حادری واره غیث اذا	مشاه بالسقی له بکرا	وخصه من ربه رحمة

و بهی طریقه فکرة السیوطی فی حسن المحاضرة بما هما به

قطب الدین ابوبکر محمد بن احمد بن علی المصری المعروف بالقطب القسطلانی در صرهند

اربع عشره و ست مائه متولد شده و فقه نموده و فتوی داده و علم و عمل را جمع کرده و در ریث و تصوف بهیجا

پرداخته و متولی شیخ دله الحدیث کالیگشته در محرم سنه ست و ثمانین و ست مائه در گذشته حمد الله

الغنی عن همل بن ثمان بن ابراهیم الدمشقی والی قضای صرهند تا هشت سال بعد احمد بن طولون سرانجام تقیم کرده

بعد قاضی دمشق شده و به شافعی را و را انجبا داخل کرده و قضات انتخابان حکم کردند بعد از آنکه غالب بر انما بود

اوزعی بود در احکام توقف شدید میکرد و کول بالغ و کریم بود و قوی سنه اثنین و ثلث مائه پسرش ابوجبر احمد بن

هم عارف و باطنی بود و در کبریه قنای مصر و شام بوی تعلق داشت و زید بنی در سنه چهل و سیاله در گذشت

ابن المقدسیه العدل از هنر الدین ابوجبر محمد بن الحسن بن عبد السلام القیمی السفاقی الاصل الاکثره

شاگرد حافظ سلفی است و او را شیخ است که حافظ منصور بن سلیم تحریرش کرده مات فی سنه اربع و خمسون سنه ثلثه

محمد بن احمد بن عبد المادی بن عبد الحمید بن عبد المادی بن یوسف بن محمد بن قدامه المقدسی الحنبلی شمس الدین

یکی از اذکیا بود در سنه خمس و سیدین و سبع مائه متولد شده و قیل فیها و قیل بعد ثمان و ساعات از اتقی سلیمان و طعم

و ابر بن حد و طبعه ایشان نموده و فقه باین مسلم کرده و شیخ الاسلام قتی الدین بن تمیمه آمد و رفت میکرد و ما برست

در حدیث و فقه و اصول و عربیت جز آن مصنفی گشته و عاشر کان آیه گشت اذ القیه ساله عن سائل ادبیه

و نوار عریضه فخر رکاسیل و گشت راه را یوافق الحمزی فی اسماء الرجال ویرد علیه یقبل منه و ذی بهی و جمیع خود گفته

النفیة البارخ المصری الجود المحدث الحافظ النحوی الحاذق ذو الفنون کتبه عنی و استغفرت منه ابن الشیخ کمال

حافظ امامه ناقد احصل من العلوم بالاسبقه الشیوخ الکبار بریح فی الفنون کان حلیانی العظم الحارثی

و اطراح بر آستانه عبودیت اوست ندیم مثل او درین امور و نه وسیع تر از وی در علم و شناخت ساز وی بهای آن گران
 و سست و حقائق ایمانی نیست و بی خصوص و لیکن مانند او در کار او دیده نشده بارها گنج گزیده و مجاور که مغفله مانند
 اولی که از شدت عبادت و کثرت طواف او تعجب بودند و زیاده از یک سال لازم می آید و قبل از موت او بود و تمهیداتی
 طولی که او را کرد در سنت بروی سماعت کردم و از دیگر تصانیف او متعجب شدم خلقی پیشمار از وی اخذ علم نموده و در
 شیوخ او تا آنکه بمر فضلای بی نظیر و میکردند و مقلدان وی نازیده این عباد الهادی و غیره از شاگردان او نیندگان
 برهان الدین زرعی گفته ماتحت ادیم السما و وسیع علمانه در درسه صدر رید درس گفته و در جزیه مدتی با ماست نموده
 و آنقدر بدست خود نوشته که بسبب کثرت و صفت خوان کرد و درباره علم و کتابت معطالعه و تصنیف و اقتنائی کتب
 شدید المعهود و آنچه وی از کتب برجیده هرگز خیر او را حاصل نشده بارها متعجب شده و مرآت انداز داده شده و او را پیش توفیق الله
 بن تیمیة دیر در قلعه جدا از وی حبس کردند درین بیست شش سال و طواف قرآن بتدریج و تفکر بود و خیر کثیر از آن بر او
 مفتوح شده و از ادواق و مباحث صحیح و جانب عظیم او را حاصل گشته و بسبب آن بر کلام در علوم اهل سعادت و دخول در
 غوامض ایستاد و سلسله گشته چنانکه تصانیف او متکلی نیست بدان بیانی او ازین قید بعد موت شیخ او این تیمیة شد و انتی
 ابن حبه حافظ ابن حجر عسقلانی در در کما منه در ترجمه وی نوشته که عربیت را بر این الفتح و مجد نویسنی خوانده و فقه
 بر مجد خزان و ابن تیمیة پدر او در فرائض بسیار گاهی بود این علم از وی فرا گرفته و در اصول بر حسی هندی و ابن تیمیة شافعی
 جری البهانی اسع العلم عارف بخلاف و مذاهب سلف بود و حجت ابن تیمیة بروی غالب شد تا آنکه در هیچ شی از اقوال او
 بیرون نمی رفت بلکه در هر آن انصار او می نمود و اوست مذهب کتب و ناشر علم او بود و او را حفظ وافر نزد امامی مصر
 و مقید و متقل شد با ابن تیمیة بقلعه ای ایستاد و طواف بر شتر و مضروب شدن بدیده و چون می بجز در مالیش کردند و کان
 میان من علم و عصره وینا لون منده بهی و در خضر گفته محبوس مانند مدتی بسبب انحار او شد و در حل ابرای زیارت و تحریل
 و متصدد رشد برای اشتغال و نشر علم و لیکن سبب برای خود بود و جری بر او مؤیدت ملازمت و با ابن تیمیة از زمان
 عود او از مصر تا وفاتش بود و ابن کثیر گفته ملازم اشتغال بود و روز و شب کثیر الصلوة و التلاوة حسن الخلق و کثیر النور
 بی حسد و حقد بعد گفته نمیشناخم در زمان خود از اهل علم کسی را که اکثر عبادت باشد از وی نماز را خلیان را زیاده
 و کوع و سجود در مستهینم و در برای اوقات سلسله اطلاق قصدا و میکردند تا آنکه میان او و میان ابن سبکی درین باب
 روداده چون نماز صحیح بخواند در جای خود نشسته ذکر خدا تا باین رشدان روز میگرد و میگفت این غذای من است
 اگر نکتم قوامی من ساقط شوند و میگفت بالصبر و الفقر تنال الامانة فی الدین فی غیر نیگفت لابد للساکن من بهیة یسیرة ترقیه
 و علم بصیر و دید و بچشم کتب موع بود تا آنکه چندان بهم رسانیده که حصر نتوان کرد حتی که اولاد او بعد از وی زمان طولی
 آنرا فروخته و بصره آوردند و سواهی کتب که آنرا چیده نزد خود و تهنه بروی محتمل گرفته از آنجا که بجا رسید الاول سبکی او را
 طلب کرده جهت فتوای او بجز از سبقت بغیر محل میروی درین حکم انکار کرده تا آنکه افتوا داد و آن باز مانده و هو القائل نظم

هی ابی بکر کبیر ذنوبه | فلیس علی من نال من عرضناش | هی ابی بکر عد امصدا سرا

بعد از نماز خانه گذارده بمقبره باب صغیر و من کرد خلق کثیر مشایعت نمود و منامات کثیر بخیر حسنه برای او دیده شد و قبل
 موت خود شیخ تقی الدین ابن تیمیه را بخواب دیده بود و از منزل و مرتبه خود پرسیده وی اشارت بعلو مرتبه او فوق بعض
 اکابر کرده و فرموده است که تلمیذ بنیاد و لکن استالان فی طبقات ابن خزمیه استی و حافظ ابن حجر در تصانیف او انما
 فی مصائد الشیطان فی القضا و القدر و کتاب الروح هم ذکر کرده و گفته کانت جنازه حافله جد و تربیت که منامات حسنه
 و من فکله قصیده توفیه تسلیح سبته آلاوت میراث استی و هم در در کمانه ترجمه پدر و پسر وی نوشته و گفته ابو بکر البیوب
 ید را و از رشید حامری سماعت کرده و نزد او تحدیث نموده و متعبد بود قبل تکلیف در وی الحجه شدت و شرفین سبع مائه
 و در گذشته استی تحریر بطور گوید و از فوائد ابن القیم است که گفته ابن عمر روی حدیث اعفاء الخلیف کان من ذلک مسکحیه
 فافضل عن القبطه اخذه و رخص فی الامام احمد و ابراهیم النخعی و روی الیث عن محمد بن عجلان عن ابی صالح السمان انه
 لما ذکر رسول الله صلی الله علیه و سلم اعفاء الخلیفه کله اصحابه فقال ایسک قبضه فما جاوز ذلک جزه ان شاء فلعن ابن عمر
 بلفظه هذا مر جلدیث رسول الله صلی الله علیه و سلم قد هب الیه و الا فالاعفاء یابی ذلک فکن لما رواه ابن عمر و اخذ ما جاوز ذلک
 مسح شده تحریر و در و متابعه السنه و علی ابن غنم که علم بالخصه و من فی هب الی هذا الشعبی و سفیان الثوری
 و غیره و رخص الامام احمد فی خلق مات تحت الخیمه علی الحلق و جوز بعض اصحابه الاخذ من الصحابین اذا طاعوا و قال کان
 احمد یفعله و کانه لم یر ذلک من المنص المحرم اتخذه الاخذ للمجاهد و الا ذی طوعوا و اما المرأة فیجزیها ان یاخذ ثوبا و یطعن
 الخیمه ان یاخذ باجمه او عنقه و یا تنهنه بعض اصحاب الشافعی و من محمد بن جریر الطبری و لاه تغیر الخلق الله استی و در
 خلق را س گفته قد تو اترت الاثار عن الصحابه بکراهه الحلق و المنع منه حتی قال عمر بن الخطاب لو وجد تک محلو ق الاخذت لک
 فی عینک و فی الحدیث فی صفة الخوارج سیاهم التخلیق و کان علی بن رضی الله عنه اذا احتاج الی اخذ شعرا سلفه باجم
 و لم یحلقه و فعله الامام احمد استی تحریر بطور از کتب مؤلفه استی حاوی الارواح و اعلام الموقعین غیره باصره و زخیر
 از بلادین بهم رسانیده و قصیده توفیه او را بدست خود نوشته و از بعض کتب در سفر حرمین بفرین ایابا و باستانش
 و از نظر در آن معلوم میشود که اگر نیز شخصی جمله تصانیف ابن خزمیه یا مؤلفات شیخ وی جمعا اللهالی موجود باشد و او آن
 در علم و فن و محتاج بسوی هیچ کتاب تألیف علمانی بگزینت قدیمین متاخرین نیست که اقبل کل الصبیح جوف الغری بطریق
 و بهر تصانیف ایشان لائل جلیس سائل براه او است که اگر اقول و خلاف عل سلفا و خلفا اما لا بد که برای آن رجوع بطریق بگری
 و باطله التوفیق صاحب و من گفت که ترجمه او خواهد آمد در حدیث سلخ از ایشان از راه خیر یا تبایشان این یافت که نیست می گفته
 ابو عبد الله محمد بن ابراهیم بن علی بن الرضی بن الفضل الحسنی القاسمی الهادی النجفی المعروف بابن الوزیر الشریف بن الشرف
 و الایمیرین الایمیر و الامام بن الامام المتوکل فی شهر رجب سنه خمس و سبعین و سبع مائتی از مالوک صنعامیر بن اعلم علی
 زینب زیدی المذهب بود بر طریقه ایتا پا چون حق تعالی او را سلم و افرضا و نکات تر بخشی رستی متع کشت و اصل
 رتبه اجتهاد و طلق گردید راس بود در مقول و مقول و امام بود در علم قصد اصول و در حق او گفته السیاسه و الامام العجله
 المحدث الاصولی النجفی المصنف عقیده البلیغ الرحله الحجه الشقیه الصوفی فخر العصر ناره الدیر خاتمه لنفا و حامل لوازم الالاد

تو بسوی شام کرد و مدتی در دریا مشق در زانو و پاهای دریا جنبه غریب او در سوا میگفت از اینجا پیرایه مشتاق
و اجتهاد و عبادت و زیارت مشاهد و مواضع معظمه بجا آورد و در قیام ششم اسکندریه ماند گویند از اینجا اراده رکوب
در بحر بسوی بلاد مغرب بجزم اجتماع با امیر یوسف بن تاشفین صاحب مراکش کرده بود که درین اثنا نخی او رسید
تا چار از آن غریب برگشته بوطن خود طوس خود نمود و بغرض خود مشغول شد و تصنیف کتب غنیه در چندین وقت
اشهر آنها کتاب الوسیطه و البسیطه و التیز و الخالصه و رقه است از اینجا احیاء علوم الدین است و آن نفیس اصل کتاب
و او بعد از مدتی فقه تصنیف است و ولد المصنف المفضل فی علم الجدل و له تهاقه الفلاسقه و محکم النظر و معیار العلم
و المقاصد و المصنفون علی غیر الله و المقصد الاسنی فی شرح اسماء الله الحسنى و مشکوٰۃ الاثر و المنقذ من الضلال
و حقیقه القلوب و کتب او بسیار است و چهارم فایز بوده او را بنیسا بویرطلیج غریب برای تدریس مدرسه نظامی بدینکار بسیا
قبول کرد و بعد از آن ترک نمود و بوطن برگشت و خانقا و صوفیه و مدرسه برای شیخین علم بنا ساخت اوقات خود را
بر وظائف غیر از شتم قرآن و مجتهد اهل القلوب نمود و درین تقسیم فرمود تا آنکه انتقال بسوی رحمت الهی نمود و
روایت اشعار هم کرده اند و من در کمال مائید الی الله و السمعانی فی الذیل و هو قوله **نظم**

حلت عقارب صدری خذ	اقرا لجل بها عن التشبه	و لقد عهدناک بجل بوجهها
فمن الخائب کیف حلت فيه	و نسب الیه العاد الاصبوا نظم	هتک اصیوت کما ترون برعکس
و خطبت منه یلمر خذ از هر	انی اعز زلت فلا تلوموا اته	اخشی بقابلنی بوجه اشعری

ولادت او در سنه شصت و اربع مائه بوده و وفاتش روز و شنبه رابع عشر جماد الاول سنه خمس مائه و در طبران
و زمانه اادیب ابو المعظم محمد ابو دوی الشاعر المشهور بایات فیه حیات
من لا نظیر له فی الناس مختلفه و مثل الامام طهیل الحاکمی بعد وفات بقول ابی تمام من جملة قصیده مشهوره

بجبت لصبری بعد و هو میت	او کنت امرأ ابکی دما و هو خائب	علی انها الا یام قد صرن کلها
بجانب حتی لیس فیها عجب آشب	و طایران نصبه طوس است و طوس تاجیه است بجز اسان شمل بر و مدینه	

طایران است که بعد از مدتی در مدینه نواحی خراسان است و طوس تاجیه است بجز اسان شمل بر و مدینه
و در میان کتب و کتب بسوی قصاص و طاری و طاری گویند و گویند تخفیف است بسوی غزالی که قریه از قری
طوس است و این خلاصه مشهور است و یک سماعی در کتاب الاسان بجهتین گفته این است آنچه ابن خلکان در ترجمه گوئی گفته
در زمانه در شمس و هوا به لایه از این کثیر تشدید نقل کرده و نووی در بیان از غزالی آورده کوی الحاکم تشدید کرده
و گفته تخفیف منسوب بسوی غزالی قریه از قری طوس در صبل از بعضی نسبت می آورده که گفته مردم در تشدید جد ما
خفا کرده اند و لیکن این کثیر این اختلاف مشهور گفته و حکایت کرده که بعضی از منتسبان از اهل طوس پس گفتند که
دی اسوب است بسوی غزالی است که ابی الحار و سبکی در طبقات گفته کان الله فی الخصال الصوت و یبعد کان الطوس
اشتمی کلام المیزقانی و شهاب الدین احمد انصاری در نسیم الریاض شرح شفقای قاضی عیاض در ترجمه غزالی نوشته کوی

صاحب مؤلفات علییه است فقه شافعی و معروف و اصل کتاب او در این مجیه گفته است ساعتی در حدیث مراده و در اکثر سیرت
الموصوفات که گفته و اگر چه گفته من مقالات الله است یعنی قال صاحب انوار کرب العرفی مع تنده تحفیر لشمس ابو جعفر
فی مصلح المسلمین و او ان یخرج منها ما قدر کونیه کتاب التمام و احیاء العلوم سادی اندر حلال آن اس العرفی گفته
اوراد و طواف دیدم بروی مرقعه بود که رقم ترا حرس حامیه نیست حال آنکه تو صد زیستی تواند امیکند و مور و کسوف و کسوف
راه می باید گفت زیادت چون فرموده است درین ارادت طالع شد نمودن آن مصلح اصول بخشد و حال قمری را زیاده
و خلاصه متنش تند بر آنکه روح و حیرت بر یکی موسوی چیری است که بر آن مطبوع شده و این ابیات جواب ابیات

و کت موسوی لعلی و لکنی عملی	و صورت الی مصحوب اول صمدی	و ما دتی ما که کوان حتی احتیجا
ا که ایضا الساری وین و کاکری	نصرت فی دار الدی نوری	قلوب و دی العریب منها عملی
عزلت علم علی کلا فقیها علم اجد	البرکات لسا احاف کتب معصی	و چون ایها تنیدی می چشم لوی گبار

توان کرد که اتباع حرافات و الله می بود و بعضی از مشایخ او را در و روی آن حضرت علی اند علیه و سلم دیدم که عکوفه و
طاعت وی می کند آن حضرت را در آن تاریخ آنکس فرمود چون میدادند در صبر و خود بود و آن حضرت در کتب و
عادت نامه موس کرده و او را پس کسی گفته معصوم میدادند و مرالی را مگر حاسبه یا برین بیتی کلام انصافی شیخ کمال الله
و میری در حقیقه الحیوان الکبری در جمله اول برید و در جامه را با الحار و الهی و تنه وی یکی از اصحاب و ده در دهم است
و از این احکامات کرده شده و شهر گشته و روایت آن سند شیخ ارشیح عارف بالله تعالی ابو الحسن تاجی و از این است
دی گفته دیدم رسول خدا اصلی اند علیه و سلم و وی همانا کرد موسی و عیسی را علیه السلام نام مرالی و گفته اینست
آیا نوده است در امت تمام کلام حضرت مرالی که گفته در شیخ عارف استاد و کتب الشریعه و تحقیق انوار العارفین
الموسوی وقت ذکر مرالی شهادت بعد از گفت عظمی برای او داده و گفته حساب من با پی رسولی علی اند علیه و سلم می
و عیسی و شهداء الصدیقون الصدیقه العظمی و شیخ با حال الدین موسوی در دعوات برای او ترجمه خوب گاشته
و گفته هر قطعه الوجود البرکة البتة کل من موجود و روح خلاصه تا بل الایمان بالطریق الموصلة الی مبارک الرحمن و غیر
الی بالله تعالی در کل صدیق و لای بعضا لا یجد او بدقی قد العرفی و ذلك المعصر اعلام الزمان کما العرفی و بالاعمال
فلا یترحم مع السان استی و کتب و نوافیه عبیده است لایا احیاء علوم الدین فانه کثبات الاستغنی عنه طایفه الایثار
اسمی کلام الدیر بری اما کاتب چلی در کتب الفصول نوشته کتاب احیا اول دخولش در عرب بود بعض معارف
بجیر مارا ازل انکار کرده و اما فی الرد علی الاحیاء نوشته بعد از او خوانی دید که در وی که است شیخ و صدیق
ظاهر شد پس از اعتقاد در حدیثی تا نب گشت این سبکی نقل کرده که شیخ اس حرارم بر اراان خود برده و
کتابی او گفته میست سید که این احیا است و شیخ طامع بود در غرالی و نبی میکرد و در حواله این کتاب بین
ظاهر که جسم خود را که مصوب بود میساز و گفته غرالی در جواب بر آند و گفته نیست آن حضرت مرد و گفته ای رسول خدا
این مردم می کند که من بر تو حیر می گویم که تو اگر گفته آن حضرت امر نصرت من کرد پس ده تندم که الله الله

فی طبقاتنا ابو الفرج بن الجوزی گفته اند این کتاب را جمع کرده اعلام الاحیاء باطلاط الاحیاء نامیده اند و در کتاب
تعیین طبعی سبوی بعضی آن اشارت نموده ام سبط وی ابوالمظفر گفته وضع این کتاب برادر بزرگ من بود و فیست قاف
فقه را در این کتاب که او در اندازد بر او بی که بصورت نرسیده است الحاکم کرده اند و آنچه گفته ام برین احادیث و اخبار است و آن که
ایر او آن در تخریج ترمذیست که بر این علی الاطلاق نیست بلکه بشرط آنکه موضوع نبود و حافظ را این سخن را
در تخریج احادیث او و کتاب نوشته یکی که در دوم صغیر و حافظ ابن حجر عسقلانی در مجلدی است در کافیات عراقی نوشته
و هم تخریج او از زین الدین قاسم بن قطلوبغا الحنفی است سنی بنجته الاحیاء و خود غزالی را در اصل تشکلات او کتابی است
مسمی بالما علی شکل الاحیاء و نیز ناسیه میشو و با چه میسکت عن الاسئلة المبهمة انتهى کلام اچلپی سید ابی الفیض
محمد المرقی الحنفی الواسطی البیضاوی ثم الزبیدی ثم المصری در کتاب تحف السادة المتقین بشرح احوال احوال علم و علم
نوشته که امام ابو ابراهیم فتح بن علی بن فتح البنداری الاصبهانی در ذیل خود بر این تخریج نهاد و گفته بولینی الغزالی من
لم یزعمون مثله لسانا و لفظا و بیانا و خلاطه و کذا و طبعا و چون فخر الملک زبیر شاد کمال فضل او شنیده بدو تبریک گفت
و استعاضی طریق افاده مردم معلوم و اقتباس از او از قوم از وی کرد چنانکه بنیسا بر گرفته در نظامیه ایجاد بر سر گفت
و قاصدین افاده فرمود مردم با وی خلاف کردند و در وی افتادند و از او را هیچ اثر ازین امر نشد و مشغول بچاپ عینین
بلکه درین اثنا طریقه اشخ ابی طی فارمدی اخذ کرد و مدتی در صحبت او ماند و امثال امر او در قیام او و حالت عبادت
و استادت و ذکر فرموده آنکه حاضر ملک عتاق تکلیف شاق گردیده و اصل صواب شد بعد رجوع بمسوی علوم کرده و آن
اجتهاد نمود و باب خوف بروی متوجه شد ابرو معانی در تاریخ خود گفته چون بوطن برگشت در رسته خانقاه ساخته و تزیین
برونقافت حاضرین از ختم قرآن مجاست اهل آن تدریس علوم نمود و روحی کوی کوسیکه یا او بود یک لحظه از لوحات
خالی از فائده نمی بودند و انجام کار و خاتمه امر او اقبال و توجیه بود بر طلب حدیث نبوی صلی الله علیه و سلم و مجاست
اهل حدیث و قرات آن نسخ آن آنکه از ابو الفتنان عمر بن ابی الحسن استحدای دیرت بطوس نمود و او را اگر کم کرد
و ایام او را غنیمت شمرد و او وی مجتهد شنید و گمان نکینم که بجز حدیث کرده باشد و اگر تحدیث کرده است پس آن
قلیل و بسیار است زیرا که روایت حدیث از وی منتشر نشده است کلام الاتحاف محرر سطور گوید شک نیست در آنکه
امام غزالی امام بود در فقه و کلام و مناظره و مجادله و فلسفه و جملة علوم محقول معانیات و بعلم حدیث در سب از او
آن کم بود و لهذا احادیث ضعیفه و اخبار واهی با کذا و بیکله و موضوعه نیز در تصانیف او بسیار یافته میشود و چون
خود در تصوف کرد و سخن از باطن اند و بعضی واضح مواطعات او با فلاسفه و آرا ایشان صورت است زیرا که
بیشتر از تصوف با فلسفه بوجه اتحاد و در عقولیت گویا متحد اند ازین جهت کبرای محدثین مثل اچلپی زنی شیخ الاسلام
ابن تیمیه حرانی و سب از اذن و چهاروی و در کتب فی جمیع و قدح کرده اند و ایشان درین طبع معذور اند زیرا که
اتصاف شریعت حق و ذبا و صراح ملت محمد قیضی همین امر است و الا نفس الامر ایشان ایا امام بلکه سایر علما
اسلام هیچ بغض و عداوت نیست هر چه هست بدنی الله است و بختل که چون حال انسان بر طور نبی نیست بلکه

و خط می گفت و در غلط او را وجد لاحق می شد بسیار سبک است حد مرینه هرات مجلس اول را باید استیفاء قال استیفاء
و سوالها سبک و نه در جواب خوب بود و سبک و از ملائکه که اکثر خلقی شیرین بسیار است در آمد و هرات ملقب به شیخ
ابو موسی استیفاءش برید است تا آنکه بر او بود و قهقهه می خوانی که در وقت بر روی اشتغال نمود و موسی می خود کرد و بر
چنگی شغل مانده و بر روی علم کلام و حکمت خواند و کینه که شایسته امام و محرمین علم کلام از بر داشت بعد تفرغ علوم توان از علم
و میان او و کسان آنجا کلام در رجوع بنده است اعتقاد رفت و از بدخار رج کرده شد با و را انهر رسید آنجا بهم مساعده خواند
ارود او را چهار گوش خود می برگشت در روی طبعی حاوی بود و غنمت و ثروت داشت و او دو دختر و دو فرزند پسر و دو پسر
الطیب بر نفس شده یقین موت کرد و دو دختر را بهر دو پسرش در زنی و دو و دو گدشت فخر الدین بر جمیع اموال او مسلط است
و صاحب بیت شد و سفر را کرد و در اموال خود را و را با شهاب الدین مغربی صاحب خزانه مساعده و او را چون نزد او با
استیفاء حق خود رفت می در اگرام او و انعام بروی مساعده با آورد و مال طائل از طرفش او را حاصل شده بخراسان برگشت
و سلطان محمد بن کنش معروف بخوارزم شاه متعل شده خطیر داشت و با سنی الراتب رسید که چنانکه او باقی تبریز رسید و باقی

بیشمار است این علوم نظم می دارد از است	و کافر سعی العالمین ضلال
و احر احاف و حشمة من جسوسا	و لم تستفد من مجشنا حلول عرفنا
سوی این جمعنا فيه قيل قالوا	فبا و اجمعنا مسرعین و ذالوا
و که من جبال قد علت شرفا قها	علما از بلاد و در دست قصدا و سیکو

و با آنها موسی و او از اقطار می بسته حسین و سبطی گفته روزی بر منبر هرات بجل کلام که در وی خطاب می بود این غلام
المرد ما دام حیا یستنهان به و عظم الی غفیه محمان یصدق در کتاب خود تحصیل الحق ذکر کرده که علم
از پدر خود ضیاء الدین عمر گرفته و سلسله او با بنی علی می رسد و در فقه هم اشتغال بر ملا خود کرده و موسی بر نبوی و این سلسله
با امام شافعی ختمی می شود ولادت او در رمضان سنار ربع و اربعه و خمس مائده و در وی وفاتت روز عید الفطر سنه ست
و ست تا نهمین هرات این خلکان گفته او را وصیتی دیده ام که در مرض موت خود بر یکی از تلامذات مانده و دلالت می کند
چون عقیده موسی انتهی امر سطو گوید شیخ عبد الحق بلوی در سال هجری پنجاه و یک که در شایسته توان ایستاد نشان است باقی شیخ
نوشته اند از مشاخرین آنکه در خوض فلسفیات غلو کرد و ابطال آن نمود و ستاده یا بهر فتنه شد امام فخر الدین از وی هست که صدا
و مقامت غریب با کما نمود اگر چه در بعضی مباحث که با بر و مجاد نیز راه یافته باشد اما چون بیفتن تحریف بخیر یاد و با چو
آن بعضی از ارباب کشف که بصحبت صفوی حضرت سید کائنات صلی الله علیه و سلم مشرف شدند و از حقیقت حال فخر از وی پرسش نمودند
فرمود ذلک رجل معاتب و چون از حال او علی سینا پرسیدند فرمود ذلک رجل اضله الله علی علم و در شایسته آنکه
مستقول در ضمن متعجب یعنی وی نیز از تابعان و پیروان ابو علی سینا است و الله اعلم انتهى کلامه *

ابو الفتح محمد بن ابی القاسم عبد الله بن ابی بکر احمد الشهرستانی الشکلم علی بنده و الماشعری امام سبزه زبانی و شکیان
فخر بر او خواجه و ابی نصر شیرازی کرده و کلام را بی القاسم انصاری خوانده باربع دفعه و متفرغ در کلام گردیده که نایب الایام

سوی المحدثین من قبل وقت	ناقل من القاء الناس الا	لاخذ العلم او اصلاح حال
می و بیند ابوبکر خطیب ادرافته و از وی و از غیر وی روایت نموده و خطیب هم از وی روایت کرده و ولادت او قبل از عشر و اربع ماه بود و در میان الحقیقین گفته او را طاهری نیز گویند نسبت بنسب طاهری از قضای دیگر حدیثین جمله استفاد و در مکة معظمه یا کربله روزی را از یه بخاری ملاقات کرده روزی ابوبکر بن بیسویان بر در حجره او آمد و نوشته در حرکت داد تا استیذان باشد حمیدی را از آن سخت شد وی دانست که امرش نگر و از آن دست در حجره و در آمدن حمیدی پیش از این امر حمیدی شاق آمد تا دیگر گریست و گفت از آن باز که تفسیرش شعور پیدا کرده ام تا این وقت ظن هر کسی بر بنده ندیده و فرج معرفت علل حدیث تحقیق معانی آن بر طریق مول همارت تمام داشت و در علم عربیت او بجهل تراکیب قرآن و دریافت لطافت بلاغت آن و سنگاهی کلی اضیاب و بود از تصانیف اوست تاریخ الاسلام و کتاب التفسیر و کتاب فی حفظ السلوک و کتاب مناهات المصداقانی و المکاتبات الملقا و کتاب حفظ البحار و کتاب فی المهر و مجلس خواند بسیار و امتحان کردند بر گز کرد و نیار زبان او زنده شری بهم دارد و لیکن در وعظ و نصیحت و در شعره نظم	و ما اصحت به الا ثار دینی	وما اتفق الجميع عليه بدء و عود افه و عن حق مبین
و ما اصحت به الا ثار دینی	فدع ما صدق عن هذا و اخذها	تكن منها على عين اليقين
و ازین قطعه او معلوم میشود که در فروع نیز طاهری بود چنانکه جماعت از احوال نویسان او نیز نوشته اند و گفته اند که طاهریست خود را فی الجمله اخصا سیکو و شش شباهت بدین قری در فروع الطیب گفته از تصانیف اوست کتاب الایمان	من كان قول رسول الله حاكما	الناس نبت في اباب القلوب لهم
و من كان قول رسول الله حاكما	عند الحاجة والا كان في الظلم	فلا تفتق له الا الاولي ذكر و ان ناه و مذهب في قصر و مشكله
عند الحاجة والا كان في الظلم	و من لم يكن للعلم عند فناءه	البح فان بقائه كقربائه
و من لم يكن للعلم عند فناءه	فاذا انقضت احيا و حقا و كنهه	الغصا النوى حتى انبتت حبش
فاذا انقضت احيا و حقا و كنهه	فلم احص كره افقه من مرفق	و لم احص كره خيم في الا و ضف
فلم احص كره افقه من مرفق	فلا بد لي من ان او افى مصرعا	و فاش و رسته ثمان و رشتا و اربع
فلا بد لي من ان او افى مصرعا	بما و ذی الحیر بوده ابو بکر شاسی که از شاهیر فقهای شافعیست بروی نماز جماعه گذارد و نزد قمر شیع ابوالحسن شیرازی مدفون شد و قبل از موت بار بار بمظفر رئیس الروسای بغداد که بمنزله خود میری تمام شهر بود وصیت کرده بود که مرا نزد بشر حافی دفن خوابی کرد و بی سبب البی خلاف آن کرد و بعد موت او را خوابید که کنایات گله و شکایت این امر میکند و نایب	در سنه احدى و تسعين بانه صفر از آنجا نقل کرده نزد بشر حافی مدفون ساخته کن و تازه بود و بدن او بر گز نه کا هرید و خوشبو از وی تاد و بر گرفت انشی ابن خلکان گفته حمیدی بضم ح و شمع میم نسبت بسوی جدوی حمید نام است و اصل
بما و ذی الحیر بوده ابو بکر شاسی که از شاهیر فقهای شافعیست بروی نماز جماعه گذارد و نزد قمر شیع ابوالحسن شیرازی مدفون شد و قبل از موت بار بار بمظفر رئیس الروسای بغداد که بمنزله خود میری تمام شهر بود وصیت کرده بود که مرا نزد بشر حافی دفن خوابی کرد و بی سبب البی خلاف آن کرد و بعد موت او را خوابید که کنایات گله و شکایت این امر میکند و نایب	و فاش و رسته ثمان و رشتا و اربع	و فاش و رسته ثمان و رشتا و اربع

بسوی همایان مدین است و اکثر نسبت به تیره رسول صلی الله علیه و سلم فی آیه استی محرم مطهر و در سال ۱۰۰۰
 ابو الفضل محمد بن طاهر بن علی بن احمد المقدسی الحافظ المعروف بابن التیسرانی یکی از رجالین در طلب علم است
 سماعت در حجاز و شام و مصر و قنقور و جزیره و عراق و جبال فارس و خوزستان کرده و در همدان وطن نموده از شهرزاد
 محفوظ و معرفت اعلوم حدیث است و درین باب او را مصنفات و مجموعهات است دال بر غزوات علم و جودت معرفت است
 تصانیف بسیار دارد منها اطراف الکتاب المستدعی و صحیح البخاری و مسلم و ابو داود و الترمذی و النسائی و ابن ماجه
 و اطراف القریب تصنیف از طعنی و کتاب الانساب فی جزایط و طبقات و فی ذیل الحافظ ابو موسی الاصبهانی و غیره و کتاب
 من الکتاب او اسعفتی است اعلوم تصوف و انواع آن متفنی است در آن تصنیفی دارد و روی او او را اشعار حسنه است غیر واحد
 از حفاظ از وی نوشته اند منهم ابو موسی الذکور و اولادش ششم شوال سنه ثمان اربعین در اربع مائه بوده و در بیت المقدس اول
 سماعت و سنه ستین در اربع مائه است و در دو او بیخدا و در سنه سبع و ستین در اربع مائه اتفاق افتاده و از انجا بیت المقدس
 برگشت و از سبانی احرام بسوی مکه بشت و نزد قدوم از حج روز جمعه در سنه سبع و خمس مائه بگذارد و وفات یافت پیشش
 ابو زرعه طاهر بن محمد بن طاهر از مشهورین اهل علم و اسناد و کثرت سماع بود و معرفتی بعلوم داشت لیکن پدرش او را در طفلی و
 از جماعتی سماعت گنایده منهم ابو محمد عبدالرحمن بن احمد الدوبی در زری و ابو الخضر عبدوس بن عبد الله همدانی ابو عبد الله
 بن عثمان الکافحی و ابو الحسن یکی برین صورت السلا و او را بگذارد و هر دو از اهل القاسم علی بن احمد بن یحیی و فی حوش خوانید
 بعد وفات پدر یساکن همدان شد و برای حج از بغداد سیرفت و از بسیاری از سماعات خود را در اینجا تجدید کرد و وزیر ابو المنظر
 ملک همدانی و غیره از وی سماعت دارند و مولدش در زری است سنه احدی و ثمانین در اربع مائه و وفات روز چهارشنبه رابع ربيع الآخر
 سنه ست و ستین و خمس مائه همدان فی بعض مقام و سین جمله نسبت بسوی قیسریه است که بلیده ایست در شام
 بر ساحل بحر این خلکان گفته و الا آن بدست فرنج است خدا لهم الله تعالی گویم ملک ظاهر کرک الدین بن یحیی بر سر صلی
 و در مور سنه ثلث و ستین در سنه ثمانی از دست ایشان باز گرفته و ایران ساخته که هنوز خراب است و
 ابو عبد الله محمد بن یحیی بن منوره العبیدی الحافظ المشهور صاحب کتاب تاریخ اصبهان یکی از حفاظ
 ثقات بود و از خاندان کبیر جماعتی از علمای ازان برآمده و نبودند بعدین و لیکن چون با و روی بزرگوار محمد از بنی عبد الله
 مشوب بسوی احوال شد و وفاتش در سنه احدی و ثلث مائه بوده و سنه بیفج میم و دال است و
 ابو عبد الله محمد بن یوسف بن طاهر القریبی را وی صحیح البخاری و اولادش در سنه احدی و ثلثین
 و ثمانین بوده مردم بسوی او برای سماعت این کتاب حلقه گردانند و وفاتش در شوال سنه عشرين و ثلث مائه بوده و در
 بفتح قاورا سکون موحده بلده ایست بطر و چون متصل بخارا و وی آخر کسی است که جامع صحیح را از بخاری وایت کرد
 ابو عبد الله محمد بن الفضل بن احمد بن محمد الصاعدی القفادی النیسابوری الملقب بحال الدین الفقیه المحدث
 آمد و ش یحیی امام الحرمین ابی المعالی داشت از وی اصول گرفته و در میان صوفیه و شیوه نمایافته فقیه حدیث مفتی است نظر
 و اعطای و طعام برای سفر فرج اردین بروی خودی برود و خدمت میکرد با و جو که برین برای حج بکشتافت و در بغداد و سایر بلاد

شریعت و تفسیر بر سر مال خود ساخته بود و در صامع عمده او تفسیر او را در حضرت که در دست مال هر مرتبه ساجده
 بهشاد و هر ورق دارد و در هر کس که الکتب انوعیاں ماریت علی بن اوس و در دست او مجلد بود و در کتاب القابل
 و کتاب احکام القرآن کتاب السامع و تفسیر المسالك فی تخریج طایف الاماکن التفسیری طایف الاماکن علی کمال تکلیف
 فی شکل القرآن الحدیث کتاب السیر فی تفسیر الصحیحین در حدیث ائمّه و شرح حدیث الاماکن تخریج حدیث ائمّه
 فی السعاده و کتاب الکلام علی شکل حدیث السعاده و الحجاب علی حدیث حجاب النور و کسعه الاحرق سبب و جبره اسمی الیه
 سرور خلق و کتاب تفسیر الصحیح فی تفسیر الدرر و تفسیر التفسیر علی التحدید و التمهیل و ساعیات و سلسلات
 و سراج المریدین و کتاب التوسط فی المعرفة العرفیة الاعتقاد و الرد علی من جالف السنه من دوی البدع و الالحاد و الامسا
 فی مسائل الخلاف در دست اخذ و شرح بر سر رساله و تحلیف و محمول و علم مهول و صوامع و قوام و نواهی و در
 و کتاب تریب الرحله و کتاب طایف التفتیش الی معرفه و عوامر و غیر ذلک و کتاب الرحله و استمل بر توانا
 حرمه است از محله که گفته در بیدار السلام را و الواسع قبل امام حسانه تنعید می گفت و لذت تابع اوست و در کتاب
 و در حکم اوس در حدیث و حدیث در هر که چون از بدیدار حدیث از طایفه فیه توفیق ما یلت دانت ایما قدر و سر
 سیدار و در شکم مادر کرده من تابع او گشته چنانکه اگر کسی در بی کسی حواجر و دست و استخوان ابداحه و دست بیست و در
 مادر اگر است آن در دست ملک صاحب من است و حورنده حواجر برادر که در وقت حور و نه احسن استخوان هیچ
 قیمت داشت و شیر میگوید که اربابان سحره در زمین مایل تنعید می کرد که آخر آیت است بر سر سوره نوحه و دگر و جود انوار
 سحر مار و کارگر شود و شیر میگوید که هرگاه که در کتاب اقامت و اتمم السلام کرده بود که هرگاه از آب زمزم حرمه سوخته
 میت علم همان در خاطر نگذاشته و حرمه عالی بر سر علم را و نور تمام شده ساحت درین بود که حرمه بیت علی
 یک و حرمه سوخته که توفیق عمل درین کمتر از میل علم است و شیر میگوید و در دوی و مجلس او را و فاش قبل در باب او
 حاضر بودم و در کتب تفسیر قرآن بود قاری این آیه بخواند حقیقه بودم بقره سلامم شخصی عباس حبیب من است و در دست
 بر او الوافاته نمودم و آن شخص آیه سوخته علم این آیه دلیل صریح بر رویت ماری فعالی است در آخرت برادر که عرب میگوید
 لغیت فلما بالار و در رویت او الوافاته تنعید و در مقام حضرت است و غزال بر روی این آیه بخواند و گفت و اتمم
 اعبانی قلوبهم الی یوم یلقوه و حال که منافقین را باطلی مرکب رویت بخواند و درین وقت بهاس مجلس عام هیچ کس
 و کتاب الشکلی و تفسیر این آیه است و تسم که صیر بقره و روح معاق است بتقدیر عزای غفاق دلیل آنکه اگر راجع محاسب
 ماری فعالی بود و ما اطلوه ما و عد و سیر و در اطراف لفظ السد و جی تلاش پستی کرد و شیر میگوید و می ساعه تنه
 اس مبارک و در مجلس من آمد و حضور من کرد و گفت که حاکم شریک المالای آتش گشته بود و نهاده بود گفتیم درین باب شعر
 نظم کن فی المیده گفت شعری شایسته فواصی الدار و سواد و قدس و عزت عا سور و ماد
 و از من درخواست که تنه این بیت تمام نماید من بهم فی المیده که شعر شمس کا شایسته و درال استقامت
 فکانا کما د علی مبعاد راقم و گویا هر حدیثی است حدیثی از طب و در ادراک بر قرون و طب

و از اشعار لطیفه او آنست که در وی هم از امیرزاده خوش روی سواره برای شکار میرفت در راه امیرزاده که کوخود در گشت بسوی دی جنبه بایستید گفت غرض او اینست که باری بود این عربی فی الفور این قطعه افشا نمود و قطعه		
بهر عیال الی محطی صفه هفت	لعوب بالباب الهیة صابث	ولکنه ریح و تان و تالکث
شرح اشعار را در تعیین ثانی و ثالث اختلاف است بعضی گفته اند قد و نگاه است و بعضی چیزی گفته اند و هیچ نوزاد هم چون آنست که مراد از ریح و واحد یکبار جنبه بایستید است از ثانی فی ثالث شکل از آن علم		
و نیز از اشعار او است قطعه	البتی بکرم نوبتی بالیکما	فقلت اذا استحسن عینک
امرت جفوانی بتعذیبها	و در شوق و یا رشایه گفته نظم	امناک سحر و اللیل یخرج بالبحر
خیال حبیب قدحی قصب الفجر	جلا حلم الظلمه مشرق نوره	و لم یض بالارض الا ریشه
و لم یرض بالارض الا ریشه	فصار علی الحور الی فلات یجر	یحث مطایفه طامها لعمیره
فاوطاها قبة علی قبة النسر	فصارت ثقالا بالحلل از فوقها	یسارت عجا لا تنقی الم الوجر
وجرت علی ذیل البحیرة ذبها	فمن شریده و ما هناك لمن یبشر	یمرت علی البحیرة یواضع فوقها
فانار ما مرت به کلن البدر	و در هر گام قامت مدینه گفته نظم	
من صرت جارا الحبیب الحبیب	لا ایتنی بشیئا سوی قربه	ایق لی سول و لا مطلب
من غاب عن حضرة محبوبه	فلمست عن طیبة من یعیب	ها انا منه قریب قریب
جارا کریم و علی خضیب	العیش و الموت لیسنا طیب	لا تسال المغبوط عن حاله
وفات او در سنه یا صد و پنجاه و سه بود و در سفر مرده و وقتی که از مرگش برگشته بود		بطیبة لی کل شیء بطیب
و من خود بود و در وی از دیهات فاس اجل او در سید از انجا انشاع را برداشته بفاس آورده و بیرون باب محرق و فتنش کردند انتهى کلام لبستان محرق سطور گوید این یکی از دور وایت وفات اوست و این خلکان گفته و فن		
بمقتضای اجماعی و این غیر این عسری صاحب فتوحات یکیده امام طائفه وجودیه است چنانکه ترجمه اش بسیار		
آید بکر شمل بن ابی محمد قاسم بن محمد الانباری النخعی حله مرده وقت بود و در ادب صدوق گفته دین خیر که اعظم		
از اهل سنت در علوم قرآن و غریب حدیث و مشکل تصنیف کرده خطیب در تاریخ بغداد ذکر او نموده و بروی شن گفته		
الو علی قالی گفته وی سنه یک بیت شاعر قرآن کریم یاد داشت و خود وی گفته سیزده صدوق یاد دارم و یکصد و		
تفسیر قرآن با سانی محفوظ او بود و کتاب غریب الحدیث او چهل و پنج هزار ورقه است و در سنه احدی و سبعین		
و اثنین متولد شده و در وعید الفرسه ثمان و عشرين فتمت مائه جان بحق سپرده و بعضی آملی خود نویسانید		
نظم	فها لا منعة اذ منعت کلامها	خیالایو افیغی علی النائی هادیا
سقی الله اطلاله با کتبه العی	وان کن قد ابدین للناس حاییا	منازل لومرت بهن جنازتی
لقال الصلک یا صاحبی انزلایا	والله ایضا فی مجلس آخر قطعه	و بالمرق البیضاء ان زنت اهلها

و اصولش معلوم می نماید تمام داشت و در آن حجر ملازمست مدالین زر گشتی احتیاج کرد و در او ارشاد ملائکه و گزشت
 از کائنات و کار بود دست خود گشت بسیار دوست و اکثر سحر را اختیار نمود و تعلیقات گزشت و دوستی و حسن جملات و
 جمع با احوال بخانه و دیگران که گمان از او قاری مختلف در دست یکدیگر بود قوی بار مصیبت و مقبولیت داشت
 از قصاص و عیش یکی ترحیم جاری است سخی بالامانع گویا مستعد زر گشتی بود که مالی مستعد و توانمند بود و ترحیم
 اس حجر سردان افزوده العید دارد در اصول فقه که در مایه خودت و دعوی واقع شده و مثل آن از مستعدین هم بود
 و زنان تهری دوسته مستعد تمام اس فی در آن تحریرید ارباب اصولیان برود احسن برود احسن زر گشتی بود که مالی مستعد
 زر گشتی است مابین حجت اعیان عیسی الخضر اقداده و عمده الاحکام را بر سر شری و دشته و رجال آن را نظم نموده و نظم
 سحر کرده و ترحیم او بر ائمه الاعمال این مالک دیه عیانت خود و تحقیق واقع شده و محضری دارد در حق سیرت و بطور
 در در الف و یک این کتاب و بعد از انتقالش از قریق و امتسار یافت قومی یوم الحقة بعد العیالوه مالی حامی الکافه
 مستعدین و تفتیش است مازد و در سحر اعیان در دست ترحیم عدل و قری قدس سرود و گزشت که در ایستان الیوم
 اتی الحیدر محمد بن احمد بن محمد بن عبد الرحمن بن محمد بن جمیع الصدادی العسالی المعروف باسم جمیع صاحب
 صاحب غلت او در ملا و سیار گشته و از ابو سعید بن الاسرائیلی و ابی العباس بن عقیقه و ابو محمد الحاملی و دیگران
 آن عصر سماع نموده در که و تصور و کوه و دود و تصور و متق حقایق صرا و در یافته چرا که معجم او در آن حالات در دوا و
 عدل العی و تمام زاری و با اصولی و بیست و شش حسن من جمیع و دیگر مردم سیار و روی گرفته اند و در دست حسن و حسن مایه
 متولد شده و در دست عیانت این معانی و در حقیقت یافته ترده سال بود که موم دهر بهاد گزشت تا آخر عمر بدان قیام بود
 و فوت است خطیب دیگر علمای این فی توفیق و تعدیل و کرده اند خطیب گفته و اسد بن یحیی التام که در ایستان الیوم
 ابو عبد الله محمد بن علی بن حسین بن تیسیر المؤذن لقب حکیم ترمذی رئیس داد و وقت خود بود و درایت میگردید و
 علی و قتیله بن سعید بن علی و صاحب بن عبد الله السمری و اقران ایستان قاضی یحیی بن منصور و دیگر علمای ایستان و تار و
 روایت کرده اند در دست دو صد و بیست و هشتاد و در ایستان و در دست مردم ظاهر بین چون و گزشت تمام ولایه و کتاب
 علی الشریع و اولی که در بار ارباب اسماط تفصیل لایات مر سوت یعنی تفصیل و دیار ارمیا و لودن آن است پس ایسان
 مورد و احتیاج ایستان غیر شایه پس منی است زیرا که تسک نموده اند بقطعه لفظهم العسول الشهدا و گفته که اگر
 حسن و ابی الفصل را اعیان و شهدا مستعد و عطر حراست مردم ترمذی و سید بن عقیقه و حشمت که ایستان از ارباب
 اخراج نمود و چون در معرکه سال مالی آنجا ایستان اقول کرده و ایستان پیش از و شان بعد از این کلمات بیان
 و گفته که من مدینه است افری تمام ششم من تفصیل و دیار ارمیا و دیار ایستان را در دست خلق رسید گفت
 صعب طاهر دعوی مر سید از طائف او است که گفت هیچ کس از این ترحیم حاشی نیست که او که از آن است و جان اسباب
 و طالع سلیم و بر اسید و زن احاطه خود و مودعی از در آن ایستان الیوم این نوشته که در سید ایستان اقامت
 غیر مستعد و موصوفات بسیار و در دست سید بن حاد و خود ایسان بیان کرده اند که من هیچ یک از این و نکرد و سیرت و ارباب

ضعیف نکرده ام و نه غرض من آنست که کسی باین مؤلفات را نسبت بمن کند بلکه چون مرا قبض وقت میشد
از ام خاطر تصنیف بجهت مردم چه بجا نظر بر سیدی نوشتم و از اینجا معلوم شد که اکثر مصنفات ایشان از قبیل سودا
ضیاع نظر ثانی و تهذیب و تنقیح و حذف و اصلاح مانده توفی رحمه الله تعالی ستم شخص سیم و هشتاد و نهم
شماره بیست و هفت بن محمد بن ابی بکر بن احمد بن محمود بن ادریس بن فضل الله بن شیخ الاسلام
بن علی الحاکم ذوقی الشیخیه بن شیخ محمد بن الشیرازی الفیروز آبادی اللغوی القرشی القیمی البکری الشافعی نزل
درم الشریف المکی و المتجلی الیه در کافرون باده ریح الاول سنه تسع و عشرين مائه متولد شده و همان جا
شود و نمایافته و در هفت سالگی در آن یازده فرزند داشت سال بود که نقل بشیر از کرد و او در لغت از پدر خود و شیخ عبدالله
محمود و غیره به واسطه شیره از اخذ کرد و تجدید نظر نمود و اقبال بر علم لغت کرده در آتخنارش فرید زمان گردید تفقه در
دخود کرده بود و بطبع حدیث ابرار و واسطه بغداد و شوق شتافت و از عبدالله بن بکباش قاضی بغداد در سنه ثانی
ماضی محمد بن ابی بکر بن القیم المجزی و غیره سماعت مروایت نمود و مدتی در بغداد و متصرف تدریس ماند و فضائل او ظاهر
ایگر گشت خلقی کثیر از وی اخذ و استفاده نمود و منهم الامام الصفدی و البهار بن خلیل و الجمال الاسبغوی و ابن هشام طبرست
خل فاهوش و از قاضی سبکی و دولتش تاج الدین قاضی عزالدین بن جمعه و غیره هم اخذ نمود و در بلاد شرقیه و شامیه
مان کرد و در روم و هندوستان داخل شد و بدین رسید و در قاسوس از بلاد هند و ملی و قنوج را ذکر کرده است پس
بسی را از فضلا ملاقات کرد و اشیای کثیره از ایشان نگذاشت که در شیخه او که محتج جمال بن موسی الکاشی است
این از رویاتش کتب شده صحاح و سنن بقیه و مسند الامام احمد و صحاح ابن حبان و صحیح ابن خریزه و مصنف ابن ابی شیبه
و غیر ذلک شمرده و گفته که قرات آن بر حجم غیر از مشایخ نموده است بعد در ماه رمضان سنه ست و تسعين و سبع مائه
در زبید داخل شد بعد وفات قاضی القضاة جمال بن موسی شایخ تنبیه ملک شرف المصلح در تلقی او با کرام و عظام
مبالغه بجا آورد و هزار و نیا صد نفر از دینار که صاحب عدل در تجنیز شد اوده بود مدتی در آنجا در کف رفاقت
و حدایش بر نشر علوم متمم ماند و انتفاع بسیار از وی بخلق حاصل شد قضایای ام مالک محروسه بن بوی حلقی داشت طلبه
از هر سو قصد او نمودند و بسوی وی حلقه ها فرمودند سلطان هم بروی قرات کرد و دختر خود را که زائد الجمال بود بملاحظه
احمال و در تزویج وی داد و باین جهت رفعت و ثروت او متراکم گشت و وی کتابی تصنیف کرده در اطباء و پیش سلطان
فرستاد سلطان آن طبقه را بر بزرگ کرده و اویس نمود و بیست سال که بقیة الامام خلافت ملک الشرف و دلدار و ناصر بود
در زبید گذرانید و درین اثنا بار یکبار بمطعمه قدم آورد و در مدینه منوره و طائف مجاورت کرد و اکثر حسنه از وی درین جا
یا دیگر ماند اعتبار خود بسوی که دوست داشتی و بخواهد نوشتی الملتجی الی حرم الله تعالی و در هیچ یکره داخل نشد مگر
والی و حاکم اتجاوازم قد شانسایش مؤدی ساخت و در تعظیم فکر پیش مهاله نمودن ملوک خصوصاً صاحب ترمذ
و سلطان بایزیدخان بن عثمان بن تولى روم و یا شایخ صواب بن ادریس صاحب بغداد و او امیر ترمذ و ملک بیه و غیره کتب بسیار
بسیار از قضاة کرده بود تا آنکه از وی نقل کرده اند که گفت کتب پنجاه هزار اشغال زر خرید کرده ام و در سفران احمال

تصد و رسول بزرگ منظر کرد و بسلطان نوشت معاینه به الی العلوم الشریقه شفقت العبد و رحمته و قدیمه
و علومه و قد آمل امره الی ان صار کالسافر الذی تحریم و انتعل اذ و من العظم سنی و الراس اشتعل و قضیعت الشن
الشن فاما اللاحق ام فی جراب و بنیان قد اشرف علی الغراب و قد ناله العمر الذی سیمیه العرب دقا قه الرقاب
و قد مر علی المسایع الشریقه غیر مرقفی صحیح البخاری قول سیدنا رسول الله علی علیه و سلم اذ بلغ الممرین سنه
فقد اعتدرا منه الیه فلیفت من شیعته علی السبعین اشرف علی الثمانین و لا یجمل بالمومن ان یضی علیه اربع سنین
ولا یتجدد له شوق الی بیت رب العالمین فی زیارة سید المرسلین قد ثبت فی الحدیث النبوی ذلک و العبد له
ست سنین نادر عن تلك المسالك و قد غلب علی الشوق حتی جل عمرو عن الطوق و من اقصى امانیه ان یجد العهد
یتک المعاهد و یفوز مره اخرى بتک المشاهد و سوا من المراحم العلیه الصدقه علی فی هذا العام قبل شتداد الحر
و غلبه الا و ام فان لفصل الطیب الرج ازیق الیضا کان من عاده الخفا و سلفا و خلفا انهم کانوا یرون الی رب
لتبلغ سلامهم بفرقه سید المرسلین صلوات الله و سلامه علیه الی یوم الدین فاجعلنی یا مولائی حبلی اسفل کاک الشرف
فلا اتنی شیئا سواه و لا ازیق قطعه

فلا اتنی شیئا سواه و لا ازیق قطعه	اشوق الی الکعبه العزیزه اذ داد	فاستقل القاص الوخادع الزاد
و استاذن الملک المنعم زید	و استودع الله احبابا و اولاد	چون این کتاب بسلطان رسید بطور

نوشت ان هذا شیء لا ینطق بلسانی و لا یجری بقلبی فقد کانت الیمن عیایا مستنارت فکیف یمکن ان تقدم و من
تعلم ان الله تعالی قد احیا یک اکان بیتا من المسلم فبانه و لیک الامه و بیتا بقیه هذا العمر و الدین بسم الله
الذی ارى فراق الدنیا و نعیمها و لا فراقک انت الیمن اوله انتی فاسی گفته اور اشعیر و نشر علی سته کثیر الاستعداد
برای تحسنت شعر و حکایات و فشی جید با سرعتی نگاشت حافظه اش بسیار بود و گفت گاهی خواب نکردم تا آنکه خواب
یا نغمه و دم او را خانه بود بیکه معظمه بر جیل صفا که اشرف ملک بین بطور مدبره برای او در انجا بنا کرده بود و در ان خانه
صاحبی و میماند و برای او در سبیل طلبه مقر بود و در هجین در مدینه منوره مانند داشت و خانهای او در منی و حبران
هم بود و بیستانی در طائف و ی آخر کسی است که در روز سالی علم آنا که منفرد بود هر یک از آنها بغنی و علمی و کمالی قانون
و دان بر اقرار معاصرین خود و فاش در سید شب بستم شوال سنه سبع عشره و ثمان مائه اتفاق افتاده در ملک
متبع بود و سمع و بصرو حواس خود و تجاوز کرده بود و از نو سال و ده خون شد و در تربیت شیخ اعلم علی جبر
فیروز آباد یکسفر و سکون یا و ختم را بلد طایست در فارس فکوه السمعی فی الانساب و غیره و گفته بقیه کات
که اتی الدرر الکامنه لکنا فظا من جبر العسقلانی و الضو و الملاح الحافه السخاوی رحمه الله قائل
تجمل بوطا اهر القنی مؤلف مجمع البحار فی غریب الحدیث خادم حدیث بنوی و ناصر سنن مصطفوی است
لده تدره الدرر سنه اربع عشره و تسع مائه متولد شد تحصیل علوم و تکمیل فنون از عظمای عصر و فضلا فی هر دو و بنویش
استاذ الزمان ملا حیده و مولانا شیخ ناگوری و شیخ برهان الدین بهودی و مولانا سید موسی بعده جاده نور و جبریل
و از علم و شایسته آن یار که است آثار مفاده و متفاضه گرفت مثل شیخ ابی عیسی سید فی سید عبد الله فی شرح غیبیه حضرت

خصوصاً اعتبارش از شکل شیخ محمد طاهر عالم حقیق شبلی بسیارست ولیکن قول غرق در سیرت مذکور حقیقه بنابر ظاهر سیرت
 صدر نسبت نیست قطعی نظر از آنکه از جانب یادوار باشد باید روانه اسلام ولیکن اصح همینست که بگوید بود و در حال الحزن
 نوشته که شیخ محمد طاهر از ایشان بودند یعنی بویژه شیخی گفته بویژه قومیست صحیح غیر سهل ایشان بویژه بکرات است و بیه
 ایشان بود اگر تجارت و پیشه در و اهل حرفه غالباً اشتها را ایشان باین لقب بسیار استغفال تجارت است که در پیش
 بویژه بگویند و فرقه اندکی شیعه اسماعیلیه که اسمعیل بن امام جعفر صادق را امام میدانند و از باقی ایهیم منکر اند و در
 و انصاف عقیده خود بنیابت برانند و ایشان را جماعت خردگویند و تمام ملک مالوره از او جبرئیل سر و پنج درجه آن را زیاده
 معلومت و فضائل و شتالغ مذہب و رسوم و عادات ایشان بسیارست از انجا اگر کسی از ایشان در عصر یا ماضی
 بتکلف انعام و فیوضه آخری بتکلف المشاهد و سوا من المرامم العلیه الصدقه علیہ فی هذا العام قبل ششده
 و غلبه الاوام فان بفضل الطیب الرج ازین است ایضا کان من عاده الخلفاء سلطه و خلفاء انهم کالمکرم و دون البریه
 لتبلغ سلامهم بخیر و سیرت سلطه و سلامه علیہ الی یوم الدین فاجعلنی یا سولاً فی جنتی اشد کان لک الشکر
 فلا اتمنی شیاً سواه ولا ازید قطعه **اشوق الی الکعبة العزیزه اذ دخلت** **فاستقبل القاهل الوخاذه الزاها**
 واستاذن المملک المنعم زید **واستودع الله احباباً واکوذا** چون این کتاب بسلطان رسید بر طرف
 نوشتن ان هذا شیء لا یطیق بلسانی ولا یجری بقلی فقد کانت الصبر عیاً ماستنارت فکیف یکن ان تقدم و انت
 تعلم ان الله تعالی قد احیا یک اکان یتامر العلم فبما علیک الامور بتنا بقیة هذا العمر و الله یا محمد الدین عیناً باؤه
 انی اری فراق الدنيا و نعیمها و لا فراق انت الیمن و اوله انتی فاسی گفته ادر اشعر حید و شر اعلی سب کثیر الاستحضار
 برای تحسنت شعر و حکایات و خطی حید با سرعت می نگاشت حافظش بسیار بود میگفت گاهی خواب نکردم تا آنکه دست
 یا خنوم و او را خانه بود بکلمه استعظمه بر جیل صفا که اشرف ملک این بطور در رسیده برای او در انجا بنا کرده بود و در ان خانه
 صاحب دوی ایمان و برای او در رسین طلبه مقرر بودند و همچنین در مدینه منوره خانه داشت خانه های او و دینی و غیر آن
 هم بود و بیستانی در طائف و سی اکثر کسی هست که در از روی سماعی علم آنکه منفرد بود و دیگر که از آنها یعنی خطی و کما فی قانون فی
 در این براقرا مع معاصرین خود و فائقش در سید شب بستم شوال سید سبع عشره و ثمان مائه اتفاق افتاده در حاکم
 شتم بود و سبع و بصر و حواس خود و تجا و زکریه بود و از خود سال و در فون شد در تربیت شیخ اسمعیل جبرئیل
 فیروز آباد بکسر فاد سکون یار و خنم را بده ایست در فارس فر کرده اسمعانی فی الکاساب و غیره گفته بفتح فاست
 کذا فی الدرر الکامنه فی انظار حج بسره العسقلانی و الضوء اللامع الی فخذ السخاوی رحمه الله تعالی
 شمل بر خطی اهرم القتی سولف جمیع البحار فی غریب المحدث خادم حدیث بنوی و ناصر سنن بحد طغوی است
 بده نه و از در سنه اربع عشره و تسع مائه متولد شد تحصیل علوم و تکمیل فنون از عظمای عصر و فضلا فی بهر خود منو شد
 استاذ الزمان ملا معتمد و مولانا شیخ ناگوری کوشش خیر بیان الدین محمودی و مولانا یحیی ابجدی جاده نور و خیرین را
 و از علما و مشایخ آن دیار که است آثار متفاوت و متفاوت گرفت مثل شیخ ابی بلال بن سید فی سیر عبد الله فی توشیح بنید الله بن محمد

خصوصاً اعتبارش از مثل شیخ محمد طاهر عالم حقیقی خیلی بیدست ولیکن قول معروف در بیت مذکور حقیقتی را نشان میدهد
 صدائیت اوست قطع نظر از اینکه از جانب مادر باشد یا پدر و آنرا عالم ولیکن اصح همین است که بگوید و در حال آنکه
 نوشته که شیخ محمد طاهر از ایشان بودند یعنی بگوید گنجی گفته بگوید قومی مستحق غنیمت حاصل ایشان بود بجزارت است و بهر
 ایشان بود اگر تجارت رویت و در اهل حرفه و غالباً داشته باشند ایشان یا بر لقب بسبب اشتغال به تجارت است که در نزد
 بیوپار گویند و در فغانیکی شیعته اسماعیلی که تحلیل بن امام جعفر صادق را امام میدانند و از باقی ائمه منکر اند و در
 واحضای حقیقه خود بنایت مبالغه دارند و ایشان را جماعت غر گویند و تمام ملک مالو از او جبرئیل سر و خج رجز آن را ایشان
 معلومست و فضاخ و شغل مذہب و رسوم و عادات ایشان بسیار است از آنجا که اگر ایشان را در هر عصر امامی باشد
 و الا آنی در او جبرئیل است و وی کسب میکنند و مثل ملوک و ایشان حکمرانی میکنند و اینان مثل حایا اطاعت فرمان بندگان
 دی می نمایند و دقیقه از حکم وی تجاوز جاز ندارند و چون کسی می میرد و ارث می یابد پیش امام یا نائبی که در شهر میماند
 میرود و برای بیت سفارش نامه میخواند و وی بقدر حال مقداری از مال مقرر کرده میگردد و چنانچه نوبت بزرگان میرسد
 و بدان مقدار مال مکانی از بوش است بدست وی میفرودند و بسوی جبرئیل علیه السلام نامی نویسد یا بنی من یا بنی
 جبرئیل فلان المیت من اسماعیل صلوات الله علیه فی حبس الکفر و من او العبد فی فلان القصر و تحت ظل الرمان
 او التعلق بچندین تعبیر بنکر نیک می نویسد که در گفتش می نمایند از غیر ذلک من الغوات و الدنیات در حد احدش
 و عالمگیر ثانی در بدله بسورت علی نواز خان نام حاکمی بود و سالی امام این بگوید و از او جبرئیل در سورت آمد علی نواز خان او را
 پیش خود طلبید و گفت ما و شما همه بنی آدمیم و بهشت میراث آدم با و شما همه رسید حال که شما بهشت بدست مردمان
 فروختید و حصه ما را هم بر خود تصرف آوردید می باید با چتری بایدهید تا بر دوازده بهشت مکانی مختصر برای خود بستانم
 این گفت و بفرمود قید شد یک ملک و پیگیر شد دوم اهل سنت و جماعت و ایشان را جماعت کلان گویند و ایشان
 در پیش بجزارت و اصحاب و اساکر اند و جمعی کثیر از ایشان در بند رسو و وجه و حریم شریفین تجارت و حرفت
 اشتغال دارند و بفضائل بنییه تصرفتند و رسوم و عادات ایشان بسبب آنکه علماء و اکابر دین که درین قوم گذشته
 اکثر و افق سنت است شیخ محمد طاهر مذکور هم از ایشان بودند و در زمان سابق هر دو فرقی با هم نداشتند و دست و استیلا
 در میان نبود شیخ محمد طاهر در پیش و سید محمد جعفر و احمد اکاد و دو عالم بزرگ بودند با شارت نبویه علیه الصلوٰه و السلام
 هر دو فرقی را از هم جدا کردند و درین بابی تبلیغ مبذول داشتند تا هر دو فرقی از هم جدا شد و بعد از آن اختلاف را
 با هم امکان نماند و جماعت غر و از صوبه بجزارت برآمده در صوبه مالو به متفرق شد از عجب نکایات که باعث بر تخریر حال
 این قوم شده است که زبان مولوی علی العنشدیه شد و بعد از آن از محمد بن جمال الدین نام ازیر قوم که در سفر دریا
 شراب مرکب بودند تصدیق آن مسموم گشت که در وقت شیخ محمد طاهر در پیش درویشی مسافر وار شد از بعضی ساکنان
 آنجا با وی سلوکی غیر مرضی بطور آمد آن درویش بدعا کرد و گفت خداوند از روزی این قوم در سفر مقدر گردان چون
 این خبر شیخ محمد طاهر رسید و دانست که دعای درویش بطل اجابت رسیده ایشان دعا کردند که خدا را روزی ایشان

[illegible]

از جمعی کثیر مثل محمد بن عبدالرسول البرزنجی و طاهر بن شریف کورانی و سید سلیمان بن محمدی قبول الماهران یوسف بن محمد بن محمد بن عبدالقادر بن کدک و سید عبدالعزیز بن خلیل و محمد سعید صفور و غیر ایشان نموده و بعضی از ایشان تلامذین شیخ محمد حیات و ابوالحسن سندی اند و هم استفاد از او علامه خود نموده و بعد بر ریجای او درس گفته و حدیث نموده و فتوی داد و در بعضی تخصیص المعنی لایزال الاثر فی الماهل لفرق الاحیاء من الخیر از دوست و غیر ذلک در حدیث و تفقه و اسامی رجال تصنیفها و در کتب بسیار از تالیفات و الدخول و دیگر مستقیمین بدست خود نوشته خطش بنفایت صحیح و ملیح است و بعضی مواضع در تحقیق از پدر بام سابقیت برده بیک واسطه شیخ محرم سطور است سبل السلام شرح بلوغ المرام قلی وی باین فقیه حاصل شده و در این شیخ محمد حیات سندی مدنی از سلطان بهائیدین عطای محمد شین بود نام والدش ملا فخریه است از قبیله چاچاچر ساکن اطراف عاقلپور و چاچر و زن ساغر قومی از کشور سند و عاقلپور است از توابع بهکر مولد و نشأ شیخ محمد حیات است در عقاب و شباب تو فریق زیارت حرین شهر بغداد یافت در مدینه منوره و وطن نایل کرد و کثرت تحصیل علم پرست با وجود فقدان چه معاش به تنگدست را کار فرمود و نزد علمای حرین شهر بغداد سیما شیخ ابوالحسن سندی نیز مل مدینه منوره و کتب کمالات نمود و در فقهیش شیخ عبدالعزیز بن سالم البصری و شیخ ابی المکارم محمد بن احمد تلکذکر دوام عمر خدمت حضرت ملا صرف ساخت و حمیری عظیم درین فن اشرف اندوخت و همیشه مشاعروم لطیفه و عامر اوقات شریفه بود و خاص عوام حرین کریمین مصروف و مشام اعتقاد و اخلاص خاص داشتند و از ذات بهایون کسب برکات مینمودند و نیز آزاد در تأثر اکرام نوشته وقتی که فقیه از مدینه منوره بیکه بخطر معاودت نمود شیخ قدس سره کوکبونی نامز و فقیه نموده و اسم فقیه رسید علی بی اضافت غلام تحریر نمود و از جهت آنکه در حدیث شریف آمده که هر کس حیاء و الله اند اطلاق عبودیت نسبت بخلاق نباید کرد و فقیه در جواب نوشت مسلم روایت میکند از ابی هریره رضی الله عنه ان رسول الله صلی الله علیه و سلم قال لا یقرب احدکم عبدا و استی حکم عبدا و کل نساکم اما الله و لکن لعل غلامی و جاریتی و فتای و فتاتی و بخاری و یاسین لایق احدکم عبدا و استی و لعل فتای و غلامی و نیز قلی ستم که اگر واضح اسم غلام را بمحضی عبدا داده کرده باشد دیگر بمعنی فرزند تلفظ نماید و او را میرسد کمال امر و انوی شیخ بعد وصول خط داد و انصاف داد و بعد ازین اسم فقیه غلام علی تحریر نمود و چون بواقع شش سالگی این بخار در تاریخ بغداد در ذکر احمد غزالی آورده که نوبتی قاری در مجلس و این آیه خواند مثل یا عبادی الذین اسرفوا علی انفسهم الا ین فقال شرفهم بیا الاضافه الی انفسه ليقوله یا عبادی ثم انشد فظها

و هان علی اللوم فی جنب جهها	وقول الاحادی انه تخلیج	اصم اذا نودیت باسمی و اننی
اذا قبل لی یا عبداها السميع	شیخ محمد حیات در تاریخ هست و ششم صفور و چهارشنبه سنه ثلث و تدریج ماله و انت	و دیت حیات سپرد و در عقبه مبارک تیغ مدون گردید رحله شیخی تاریخ یافته ام تا که حلت شیخ محمد محسوب است زیرا که معتبر قاسم و جل صورت کتابت باشد نه تلفظ استی حکام محرم سطور گویند که فقه شیخ محمد حیات چپی از خط است منعم الشیخ صاحب الزکری الشافعی و شیخ محمد سعید صفور و الشیخ عبدالقادر خلیل کدک و السید عبدالقادر بن احمد بن عبدالقادر و السید غلام علی بن فرح الملک الرانی و الشیخ محمد فاضل مختص فی الزکری الالک آبادی و هر یکی از ایشان فرید عصر و حید و هر و شیخ سلاسل حدیث و بجز آن

ستاد و جبر فرمود که ای ابولیس عالی آقا خود را در مقدمات خامنه علی بسعت تمام بر سر سید جلاله شش شیخ محمد فضل
 او را در مخرجین برید ساخت و تریست حواله شیخ محمد کجی کرد و در نخل پدر بزرگوار تریست مایافت و مجاز و مخرج گزید و بعد از آن حال
 والد بانشین شد و در سنه تسع و اربعین بعد از آنکه والد الف حایم حرمین بشر لغین شد و در سنه تسعین بایر سعادت یافت و
 در همین سال را قلم الحروف احرام بیت المصیبت و سفر و یا با انجام رسانید به جده و نازل شد از جده با اتفاق یکباره رسیدیم
 و دیده نیاز آستان ببالغزت مالیدیم شاد الیه و احوال احدی و خمین بر جازای که را قلم الحروف رفت بود و چون تریست
 و در سنه اربع و خمین کثرت ثانی و در پی حرمین بشر لغین مصمم ساخت و درخت کوچ از الدابا و برست و در سنه شصت و شصتی
 ناگاه در آن بحر شورشوارت قوم و تریست و کن که از چندینی بپند میشتی و از دست فرنگیان با تفرع نموده در دریای قطیف رفت
 شعرا ساخته اند نمودار شد بضر توبه آتش حرب اشتعال گرفت و هزارا قافض گردیدند و هزارا استماع و سلیقه
 بر بند بسنی بودند و حال شیخ محمد فخر ای قدر هم کرد که سوار از جانب خود و او به سورت رسانیدند و اشیاء و اسباب
 ایشان را بجزر نمود و کتب همه را بقتل آوردند و شیخ با نظار و سوم هزار و سورت توقف کرد و در راه مخرج سورت و خمین
 و مانند الف بر جاز عازم گردید و قصار اجازت باه شده و بکنار بندر مخرج رسید شیخ چند ماه در بندر مخرج اقامت کرد و در موسم
 کشتی متوجه مکه معظمه گردید و در سنه دوم رمضان سنه تسع و خمین محرم آمدن و اصل شد و هم درین سال حج روز جمعه که
 آنرا در عرف حج اگر بگردید دریافت و در سنه تسع و خمین باز به بند و ستان عطف عنان نمود و در جادای الاوالی سال فکوری
 از بندر سورت روانه پیشتر گردید بر او میر محمد یوسف قلی انوک که شیخ محمد فخر و رب بنه تسع و خمین بشا بهمان آن وقت
 میرزا حاجان خان بنظر ملاقات ایشان بسیار مخطوط شدند و با هم صحبت تا گذشت آن شیخ یکسال در الدابا و مانند
 ماه شوال بنه ستین فمات و الف از راه بکال عازم و دریای محیط شد که از آنجا در جاز نشسته سری بجز مکه شد و عظیم آباد و پنه
 و مرشد آباد و دیگر امصار سر راه حکام خدمت به تقدیم رسانیدند از بندر یوگی بر جاز نشست قصار اسافت چند روز
 قطع کرد و چینی از جاز شکست سه ماهه جاز در دیاتبا مانده آخر الامر بوضع چاک کام که فخرهای دریای شرقی محل پادشا
 هندست از جاز فرود آمد و بعلت موسم به شکل سپار ماه در چاک کام گذرانید از راهی که رفت بود و بالآباد برگشت
 درین مرتبه نیز حکام سر راه نذر فراوان گذرانیدند و قریب و ماه در الدابا و مانند قصد شاه جهان آباد کرد و دست و پنجه میضای
 سناشتن و شیخ اصل آن شهر شد و چندی با قاست که تجار و اخت و باز اتفاق محبت زیارت حرمین بشر لغین بپست
 و مخص باراده ملاقات را قلم الحروف اول قصد و کن کرد و غرض شعبان سنه اربع و ستین از شاه جهان آباد روانه شده
 به پنج فرخی چند سال که بر مانچور رسید فلک ناتوان بهین فرصت نداد که برویت یکدیگر گفته متناوب آید عیور و دریای نزدیک
 بیاری سراسر ام و اعراض شد و پس از وصول بر مانچور بیاری قوت گرفت و باز در هم می آمیخت و یکشنبه وقت اشتراق
 سنه اربع و ستین فمات و الف جان خیز را در راه بیت المصیبت ساخت و تاریخ ولادت او که در سنه عشرین فمات و الف واقع شد
 خورشید رسته تاریخ انتقال زوال خورشید عمرش چهل چهار سال و در حالت مرض و صیبت کرد که از شاه شیخ بر مانچور رسید
 عبد اللطیف قدس سر و در کمال شرح و توضیح بر مرقوم مبارک ایشان بدو غمهای اهل زمان محل نمی آید مراد جوار ایشان

احتمال الاسلام و شیخ المسلمین قاضی القضاة ابو علی محمد بن علی بن محمد الشوكانی الیمینی الصنفی از ائمه
علماء و اکابر فضلاء اجماعی عامی بن خود و ترجیح علوم متداوله را صرف و نحو و منطق و فقه و اصول و فقه و حدیث و تفسیر و اصول آن
پدید می آید و استنباط آنکه ثبت شود که مستعمل بر ذکر کتب بین علوم و غیره است بر این اوقات و ولادت و دورته سبع و سبعین
و یانه و العنا اتفاق افتاده شیوخ و یوسیا راند منهم السید الامام عبد القادر بن احمد بن الناصر و علی بن ابی بکر بن
و صدیق بن علی الفرجی و یوسف بن محمد الفرجی و حسن بن محمد بن حسین المخرمی و غیره و بعضی از ایشان از اشیاء
از حدیثات سندی و اشیاء ابو الحسن سندی و از سید محمد بن محمد بن احمد بن عبد القادر بن الفرجی و غیره و چنانکه وی از دنیا
اخذ کرده و مباح نموده همچنانکه شیخ السید ابی الدیلمی از وی اخذ نموده و استفاده کرده و در حدیث خود و علوم و فقه و حدیث و تفسیر و اصول
تلمذ وی و اخذ اجازت از وی و در خارج و مناقب عظیمه و دست قاضی قضایای بنی امی و از طرف امامان صلوات
علی بن العباس و شیخه و اوائل شهر شعبان تقلیدین خدمت شده حاکم آنجا با آنکه مذہب پیروی داشت و تعظیم و اجازت
او سبب الله میکرد و در هر باب از امر و نهی مقتدی قول و وجود و مجال نداشت که سر و خلاف رأی او در فصل خصوصیات
و دیگر حرات ملک مال کشی شیخ محمد بن القاضی حسن الانصاری و در حدیثه با فقیر حکایت کرد که یک پادشاه شجاعی گفت
آنکه در خوف که از او کس می آید از آنکه چنان نیست یکی او و تعالی دوم شوكانی و نیز می گفت که زیدیه را بسبب رد
بر مذہب ایشان تعظیص تمام با او بود و بارها بصورت بلوی بر آمد خانه او را محاصره کردند چون می یکبار از خانه بر آمد
آنها بگریختند و چنانکه یکی را مجال سقا بله و سوا چه با او نبود آری محصر حیدیت حق است این از خلق نیست
در علوم و ینید بر تئید اجتماع رسیده بود و تقلید و پیروی میکرد و آن آب محمد مصطفی خا نصاحب بجاد الموفق فی سنت و فرائض
محامین و الف و رزغیب السالک الی حسن السالک نوشته از شوكانی که قاضی القضاة صنیعاً بود شایده خبری از وی
میگویی که بعد از سلف خود قورا حاطه و اطلاع او در فن حدیث کسی بر وی نیست و در فرج تقلید یابد و دیگر در عمل اجتماع و توفیق
و این سخن نه خاص است که هر اهل حدیث آنجا بدین شیوه خرامش دارند با بجه اگر ارض حسین سکن چندین از باب
خیر و صلاح و جمع چنین صاحب فالخ آمد شگفت چیست که خواجگان کائنات علیه و علی آنکه فاعل الصلوات مخصوص او
فرموده الا یمان بیان آنکه زیاده ای گویم وی صاحب تصانیف بسیار است از مطولات و مختصرات منها فتح القدر
تفسیر القرآن الکریم در اربع مجلدات خام و ثلث اللطائف شرح منقحی الاخبار در چهار مجلد و اول سیکه این هر دو کتاب در پند
آورده و آثار و ارجح داده محمد سطور است و حال این هر دو کتاب در مقصد اول گذشت و منها التدریس الیهیه مختصر فی
فقه الحائض و شرح الدرر الی المضیة بمجلد طیف و شرح الیهیه فی مسئلة الغنیمه و شرح الصدور فی تحریم رفع القدر
و ارشاد السائل الی دلیل المسائل و التوضیح فیما عرفت فی المغنی و المسح و الايجاث الوضیة فی الکلام علی حدیث حب الدنيا
راس کل خطیه و تحفة الذاکرین شرح حصص حصین مجلد ضخیم و التواضع المجموعه فی الاحادیث الموضوعة و این کتاب در چند
بقا بلین رسیده و اول سیکه آنرا در پند آورده و مولوی عبدالحی مرحوم اندوایشان در مفرج از وی سندی است
هم بطریق اجازت با کتابة حاصل نموده بودند و تحریر الدلائل علی مقدار رایجوز بین الامام و المؤمن من الماتل و الف

<p>والمصدق والمحال وكشف الاستار عن حكمة الشيعة بالحوار وفقهه على سبيل الجدلية في علومهم وتعاليمهم ولله در العبد المذنب تبيات منه على طوالتان ولان حوى كل الجمال فانه فيه وحصله على الاقران</p>	<p>المذنب نخل على التوكل قد اشرفت اكن ايا معلوم عن وصف الحارثي على الامام وعليه من العبد المفتحة</p>	<p>بلغت ايام من العلوم حرامها تان المدد ويصفي في الاكوان سجال من حمل العصفاء على اكلها ما عرفت وقرأ على الاخصار</p>
<p>ولما اشرف المير في بيان الحكم اذ اخلف من الوعد احد المصنفين في المذهب المسمى بالحدوث العظمى في علومهم ليدادعت في الغيوب اصابت النجم الا لا يصح او كان بهم حسود قال وحده تبدت حل له ابصرت شهابا</p>	<p>اليه دقائق الاحداث يقضي القوم ان واني وفيه سيطر وهو في التحقيق ولما حله هم بهتوا وقتا</p>	<p>وسنت من الكمال معجزات لها وحان كان الحق اسفه فواوا كمالا كمالا لدر لسا صيد حله من سنان وحما</p>
<p>ولكن كانت على العام على تعداد الامم ثم حاروا وتحركوا وكنت ادب الظلم انتهى الارب في ارتداد العول الى تحقيق الحق من علم الاصول في سبيل الحرار المصدق على حدائق الارب في حكمة خيم ذلك كتاب في الاستدقاق في كتاب الفتح الرباني في فواوي التوكل في الارب محلات صحيحة وفيه مسائل وعجائب مسائل وكنت ارا رشا والفتا في ايقان الشريعة على التوحيد والمعاد والسوات ردا على موسى بن ميمون الامام المسمى اليهودي في طاهر مستند الرديف في باطن المستند ومن مسائل الطود المصنف في الاستدقاق للسند على التبريد في المسئلة المشهورة التي تثار عابدا بين يدي تلميذك السمرقندي ومسا شعاع النخل في ريادة النشوان لاجل تكميل الشريعة في مسائل المستشرق على العالم في حدائق والاسرار السنية المسلوكة على الرياسة المنيرة لاطفال قول من اوجب غسل العرمين والقول الصافي في الامام السني وتفسير السمع بالظلال اذ له الجمع ورسالته في هذا السفر الذي كتب منه قهر الصلاة والقول المحرر في المنصف ومساير الواع السحر والظلال على الامحاح على تحريم السماع ودرهم السرير الفاضل لفضائل العرمين وقصود الاحمال في بيان حدود البلدان اجتماع المهر في الكلام على حديث لاهدوى ولا طير وارشاد العبي الى تديب البيت في صحت النبي ووقع اصلاح عن باقي السباح بل هو ما هو لاهدوى وارشاد المستفيد الى دفع كلام ابن دقيق العيد في الاطلاق والتقييد واثبت الملم بقوله تعالى الامس على علم والتمت المستعرض تحريم كل سكر والرسالة المكمل في ادلة السئلة ورسالته عجيبه في ربح المطالكم والماتم الى حيرة ذلك من المؤلفات وكلها مديتني بارها فاقته لظلالها لم تيسر متكملا لعلاء خصوص لعلها مما وادعهم وعاشه نادرة الدهر واعلم علما والعصر وكتب رسائل وادعته سوى هذا لا يحصى كثر ترجمته لعلها تعالى في رضى عنه ولبس ابن كتيب نرد محمد بن بطور بنو دوست شدي تيج من سبك بهم تروا مطه مصلا فكلما في محمول وادعوى في قصائد واشعار سياحتكم حشر توان كرو منبر المستنسخ العلاء من اجازات العيني لطلعي</p>	<p>اليد دقائق الاحداث يقضي القوم ان واني وفيه سيطر وهو في التحقيق ولما حله هم بهتوا وقتا</p>	<p>ولكن كانت على العام على تعداد الامم ثم حاروا وتحركوا وكنت ادب الظلم انتهى الارب في ارتداد العول الى تحقيق الحق من علم الاصول في سبيل الحرار المصدق على حدائق الارب في حكمة خيم ذلك كتاب في الاستدقاق في كتاب الفتح الرباني في فواوي التوكل في الارب محلات صحيحة وفيه مسائل وعجائب مسائل وكنت ارا رشا والفتا في ايقان الشريعة على التوحيد والمعاد والسوات ردا على موسى بن ميمون الامام المسمى اليهودي في طاهر مستند الرديف في باطن المستند ومن مسائل الطود المصنف في الاستدقاق للسند على التبريد في المسئلة المشهورة التي تثار عابدا بين يدي تلميذك السمرقندي ومسا شعاع النخل في ريادة النشوان لاجل تكميل الشريعة في مسائل المستشرق على العالم في حدائق والاسرار السنية المسلوكة على الرياسة المنيرة لاطفال قول من اوجب غسل العرمين والقول الصافي في الامام السني وتفسير السمع بالظلال اذ له الجمع ورسالته في هذا السفر الذي كتب منه قهر الصلاة والقول المحرر في المنصف ومساير الواع السحر والظلال على الامحاح على تحريم السماع ودرهم السرير الفاضل لفضائل العرمين وقصود الاحمال في بيان حدود البلدان اجتماع المهر في الكلام على حديث لاهدوى ولا طير وارشاد العبي الى تديب البيت في صحت النبي ووقع اصلاح عن باقي السباح بل هو ما هو لاهدوى وارشاد المستفيد الى دفع كلام ابن دقيق العيد في الاطلاق والتقييد واثبت الملم بقوله تعالى الامس على علم والتمت المستعرض تحريم كل سكر والرسالة المكمل في ادلة السئلة ورسالته عجيبه في ربح المطالكم والماتم الى حيرة ذلك من المؤلفات وكلها مديتني بارها فاقته لظلالها لم تيسر متكملا لعلاء خصوص لعلها مما وادعهم وعاشه نادرة الدهر واعلم علما والعصر وكتب رسائل وادعته سوى هذا لا يحصى كثر ترجمته لعلها تعالى في رضى عنه ولبس ابن كتيب نرد محمد بن بطور بنو دوست شدي تيج من سبك بهم تروا مطه مصلا فكلما في محمول وادعوى في قصائد واشعار سياحتكم حشر توان كرو منبر المستنسخ العلاء من اجازات العيني لطلعي</p>

من اجازات العيني لطلعي

يتصرف كقصور القطان
لعمري ما خذ ما وطلق الدقة
للمحافظة الخبر الحوى محمد
والاناد عن طامها بصالح نية
القت اليك امورها الاحكام اذ
وجبت بحكم الله في الازلية
وشربت من نضاح عين السنن
بن علي الحلال البني **نظم**
وكل من يشق سائر وفاد بة
من اجلها صرت اهلها واهلها
منير كلما حنت مطوقة
يوم الريح ريثا ما كرتا لي
وكلما افترشغ للاقح راى
توبه ما يراه في محبتك
وعل لما عودت نظفي بها خرقا
في كل فقر لقت الصبر معك
قد حوت فيه ما شبال مررت بها
قد سالت كل ركاض ورتاك
الى حيا الذي حاز العلل وحق
اقلاده في الاعادى فعل بتاك
محمد العلم في هذا الاوان ومن
بمنصل لدم الفجار سفك
ابدى لنا في تأليفه ظهور
معظم بين زهاد ونسك
ادام الله ربي للعباد معاً
فرائدا ما نظمناها باسلا
ويريد عبادا وعلو الشأن

والنساء في العلم الخفيد السورة
وما لفت طفرزت به النقاد
بن علي البحر الخضم الحججة
وايان عن عضد تلك مكتب
وجدت لك عند الخيلجادر بشة
لا فاض فواك نصبت اعلام الهدى
الغزوات قمت لها باكمل دعوة
يا دار عزة صوب المزن حياك
يبكي بدمع مشوق عند فناءك
يا صاحب كرمك بالحق وسلا
اطال بين نساء الحي ذكرك
وكلما مال غصن في خلائل
به شنبية ما من في ثنيك
يا عز هل للذي قدر مر سبب
من الظنانا لها بالهجو مظا
ومهمه مقفر فيه السباع فيه
وكل اشوس لوى غير ضحك
ناديتها وهي في الارفال جامدة
كل الكمال يعقل نير زك
البحر في العالم الفير مر خضعت
قد انقذ الناس من فسوق انك
مفسر الذكر بالقول المبين فقد
مقالة خاب منها كل فاك
محلين على العلم الشريف بها
الكل بحث دقيق خبير فكاك
وبعض اوارسقط في حق نظم
فليات نادى خبرها وعميد

وضاعثا ما لوسطا ظفر بها
ما هادت الى سبل الرشاد بعزة
جمع الذي يروى من الايات
العليا وادركها م كل فضيلة
من يستطيع ينال رتبناك التي
وقلت بالصدق سيف البعد
ومنهم السيد الجليل في الاسلام عيسى
وجاد رهاك جون الهامر البياكي
فلى بعزة في تلك الزبا خلس
ديار ما عن محب ظل برعاف
وكلما هبت الاديح في جهة
سالت مدامعه شوقا لمراك
وكلما احمر ورد في الريا صحت
الى الوجع وهل يخطى بلفياك
هيهات من دون هذا كل امة
الريح تسمى وقد شيدت بالركا
قطعية ما موم غير دانية
يا ناق خبي لقد ابعدت مراد
محمد بن علي والذي فعلت
له الرقاب خضوع الخالق لتسا
مشهور العلم في بدو وفي خطر
علايه فوق اعلام واملاك
ان جئت حضرة العلي خلدتها
على امام سزيغ الفهم فانا
اليك يا ابن علي قد سمعت بها
يا من اتى صفاء يبنى منخا
قطب الكمال محمد الشوكاني

بنام خداوندگار پیشانی احسانت الیغنی باشد و هیچ باب شریعت محتاج بسوی غیر او نیست این همه در نصرت سنت
 صلوات الله علیه در روایتهاست و فیحکامات برانی بیان آتی از انکات آتی بود درین و آخر آنچه سعی در ترویج شرح مسطور و تجرید کجای
 ملامد و احیای سنن ائمه فتن از وی بوجود آمده گمان نمیدود که کسی دیگر کرده باشد جز آنکه امیر الاسلام و مسلمین خیر
 محمد بن عبد الوهاب نجدی از آنجا از حال وی شیخ محمد بن ناصر حجازی در رساله فتح المسنان فی ترویج الریح و ترویج الاثر
 صلیح الاخوان نوشته در کتابی میشو و زیر آن در وی ذوقه توحید و طایفه مبتدعه با هم خلافت بسیار دارند و اکثر خواص
 را هم اهل علم صحیح بر حال او حاصل نیست مابعد ما چه رسد و صلح الاخوان رساله ایست از سید علامه دود و بن سید ابوالفتح
 در شرح شیخ محمد بن عبد الوهاب فی فتح المسنان گوید که ما که هست میان سید و شیخ مذکور پس در رساله مذکور نوشته که وی شیخ
 بن عبد الوهاب بن سیدان بن علی بن محمد بن احمد بن احمد بن زید بن محمد بن زید بن مشرف است این است نسب و ولادت
 و گویند که وی از مشرف است پسر از بنی تیم و ولادت او در سنه شصت و شش بعد از سال الف و در عینین از بلاد نجد بوده و در مساجد
 نشو و نما یافته و قرآن شریف خوانده و علم از پدر خود اخذ کرده و او بهیت فقه حنابلیه است که گذارده و بعد از منوره رفته و آنجا
 با شیخ عبدالمدین ابراهیم که از اصحاب ابوالمواسس البعلی الدمشقی و از اهل نجد بود ملاقاتی گشته که سبب علم نمود و بعد از آن
 بسوی حرمه از نجد شتافته چون پدرش بمرد و جوع و بیهوشی کرد و خواست که نشر دعوت کند اهل حرمه بر دعوت او راضی نشد
 از آنجا بسوی بسوی در عین آنکه امیر از آنجا آمد بن سعد نام که از آل مقرر بود و گویند از بنی حنفیه ثمث بن سید و الله علم طایفه
 قبول کرد و این در سنه تسع و خمسين بعد از سال الف و اتفاق افتاد و دعوت او در نجد و شرقی بلاد عرب تا عمان انتشار گرفت
 و از آنجا بسوی حجاز و یمن جز در حدود استین العتبیرون نیامد و وی در وی عالم متبحر است غالب بروی فی فقه حنابلیه
 و رسائل و معروف است در وی قبول مردم دوست و اشتهار چیزی که بروی انکار کنند و در خلافت بزرگ است که آنجا اهل
 بحیر و تلیفات که دلیل بر آن نیست و سید مصنف در رد بروی بران انصاف کرده دوم تجارتی بر سر فکرم خصوصاً
 واقعات بر آن دیگر جزئیات تابع اوست که سید مصنف بعضی را از آن ذکر کرده و بسیار را ترک نموده و اجماع است با صلح
 و صحت اصل آن چندین کلام سید داود در تفسیر و تشریح است و بجا است و بر شیخ محمد و اتباع او کلام در و لا و برا
 مختلط گشته حال آنکه فرق میان هر دو روشن است زیرا که بزرگ کسی هم واقع میشود که بنوع خود را اثر اسلام باقی است
 و کافر خارج از دائره و خارج ربه است و مخالفت قواطع مانع از تفسیر نیست بلکه مانع از مخالفت و لائل معنی قطعیه است
 سنه داود لائل و اما کلام مصنف در شان ابن تیمیه و ابن القیم پس این هر دو اهل علم و اهل بیت علم حنابلیه خلفاء بن سید
 از اعظم حفاظ قرن سابع و افضل ایشان اند و ابن القیم شاکر داین تمجید است و همامان طایفان یقیناً یقیناً و ثقتان
 مصنفان یقیناً انفسهما و ادایا علیهما و احدیما یقیح الاخر و انفراد باقوال و اختیارات الاضافی بعضیها و لائل الاضافی
 و استحقاق بسبب بعضیها رحمة الله تعالی و شیخ محمد نجدی طرفه خود را بر اتباع این هر دو امام بر نعم خود بنا کرده و طر فیه
 بحسب اطلالی و اشرف خود از اقوال ایشان فرار گرفته و بعضی نقل صائب است و در بعضی خطا کرده و بعضی ابی قصه
 انداخته و دعوت او و احیای بعضی شریعت و المات بسیاری از باطل در نجد و حجاز و یمن کرده تجاوز از حد و فیهما اخطا فیه

والاخر من عليه ان اذا اظلم على شخص جلي خافت من سبله الا انه وكما كانت المسئلة مما يحصل به شغلها بكمال الصلوة
فانما لم يتركها في ذلك الموضع الذي هو في حرجها فغلبت في الاصل الى الجاوس من السجدة من بوضوح دليل ان تلك الخلافات
بما لا يرام الشافعي بالمسئلة فلا يامر بها بالسر وستان من يستلتمين فاذا اقوى الدليل ارشادنا هم النص وانما كانت
المنهية بذلك لما يكون نادرا ولا مانع من اجتهادنا في بعض المسائل دون بعض فلا مانعنا فقهنا لعدم دعوى الاجتهاد
المطلق وقد سبق جمع من ايمه المنهية بالاربعه الى باختيارات لهم في بعض المسائل مخالفين للمنهية بالاربعه من تقليد
صاحبه ثم اننا نستعين على فهم كتابه بعد التماس المسئلة اوله المتعبرة ومن اجلها الدين في تفسير ابن جرير وغيره لا يشر
وكذا النعمي والبضاوي والحاازن والحدادي والجلالين وغيرهم وعلى فهم الحديث بشرح العلامة الميرزا الكاشغري
والقطراني على البخاري النعمي على مسلم والمناوي على الجامع الصغير وغيره على كتب الحديث خصوصا الاحاديث
وتروها ومستعين بسائر كتب المنهاج في سائر الفنون اصولا وفروعا وقواعد وسير ونحوها وجميع علوم الكمال
ولا تترك شيئا من المؤلفات اصلا الا ما اشتمل على ما يقع الناس في الشك كروض المرادين او يحصل بسبب غلغل
في اعتقادهم المنطوق على اننا انما نخصص عن مثل ذلك الا ان تطاهر به صاحبه معاندا او التعلق عليه في بعض المسائل
بعض كتب اهل المطالفة انما صدر منه بجملة وقد زجر به وغيره عن مثل ذلك لا نرى سبي بالعرب لم نفعده ولا نقاتل غيرهم
ولا نرى قتل النساء والاطفال اما ما يكتب عليه من التمسك وتقليدنا على الخلق باننا نقدر ان نرى برائنا وناخذ من الحديث
ما وافق فمنا من من مر اجتهاد شرح ولا اصول على شيخنا وانا نضع من رتبة نبينا صلى الله عليه وسلم بقولنا النبي رتبة
تجربوه عاصنا الفقه لم نفعده وليس له شفاعته وان زيارته غير مسند وبه وان كان لا يعرف معنى الا الاكلا المدحتي انزل
عليه انما لا نعتمد احوال العلماء وتختلف المؤلفات اهل المذاهب ككون الحق والباطل فيها وانما نجسمه وانما نكفر الناس على الاطلاق
لا بل اننا ومن بعده مستائة الامن هو على ما نحن عليه ومن فرغ ذلك انما لا نقبل به احد الا اننا اذا اقر عليه بان كان شيخا
وان ابو به ما نأخذ على الشك بالعدو وانما ننهي عن الصلوة على النبي صلى الله عليه وسلم ونحرم زيارة القبور المشروعة مطلقا وانما لا نرى
حقا الا بالبيت وانا نجبرهم على ترك غير الكفو لهم وانا نجبر بعض الشيوخ على فراق زوجة الشابة لتتزوج بها بالامر او نقدر علينا
ولا وجه لك في جميع الحوادث واشباهها لما استقصينا عندها من ذكرنا كان جوابنا عليه في كل مسئلة سبعا نك يا بستان
فمن روى حنا شيئا من ذلك ولسبنا علينا فقد كذب علينا واقتري ومن شاهد حالنا وحضر محاسننا وتحقق ما عندنا علم
قطعا ان جميع ذلك وضعه علينا واقتراه اعداء الدين في احوال الشياطين تغييرا للناس عن الاذعان والخلاص التوحيد
لنسعد على العبادة وترك انواع الشك الذي نرضى له على ان لا ينفخه ويغير ما دون ذلك لمن يشاء فانما نعتقد ان من فعل
انواعا من الكبار كالتقتل المسلم بغير حق والزناء والربا وشرب الخمر وتكرار منه ذلك لا يخرج بفعل ذلك عن اثر الاسلام
ولا يخرج في دار الانتقام اذ مات موحد الله تعالى في جميع انواع العبادة والذي نفتقد ان رتبة نبينا صلى الله عليه وسلم
اسم على التلقين على الاطلاق انتهى في قهوجية مستقرة بالغ من جملة الشهور لم نخصص عليها في التشرع الا وهو فضل من لم يرد
وانما يجمع سلام من يسلم عليه وتس زيارته الا انه لا يشك لاجل الزيادة السجدة والصلوة فيه واذا اقتصر في ذلك الزيادة

قلنا من نفس الحق العصر او فاته في الصلوة عليه الواردة عنه فقد فار سعادة الدارين كل من هتبه ونسكه كما عاين في الحق
 ولا سكر كرامات الاولياء ولا تعرف لهم بالحق واهم على هدى من هم مما ساروا على الطريقة الشريفة والقوانين الشرعية
 الا اسم لا يتحول شيئا من انواع العادة للاحال الحيوة وللاعادة للمات بل يطلب من احدهم الدخول في حال الحيوة
 ومن كل سلم فقد صار في الحديث وعاء المرستحاج لاجل هو ومنتت الشعاعه للمعينا صلى الله عليه وسلم يوم القيامة
 حيثما ورد وكذا سائر الامايد والملائكة والاولياء والاطفال حيثما ورد ايضا ومساكنها من ابد المالك كما والاد
 فيها المستا من الموحدين اللذين هم اسعد الناس بها كما ورد ان يقول احد متصرفا الى القائل اللهم اشفع عبيدا
 صلى الله عليه وسلم بيننا يوم القيامة او عبادك الصالحين او ملائكتك ونحو ذلك لا يلزم ان يكون محسنة وان قلنا
 ما يجتهد كما ورد الحديث بها ونقول في من مات تلك امته قد حلت لها ما كسبت ولكم ما كسبتم ولا نقول لكم من صحت ياته
 وشهد صلواته عليه وورعه ورده وحسن سيرته وان في صلح الامته ان كان محتضيا في هذه المسئلة وغيره كما هو الحق
 الملك فاما العلم كماله في الدار المظلمة ولا سكرته علمه ولله الفتي كفته تخرج الاربعين الزواجر وغيره ولا يعتمد على نقل هذا
 ما هو عليه مما طعن به من ان عقله علم وهو متصف بالانصاف قال عن الميل الى التمسك والاعتصاف بغير ما نقل
 لاني من قال واما من سار لروم بالورع وعادة سوار كان حق او غير حق متقلا فهو من قال تعالى جميعا ما وعدنا آباءنا
 على امتدانا على آثارهم مقتدون عاداته جلسته ان يعرف الحق بالرجال لا الرجال بالحق فلا يحاط به امثاله فهو الحق
 محمدانه مصدرة ورايتهم بالسعد والاقبال فتوزعنا انتهى كلامه لمصنفنا في التبع محمد من عاين الولاية في سنة ست
 وثمانية في العا اربعين صحت تقرير اس علبين طاهر شديدي كدوى عر جودا مستر ك ميد است اسلامهم وهم ودر ايد
 مي سيد است اين هر معلوم شد كه عقيدة او ميروا في اهل بيت وجماعت است هر چند است او ميگويند بحسن و صحت
 وى مثال اضى ميست اين افترا وكدت هم در حيات مي روى كرد ووى اران متزكروم ورا انكار نمودن اورا
 محشيت ميچ پديدار هم سريدي است هم باع شر كدست ارا تاسع او تخر در اطره القضاة ساريه كريدض بقا ايتا
 با عقائد وى موافق اندر ذير كيرج وقرار حق اسلاميت كرا كدست عقائد اصول و فروع وى موافق و قرحى العا است جماع
 ان محال محي بشي يا سطل است كلى كلى اديگرى جود اسكان ميست كماله كلى على المتبع لاصيد ارا كدست الصوات وهو اللطيف المحير
شحلا سميعيل بر تاج حد العلى العمرى من ستمد الوقت طاشاه ولى الله المحدث وداوى جودهم الله تعالى كى
 ارا يريون في انما هي متفدين وى سلاى محمدتيس او وى شى اميرت و هتت سال كى دى باى راي در و كدر وى شى د
 الطبع لود عى المعنى لود سعل احترام عبيد او شمرت مثل كير احوال جود و ست هم ماد وى تعد وقات يد رر كرام
 در كرا عظم ابادر شاه عا القادر وداوى نولف موصح قرآن ترميت طاهرى وناطى باوت وى باى وى در مدا و لود و هم را
 ادب و تفصيل كمالا ت عليه عليه و سائل حادان جود كدست اعام كرام جود و تود در و فاعلى اعظم و سمل سريد
 جوهر و كلى او عايت عالى با فاده لود مقدمات جود و سلكا ت علوم را و در تاد را ك ميكر و معر سمن سريد كيات و با
 و طاست نبي اهور نقل بر مجلس و ريب هر فصل اهل علم ست لاد و تفر ساد ستمتير با ستمتير العا و تفر ساد ستمتير

باسمه الله الرحمن الرحیم در شاه عبدالعزیز بودی که آورده بود و سرخپل قاضی سراج و مجاهدین می بود این همه ترویج شریعت از
 شرق تا مغرب رفیع و محدثات کمی بینی و این همه مذکور علوم و کثرت صوم و صلوة و زکوة و آبادی مساجد که در
 مردم هند مشایخه می کنی هم بدولت جد و جد و او مولوی احمد علی مرحوم است گوئی در سرزمین هند مثل این دو نفر که
 که بجای او و نیز شیخ خود بودند درین کار درین دوازده صد سال کسی نبر خاسته اسلام را بعد ایشان رونق می
 حاصل شده و سنن باثوره میجو شده و بالعرق بریزی ایشان حیاتی تازه و دست بهم داده و اسلام را حکایات بکرات و عظم
 و تفصیح محمد اعلی کثرت استثنای مردم پسند و اندر آن باقی تحلیل چیزی است که موافق و مخالف و در آن کیزبان است
 نتوان گفت که چه قدر رسوم اشراک و بدع از هم تشلاشی شد و محدثات و کفریات از عالم بدر رفت نظر

ماکت به بدع تصادی عمرها	ادهر او کا دظلا مھا لا یبغی	فعلی به اک اسلام ارفع هیضبه
و بها سواة فی الخیض لا سفل	علا امره ابی علی قاسم	هیما ت قصر عن علاه ابو علی
لوان رسطا الیس یسمع لفظه	من لفظه لمرته هزاة افکل	ولو انه جمعوا لدینه یتیقنوا

ان الغضیل لم تکن للاول
 تحم اتباع سنت واجتناب از بدعت که چندی شاه ولی الله محدث حق القیامه

درین دیار کاشته بود و در عهد وی برگ بار آور و بدایت او از وی نهایت پذیرفت در علوم قول و نقول با و پیشینان
 از خطاطی برد و در طفرع و اصول ایضا آنرا در ترمی نشانند و هر علم که با او سخن می دانی که وی امام این فن است در بین
 که با وی ستاره گونی شناسی که وی خطایین علم است اصول فقیر و نوک زبان داشت و علم حساب در انگشتان قرآن مجید
 خود محفوظ داشته او بود و فقه و متقول شوق دیرینه و او هر چند مثل دیگر علم اشتغال بتدریس و تعلیم نکرده و عمری که سپران

نگذرانیده و گوریدان آستان نزد و کای خدا داد و وجود طبع نقاد و سبقت بر متحنین اکابر علمای مشهورین می برد

بقریب حج و جهاد و سفرهای عرب محکم کرده و در هر دو جا و بعض سائل علمای عصر مثل شیخ محمد عابد سندی و مولوی سید

فضل حق هندی با او طرف شده و هر جا را یت فتح و اقبال بدست او مانند خشم شکست بر کشت خورد و سائل فرمای

این مناظره مشهور عالم است احتیاج ذکر ندارد تمام عمر خود را در اعلائی کلمه الله و احیای سنن رسول الله و جهاد فی سبیل الله

و بدایت خلق الله گذرانیده و می آرام در جانی از بلاد اسلام نیا سوز و تصانیف او که بضرورت تمام و التماس حج می از

اعلام او وجود آورده و غالب در اسفار تحریر پذیرفته و نویبت نظر ثانی در آن صورت نیست و عکس بلاغت انشا و فصاحت

و لطافت سبانی و تحقیق معانی و روش مؤلفات و اقوال اشغال بلکه بعض سابقین اعیان است اگر در رنگ دیگر اهل علم

فرصت تالیف می یافت و باطمین خاطر و جانی نشسته شغول تصنیف میشد خدا داد چه کار میکرد و دیگر و بیگانه و بیگانه

وجودت خاطر و علو پایتقا و او درین کمال شریع آباد ایشریع بیعت بسبب حسد اهل مان اقرای عداوت و بدعتان

کاهی تحت ترک خفیت نمود و گاهی بی رویی بویابیت کردند بلکه نوبت بآن رسید که مشوب بنده با عترت اهل خروج نشاند

و باین افرات روی خود چون نام اعمال خویش سیاه کردند اینک کتب مؤلفه او موجود و مشهور است نشان این کجا

معتزلی شده و کجا خارجی گشته مقصود این بناطلبان ازین برین تنقیه خلق الله از تصدخالص خود و تحقیقی سرگزی

ما را بر دست خود نمودند و ده روزی کار ایشان بنفقت و آبروی هر یک از کارهای در دنیا و دین
 دریافت اظهار نظر و این است که ما را وصلی مترتبت خود رود و لیکن خود و عوامی این فرقی کاری از پیش
 و این حق تعالی را بدایت نفس او را و ملک اگر عباد خواسته بود و اگر کسی عدم معرفت خود و آدمی حقیقی است یا تمامیت
 و توبه در سلوک طسیر و خیم اختیار نمود و بعد از آنکه برکات آن بدایت ظهور دارد و دیوار بند نمایان است در
 مثل ما را بر دلهای و صاحبان بیان محال علی و اگر درمی انصاف گرایند و فهم تو است که در این همه اعتبار
 و معلوم که فی الحال محال است و کار ایشان است بهم دولت است الا احوال مستخرج و علمای هندوستان الا ما تا اندک
 معلوم هم گویان است که کار داری را احکام اسلام و تبلیغ دین می دانستند و سری سویی بدایت بعوض خود و تقدیر
 و تعلیم مقصودیت و مومن ترغیب و علوم دینی می بود متذکر حل کمالات ایشان محصور در تحصیل معقولات و کسب
 صیقل و طبیعت مازک اگر معروف و همی عن اسکر بود با دعاوی الطویل و عریض و معاصر و سابق علیه و چون حق تعالی
 وجود احدی را برای بدایت خلق مقصود بود و داعیه حق گوئی و صوتائی در دل و ابداعات ارحاب را تا عالم را در غیر
 آفرینش هم گویا ارجو می یافتند و حق را از مطلق صواب و ارحام و ارحام را از حلال و حرام را از حلال و حرام را از حلال
 یا اکثر مسائل اوی محال بود و بعد از انحصار انصاف و وسیع و دل حق این است که وی بلکه حله علمای تقدیر متاخرین را
 در عدم تقلید حکم واحد است هیچ یکی را طایفه احوال ایشان بنفقت نیست و هر چه یکی از طاعت و سماع ایشان است
 آنکه مستند است شایع علیه اسلام است سخن او است و حکم حکم او را رعایت که مقتضایین مقتضایین و مقتضایین
 که این آموخت بصورت حسن و مؤید و استمرار گفته و نوشتند و عشرت بیزار از مولوی محمد بن حلیل بر روی کار بیاید و لیکن
 چهل نظر اسامی مانع تصور و کتب هر چه و خصوصاً متاخرین ایشان است و ما مؤلفات اهل این است و حجت
 و تقدیر و سیر و طغیانیات ایشان کاری مدارد بر حقائق امور و وقایع و ظهور ایشان اطلاع حاصل نیست امروز اگر
 حرفی را از اتباع می را بدید که مسئله از مسائل فروع خلاف مذهب مرسوم و سبک میدادند که ایجاد می کرده است
 و از اثر اسلام مدبر و مذهب و خلاصه هر چه و ده ده شاهه عن دلک و لیکن درین باب مقتضای سلف و اعدا و حوط
 عامل نیست و لیکن هماسه چهل و نوبت بسیار است حق تعالی را در این بی امار انصاف و رمی که با اهل
 مؤلفات بی رفته و حدیث و هوان حرا آن بعضی مسائل موجود است و همه را باطل حق مقبول را با اجماع و الا انکار
 متقبل بر دوام در بعضی اشراک و رسوم کفر و بدعات از احادیث و تقوید الایمان ترجمه یک باب است بهر از روی
 و مؤیر العیسی فی اثبات رفع الیدیر و افعال مقدم کرد است و آمده و شرط المستقیم و درین باب است اصلاح الحق
 فی احکام الملیت السراج و این هر دو تمام است و شوی مسلک نور تمام است و تقدیر الحواب و در اثبات رفع الیدیر
 و هر آن گاه بی میل سظم هم میگرد و در مدح آن حضرت علی علیه السلام قصیده دارد و این جدید است را مهم است ایشان

بهر از حد بر حکیم صاحب خود	الظهور کرد و کمالش را حریر موجود	راقتاب همانست صاف و در صفت
از یک مضر بین تا سماک جریح کوف	راقتباسی ظهور و جمال هم بر	محو است تا که شود عکس آن حال

مراجعت بسوی روایات دیگر که هم در آن صحیح است آن تقدیر محل می شود بخلاف مسلم که وی الفاظ را بنوعی سوق می دهد
 و از رجال آورده که اصلا در نسخ آن تحریفی واقع نیست خود وی در سند و صدور کتبش بوده و وفات با لا اتفاق
 شام یکشنبه بیست و پنجم رجب سنه دو صد و شصت و یک همراه پنجاد و پنج سال شده روز و شنبه قتل گردید
 گویند و مجلس آن که حدیث او را از صدیقی پرسیدند آن حدیث را نشناخت بنقل خود آمد و کتابهای خود و کتبش را پیشکش
 سید خرمار و روی او نهاده بود بجان بجان بطریق قتل از آن بر رو کشته می خورد تا آنکه خرام تمام شد و در فکر حدیث شوری ماند
 و حدیث یافتند باین کثرت که سبب موت او شد و او حاتم را می که از اجله حدیثین است مسلم را بخوابید و حالش سپید
 گفت بر من حق تعالی جنت را بیاورد و انیده هر کجا که خواهم می باشم و ابوعلی را بخوابید و وفاتش کسی بخوابید
 و پرسید و چه چیز نجات یابی گفت بسبب این جز که در دست من است آن جز صحیح مسلم بود که ذی بیستان الحارثین
 تحریر طوریکه اگر بخردی از صحیح مسلم حاصلی آن می نماند عجب نیست که آنکه هر چه از آن صحیح بلکه صحیح است
 بلکه سوائی آن را بعضی کتب حدیث دیگر نزد خود دارند و تمام جهت ایشان در تحصیل تدریس نموده اند که آن بسبب میشود و
 بوجبه ضامینش حاصل ساخته اند این خبر نیک سبب شادی هر که گردد و ما ذلک علی الله عز و جل
 الهی تا غفور است شنیدم گنبد را مست شادی هر که دیدم اللهم اجعلنا من غیر من غنیمت حدیث
 صلی الله علیه و سلم و احققنا بهم فی نه الدار و دار السلام بر حمتک یا ارحم الراحمین این خدا کان گفته اما محمد بن یحیی
 پس می گوید از اعیان حفاظ بود بخاری و سلم و ابو داود و ترمذی و نسائی و ابن ماجه از وی روایت دارند و گفته اند
 ما من است سبب جنت میان می و بخاری سلم و ابوداود و ترمذی و نسائی و ابن ماجه از وی روایت دارند و گفته اند
 زیرا که در صوم و طه و جنائز و حقوق و غیر ذلک مقدار سی موضع از وی روایت نموده است پس تصریح بنام وی میکنند
 و حدیثا محمد بن یحیی الذبلی میگوید بلکه صرف حدیثا محمد میگوید و بران زیاد می کنند و گاهی محمد بن عبد الله میگویند
 بخاری و گاهی او را بنسب بسوی جد پدر او می کنند و وفاتش در سنه دو و یا هفت یا بیست و پنج و یا نسیج شده
 معن بن عیسی بن دینار آمدنی القزازی هم روزی از محمد بن سبب تفرغ و شوی است و قزازی هم نام غیر مشهور را گویند و
 اشجعی است بولایینی از سوائی بنی اشجع بود از کبار اصحاب امام مالک مفتیان و محققان آن عصر بود و گویند بر بنی
 امام مالک بود چون بارون رشید باد و پس خود این و مامون اشجعی استماع موطا نزد امام مالک آمد قاری موطا این
 معن بن عیسی بود چون امام مالک کلان سال شد و محتاج عصا گشت معن بن عیسی بجای عصای او بود و در و شوی
 تکیه کرده تا مسجد نبوی برای اقامت جماعت میرفت از نیت او را عصای مالک می گفت ندر روایات او در بخاری
 و سلم و ترمذی و دیگر کتب معتبره بسیار حجت چهل هزار مسئله از امام مالک شنیده بود و در شوال
 سنه ثمان و تسعین و مائیه بمکه منوره علی صاحبها الصلوة والسلام بر حمت حق پیوست
 مخاطباتی بن قلیج الحنفی امام الحافظ علامه الدین بن سنه تسع و ثمانین و مائیه متولد شده عارف بود و بنوعی حدیث علامه
 در انساب تصانیفش یاد بر که کتب است منها شرح البخاری شرح ابن ابی عمیر کتاب فی شعبان بن عثمان بن سید مائیه

و چهارم آن داشت و در قیاس امام بود این مبارک گوید سفیان نوری را گفتیم ابوحنیفه چه قدر دور از غیبت است گفتم نه
که دشمنی را بهم غیبت کند گفت می عقل تر از آنست که کسی را بر حسنات خود مسلط کند که آنرا بر باید خلیف در تاریخ
اشی که تیر از فضل او آورده بعد چندی ذکر کرده که البقی ترک اوست و در دین و ورع و تقوا مثل این امام شک نیست
و بنود و حساب چندی سوامی قلت عزیمت در سنه ثمانین متولد شده و در سنه شمس ساله در بغداد و در زندان فاجات یافته
بنا بود الصبیح و قبل او در قبه و خیران مشهور است و وطنی از یضم اسم شطی است و کابل خلیفه معروف از بلاد هند است چنانچه
از علما منسوب باوست و شرف الملک ابو سعد محمد بن منصور غازی ستوفی ملک سلطان ملک شاه سلجوقی فیروز قراقرز
بزرگش در سنه بزرگ برای حنفیه در سنه شمس و خمیس در تاریخ مائه ساخته ابو جعفر سعید بیاضی این شرح خواند نظر

له تزل العلم کان مبدداً
انشر ما حل العیدانی بعداً
جمعه هذا الغیب فی الحاد
اکن لک کانت هذا الا حینه

انتهی من این ملک کان و کمال باشد طبقات خود گفته وی اول کسی است
بقریه گفته که در دوران تالیف و تصنیف نمود و او را اصحاب مجتمع شدند مثل ابو یوسف مقدم در علم اخبار حسن بن
قدم در سوال و تفریع و در مقدم در قیاس و در مقدم در فطنت و علم اعراب و نحو و حساب و لاد و در عمد صاحب بود
صدیق قول آنحضرت صلی الله علیه و سلم خیر القرون قرنی الزوال و پس هر که تدوین علم و تفریع در زمانه مشهور و دلایل
صدیق کرده مصیبت و کیف که خصوم او بدان قرار اند از شرح رارسید که در فی ابوحنیفه می افتد و او را طلبیده
فرض تو در وی افتادی که تمام است برای او سه ربع علم مسلم کرده و وی ربع علم هم برای ایشان تسلیم نیکند گفت
چگونه گفت فقه سوال جواب است و وی تفرع و دست بوضع اصول و این نصف علم خود را از آن همه جواب داده است
و خصوم او نیکویند که در هر خطا کرده و چون موافقات او را با مخالفات بیاورند سه ربع علم بروی مسلم شود و در
ربع هم مردم اند از انتهی کلامه و در اینجا گفته اند که وضع اصول و جواب دادن از آن بطریق فرض خلاف فقه است فقه
زیر که شارع را اخبار همه از آن منع نموده و بر تقدیر صحبت غایتش امامت و قیاس است که او را مراتب است کمال
و لهذا جمعی از اهل حدیث گفته اند که بضاعتی در حدیث فرجات است انسانی در کتاب الضعفا گفته اند حنفیه
بالقوی فی الحدیث و این ترجیح است در مرتبه ثانیه از مراتب ربع و صاحب در اسات اللیب گفته هم غیر نیست
در سبب عدم قوتی پس گفتیش که در علم از آن یافتیم امام که قبلاً الحمدین محمد بن اسمعیل بخاری را که ذکر او در کتاب
خود نموده و گفته نعمان بن ثابت اللکونی روی بخیریه و این العلوم و این المبارک و پیشتر و کعب و مسلم بن خالد و ابو معاویه
و المقری و کان مرجحاً سکوت اعراض و عن حدیث انتهی و درین کلام چیزی که موجب اشکال در احوال او باشد از فسق
و زوال قاصد و سوخت و قلت ضبط و کلمات موجود نیست و همچنین ابو الحسن اشعری و او را اصحاب و از آن جمله اهل
شمره و کذا الشیخ اجمالی فی غیبه الطالین غیره و فی غیره و شاه ولی الله محدث دهلوی و صاحب راسات از این گفته اند که در
محل خود مذکور است و لیکن شک نیست که معقلین غریب و در مناقب وی سلوک سبیل مبالغه کرده اند تا آنکه بعضی نوشته اند
که چهل سال بوضیو عشا نماز صحیح گذار و در عاقلیای تمام قرآن یک رکعت ختم میکرد و در موضع وفات خود گفت بر من قرآن

پیشگی پوشیده نیست بلکه تالیفی هم از وی است صحیح و اقویست جمعی از علما اظهار آن گفتند و اگر انصافست امام
بر سلمان فارسی اوجوه مذکور معتقد باشد با وجود صحبت وی و تبعیت ایشان می باید که امام احمد و بخاری بکار خود
که با وجود میان فتنه و حدیث و وصی و عمل از زیاده بودند و در علم از سابقین چه تابعین چه تبع ایشان از
از امام ابوحنیفه بوجود بسیار بنابر وجودش در ایشان و حدیثش در وی محال بلکه تقدم امام بر ایشان در فقه و قیاس
مسلم بکنان است و الله اعلم و از اینجا ثابت شد که صدق حدیث مذکور کسی است که شارک صفات سلمان فارسی است
نه آنکه سفت او خیر نیست می است چنانکه شامی گفته که سلمان فقیه نبود و امام فقیه است حاشا که عن لسان صاحب کتب
هم امام در آن اخل است و هم جمله محدثین فرس با اشاره انصاف الله اعلم و گمان کنی که نبودن روایت حدیث از امام
یا عدم تالیف از وی موجب نقض می است بلکه می دین بابت قتلای سلف حاصل نموده است که از نایب تقوی آورج
در روایت و تحریف از نایب کلام خود میکرد و کافی است بر او را از جهالت قدر و رفعت منزلت تالیف کردن اجل اهل علم
مصنفات جلیل و کتب مستفله در بیان مناقب او اگر چه خیالی از سابقه و اغراق نیست و اصحاب مناقب گفته اند که لا یقال
مقدمه امام است که عارف احوال امام خود باشد و غرضی بی معرفت مناقب شامل فضائل و سیر آن امام حاصل نمی تواند شد
پس لابد است اند یافت نام گویند و سبب عصر و بلد و شیوه و وی و معرفت اصحاب تلامذ او و از اینجا است که هر یکی از علما
مذاهب در مناقب امام خود بلکه امام دیگران بآلایه پیرداشته شیخ عبدالحق دهلوی در مقدمه ثانی از ائمه متقدمین در احوال
شیخ عبدالمطلب المکی المتقی شیخ خود نوشته اند که روزی از تقلید مذہب مکر آن پیر جدید خود فرمودند که درین دیار
دار تقلید و اتباع مذہب این است که تراجم و مناقب ائمه اربعه بر شخصی القا میکنند و میگویند که احوال و اوصاف هر کدام
الایشان این است بآمر که تراسل خاطر و اعتقاد باطن بیشتر و راجح تر است اتباع او بکن می هر که اعتقاد خود بیشتر می باید
تقلید و میکنند و لذا یک شخص چهار پیروار در یکی در مذہبی ازین مذہب اربعه است اینها را اثبات میکنند و میگویند
تحریر بطور گوید اینها بطریق قدیم درین زمان پیش اهل عصر خلی مذہب افتاده است امر و درین مذہب البوراثت میگویند
و ترک آنرا حلقی و نالائق بشمارند و این معنی منجر به فاسد و مقصود جعل شده و الا سیلان شرع نمیکند و گشاده است
واحدی بر تقلید احدی مجبور و مأخوذ نه خواهی تقلید فقیه باش خواهی تتبع محدث اختیار بدست است هر چه را افضل
و اسعد اتنی و موجب سعادت داری و نجات نشأتین شناسی بهای اخذ کن اما انصاف شرط است بر هر
علی که نه مأخوذ نه مشکوۃ نبی است و الله که سیرانی از آن نشانه ای است جای که بود جلوه حق حاکم و وقت
تاریخ شدن حکم خود بوجهی است آدمیم برینکه فقیه را در مناقب امام خود تصانیف بسیار است از آن جمله
عقود و الحیان فی مناقب ابی حنیفه النعمان مختصرش عقود الدرر و المعجمان هر دو از طحاوی است و الله ایضا اکثر و فقه
تعلیق فی مناقب الامام ابی حنیفه و کتاب الشیخ محمد بن احمد الشیخی در سبب خود کرده و الحاکمی تاریخ و کتاب ذوق الدین
بن احمد المکی الخوارزمی المتوفی ۵۹۵ هـ و ایشان فی مناقب النعمان الشیخ محمد بن الدین القرشی صاحب البحار المصنوعه و شافعی
لا محمد بن شری و کشف الاستار مجلد دوم بن محمد الحاکمی و کتاب الشیخ طاهر الدین الغزنائی و کتاب الشیخ مؤمن بن مؤمن و کتاب

شیخ راقصی اکبر ابو الفویض فرموده فی انصای الکن صرح جامع پروا خت و فی این منصب نازک نو حکم بایست بقدر
 تصانیف فراوان در و چه بجز بدیش بجز ترجمه مشکوٰۃ و دست احسان کشاد و نیز بجز ترجمه صحیح بخاری و مسکن
 فیض عام داده بود و سال عمر یافت و در سنه ثلث و سبعین و الف بحج رحمت اسود و از گاه و بلی مست کند فی انصای الکن
 نور الدین بن شیخ محمد صالح احمد آبادی علامه زمان بجا افتاد و در این بود و درین عصر مثل او کم گزشتند نزد ملا احمد نیا
 و ملا فزالدین احمد آبادی تلذذ کرد و در کتاب باب الفش گردید و در سنه ثلث و اربعین و مائه و الف شرف زیارت
 حرمین شریفین دریافت و سال دیگر رحمت نمود و بخدمت محبوب عالم احمد آبادی بیعت و خلافت خانوادگی حاصل نمود
 و در سه و خاتمه رفیع البنیان تعمیر کرد و از ابتدای تحصیل تا انتهای عمر سترسین و ضعیف پروا خت و علمی را به بجز
 رسانید و زیاده بر یکصد و پنجاه تصنیف و غیره و یکصد و سی و یک کتاب تفسیر کلام و فقه و لغت و تاریخ و صحیح بخاری و شفا
 قویم بر حاشیه قید و حاشی شرح مواقت و شرح مقاصد و شرح مطالع و تلویح و حصدی و تحویل شایه و مطول و حاشیه
 شرح و فایده و حاشیه شرح ملا و طریقی الامم شرح فصوص الحکم و ولادت او در احمد آباد سنه اربع و ستین و الف
 و وفات شب شنبان سنه خمس و خمسون و مائه و الف و الف عمرش بود و یکسال قمرش قریب خانقاه دوست که افی باقر الکرام
 نقی الحسن بن صدیق حسن بن اولاد حسن القوجی البخاری مقصود اول و وجود ثانی بجز سطورست و در چنانچه
 بست یکم و چوب سنه ثمان و سبعین و مائه و الف و الف وقت صبح قبل طلوع شمس بیدار بجهوپال متولد شد و این روزی
 که در آن یونس بن تسی پیغمبر علیه السلام متولد شده و فتح جنگ اعراب افتد گشته حمر سطور سبب این زمان در
 قوج بود و احباب تنبیهها نگاهداشتند و تاریخها گفتند مولوی علی عباس چندی که کوئی نوشتند نصیر الیک المسلمون
 و التبشیر بالولد الصالح العاقل النظیر الذی طلع کمب فی مغیبکم و از چو من آمدن کیون عالم ابر عا و اما نانا و اما میرا
 عاد لا و کراما و لا و قد وجدته امن و الین علی تاریخ نیمه داده نظیر حسن فی طبر الا سلام مصرعین کذلک بما بهیت
 شگون و در زمانه یکبار یافت و بهای اوج سعادت بدام بافتاد و ایضا قلت اشعار

لیکنی بخت الوداد و سخته	لا زال یصطاد الخلاق فخری	اعطاه مصوب السماء و ارضها
ولذا منیناً ضحیه او فخته	قد قال لی ارج و سر که فخته	قد قلت تارینخا یا کرم بخنه
شیخ زین العابدین مفتی بجهوپال بن الفخامی حسن الحدیدی نوشتند اشعار	در من البحر بحر العلم قد ظهرا	بشری لقد طلعت شمس العلم و
السیاده فی افق الکرام	وانبت الله سعد اخید انبات	نور تفتح من روض السعادت
بما الورع بالصالحات معاً	مدنک الله فی الحیوة مدا	وقد قلت عند حصول انوار النور و و ر و دا
بر عند التهانی ببولودا	شما لا محمی دة وعدا	حتی تری فجلک هذا جددا
نابت دمه		و ناکم المولد و قرین بالخیر موده

جمله قرانی جناب و بیا فی طلال الساده البررة اهل الله الی خیر ذلک شیخ حسین بن محمد الی انصای
 السعید الشریف و جمله من جمله القرآن و السعید الشریف استی ازین تمامی و انصای بن محمد الی انصای

شیخ رافضی الکربادی تفویض فرموده و فی قضای آن هر چه را می برد و اخت و حق این مصنف تا آنکه او عیله باید تقبیل نماید
تصانیف فراوان دارد و چنانچه پدرش تخریر ترجمه مشکوٰۃ و دست احسان کشاد و غیره تخریر ترجمه صحیح بخاری و صحاح
فیض علم و ده نو سال عمر یافت و در سنه ثلث و سبعین الف بخوار رحمت آسود و از نگاه دلی است که فی زمانه او
نور الدین بن شیخ محمد صالح احمد آبادی علامه زمان بجایه اقران بود و درین عصر مثل او کم گزشته نزد ملا احمد
و ملا فزالدین احمد آبادی تلمذ کرد و سرگذر ارباب الشش گردید و در سنه ثلث و اربعین مائده الف شرف زیارت
حرمین شریفین دریافت و سال دیگر رحلت نمود و بخدمت محبوب عالم احمد آبادی بیعت و خلافت خانواد کا حاصل نمود
و در رسد و خانقاه رفیع البنیان تعمیر کرد و از ابتدای تحصیل تا انتهای عمر در ریس و تصنیف پرداخت و علمی را به تخریر
رسانید و زیاده بر کسب و بجا و تصنیف صغیر و کبیر در سنگ تخریر کشید مثل تفسیر کلام الله و الفقه الشریع صحیح البخاری و شفا
تو میر بر حاشیه قدیمه و حاشیه شرح مواقیف و شرح مقاصد و شرح مطالع و تلویح و حنفیه و فصول حاشیه مطول و حاشیه
شرح و فایده و حاشیه شرح ملا و طریق الامم شرح فصوص الحکم و ولادت او در احمد آباد سنه اربع و ستین و الف
و وفات شب ششم شعبان سنه شمس و تسعین و مائده الف و عمرش نو و یک سال قبرش قریب خانقاه اوست که از فیاض کرام
نور الحسن بن صدیق حسن بن اولاد حسن القنوجی البخاری مقصود اول و وجود ثانی محمد سر طور است و در چنانچه
بست یکم رجب سنه ثمان و سبعین و مائین الف وقت صبح قبل طلوع شمس در مبله به جو پال متولد شد و این روزی است
که در آن پویش بن مئی پیغمبر علیه السلام متولد شده و فتح جنگ احزاب واقع گشت و محمد سر طور بی بیان زمان در
قنوج بود احباب تنبیهها گماشتند و تاریخا گفتند مولوی علی عباس چندی گوئی نوشتند نصدر الیک المستطوره
و التبشیر بالولد الصالح الفاضل النذیر الذی طلع کوکبه فی مغربکم و ارجو من الله ان یکون عالما بارعادانا ما فاضا و امیرا
عادلا و کریمادلا و قد وجبت اسمین و الدین علی تاریخ میلاده نظیر حسن فی ظهیر الاسلام بمصر عین کذا که به اجمیت
شگون دور زمانه بکام یافت و بهای اوج سعادت بدام یافت و ایضا قات اشعار

لیکن بخت الوداد و سفته	لا ذال یسطاد اخلاق فخر	اعطاء معبود السماء وارضها
ولما منیرا ضمه او فخته	قد قال لی ارج و سر لافته	قد قلت تارخیا یا اکرم بختم
و شیخ زین العابدین مفتی بجو پال بن الفاضل محمد بن نوشتن اشعار	در من البحر بحر العلم قد ظهرا	بشری لقد طلعت شمس العلو
بل السیاده فی افق الکرامه	وانبت الله سعد الخیر انبات	نور تفتح من روض السعاده
ابتداء کرب الوصل بالصلوات مع	سداک الله فی الحیوة مدا	وقد قلت من حصول الف النعمه ووردنا
ما کان تقوله العرب عند التهانی بولودها	شما علو محمودة وعدا	حتى ترى فحلاک هذا جدنا
کانه انت اذا ابتدس		اینکم الله مولده وقرن باخیر موده

و اطال عمره و اسعده و جعله قریا فی جناب و رباه فی طلال الساده البره اهل الدلی غیر ذلک و شیخ حسین بن محمد بن الفاضل
گفتند به نام الله بالمولود السعید الشریف و جعله من حله القرآن و الحديث النبیع انتهى ازین بهانی و انفاست بر کرامت ابرار

از آن بزرگوار که در کتاب سید و مختصرات خواندن شروع نمود و در سال پنجم شرح ملا خواندم راه مطالعاتی که شکسته شده
 سال چهارم و پنجم و ششم صورت گرفت سال پانزدهم با والد بیعت کردم و با شغال صوفیه خصوصاً نقشبندیه مشغول شدم
 و همان سال طرغی از بیضاوی خواندم و والد طعام و افزونه می ساخت و خاص عام را دعوت کرده فایده اجازت در خواندن
 فراغ از فنون و تجارت و بحسب سمل این بار در پانزدهم حاصل شد از علم حدیث مشکوٰۃ تمام آن خوانده شد و صحیح بخاری
 از کتاب الطهارة و شافل النبی تمام طرغی از بیضاوی و مولود و چند بار در مدرست قرآن کریم با تدریس حاجی شافعی
 در کتب متفاسیر حدیث ایشان حاضر شدم و این سخن سبب فتح سطلیم شد و از فقه شرح وقایع و هدایه تمامه الاطراف تفسیر
 از هر دو و از اصول ششای و طرغی از توضیح و توضیح و از منطق شش شمسیه طرغی از شرح مطالع و از کلام شش شرح عقاید
 الهیه با طرغی از تحلیلی و شرح مواقف و از سلوک طرغی از عوارف و پاره از رسائل نقشبندیه و غیر آن از حقائق شرح رجایا
 سلوکی جامی و دستبر شرح لمعات و مقدر و نقد الفصوص از خواص ایهاد آیات مجبوره خاصه ایشان با تکرار و تکرار و از طب
 عیالونی از حکمت شرح هدایه اسکانه و از نحو کافیه و شرح ملا و از معانی سطوح و مختصر وادیه و حساب بعضی مسائل مختصره
 آن نشان بلند در هر فن بخاطر میر سید نرسال پنجم به علم ایشان عرض شد و بر حجت حق پیوستند و اجازت بیعت
 و کلام و کلامی که فرمودند نیست از هر علمی آنست که نهایت ضامنندی از فقیر نگاشتند و توجه ایشان
 در آنچه آبا با بانی ناست بعد از وفات لیتان دهانه سال کجایش بدر رس کتب بنی و تعلیم و اطاعت نمود و بعد
 سبب اسباب بعد و اصول فقه ایشان از احادیثی که متمسک ایشان است قرار داد و خاطر پدر و فقهی روش فقیر
 در آن وقت ابتدا از آن در آخر سنه ثلث و در بعدین پنج مشرف شد و یکسال بهجارت حریمین رود است حدیث از شیخ ابو طاهر
 مدنی و غیره و شایع خوفی گشت و با ستم و طمان حریمین از علما و غیر ایشان صحبتهای کلین اتفاق افتاد و در وقت کمال شیخ ابو طاهر
 که ادوی جمیع خرق صوفیه توان گفت یوتید و آخرین سال حج گذارده و او اهل سنه خمس و اربعین متوجه وطن شد و در جمیع
 چهاردهم چوب کشف محبت و سلامت بوطن رسید و نیت طعمی برین صفت آنست که او را خلعت فاختیت دادند و فخر و
 یازیس بر دست می کردند و از شاد فرمودند که مرضی و رفته حبیبیت آنرا جمع کرده فقه حدیث از سر بنیاد کرد و اسرار حدیث
 و مصالح احکام و ترغیبات و سائر آنچه حضرت صلی الله علیه و سلم از خدا تعالی آورده اند و آن فنی است که پیش ازین
 فقیر ضبوطه از سخن این فقیر کسی آنرا یاد کرده است با وجود جلال آن فن اگر کسی را درین حرف شبهه باشد گو کتاب
 تواند کبری بر بنین که شیخ عمر الدین الحنجا چه یاد کرده بعشر عشر این فن فائز نشده و طریقه سلوک که این مان مرضی است
 و درین دوره فائز میشوید و نام فرمودند که از درجعات و الطاف القدس ضبوطه کرده و عقائد قدی ای اهل سنت به لائل حج
 اثبات نموده و آنرا از خسر و خاشاک مستقولمان پاک ساخته و بوجهی مقرر نموده که محل بحث ننماید و علم کلمات از بعضی ابداع
 و خلق تبتقری باین عرض و طول و علم استعدادات نفوس انسانیه بجهیها و کمال مال هر کسی افاضه فرمودند و این هر دو علم
 جلیل اندیش ازین فقیر کسی گردان گشته و حکمت عملی که صلاح ایرد در آن است بوسعتی تمام فاده نمودند و توضیح
 تشدید آن بکتاب مسند آثار صاحب داند و بر تفسیر آنچه علم دین است نقول از آنحضرت صلی الله علیه و سلم از پنجاه و شش حرف

تخمسك مدح حيدر الانبياء	وان قلح رسول الله يوما	تخمسك مدح حيدر الانبياء	وان قلح رسول الله يوما
رسول الله يا حيدر اريا	نوالك انتي يوما القباء	رسول الله يا حيدر اريا	نوالك انتي يوما القباء
فانت المحض من كل السلاء	اليك دوحى وماك استنادي	فانت المحض من كل السلاء	اليك دوحى وماك استنادي
الى آخر قال الرازي انما نرى	على كبر ما دور مشكوة بي ست	الى آخر قال الرازي انما نرى	على كبر ما دور مشكوة بي ست
حائكه لود جهلوه حق حاكم وقت	تابع سعدن حكم حردو لوهي ست	حائكه لود جهلوه حق حاكم وقت	تابع سعدن حكم حردو لوهي ست
كه طلع عالم قدس نت اكار قول او	تدارو هانش را حويتن آفديه صفت	كه طلع عالم قدس نت اكار قول او	تدارو هانش را حويتن آفديه صفت
ستماع آفتاب ابراهن در سن بي بي	بهر ايس كنه متوان است سمون	ستماع آفتاب ابراهن در سن بي بي	بهر ايس كنه متوان است سمون
مراحتن مكرس كن كلفام كردند	ستراكت عدت از محمد اديع	مراحتن مكرس كن كلفام كردند	ستراكت عدت از محمد اديع
چه عطف دم رسيد بهر سو	عز صان ستی ارس و ام كرد	چه عطف دم رسيد بهر سو	عز صان ستی ارس و ام كرد
در و كيت خوش تر انس ميتوان	سويديان را يانی ادر سج و تاب او	در و كيت خوش تر انس ميتوان	سويديان را يانی ادر سج و تاب او
وله تاكي صحت محور في دورى كستم	نارين طعم سوي و طس بار و دم	وله تاكي صحت محور في دورى كستم	نارين طعم سوي و طس بار و دم
صدورم جيم سوي جيم بار و دم	نامكي بهي سگ تنو دستيوه س	صدورم جيم سوي جيم بار و دم	نامكي بهي سگ تنو دستيوه س
لوني في سيرة سبعين مائة والف	مار كيتن ايس صراع ست صراع	لوني في سيرة سبعين مائة والف	مار كيتن ايس صراع ست صراع
اولو دام عظم ديس	رضي الله عنه و آله	اولو دام عظم ديس	رضي الله عنه و آله

حرف الهاء

أول القاسم همة الله من على بن سعود الانصاري المعروف بالنويرة كاتبة ديب ست سماعات عاليه
مستور روايات ده و ده اصاحار اكا كارد علوه سباد رسايدده و آخره عصاره حكيم در در دنا سو و سماعت دار و نقراوت
الوطا هيلفي و ابراهيم بن حاتم اسدي را يني حادق مرستدس بن المديدي دي آخر كسي ست در دينا در روايت ابراهيم
دولاني حسين علي الفراء الموصل سماعات و ابراهيم راوي شاداني الفتح سماعان بن ابراهيم المقدي بن كسي ست ابراهيم راوي ابراهيم
از دي هانا و موم روي تشيده اند و مومي اوله طنها مود و مرستدس و س مائة عشر تواتر شده توفى سنة ١٠٢٥ و تقيتني

حرف الباء

أول ذكره يا يحيى بن معين شيخ المير و كسر العين و سكون الياء و نون على بن زياد بن سظام كسر الميم و كسر العين
الحري الصم الميم و قتيبة الزاهد العدواني الحافظ المشهور و ابراهيم بن حاتم حافظ دمشق و دوكييد مهش ارفق كنعاني
سماعات ابراهيم بن كات عبد الله بن مالك و مقرر ررحاج مله ري حوى و ديك بركه درهم را يني يحيى و ديكرات كذا
وي ايس به مال كثير و ادخله علم حديث اتفاق كرو سماع دارد ابراهيم بن الحسن المصنف و ابراهيم بن يحيى
احادته و تواتر كمت درست خود و ديك حديث و متواتر ابراهيم بن محمد بن عبيد كراوي ايس مرستدس گفته كذا كمت حديث
راوي او درست و يحيى بن شمس كذا حديث او متواتر و دي صدر قطر كعب و چهار صايت تراسيد ابراهيم بن كات كذا حديث صاحب
حج و قتيبة بن كات كذا حديث راوي راوي كذا و ابراهيم بن النخاري و سلمه و اود و اود و الامام محمد و غيرهم ميان او

وامام احمد حنبلت والفت و اکثر کرام استتفال بعلوم حدیث بود چنانکه مشهور است ابو خنیسه شیبی هم از وی روایت دارد و بی
از این که این فن بود در نقل احادیث و معرفت احوال رجال و در کثرت طلبات و محفوفات فطرت نزد ائمه علی بن ابی طالب
علم بصیرت منتهی شده بسوی یحیی بن ابی کثیر و قتاده و علم کوفه بسوی اسحق و عیسی بن عیسی و علم حجاز بسوی ابن شهاب و عمرو بن
و علم این میراثش تن در بصیرت سعید بن ابی عمرو و شعبه و عمر و حماد بن سلمه و ابی حنانه و در کوفه بسوی انیس بن مالک و ابن
و از این شام با وزاعی رسید و علم این بهرام بن محمد بن اقیوشیم و یحیی بن سعید و ابن ابی زائده و کثیر و ابن المبارک
و ابن مهدی و یحیی بن آدم منتهی شده و ابن المبارک و سید الشان است در علم و علم بهرام بن ابیسه در حدیث یحیی بن آدم
احمد گفته هر حدیث که نمی شناسد آنرا از یحیی حدیث نیست و یگفت اینجامه نیست که خدا بی تعالی او را برای همین کار آفریده
که کذب کند این ظاهر کند و ابن الرومی گفته نشنیدم احدی را هیچگاه که حق درباره یحیی گوید جز یحیی بن مسین
و غیر او قاتل بالقول است یحیی گویند یدم خطای یحیی پس مگر آنکه پوشیدم آنرا و خودم حکم کار او را ازین همه دوگانه
پیشگی را بگویم و بی رویه نشدم و مواجعه نکردم و لیکن خطای او را میان خود و میان او بیند که آنرا قبول کرد و بما والا نکردیم
او را یگفت حدیث نوشتم از کذا یحیی که مردم بدان تغرر را بر آورده از آن بخت و این اشعار بسیار بخواند اشعار

السالم یذهب بکلامه و حوامه	اطرا و یبقی فی عدا شامه	لیس الفتی بمنق لا لجه
حتی یطیب شرباه و طعاهه	و یطیب ما یحوی تکسب کفه	و یکن فی حسن الحدیث کلامه
نطق النبی لنا به عن ربه	فعلی النبی صلاته و سلامه	و ارقطنی ذکر او در کسانیکه روایت کرده اند

از شافعی نموده و در ترجمه شافعی خبر او را بدی و اما امام احمد گفته در سنه ثلث و ثلثین و ثلثین از بغداد و قصد حج فرمود
اول به مدینه منوره رسید و از زیارت فارغ شد قصد خانه کعبه نمود و اول منزل بخواب افتد بود که فاطمی او را آواز داد
که ای ابو ذر که از همه سائگی با کجا میروی معلوم کرد که روح مبارک پیغمبر خداست که او را یان تشریف مشرف ساخت
رفقار گفت که شمار بروید و خود روز و دیگر گشته به مدینه اقامت نمود بعد از سه روز وفات یافت و این آخر حج او بود
از سعادت او آنست که او را بر همان تختها غسل دادند که جناب رسول خدا صلی الله علیه و سلم را بر آن غسل داده بودند
به فتاد و پنج سال عمر یافت در تاریخ وفات او اختلاف است و اما مدینه بروی نماز گذارده در قریح دفن کرد و نماز
بر وی مکرر شد چند بار مردی روبروی جنازه او با و از بلند میگفت این است کسی که فاطمی کذب از حدیث رسول خدا

صلی الله علیه و سلم میکرد بعضی محدثین مرثیه او را بیان گفته اند	ایست	ذهب العلیم بعیب کل محدث
و بكل مختلف من الاسناد	و بكل وهم فی الحدیث و التعلیل	یعنی به علماء کل بلاد

او را بعد از مرگ بخواب دیند و پرسیدند که خدای تعالی با تو چه کرد گفت عطایا و مواهب بسیار داد از انجا آنکه رسید
حورین بن تزویج فرمود مردی او را مشیت بودا گویند زیرا که از مولی بنی مره بود و لا اثن من شأنه و من مانع بوده
ابن خلکان گفته در بعض تواریخ دیدم یحیی بن عیین بن عیاش بن نبیاد بن عون بن ابی طام مولى الجندی بن عبد الرحمن
الغطفانی المرمی امیر خراسان از طرف هشام بن عبد الملك الاموی و اول شهر است و اصح و قری نسبت بسوی

متره عطفاً است که تفسیر کلان در مشهور است و در عرب چندین مثل فسوف مدسوی آن و هر یکی را سرگشته و بی قرار
در کتاب الاسباب گفته اند که تفسیر آن کسرتان یافته آن بعد از بانی متوجه تفسیر نیست از قرآنی را سارکارا
یعنی از سید و حبیب گفته اند که هر یک از اهل بیت پس از خود است و استحقاق عبادت عبادت است که
چنین کار و چنین موسی از یکجا رحیم و درستان الحذیق درین مقام معهودان فائده نوشته که با همان نام همان
اهل صیانت اعموا و بحیثی بن مین احصوا صاحبان ساحتان که ایشان خصوصاً ایشان شخص و خلق اندریان خود
در کار کرده و کسی را در و ملوک کسی را ملوس و حاصل کسی استغنی میگوید و این صیانت محمدر را علم پیدا و عبادت
می انگار و به نام بکرین حماد شاعر معروفی درین باب میگوید اگر چه در آنجا علم حدیث انقضی بطریق ده گفته است نظم

ادری الحیر فی الدنیا یقل لک	و یقص نقصا و الخدیج برید	و لو کان حیدر امان کالحیز کله
ولکن سلطان الحدیث مرید	و لاس معین فی الحال مقالة	سبب شغل عها و الملیک شهید
فان ساک حقایق فی الحکمة غیبة	و ان یاک دورا فالفصاح سنید	لیکن ابن مابل و اسالی و لغیر و اند

که این نظم و شرح ایشان حال را محض برای صیانت تنزیه و درین است گویا از قبیل قتل کفار و خارج و اهل بیت
و سیاست اعراب اهل سکرانند که بهترین عبادات ستار صیانت محرمه نیست ازین باب میگوید که به تندی
صاحب المعجم من الصبیحین جواب داده و قصیده در آن گفته در آنجا باین شاعر میگوید در نظم

و انی الی ابطال قواک قاصد	و لی شهادت للصوفی حقیق	ادالم یک حیدر کلام شینا
للیک فال الحیدر ساک بعد	و اقم شی ان حلت لما اتی	عن الله شیطانا و ذلک شدید
لعدو در حق بحیثی من غیر گفته نظم	و ما ماکل و احده من حمایه	و کلهم و فیما حکما شهو د

فان صدق حکم الشهادة فاحل	فان کتاب الله ویه حیدر	و لو لا واة الدین صاعقه صفت
معالم فی الاحرین تمید	هم حفظوا الا فادس کل شهوة	و میهم عما افتقوا رشتو د
و هم ما حروا فی جماعت و تادیرا	الی کل افاق و المرام کثو د	و قاموا تعدیل الخ اة و حرم

قیام صحیح النقل و هو حدید	تسلیم هم صفت شریع دینا	حدود و تحروا و همود
و صحیح نقل النقل منها احتیاجهم	فلم یس الا عابد و حقو د	و حسبه من الصحابة بلعوا
و هم لم و الا یستطاع حقیق	فمن حاد عن هذا البقیس حاد	مرید لاظهار الشکوک مرید

ولکن ادواته المدی و دلیله	خالیس اوحی الضلال و حو	و ان رام اعداء الدیانة کیدا
فکیون هم بالحریات مکید	و علی السلام بریدین غمار الاستیلاب رابره قصیده در راست و در چو	و رای مصیب للصواب سنید
این ابیات نظم	و لاس معین فی الدنیا قال الرسول	ساکل عن قول اللی و صفة

و اخره یبلی الاله محله	و یدله فی المحل حیت برید	و ما حوق شی انتا ه فرید
و یطرد عن احامه و ینود	و حمله اهل العلم قالوا نقوله	

ولولم یقم أهل الحديث بدینا
من الفضل ما عند الانام قوی
علیک ابن عثاب ازوم سیلم
راجواب ست و منها ابی
جعلت شیاطین الحشد مرید
فقو المصنوع و انت عین
یهم عز دین الله طرا و هم له

فمن کان بروی علیه و یقید
و هم که صایع الی می یقتضی
فخالم عند الاله حمید
ایا فی العلم زید عاؤه
الا ان شیطان الضلال
و ذوالعلم فی الدنیا یوم هلاک
محافل من اعدائه و جنوا

خمد و شری العلم المنبوء و احقوا
و ناره بعد المعات خموا
و هم از ان ابیات اصحب بن عمر
روید ایما یبیدی به و یعید
و قرعت بالتکذیب من کان صافا
اذا غاب نجم لاح بعد جدید
انتهی کلام البستان

ابو محمد یحیی بن یحیی بن کثیر بن سلاسل اللیثی مجلس از قبیل بربرست که از مضمون گویند و الی بن یحیی
لند از منسوب بایشان است و بعد از کثیر کنی یحیی است باندلس مراده ساکن قرطبه شد و آنجا از زیاده و غمی
بسبطون قرطبه روی او طاساعت نمود و هم از یحیی بن خضر القیس الاندلسی و رحلت کرد و سوی مشرق در بحر
بست و پشت مالک و شوهارا بر امام مالک شنید و سماع او یک از سفیان بن عیینه و بصیر از لیث بن سعد و ابن حنیف
و ابن القاسم است و در هر دو جای دیگر بر اصحاب مالک تفقه کرده طاقات با او امام مالک بر نه تسع و سبعمیچ مالک
سال طقات امام است بوده و در وقت طقات حاضر بود و در ترجمه خدمت نموده در اندلس جامع بین الروایه و الدرر لایه معا و
مشار لیکشت و رجوع استغنی آن بار با منحصرت قبل از روی رجوع فتاوی بعضی بن نیار بود که از کتاب طقات
امام مالک است نه ببالک از حدیث و کس در اندلس منتشر شد که بن یحیی در عقل روی زائد بود و ابن ابی بکر یحیی
فقیه اندلس عیسی بن دینار و عالمه ان حدیث حاکم یحیی امام مالک و احوال خطاب اوده گویند
روزی بحضور امام مشغول اخذ فیض بود و جاعت دیگر نیز حاضر بودند ناگاه شورا افتاد که فیلی سیگند و در حجاز فیلی
غزابت و ای خصوص و ان مان لند البصرع بیاید و بن فیلی تفاخر کرده اند و سار که با خواسته از شرف گزیند قطعه

خبر که الله فی روین الغلیل
اصحاب مجلس برای تماشا فیلی دیدند و صحبت امام گذاشتند مگر یحیی که روضه
بدون از مزاج و منظر آب نشسته مشغول اخذ فیض مانند مالک گفت تو چرا نمی روی که فیلی را ببینی گفت من از این
برای همین تو و اموات من روی و علم تو آمده ام شری برای دیدن فیلی امام این حروت و خوش آمد و او را حافل خطاب کرد
یحیی را با این همه علم حدیث و فقه ریاست ظاهر و تقرب نزد ملوک و اعیان این حال بود و نزد و ابن گروه با و منشی
و تدبیر امانت خلی سلطه و مکر بود و گاهی قضا و افتا که چند ان علم منافات ندارد و قبول نکرد و اما رتبه او زیاده
برادر باب صاحب بود و ابن حزم گفته این و غیره در عالم از راه سلطنت و ریاست رواج و اعتبار گرفته اند
ابو حنیفه و غیره امام مالک زیرا که قاضی ابو یوسف قضا فی کل مالک بدست آورد و قضا از طرف او می نوشتند
از قضا فی شرق القضا فی افریقیه و برین قاضی شرط میکرد که بل و حکم نهیب ابو حنیفه کند و در اندلس یحیی بن یحیی

خبر که الله فی روین الغلیل
اصحاب مجلس برای تماشا فیلی دیدند و صحبت امام گذاشتند مگر یحیی که روضه
بدون از مزاج و منظر آب نشسته مشغول اخذ فیض مانند مالک گفت تو چرا نمی روی که فیلی را ببینی گفت من از این
برای همین تو و اموات من روی و علم تو آمده ام شری برای دیدن فیلی امام این حروت و خوش آمد و او را حافل خطاب کرد
یحیی را با این همه علم حدیث و فقه ریاست ظاهر و تقرب نزد ملوک و اعیان این حال بود و نزد و ابن گروه با و منشی
و تدبیر امانت خلی سلطه و مکر بود و گاهی قضا و افتا که چند ان علم منافات ندارد و قبول نکرد و اما رتبه او زیاده
برادر باب صاحب بود و ابن حزم گفته این و غیره در عالم از راه سلطنت و ریاست رواج و اعتبار گرفته اند
ابو حنیفه و غیره امام مالک زیرا که قاضی ابو یوسف قضا فی کل مالک بدست آورد و قضا از طرف او می نوشتند
از قضا فی شرق القضا فی افریقیه و برین قاضی شرط میکرد که بل و حکم نهیب ابو حنیفه کند و در اندلس یحیی بن یحیی

یا قوم انی رایت الغلیل بعد که
فکدت اصنع شیئا فی الدلیل

خبر که الله فی روین الغلیل
اصحاب مجلس برای تماشا فیلی دیدند و صحبت امام گذاشتند مگر یحیی که روضه
بدون از مزاج و منظر آب نشسته مشغول اخذ فیض مانند مالک گفت تو چرا نمی روی که فیلی را ببینی گفت من از این
برای همین تو و اموات من روی و علم تو آمده ام شری برای دیدن فیلی امام این حروت و خوش آمد و او را حافل خطاب کرد
یحیی را با این همه علم حدیث و فقه ریاست ظاهر و تقرب نزد ملوک و اعیان این حال بود و نزد و ابن گروه با و منشی
و تدبیر امانت خلی سلطه و مکر بود و گاهی قضا و افتا که چند ان علم منافات ندارد و قبول نکرد و اما رتبه او زیاده
برادر باب صاحب بود و ابن حزم گفته این و غیره در عالم از راه سلطنت و ریاست رواج و اعتبار گرفته اند
ابو حنیفه و غیره امام مالک زیرا که قاضی ابو یوسف قضا فی کل مالک بدست آورد و قضا از طرف او می نوشتند
از قضا فی شرق القضا فی افریقیه و برین قاضی شرط میکرد که بل و حکم نهیب ابو حنیفه کند و در اندلس یحیی بن یحیی

خبر که الله فی روین الغلیل
اصحاب مجلس برای تماشا فیلی دیدند و صحبت امام گذاشتند مگر یحیی که روضه
بدون از مزاج و منظر آب نشسته مشغول اخذ فیض مانند مالک گفت تو چرا نمی روی که فیلی را ببینی گفت من از این
برای همین تو و اموات من روی و علم تو آمده ام شری برای دیدن فیلی امام این حروت و خوش آمد و او را حافل خطاب کرد
یحیی را با این همه علم حدیث و فقه ریاست ظاهر و تقرب نزد ملوک و اعیان این حال بود و نزد و ابن گروه با و منشی
و تدبیر امانت خلی سلطه و مکر بود و گاهی قضا و افتا که چند ان علم منافات ندارد و قبول نکرد و اما رتبه او زیاده
برادر باب صاحب بود و ابن حزم گفته این و غیره در عالم از راه سلطنت و ریاست رواج و اعتبار گرفته اند
ابو حنیفه و غیره امام مالک زیرا که قاضی ابو یوسف قضا فی کل مالک بدست آورد و قضا از طرف او می نوشتند
از قضا فی شرق القضا فی افریقیه و برین قاضی شرط میکرد که بل و حکم نهیب ابو حنیفه کند و در اندلس یحیی بن یحیی

که گوایس مساحت و کسایت اوست مردم شکر گزار او شده و لعین بر عیالیش مکرر میکنند برای او اساس عبادت
منور گردید اهل علم بسیار مکرر میکرد و فضلا در مجلس اوجاهت میدادند اما احتکاف خودی قنوت حدیث سلوک
محمود را میگردید و وحی و نوامید گویند و راکت ساست مهیا گشت المقصد که الصاد و سوری شرح هست از محمد
من الحسبات الحوری در چهار مجلد و محسن کتاب اصلاح المظن لاسر السکیت و کتاب العبادات علی حق الامام احمد و احسن
در مورد و مقصود و در جوهر و در علم الخطای الحوری در کتاب المظن گفته وی از حد است و ادات خود میجوست و متعین
ما ساست متواتر میداد تا آنکه یوم السبت تا بیستم جمادی الاولی رسید و حسین و حسن تا در عاقبت جواب کردند چون
قیامی نمود طلبی احصا کرد و وی هم دستا میداد و در آن مرد و طایفه هم حدیثش را با هم نوشتا میدادند و شریعت فیهت که تشریح
و عمر و کوفت میرت در بر مکرر نوشته که سبب موت او را و احوال طعم بود و در راج او و اولادش در سه سبب و تعیین اربع
نورده و قال محمد بن القاسمی فی تاریخ الوراء او را و السد از موت در جوابی که مدوا از حالتش پرسید گفت قطعه
قد مثلنا فی السد فاحسنا السد طحال السد و احسنا اوجونا معادنا فاکسنا اوجونا محضنا اما الکتاب
محاسن بسیار است این چنان ترخته او و دیگر که اسامی نوشته و اطال بسیار نموده و گفته مددا در آمد و در طبعی انتقام
صلی بود و محاسن و افتاد و داشت نور در میان امام احمد و ساعت حدیث نموده و از هر طرف حاصل ساخته و قرائت
و قرائت تمام نموده اطلاع داشت بر خود روایات و احوال تا من ایام عزت از امام کتابت او و در کتاب العاطا و خطا و در
است آموخته بود و او را در ایام صغیر بن الحوالیقی خوانده و گفته برای آنکه حسین و احمد و در صحبت شیخ محمد بن یحیی الرضوی
در یافته و سماعت حدیث اراعی همان انبیل بن محمد الاصبغانی و ابی القاسم بن السد الکاتب نموده و از
لامراده امیر المومنین و عیوی تحدیث نموده و خلقی که تیز روی و راوی است هم ایضا و الوالصح بر الحوری محمد بن
اوجوه یحیی بن کثیم بن محمد بن قطن بن حسان الرضوی فیه عالم لغت تفسیر احکام بود و در قطعی ذکر او در صحاح است
و خطی در تاریخ بغداد در حق او گفته سلیم خود را در بدعت احوال میکرد و در بیان حدیث و ساعت از دار اسالمی که تشریح
بن عبیده و غیره و او را می ترسید و عیور و ادبیت کرده و از طایفه محمد گفته وی یکی از اعلام دیاست امر او است
از صحیح و کسیر مردم و فعل و علم و دیانت و سیاست او پوشیده نیست حسین بن عبد الله بن محمد گفته من را
نودیم چون در سبب استنباط بعضی فائزین بود و چون چشم که در جوابش چشم و سر که جدا و توفیر که در این شهر
و گنیم جدا که در مالو گشت بحث و در اوج و تفریح کرد و فرمود ای یحیی دیار را بر بوس خود حلق کردی گشت
بر حدیث ابو سعید و یحیی را بر آتش اراعی صلح اراعی حسرت کرد و گفت فرمود رسول خدا
که تو گفته من شرم دارم از یک کسیری را آتش عذاب کنم فرمود ای یحیی از تو عفو کردم و
ولیکس او در دار دنیا بر حان خود تخلیط نمودی و بگذا که ابوالحسن اسم القسیری فی الرسائل
این ذکر یا یحیی بن عبد الوهاب بن الامام ابی عبد الله محمد بن اسحق بن محمد بن یحیی بن سده و
و سده لقب است از حقا مشهور بن بود یکی از اصحاب حدیث سیر بن یحیی حدیث من محمد

